GENEALOGYSK JIERBOEK 1994

Wumkes.nl

Wumkes.nl

GENEALOGYSK JIERBOEK 1994

ûnder redaksje fan
Ype Brouwers, Reid van der Ley,
Douwe J. van der Meer,
Pieter Nieuwland en Hein Walsweer

Fryske AkademyLjouwert, 1994
(Genealogysk Wurkferbân)

Wumkes.nl

Nr. 793

© Fryske Akademy - Ljouwert/Leeuwarden

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Genealogisch Jierboek 1994 / ûnder redaksje fan Ype Brouwers . . . [et al.]. - Ljouwert [Leeuwarden]: Fryske Akademy. - Yll. -
(Fryske Akademy ; nr. 793)
ISBN 90-6171-793-0
NUGI 647
ISSN 0928 - 0480
Trefw.: genealogie; Friesland.

Printe by Grafysk Bedriuw `Fedde Dykstra B.V.`, Ljouwert.

Fan dit boek mei neat fermannichfâldige en/of iepenbier makke wurde troch printsjen, fotokopiearjen, it meitsjen fan mikrofilm of op hokker oare wize dan ek, sûnder dat de útjouwer yn `t foar syn tastimming jûn hat.

Wumkes.nl

YNHALD

		side
Rindertje Bouma	Sioert Boeles, syn foar- en neigeslacht	7
D.J. van der Meer	De pseudo-Burmania's en Rienck van Hemmema te Hitsum	23
Hein Walsweer	De Broekster Rouckema's, "Desen allen ende meer anderen"	41
D.J. van der Meer	Lijst van dorpen en steden (1710-1716)	102
Reid van der Ley	Friezen in Groningen (1792-1813)	114
Paul Noomen en Gerrit Verhoeven	De genealogie van de friese adel volgens Upcke van Burmania (Aebingha van Hijum, Aebingha van Blija)	141
Fryske Rie foar Heraldyk	Wapenregistraasje	164

Wumkes.nl

Wumkes.nl

SIOERT BOELES, SYN FOAR- EN NEIGESLACHT

De namme Boelens is oarspronklik in patronym. De earste Boelens wie in soan fan in Boele. Genealogysk jout dat sa syn eigen problemen, bygelyks Auck Boelens kin in dochter wêze fan in Boele, it kin de dochter wêze fan Sioert Boeles en it kin de frou wêze fan Thyerck Boelis. De foarnamme Boele haw ik yn Fryslân net foar de 16de ieu oantroffen. It sil in ferkoarting wêze fan Boldewyn of Boldt. Yn de Beneficiaalboeken fan 1543 fine wy dêrfoar in oanwizing. In tsjerkfâd fan Boarnburgum komt foar as Bennert Boldts en ek as Bennert Boelis. De namme Boelens komt yn alle staveringsfarianten foar, mar nea konsekwint. Wy fine Boeles, Boelis, Boelles, Boles en Van Boelens.
De nammejouwing yn de Roomske tiid oant 1580 is efkes oars as tsjintwurdich. Der wurde eins allinnich ferstoarne minsken ferneamd. Genealogysk besjoen hat dat wat foar en wat tsjin. Men krijt wat doel oer it jier fan ferstjerren fan de âldere generaasje, mar men kin neat mear sizze oer de folchoarder fan de bern út ien húshâlding.
Leden fan dizze famylje hawwe noch nei 1580 rooms west. Sa komt Frouw Boelles yn 1584 foar yn de Conscriptio Exulum.
Dit geslacht is net fan adel, mar it leveret wol grytmannen. Ik begjin mei de útwurking fan Tyerck. Hy sil wol in soan wêze fan Sytthie Boelis, yn 1543 "Roomsch Keyserlycke Majestesteits Grietman in Achtkarspelen". Hjir hawwe se ek de earn yn it wapen oan te tankjen. Dat betsjut, dat se segele hawwe út namme fan de keizer.
Ik haw tankber gebrûk makke fan de klappers fan de freonen fan de argiven yn Fryslân. En ik wol leden fan de redaksje betankje foar harren help.

Ljouwert, 1994 Rindertje Bouma

I. TYERCK (TYARCK) BOELENS/BOELIS is stoarn om 1561 hinne, trout Auck Jans foar 1543, stoarn nei 1561.
Yn 1543 fine wy yn it Beneficiaalboek gegevens oer fikarylân te Westergeast.[1] Neistlizzers binne Tyerck Bolns en Sypt Jansz. Dy namme komt ek foar yn de quaclappen fan it Hof fan Fryslân yn 1551 en 1560[2] en dan is Sypt syn sweager. Yn it recesboek fan Kollumerlân komt Sypt foar mei syn frou Bauck yn 1552. Se wenje dan yn in hûs en net op in pleats. Op 22 novimber 1552 is sprake fan de excijsmaster Sipt Jansz. Op 9 maart 1551[3] komme foar Sippe Jansz en Tyarck Boelis fanwege Aucke syn húsfrou. Op 9 oktober 1552[4] komme Thyarck en Auck ek foar as echtpear. Yn 1562[5] fine wy Awck Jansdr widdo fan Thyerck Boelis.
Op 1 desimber 1550[6] is Tyarck Boelis mei Gerbe Reynersz kurator oer Wybrandt Bottes weesbern. Yn 1558[7] is hy neistlizzer fan lân fan Reyner Harckema en Frythien, in echtpear. Op 26 april 1552[8] komt hy foar yn it recesboek mei Sydt Boelis en oaren. Fierders fine wy syn namme noch twa kear yn 1552, bygelyks op 23 novimber[9] in Crijn Lolckez contra Thyarck Boelis.
Yn 1610 yn de ynventaris fan Sioert Boeles silger lêze wy dat Auck Boeles silger fjouwer erfgenamten hie en dat se te Kollum wenne. Ik nim oan dat dit Auck Jansdr, de widdo fan Thyerck Boelis is. Ut dit houlik (de folchoarder is net wis):
1. Jan/Jannes, st. foar 1595, tr. Griet Cornelysdr.
2. Sioert, folget II.
3. Foock, st. nei 1610, tr. Jan Gerrits.
4. Syuw, st. 1617, trout 1 in Botte, trout 2 Minne Hettinga.
5. Sytthie, stoarn foar 2 augustus 1623, trout Grietke Broersma.

Wumkes.nl

II. SIOERT BOELES (soan fan I) stoarn Ljouwert foar 12 maaie 1610, trout Aet Gaetsedr, stoarn foar 12 april 1655, dochter fan Gaetse Bennes (gjin bewiis), boer te Lippenhuzen.
Op 12 novimber 1569[10] komt Sioert foar yn in tige koarte akte as foarroppene yn in quaclap fan it Hof fan Fryslân.
Op 8 augustus 1586[11] is hy feanmaster fan de Klaarkampster feanen. Dat wiene eartiids de hege feanen fan Eslawald; tsjintwurdich is it lân oan wjerssiden fan de Feanwâldster feart. De turf waard foar 1580 ôffierd troch de Skiersleat nei it noarden, nei it kleaster Klaarkamp by Rinsumageast, in kleaster fan de skiere muontsen.
Nei 1580, as it kleaster ferneatige is, giet de turf nei Ljouwert, is dan eigendom fan de Steaten. Sioert is in amtner fan de Steaten. Yn de resolúsje fan de Deputearre Steaten stiet: "besluit om aan Sioert Boeles te schrijven met de opdracht om te zorgen dat de ingezetenen, die na oude gewoonte daartoe verplicht kunnen worden, 50 schuiten turf uit het veen bij Kuikhorne te graven. Het register dat hij gehouden is daarvan bij te houden, dient hij te overhandigen aan de veenmeester-generaal mr. Taco Folckeri."
Yn 1588[12] fine wy wer in akte yn in quaclap fan it Hof. Easker is mr. Syoerd Fockens te Ljouwert as fâd oer Sytie Wopkes te Jorwert kontra Sioert Boeles yn Feanwâlden, Jan Gerrits te Dokkum en Ept Meynsma te Bûtenpost. De rjochter oardielet, dat Sioert de kuratele oer Sytie Wopkes oanfurdigje moat en de administraasje fan syn guod. Ik sil de byfiguren wat útwurkje om mear gryp te krijen op it fermidden dêr't er yn ferkeart. Mr. Syoerd Fockens is in soan fan Focke Teyes en Auck Boelens fan Olterterp. Hy wie fan 1581 oant 1586 deputearre foar Oostergo. Hy is stoarn foar 1595. Jan Gerrits is troud mei Foock Boelis. Ept Meynsma is stoarn foar 28 augustus 1595, hy hat troud west mei Foeck Liuma. Yn 1550 wurdt er neamd yn Kollumerlân.
Op 12 juny 1593[13] is der in ôfrekken tusken Siuw Boeles en Sypt Bottes, har soan, dy't as kuratoaren hân hie Sioert en Syttie Boeles, broers fan Siuw. Har earste man wie in Botte, har twadde man Minne Hettinga, stoarn 1593, foar 12 juny.
Sioert komt faak foar yn de proklamaasjeboeken fan Achtkarspelen. Hy keapet leien, mieden, in pear stikjes boulân, mar foaral feanen. Op 3 july 1595[14] is hy neistlizzer fan feanen te Surhústerfean. Dy sille ferkocht wurde troch Griet Cornelysdr, widdo fan Jan Boeles, en Boele Jans har soan. Matthijs Joosten leit dêr it near op as kurator oer Boele Jans en as neiste bloed. Yn 1600[15] is hy easker, syn berop is doarwarder, en Sioert Boeles te Jistrum is foarroppene.
Op 14 jannewaris 1597[16] lizze Wigle Rouckema en Sioert Boeles it near op de de keap fan ien roede fean yn Kúkherne. Wigle Rouckema is in soan fan Wigle Oeges Rouckema en Frouw Boelles. Sioert Boeles syn neiteam brûkt itselde wapen as Frouw Boelles, dus se moatte wol famylje wêze.
Op 10 juny 1601[17] wenje Sioert en Aet te Jistrum.
Op 12 maaie 1610[18] wurdt de ynventaris opmakke fan Sioert Boeles, dy't yn Ljouwert wenne. Dy ynventaris beslacht 45 siden en is in rike boarne fan ynformaasje. Opmakke op fersyk fan Sibrant Hettinga, kurator oer de minderjierrige Gaetse Sioerts; en Auck Sioertsdr mei har man Pier Pieters, troch oanjaan fan Aet Gaetsedr, de widdo. Presint is Wabbe Wisses, omke fan Aet. Sibrant Hettinga is notaris yn Kollum en famylje fan de twadde man fan Siuw Boeles. Yn 1606[19] waard Sibrant fâd oer de trije bern fan Sypt Bottes en Sepk Riddersma. En yn 1617 regelet hy de saken nei de dea fan Siuw Boeles. Hy stjert yn 1620.
Ik doch in greep út de ynventaris: de libbene have bestiet út fjouwer kij en seis hynders. Der is tin, messing, koper, noch net safolle sulver. Mar seis leppels, mear net. En der is ek gjin goud.
De beskriuwing fan it lân begjint mei it lân dat Aet ynbrocht hat. Dat is in satc te Lippen-

Wumkes.nl

huzen, no by Ible Alles as meier brûkt, mei 33 pm. lân. Fierders noch 45 mêd los lân. Fan syn mem, Auck Boeles, hat hy 5 pm. lân by Kollum urven en in stikje fean by Kúkherne. In pleats te Jistrum is troch Sypt Bottes yn de famylje kommen, wurdt yn 1610 brûkt troch Pier Pieters en Auck.
Dan folget in opsomming fan keapbrieven en fan lân dêr't gjin keapbrieven fan binne, en fan obligaasjes. Nijsgjirrich is: "noch 830 Car. gld. dat de weduwe geavonturit heeft op de haringbuijs". Lieuwe Boelis erven moatte noch 50 daalders betelje (Lieuwe wie stoarn 4 april 1610). Wy hearre fan skûten mei turf dy't noch net ôfrekkenc binne. "Noch komt de erven 1/16 part van de Kompagnie van de venen en landen in Opsterland toe". Der wurde yn dy ynventaris in soad nammen neamd, bygelyks Lieuwe, Jannes, Sytse, Tjerk en Foock Boeles, mar de famyljerelaasje stiet der net by.
Nei syn dea is der sprake fan de Sioert Boeleswyk. Dy leit noardwest fan Surhústerfean.

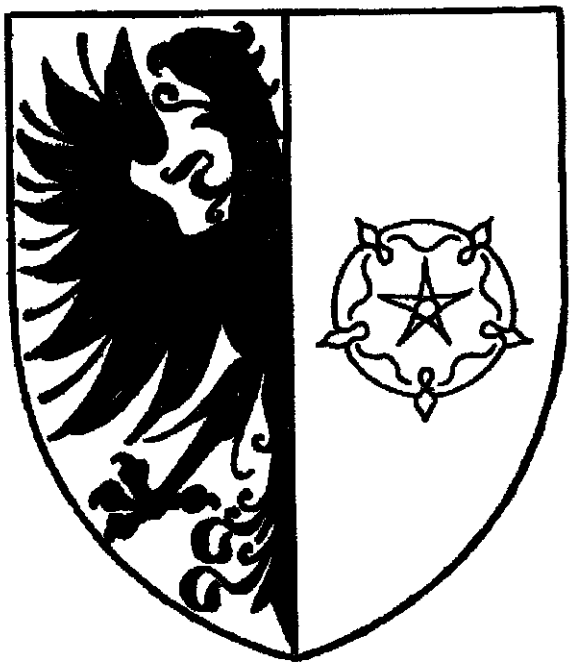

Wapen Boelens

De âldste fermelding fan dit wapen haw ik fûn yn de Conscriptio Exulum. In útwurking fine wy yn it Heraldyknûmer fan it Beaken fan 1969. It komt ek foar yn it Wapenboek Hesman en de útwurkung hjirfan is te finen yn it Genealogysk Jierboek 1993 side 107.
Yn it Stamboek treffe wy in beskriuwing oan yn Nalezingen side 8. Hjir is it in sulveren roas op in fjild fan grien.
In roas hat fiif kroanblêden, it getal fiif wiist op in geastlike diminsje. De roas is in symboal fan de minslike leafde, fan swietrook oant toarnen. Yn de 11e ieu wurdt se opnommen yn de Christlike kultus. Paus Leo IX ferbynt de roas mei Maria; de roazekrâns docht syn yntree. In sulveren roas yn in wapen wiist op Maria.
De heale earn wiist nei de keizer fan it Hillige Roomske Ryk fan de Dútske Naasje. Yn it âlde Egypte stiet de earn foar ivichheit.

Wumkes.nl

Letter is dy wyk bekend as de achttjin roede-wyk, dy't leit oan de súdkant fan fean, dat de achttjin roeden neamd wurdt (meidieling J. Post). De turf waard ôffierd oer de âlde feart by de Jirden; de nije feart is earst groeven yn 1648.

Aet Gaetsedr is in opmerklike frou. Har namme komt al foar yn 1587[20] yn it weesboek fan Opsterlân; se hat dan in foardering op de erven fan Ebele Hendriks fan de Himrik. Fuort dêrnei kin se wol trouwd wêze mei Sioert Boeles. Yn 1616[21] komt se foar as frou fan Wytse Martens en se wennet dan yn Ljouwert. Yn 1618[22] is Gaetse noch minderjierrich en Aet wurdt neamd as "voorstanderse" oer har soan. Tusken 1620 en 1624[23] wenje Wytse Martens en Aet te Bûtenpost. Op 14 jannewaris 1625[24] wenje Wytse en Aet te Jistrum en op 24 novimber 1625[25] is der sprake fan Aet Gaetsedr widdo fan Wytse Martens.
Yn 1631[26] erft se fan har omke Wabbe Wisses. Dy wenne yn 1585 te Beetstersweach en ferhuze dêrnei nei Ljouwert. Hy kocht mei oaren tusken 1598 en 1600 feanen te Koartsweagen. Hy komt foar yn de Resolúsjes fan de Steaten op 16 april 1591.[27] Dan wurdt er kommittearre om de salarissen fan alle leden fan it Hof fan Fryslân te reglemintearjen. En op 6 maart 1596 wurde Wabbe Wisses en Marten Fockens opnij beneamd foar 50 gûne yn 'e moanne. Yn 1640 komt Aet foar yn de stimkohieren fan Achtkarspelen, Opsterlân, Smellingerlân en Tytsjerksteradiel. Se is eigener fan stim 26 te Droegeham, stim 8 te Koaten, 1/3 fan stim 11 te Koaten, 1/2 fan stim 19 te Koaten en foar in part fan stim 1 te Twizel. Eigener fan stim 2 yn Noarderdrachten. En eigener fan de stimmen 8 en 10 te Jistrum. Nûmer 8 hie 60 pm lân en nr. 10 hie 100 pm. De pleats te Lippenhuzen hat stim nr. 41. Yn 1644[28], 1646[29] en 1647[30] hat se dy pleats yn stikken ferkeapje wollen. Gaytse Sybrens leit as bloedferwant it near op de ferkeap yn 1644. Dat is in soan fan Sybren Gielts en Auck Bennedr. Yn 1646 leit Sybe Bennes it near op in ferkeap. Tusken 1630[31] en 1634 hie se sels dielen fan pleatsen te Twizel en Koaten kocht. Har namme komt faak foar yn de proklamaasjeboeken, se keapet heide, boulân, mieden en feangrûn.
De lêste fermelding ha ik fûn op 28 juny 1654[32] yn it weesboek fan Achtkarspelen, en op 12 april 1655 is der yn datselde boek sprake fan de erven fan Aet Boelens. Se is hiel âld wurden, om ende by 90 jier. Yn *De tegenwoordige Staat van Friesland,* uitg. 1786 kinne wy lêze by it doarp Jistrum: "Verscheiden personen zijn hier rijk geworden door de heidvelden in goed bouwland te veranderen, en wel vnl. zekere vrouw, met name Aat Boelens, die eene zeer grote uitgestrektheid van dorre heidvelden dus nuttig heeft aangelegd, zelve de arbeiders voorgaande en in eigen persoon werkende".
Ut dit houlik:
1. Auck, folget IIIa.
2. Gaetse, folget IIIb.

IIIa. AUCK SJOERDS BOELENS (dochter fan II) is stoarn foar 1642, trout foar 1610 mei Pier Pieters (Rinckema/Renckema) stoarn foar 24 maaie 1653, soan fan in Pieter Rinckes.
Auck komt yn akten wol foar as Auck Sjoerds en ek wol as Auck Boelens. Se sil neamd wêze nei har beppe fan heitekant Auck Jans. Yn 1610 is se mearderjierrich, se is dan al troud mei Pier Pieters, doarpsrjochter fan Aldetrine. Yn 1640 is de stelling Pier Pieters eigener fan stimnr. 20 en 24 fan dat plak. Foar in part is hy eigener fan de nrs. 30 en 50. Op 29 jannewaris 1627[33] ferkeapje Pier Pieters Rinckema nom. uxore en Gaetse Boelens fean op de 18 roeden ûnder Surhústerfean. En op 27 jannewaris 1634[34] ferkeapet Aet Boelens te Jistrum yn opdracht fan har dochter Auck Boelens dy't troud is mei Pier Pieters te Aldetrine, fean op de 18 roeden.

Wumkes.nl

Op 18 april 1642[35] is der sprake fan de erven fan Auck Boelens. It giet oer de ferkeap fan twa mad mieden ûnder Koaten. Op 13 oktober 1645[36] ferkeapje Gaetse Boelens te Ljouwert en Anna Nederhoff in stikje fean neist de Sjoerd Boelenswyk yn Achtkarspelen. Dat fean wie mandlich mei it neilitten weesbern fan Auckien Boelens silger by Pier Pieters Rinckema. Ik begryp dêrút dat ien fan de fjouwer bern fan Auck noch minderjierrich is en dat har broer Gaetse de fâdij hat. Op 12 maart 1649[37] ferkeapje de bern twa blokken fean op it Surhústerfean. En op 13 maart 1650[38] keapje Meyert Haersma en Sioerdtke Boelens te Eastermar ien mêd miedlân yn Hamstermieden. Se keapje it fan de oare erven.
Ut dit houlik (de folchoarder is net wis):

1. Sioerdtje, ek wol Sioerdtie Boelens neamd, trout Meyert Eerckes Haersma; se wenje te Eastermar.
2. Trijntje, trout Meyert Binnerts Haersma; se wenje yn Eastermar. Trijntje lit as widdo op 28 novimber 1674 in testamint opmeitsje. Se is stoarn foar 20 septimber 1677.
3. Wytske, trout Jan Terwisscha; se krije in soan Pieter. Jan/Johannes is stoarn foar 7 july 1646[39] en dan wurdt de pake Pier Pieters kurator oer de jonge Pieter. Wytske stjert foar 10 july 1650[40] en Petrus Smetius, dûmny te Aldlemmer, wurdt ek kurator. Op 27 oktober 1651[41] is Pieter der net mear. Hy hie wenne yn Aldetrine. De erfenis is tige yngewikkeld: sels oerbeppe Aet Gaetsedr urf noch.[42]
4. Lysbethje, hat net troud west. Se is stoarn nei 1653.

IIIb. GAETSE BOELENS (soan fan II) is yn 1610 en 1618 noch minderjierrich; stoarn tusken 1656 en 1662. Hy trout Ljouwert 1 augustus 1630 as de Heere Boelens mei Ancke (Anna) Nederhoff, "fan Ljouwert", berne tusken 1597 en 1603, stoarn foar 1 april 1678, begroeven yn de tsjerke fan Mantgum, dochter fan Coert Jacobs Nederhoff en Jelcke Pieters Hoochlander. Coert wie hopman en keapman, yn 1609 fâd fan it tuchthús, 1623-1625 lid fan de froedskip, 1626, 1627 (yn dat jier stoarn) skepen fan Ljouwert.
Yn 1610 kriget Gaetse, nei de dea fan syn heit, Sybren Hettinga as fâd. Yn 1630 wurdt Gaetse boarger fan Ljouwert; hy komt dan fan Jistrum. Yn 1635[43], 1639, 1640[44] wennet er mei syn húshâlding yn Bears. Se hierden dêr Uniastate fan dr. Hoyte Gabbes Meynsma, advokaat en papist. Yn 1645 wenje se wer yn Ljouwert.[45]
It berop fan Gaetse wurdt net neamd, mar hy libbet fan de hier fan pleatsen en fan de opbringsten út de feanen.
Op 16 desimber 1639[46] ferkeapet hy leyen, Piersacker neamd, yn Kúkherne ûnder Koaten. Yn 1640 is hy eigener fan Twizel stemnr. 8, Kollum nr. 18, Blessum nr. 12 en fan Marsum nr. 22. Hy is ek eigener fan feangrûnen, mar dy komme net yn de stimkohieren foar.
Op 13 oktober 1645 ferkeapet er in stik fean, dat mandélich wie mei it neilitten weesbern fan Auckien Boelens, frou fan Pier Piters Rinckema. It leit neist de Sjoerd Boelenswyk yn Achtkarspelen. Op 21 juny 1647 ferkeapet er tegearre mei Meyert Haersma en Sjoerdtie Piersdr, echtpear te Eastermar, fean lang 14 roeden. Yn july 1640 lient er jild oan Jacob Rompts ten Burch, factor en keapman te Amsterdam, soan fan Rompt Jacobs, âld skepen te Ljouwert. En op 1 maaie 1647 lient er jild oan Focco Jacobs, apteker. Op 16 febrewaris en 30 april 1649[47] wurde dy foarderings ynskreaun yn it hypoteekboek. De lêste fermelding dy't ik fûn haw stiet yn in sentinsje fan it Hof op 15 july 1656[48] nei de dea fan syn mem.
Ancke Nederhoff docht op 19 augustus 1627 belidenis te Ljouwert. Op 25 febrewaris 1662 keapet dr. Tarquinius Boelens op lêst fan syn mem in sate yn Wûnserwarren grut 56 pm. Yn 1665 keapet Anna de state Hoxwier te Mantgum en sy set har dêr nei wenjen. Se is dan widdo. Op 5 juny 1673 makket Anna har testamint op nei de dea fan har soan Tar-

Wumkes.nl

quinius. Op 9 maaie 1676 stjert har soan Coert en Anna, as beppe, wurdt tutrix oer de minderjierrige bern. Se moat û.o. foar de klean soargje. Yn de boedel fan Coert komt ek in "conterfeytsel" fan Gaetse foar.
Op 28 oktober 1679[49] wurdt it testamint fan Anna ynskreaun by it Hof. Sjoerd kriget de besittingen yn Mantgum en de bern fan Coert de pleats te Blessum. Jeltie van Beyma kriget de 2 conterfeytsels fan de âlden fan Anna. Anna, de âldste dochter fan Sjoerd, kriget wat goud en sulver, bygelyks 2 gouden braseletten, 2 gouden ringen, 3 sulveren doaskes en in psalmboek mei sulver beslach. Op 5 desimber 1679[50] wurde foarderingen ynskreaun yn it hypoteekboek. Se hie it jild útliend yn 1650, 1651 en 1656.
Ut dit houlik:
1. Sjoerd, folget IVa.
2. Coert, folget IVb.
3. Tjerk (Tarquinius), folget IVc.

IVa. SJOERD (SUFFRIDUS) (van) BOELENS (soan fan IIIb), doopt Ljouwert 18 maaie 1631 as Siourdt, stoarn Ljouwert 28 juny 1692. Syn lichem is 7 july troch de "Vrouwen waterpoort" ferfierd nei Mantgum om dêr begroeven te wurden. Hy trout Goutum 17 april 1664 Jeltie van Beijma, doopt Ljouwert 10 septimber 1643, stoarn foar 1 desimber 1687, begroeven te Mantgum, dochter fan Julius Lamberts van Beijma, advokaat, en Anna Lucia van Glinstra Vincentdr. Sjoerd en Jeltie binne famylje fan mekoar yn de fyfte graad. Se stamme beiden ôf fan Coert Jacobs Nederhoff en Jelcke Pieters Hoochlander. Sjoerd en Julius binne folle neven. Op 26 augustus 1647 wurdt er as Suffridus Boelens, Leovardiensis, ynskreaun as studint phylosophy oan de Akademy te Frjentsjer en op 6 desimber 1647 wurdt er lid fan it Ljouwerter studintegenoatskip oan de Frjentsjerter Akademy. Dat betsjut dat er de Latynske skoalle te Ljouwert besocht hat, oars koe er gjin lid wurde.
Yn 1650 is er nei Utert gien om dêr rjochten te studearjen en hy is dêr promovearre yn de beide rjochten. Hy begjint syn loopbaan as advokaat op 19 maart 1653[51] oan it Hof fan Fryslân; op 11 novimber 1659 wurdt er griffier oan datselde Hof. Fierders is er fan 30

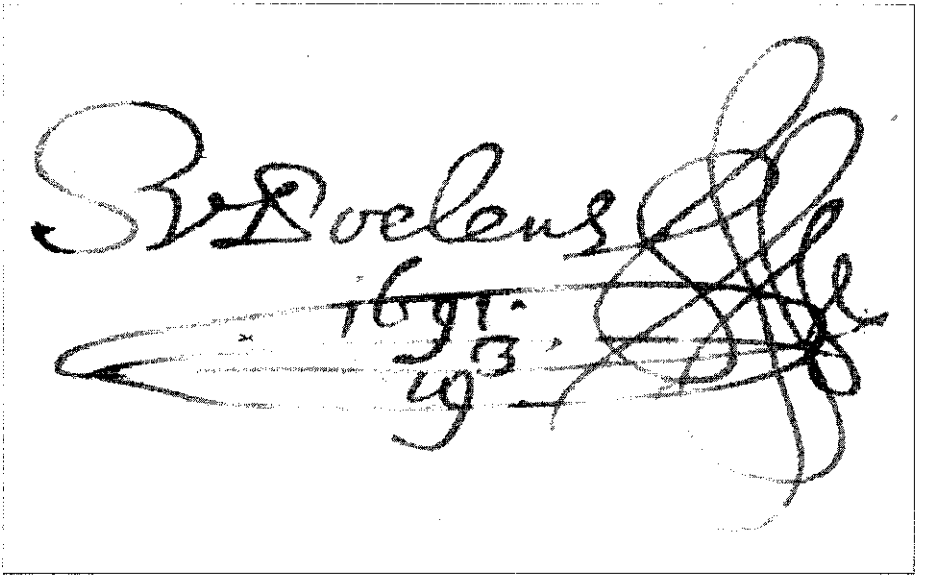

Wumkes.nl

jannewaris 1688 oant syn dea ta lid fan de froedskip fan Ljouwert en fan 1688 oant 1691 boargemaster. Ek noch deputearre nei de Steaten foar de stêden fan 1689 oant 1692. Op 31 jannewaris 1657 docht er belidenis te Ljouwert as dr. Suffridus Boelens.
Hy wie in fermogend man. Yn Achtkarspelen leit famyljebesit foaral yn Bûtenpost, Stynsgea en Surhústerfean; yn Tytsjerksteradiel yn Jistrum. Hy keapet der ek noch pleatsen en lân by, bygelyks in pleats te Marsum yn 1662. Hy wurdt ek neamd te Deinum en Skingen. Yn 1666[52] ferkeapet er hôf, keamer en loads op de Grachtswal bûten Ljouwert oan Nicolaas Beilanus. Tusken 1675[53] en 1688 wurdt er trije kear neamd yn it grut konsintboek fan Ljouwert. Hy keapet dan stikken lân yn en om de stêd. By de Wijnhorster Zijlsloot, de Janthiemafenne bûten de Wurdumerpoarte, en by it Blokhûs. Sjoerd wennet, yn alle gefallen by 't winter, yn de Korfmakkersstrjitte yn in hûs fan de famylje Van Beijma[54].
Yn Baarderadiel keapet er pleatsen en lân yn de doarpen Jorwert, Mantgum, Winsum, Boazum en Easterwierrum tusken 1667[55] en 1687. Nei de dea fan syn mem erft er de state Hoxwier te Mantgum en hy wennet dêr simmerdeis mei syn húshâlding. By de state heart 71 pm lân; hy erft ek it rjocht fan swannejacht en in bank yn de tsjerke fan Mantgum. Op de grêfstiennen komme de wapens fan Boelens en dy fan (Van Beijma thoe) Kingma foar.

Suffridus Boelens, 1631 - 1692.
Libbensgrut boarstbyld op doek,
skilder ûnbekend.
Dekemastate te Jelsum.

Hy oerlibbet syn beide broers. Op 29 april 1673 stjert syn broer Tarquinius en Sjoerd regelet de neilittenskip, goed acht jier letter stjert syn broer Coert. Sjoerd hat soarch foar de fiif minderjierrige bern en foar de boedel.[56] En op 1 april 1678 is der sprake fan Anna Nederhoff silger en uteraard regelet er de saken fan syn ferstoarne mem.
Op Dekemastate te Jelsum hinget in portret fan Sjoerd Boelens. It is in libbensgrut boarstbyld op doek. Fan dat stik is in saneamde replika oanwêzich: dy man hat deselde klean oan mar in oare gesichtsútdrukking. It soe syn broer Tarquinius wêze kinne, mar yn de literatuer wurde beide portretten oan Sjoerd taskreaun.

Wumkes.nl

Ut dit houlik:
1. Anna (Anna Lucia), folget Va.
2. Elske, doopt Ljouwert 26 maart 1669, stoarn 17 jannewaris 1684, âld 14 jier en 10 moanne, begroeven yn it koar fan de tsjerke te Mantgum.
3. Maijke (Maria), folget Vb.
4. Gaatse, doopt Ljouwert 13 septimber 1672, stoarn 16 desimber 1672, âld trije moanne en trije dagen, begroeven te Mantgum.
5. Ydtie, doopt Ljouwert 13 septimber 1672, stoarn 17 desimber 1672, âld trije moanne en fiif dagen, begroeven te Mantgum. De nammen fan de trije bern steane op in stien yn it koar fan de tsjerke.

IVb. COERT (CONRADUS) (van) BOELENS (soan fan IIIb) is doopt Ljouwert 30 des. 1632 as Cort, stoarn te Ljouwert 9 maaie 1676. Hy giet te Ljouwert yn ûndertrou 29 april 1660, mei attestaasje om earne oars te trouwen, mei Aefke (Agata) van Geldorp, berne nei 1636 en stoarn te Ljouwert tusken 1670 en 1676, dochter fan Wybrandus Oenes van Geldorp (Geldorpius), prokureur-generaal, en Aafke Hessels Sjaarda. Aefke is neamd nei har mem; dat soe betsjutte kinne, dat dy yn it kreambêd stoarn is. Har beide broers binne wol yn Ljouwert doopt: Oene yn 1634 en Hessel yn 1636. Se docht belidenis te Ljouwert 9 nov. 1659; Coert op 27 april 1659.
Fan 1662 oant 1665 en fan 1673 oant 1676 is er skepen fan Ljouwert, fan 1663 oant 1667 en fan 1670 oant 1676 lid fan de froedskip foar East Minnema. Op 5 febrewaris 1667 wurdt er befoardere ta kapitein. Fan 1671-1672 is er folmacht foar Achtkarspelen yn de Steaten, op it plak fan in ealman (dat is hysels dus net). Op 18 febrewaris 1662[57] keapet er in tredde part fan in hûs oan de Iewâl en op 6 febrewaris 1663[58] keapet it pear de restearjende twa tredde parten. Hy bliuwt dêr wenjen oant syn dea ta.
Op 5 july 1676,[59] in pear moanne nei syn dea, is de ynventaris opmakke op fersyk fan Suffridus Boelens, griffier fan it Hof fan Fryslân, fanwegen syn mem juffer Anna Nederhoff as beppe en legitima tutrix oer de minderjierrige bern. In tutrix is in fâd foar wezen ûnder de 12 jier foar famkes en ûnder de 14 jier as it jonges oanbelanget. It is altyd de mem of de beppe. De bern hiene allegear in sparpot. De ynventaris beslacht 53 siden. Coert lit omtrint 18 pleatsen en noch wat los lân nei yn Boazum, Skearnegoutum, Kûbaard, Tsjom, Dronryp, Hallum, Kollum, Bûtenpost, Optwizel, Kúkherne, De Koaten, Droegeham, Hegebeintum en lân tichteby Starum. Neamd wurdt dat der in efterstân wie yn de administraasje fan de hieren troch de "continuele swachkheijt" fan de skepen Boelens. En der wie ek in "conterfeytsel" fan de skepen Boelens. Yn de boedel sitte de papieren fan de boedelskieding fan syn ferstoarne broer Tarquinius. Op 14 maaie 1677 wurdt as kurator oansteld Wybrandus Feijcama, eksekuteur fan de Kânselarij, op 1 april 1678 dr. Zachaeus Gerroltsma, advokaat, en op 14 juny 1678 Rengnerus van Voort, notaris publicus.[60]
Ut dit houlik:
1. Gaetse, folget Vc.
2. Wijbrandus, folget Vd.
3. Petrus, folget Ve.
4. Lyukyen, doopt Ljouwert 25 april 1666; is jong stoarn.
5. Lijeuken, folget Vf.
6. Anna, folget Vg.

IVc. TJERK (TARQUINIUS) (van) BOELENS (soan fan IIIb) berne om 1635 hinne, stoarn 29 april 1673, 38 jier âld, nei alle gedachten te Bûtenpost. Tjerk sil neamd wêze nei syn oerpake Tyerck Boelens. Ik haw syn doop net fûn; syn beide broers binne wol yn

Wumkes.nl

Ljouwert doopt. Hy trout yn maaie 1667 mei Antje van Andringa, berne 16 novimber 1640, stoarn 30 april 1718, byset yn de tsjerke fan Aldeboarn, dochter fan Regnerus van Andringa, grytman fan Utingeradiel, en Detje Lycklama à Nijeholt. Antje wie widdo fan Saco Fockens, en se trout foar de tredde kear mei Lubbertus Lycklama à Nijeholt. Se hat gjin bern hân. Op 25 jannewaris 1668 wurdt har attestaasje oerskreaun fan Eastersee nei Boalsert.
Tjerk wurdt op 3 febrewaris 1653 ynskreaun as studint philosophy oan de Akademy fan Frjentsjer as Tarquinius Boelens, Leovardiensis. Op 4 maaie 1653 wurdt er lid fan it Ljouwerter studintegenoatskip oan de Akademy fan Frjentsjer. Dat betsjut dat er de Latynske skoalle yn Ljouwert besocht hat. Yn 1656 giet er nei Leien om dêr ôf te studearjen yn de beide rjochten mei de heechste graad. Op 5 maaie 1657[61] is er advokaat en yn 1659 wurdt er as sekretaris fan Wûnseradiel beneamd. Yn 1661 treffe wy him oan te Boalsert as lid fan de froedskip en as fâd fan wezen. Hy hat ek boargemaster west fan dy stêd, bygelyks yn 1662, 1663[62] en 1668. Op 27 maaie 1664[63] wurdt er kommittearre nei de Steaten Generaal en op 24 april 1665 deputearre nei de Steaten foar de stêden, oant syn dea ta. Yn 1666 en 1667 is er polityk commissaris op de Provinsjale Synoade. Yn augustus 1670 grytman fan Achtkarspelen, oant syn dea ta.
Hy sil opgroeid wêze yn Bears en Ljouwert, folge troch in perioade te Frjentsjer en Leien. Op 5 juny 1657 komt dr. Tarquinius Boelens mei attestaasje nei Ljouwert en op 5 novimber 1659 nei Boalsert. Op 22 oktober 1660 wurdt er boarger fan Boalsert (ôfkomstich fan Ljouwert). Op 22 jannewaris 1671 lit it pear de attestaasje oerskriuwe nei Bûtenpost. Se sille dêr mar goed twa jier wenjen, dan komt der in ein oan dit libben. It is de lêste Boelens dy't it amt fan grytman yn Achtkarspelen útoefenet. Op 1 april 1668 wurdt syn namme, de Heere T. van Boelens,[64] neamd yn it ynformaasjeboek fan it gerjocht fan Ljouwert. De apteker Hero Johannes sprekt kwea fan him. "Hij wil het munsteren keerre" (meunsterje = it toanen fan de wapens). Hy is dus dúdlik gjin freon fan de skutterij fan Ljouwert; "sij seggen dat hy de podegra heeft, maar de pocken sien hem tot d'ogen uut, die pockhondt". Podegra is in soarte fan jicht dy't begjint yn de fuotten. Dat soe der op wize kinne, dat er yn 1668 al omgammele mei syn sûnens. Op 20 febrewaris 1669 wurdt er neamd yn it Charterboek diel V side 773. "Resolutie der Staten op eene missive van de Prinses, douarière van Nassau, waarbij H.H. verzoekt, dat 4 der oudste Regenten, uit elk kwartier 1, zijnde o.a. Tarquinius van Boelens, oud burgemeester en Vroedschap der stad Bolsward, mogten worden benoemd om den jongen Prins in de gronden van Regering dezer Provincie te onderrigten." Dit giet om Albertina Agnes, prinses van Oranje Nassau, widdo van Willem Frederik, graaf van Nassau Dietz. Harren soan Hendrik Casimir II wie berne yn 1657. Tarquinius is de earste dy't stjert fan de trije broers. De boedelskieding is op 12 jannewaris 1676 en wy treffe de papieren oan yn de ynventaris fan broer Coert. Tarquinius hie û.o. neilitten in hûs, hôf en hynstestâlen op de Nieuwmarkt te Boalsert, dêr't er sels wenne hie. Wat los lân ûnder Boalsert, 4 goudgûne ivige rinte út it kalkwurk te Boalsert. By it poppesulver fan de bern fan Coert sit in sulveren penning mei de namme fan boargemaster Tarquinius Boelens derop en it wapen fan de stêd Boalsert. Yn 1698 is de boedel noch net hielendal ferdield. De erven fan T. Boelens binne eigener fan Wûns stimnr. 2[65] en fan Burchwert nr 16. Antje van Andringa hat it fruchtgebrûk fan de pleats te Burchwert. Dy pleats hie er 25 febr. 1668 kocht.[66]

Va. ANNA LUCIA (van) BOELENS (dochter fan IVa) is doopt Ljouwert 4 oktober 1667 as Anne, stoarn foar 13 maart 1703. Undertrou Ljouwert 23 july 1692, mei attestaasje om earne oars te trouwen, Charles de Lannoy, doopt Velp 8 jannewaris 1664, stoarn Koudekerk 20 septimber 1713, begroeven te Jelsum, soan fan Samuel Charleszn de Lannoy en Cornelia Gerritsdr Glass. Yn 1698 wenje se te Ljouwert en hawwe se besittingen yn

Wumkes.nl

Baarderadiel, Menameradiel, Eastdongeradiel, Tytsjerksteradiel en Ljouwerteradiel. Anna Lucia is eigener fan Mantgum stimnr. 11, Jorwert 5, 8, 11, 15 (Hemsterhuis) en 32, Deinum 21 en 24, Marsum 21, Ie 40 (Loeniasathe), Jistrum 6, 10 en 18, Wurdum 32. Se is foar de helte eigener Mantgum 1, 16, 18, 22 en 23, Jorwert 1, Dronryp 41.

Anna Lucia Boelens, berne 1667, stoarn foar 13 maart 1703. Boarstbyld op doek, skilder ûnbekend. Dekemastate te Jelsum.

Op Dekemastate te Jelsum hingje twa portretten; ien fan Charles - in boarstbyld op doek - en ien fan Anna Lucia - ek in boarstbyld op doek. Nei de dea fan Anna Lucia wurdt de heit fâd oer syn soan. De neilittenskip is mei skulden beswierre. Dêrom wurde der twa pleatsen ferkocht, de pleats te Ie en in hoarnleger te Barrahûs ûnder Wurdum,[67] grut 81 en 95 pûnsmiet. Charles wie yn 1690 kapitein en ritmeester wurden; yn 1710 wurdt er kolonel fan in rezjemint ynfantery. Hy is calman fan de steedhâlder Hendrik Casimir II en ridder fan de Dútske Oarder. Op 'e ein fan syn libben wie er kranksinnich. Op 22 jannewaris 1712[68] wurdt op fersyk fan syn suster Joanna de Lannoy te Velp, út namme fan de 17 jierrige soan Samuel as kurator oansteld Gerard de Lannoy te Boalsert.
Ut dit houlik:

1. Samuel, doopt Ljouwert 9 aug. 1694, stoarn 1751/1752, trout Jelsum 8 juny 1721 Anna Catharina Doys, syn folle nicht. Se litte yn Jelsum yn 1726 in famke dope, Maria Anna. Se is jong stoarn.
2. Karel Suffridus, doopt Ljouwert 7 okt. 1696. Hy is jong stoarn.

Vb. MAIJKE (MARIA) (van) BOELENS (dochter fan IVa) doopt Ljouwert 9 novimber 1670, stoarn 1751, begroeven te Jelsum. Undertrou Ljouwert 23 desimber 1692, trout jannewaris 1693 Jacob Wilhelm Couttis, stoarn foar 27 oktober 1695, soan fan Allan Couttis en Aletta van Wetten. Couttis is in militêre famylje, oarnspronklik út Skotlân. Yn Bergen op Zoom hie de famylje in grêfkelder. Jacob wie calman fan de keamer fan prinses Amalia van Anholt-Dessau, frou fan Hendrik Casimir II van Nassau-Dietz. En hy wie

Wumkes.nl

kapitein fan in kompanjy infantery. Maria trout foar de twadde keer te Jelsum 25 desimber 1698 Johan Lodewijk Doys, berne te Nijlân op Hottingastate, stoarn 1702, soan fan Gerlich Doys en Anna Catharina van Unia, widner fan Ansckje Bouricius. Hy wie kapitein en lid fan de Ried fan State.
Op 2 desimber 1691 docht Maria belidenis te Ljouwert en op 30 july 1699 komt har attestaasje te Jelsum. Yn har earste houlik wenne se te Ljouwert. Se hie in hûs yn de Grutte Tsjerkestrjitte en dat hat se oanholden. Yn 1749 fine wy "Doys" yn it East Minnema espel.

Maria Boelens, 1670 - 1751. Libbensgrut knibbelstik op doek, skilder ûnbekend. Dekemastate te Jelsum.

Nei har twadde houlik wenne se op Dekemastate te Jelsum. Dêr hingje noch frijwat portretten, bygelyks fan Maria in libbengrut knibbelstik op doek. Ek portretten fan Jacob W. Couttis en fan Johan L. Doys. Dêr is noch in grutte kertiersteat op doek fan J.L. Doys mei 64 famyljewapens. As it nachts kreake yn it âlde Dekemastate, waard sein, dat Maria ûnderweis wie nei har beide manlju. De portretten hingje nammentlik yn ferskillende sealen.
Yn 1697[69] ferkeapet se as widdo Couttis, lân mei in stim te Skingen oan I.S. thoe Schwartzenberg. Yn 1698 komt Maria Boelens, widdo Couttis te Ljouwert, foar yn de stimkohieren fan Achtkarspelen, Baarderadiel, Ferwerderadiel, Ljouwerteradiel, Menameradiel. Se is eigener fan Stynsgea stimnr. 46, Bûtenpost nr. 14, 19, 26, 35, 37, 45, Mantgum 2, 5 en 10, Easterwierrum 14, Boazum 4, Blije 14, Wurdum 37 en 63, Boksum 17 en Marsum 22. Se is foar de helte eigener fan Bûtenpost nr. 9, Mantgum 1 en 7, Easterwierrum 4, Boazum nr. 7 en 18.
Yn 1714 en 1715[70] wurdt se neamd as kompanjon fan de Dekama-Cuyck-Foeyts feankompanjy. It giet oer de erfenis Bouricius en Crack, en oer fean ûnder Lúkswâld. Dekama kaam út Fryslân, de oare twa út Utert.
Op 28 septimber 1704[71] makket se har testamint op; it is ynskreaun by it Hof op 20 no-

Wumkes.nl

vimber 1753, goed twa jier nei de dea fan Maria. De suppleant is har dochter Ansckjen Doys, widdo fan Arent van Haersma. Ansckjen hie rjocht op in fyfte part fan de neilittenskip. De Van Haersma's hiene wol belang by de besittingen yn Achtkarspelen.
Bern fan Maria; út it earste houlik:

1. Aemillia Couttis, doopt Ljouwert 4 oktober 1693, stoarn foar 1760, trout Willem Joseph baron van Minkwitz. Se is neamd nei prinses Amalia van Anhalt-Dessau.
2. Jacoba Wilhelmina Maria Couttis, doopt Ljouwert 27 oktober 1695, stoarn 15 maart 1740, trout Samuel van Eck. Se is postúm berne en se is neamd nei beide âlden.

Ut it twadde houlik:

3. Ansckjen Doys, doopt Jelsum 10 septimber 1699, stoarn Stynsgea 11 jannewaris 1765, trout 18 april 1717 Arent van Haersma Eelcosn.
4. Juliana Lucia Doys, doopt Jelsum 27 febrewaris 1701, stoarn Wurdum 4 maart 1738, trout Hendrik baron Brunet de Rochebrune; trout foar de twadde kear Jelsum 14 juny 1733 Jetse Idzard van Burmania. Se is neamd nei Jel van Beijma, de mem van Maria. Har neiteam wennet oant hjoed ta op Dekemastate te Jelsum.
5. Anna Catharina Doys, doopt Jelsum 7 maaie 1702, stoarn Jelsum 22 augustus 1780, trout Jelsum 8 juny 1721 Samuel de Lannoy, har folle neef.
   Trout foar de twadde kear Burgum 12 augustus 1753 Henricus Wiardus van Altena. Yn 1749 wennet Samuel de Lannoy op Dekemastate te Jelsum mei fiif minsken fan 12 jier of âlder. Der wennen dus trije minsken by it echtpear yn, personiel ynbegrepen. Maria wie doe 78 jier en nei ale gedachten wenne se in grut part fan it jier by har dochter.

Vc. GAETSE (GAJUS) (van) BOELENS (soan fan IVb) doopt Ljouwert 13 maart 1661, begroeven Ljouwert 21 jannewaris 1689 yn de Westertsjerke; trout Kimswert 15 april 1681 Bauckie Harmens Nauta, doopt Harns 7 novimber 1656 of 15 july 1660 (in bern sûnder namme), stoarn 29 jannewaris 1682. Har stien is oantroffen yn it efterhûs fan Zeepziedersstrjitte 6 te Harns en se "leit hier met haar zoontje begraven." Se wie in dochter fan Harmen Synes Nauta, boargemaster en skipstimmerman, en fan Hesseltie Doeckes.
Gaetse trout foar de twadde kear Penjum 24 juny 1683 Ariaentje (Adriana) Stansius. Hy is no dr. Gajus Boelens. Sy is doopt Harns 13 juny 1662, stoarn foar 13 jannewaris 1727, dochter fan Theodorus Stansius en Ansck Clingbijl. Theodorus is boargemaster fan Harns en hat ek noch oare funksjes.
Gaetse wurdt trije kear oansteld as skriuwer fan in kompanjy, wêrfan twa kear as bern. Op 21 july 1666 -hy is dan 5 jier- en op 25 juny 1668, dan is hy 7 jier âld.[72] Fan 6 febrewaris 1683 oant 12 maart 1686 is hy wer skriuwer fan in kompanjy; yn it lêste gefal sil er de administraasje sels wol dien ha. Yn 1681 wurdt hy sekretaris fan Wûnseradiel en hy hat ek boargemaster fan Boalsert west. Op 13 augustus 1679 wie er boarger wurden fan dy stêd. Mei 15 jier wie er al wees, en hy krige kuratoaren. Op 1 septimber 1681[73] -hy is dan 20 jier- wurdt er sels kurator oer syn fjouwer jongere broers en susters, tegearre mei dr. Zachaeus Gerroltsma, advokaat.
Op 22 april 1681 docht er belidenis te Boalsert as jur. dr. Gajus van Boelens, dy't wennet op de Nieuwmarkt. Foar 9 augustus 1689 giet Adriana as widdo mei attestaasje fan Boalsert nei Harns, nei it hûs oan de Voorstraat, dêr't har heit wennet; har mem wie yn juny 1668 al stoarn. Yn akten wurdt se wol sekretariske Boelens neamd.[74]
Op 5 maaie 1726[75] lit se har testamint opmeitsje. De saak is ôfhannele 16 july 1728. Har beide bern libje net mear. Har goed giet nei de famylje Stansius, útdruklik net nei de famylje Boelens. De tsjerke fan Harns wurdt goed betocht en har boeken geane nei de Akademy fan Frjentsjer.

Wumkes.nl

Ut dit houlik:
1. Conraedts Tarquinius, doopt Boalsert 27 april 1684, folget VIa.
2. Dirck Maurits, doopt Boalsert 9 septimber 1686, folget VIb.

Vd. WIJBRANDUS (van) BOELENS (soan van IVb) doopt Ljouwert 3 april 1663, stoarn op Borniastate te Weidum augustus 1748, dêr begroeven yn de tsjerke, trout Weidum 10 septimber 1713 Catharina Maria van Ghemmenich, doopt Harns 12 oktober 1684, stoarn Weidum (yn de kream) 4 augustus 1714, dochter fan Paulus Jacobussn van Ghemmenich en Aletta Nicolaesdr. van Beylanus.
Mei 13 jier is er al wees en hy kriget kuratoaren. Hy wurdt trije kear oansteld as skriuwer fan in kompanjy, wêrfan twa kear as bern. Op 21 july 1666 -hy is dan 3 jier- en op 25 april 1668, 5 jier âld. Op 27 maart 1686 wurdt er wer oansteld as skriuwer en yn dit gefal sil er de administraasje sels wol dien ha.
Yn 1686[76] wurdt er advokaat by it Hof fan Fryslân. En op 3 april 1687[77] griffier yn it plak fan Suffridus Boelens, syn omke, dy't ûntslach nommen hie. Hy bliuwt griffier oant 21 febrewaris 1709 en hy wurdt opfolge troch dr. Frederik Sloterdijk.[78] Yn it nammeregister fan 1742[79] wurde noch oare funksjes neamd: deputearre op de V Diels Diken, lid fan de Steaten fanwegen Baarderadiel, provinsjaal rekkenmaster, en mei-kommittearre yn it Mindergetal út Westergo.
Yn de stimkohieren fan 1698 fine wy him as eigener en meier fan Weidum nr. 5. Hy is eigener fan Twizel nr. 42, Hallum 76, Blessum 12, en Deinum 21. Foar 1/4 part eigener fan Kollum nr. 18.
Op 12 maaie 1749[80] stiet der in akte yn it autorisaasjeboek fan Baarderadiel. Ald sekretaris Wierd Wiarda te Boalsert as haadkrediteur kurator bonorum (oer it goed) oer de gerepudieerde (ferstjitten) en insolvente (faillite) boedel en it goed. Op fersyk fan Johannes Bouritius, notaris te Ljouwert, út namme fan de erven Jan Pybes Starringa en fierdere hypotekêre krediteuren. Yn 1749 sit der in húswarster yn syn hûs te Weidum.
Hy is de lêste manlike Boelens dy't fertsjert. Hy is 85 jier wurden, betreklik earm en betreklik iensum. Der libbe noch ien bern fan syn suster Anna en dat is Carel Wibrandus. Fan dy syn bern libje yn 1748: Juliana Cornelia, berne 1738, Adam, berne 1740, miskien Albert Antony de Lannoy, berne 1744 en jong stoarn. De bern binne berne yn Breda en Nijmegen.

Ve PETRUS (van) BOELENS (soan fan IVb) doopt Ljouwert 17 july 1664 as Peterus, stoarn 1707, âld 43 jier, as kapitein; hy hat net troud west. Mei 11 jier is er al wees en hy kriget kuratoaren. Hy wurdt fjouwer kear oansteld as skriuwer fan in kompanjy en wol op 20 maart en 25 juny 1668 -hy is dan trije jier âld- op 17 oktober 1668 -fjouwer jier- en op 2 maart 1670, no is er fiif jier. De administraasje wurdt dien troch Bartholomeus Nicolai. Op 7 april 1686 kriget er in oare kurator. Dat is Wijbrandus Feycama, eksekuteur fan de Kânselarij, kurator oer it goed.[81]
Op 21 maart 1686[82] wier faandrich wurden en op 15 febrewaris 1690 wurdt er befoardere ta kapitein en op 19 novimber 1691 kin er him luitenant neame. Fan 1696 oant 1706 binne der problemen mei syn kompanjy en in oar wurdt oansteld om de administraasje te dwaan. Op 6 febrewaris 1706 is er wer kwalifisearre om syn eigen kompanjy te administrearjen. Op 14 desimber 1707 wurdt er as kapitein ferfongen; hy is dan dea.
Yn 1688 lient er 300 gûne; hat dat yn 1690[83] noch net werom betelle. Yn de stimkohieren fan 1698 is kapitein Petrus Boelens foar in part eigner fan Twizel nr. 1 en foar in part eigener fan Kollum 18.

Wumkes.nl

Vf. LIEUWKJEN (LIVIA) (van) BOELENS (dochter fan IVb) doopt Ljouwert 13 maaie 1668 as Lijeuken; te Ljouwert begroeven 21 desimber 1734 juffer boelens tot Weidum. Ik nim oan dat dit Lieuwkjen is. Se hat net troud west. Se is mei acht jier al wees en se kriget kuratoaren. Op 18 novimber 1685 docht se belidenis te Ljouwert. Yn 1698 is se eigener fan Droegeham stimnr. 9, Twizel de nrs. 5, 6, 8, 27, Boazum nr. 3, Penjum nr. 40. En se is foar in fjirde part eigener fan Kollum nr. 18.
Op 1 july 1707[84] keapet se it hûs op de Iewâl dêr't se sels al jierren lang en noch wennet, fan har suster Anna. Se is dus yn it âlderlik hûs wenjen bleaun. Yn 1719 lient se 400 gûne en dat is yn 1721 noch net werombetelle.[85]
Se sil yn de famylje har taken wol hân ha oangeande har broers Wijbrandus (let troud en al gau wer widner) en Petrus, dy't net troud west hat.

Vg. ANNA (van) BOELENS (dochter fan IVb) doopt Ljouwert 20 maart 1670, stoarn nei 1712, trout Weidum 25 oktober 1696, ûndertrou Ljouwert, mei Gerrit (Gerard) de Lannoy, doopt Velp 16 july 1665, stoarn nei 1712, soan fan Samuel Charlessn de Lannoy en Cornelia Gerrits Glass. Hy is kapitein.
Se is mei seis jier al wees en se kriget kuratoaren.
Op 23 augustus 1693 docht se belidenis te Ljouwert; op 3 maaie 1703 giet se mei attestaasje nei Boalsert nei de Nieuwmarkt. Kapitein Lannoy wurdt 13 desimber 1706 boarger fan Boalsert.
Op 22 jannewaris 1712 wurdt Gerard kurator oer syn (sike) broer Charles en dy syn 17-jierrige soan Samuel. Hy wennet dan noch yn Boalsert. Yn 1698 binne se eigener fan Tsjom stimnr. 12 en foar in part eigener fan Kollum nr. 18. Op 1 july 1707 ferkeapje se it hûs oan de Iewâl te Ljouwert oan har suster Lieuwkje.
De Lannoy is in geslacht fan offisieren. Lannoy is in plak 12 km fan Rijssel, no yn Noard-Frankryk. Yn Rietstap fine wy it wapen fan de Fryske tûke de Lannoy. Der is in roas oan tafoege; dat is de roas fan Boelens.
Ut dit houlik:
1. Samuel, doopt Ljouwert 5 maart 1697, is jong stoarn.
2. Samuel, doopt Ljouwert 22 oktober 1699, is jong stoarn.
3. Charles Lucius (Louis), doopt Boalsert 10 july 1704, stoarn 1732, as luitenant, te Alkmaar. By de neilittenskip binne belutsen syn broer Carel en Samuel van Eck, soan fan Joanna de Lannoy, en man fan Jacoba W.M. Couttis.
4. Carel Wibrandus (Carel) doopt Boalsert 16 augustus 1705, stoarn Geertruidenberg 6 maart 1782 as grut-majoar, trout Nijmegen 14 novimber 1737 Maria Aletta Schull; trout 2. Deventer om 1751 hinne Paulina Aleida Putman. Trije fan syn bern wurde folwoeksen, wêrfan twa jonges.

VIa. CONRAEDTS TARQUINIUS van BOELENS (soan fan Vc) doopt Boalsert 27 april 1684, stoarn foar 1726, mar miskien is er stoarn jannewaris 1703, âld 18 jier en 9 moanne. By de grêfstiennen[86] fan Harns is in stien mei de namme fan Ansek Clingbijl, stoarn juny 1668, âld 24 jier (en in pear nammen (fan har foarteam?) sa as Joannes Macconius). Hjir wurdt letter byskreaun "mr. der stad Harlingen oud 18 3/4 jaar".
Op 4 oktober 1705 folge troch "hear Theodorus Stansius, oud 76 1/6 jaar". En "...uritius van Boelens, advocaat voor den Hove.. Augus...".
It echtpear Stansius/Clingbijl hie mar ien dochter en twa bernsbern. Ik nim oan dat de fragminten op harren slaan. Wa soene it oars wêze kinne.

VIb. DIRCK MAURITS (THEODORUS MAURITIUS) van BOELENS (soan fan Vc) doopt Boalsert 9 septimber 1686, stoarn Harns augustus 1708.

Wumkes.nl

Nei it ferstjerren fan syn heit yn 1689 ferhuzet er mei syn mem nei Harns. Op 21 desimber 1704 komt er mei attestaasje fan Leien nei Frjentsjer en op 19 april 1708 nei Harns as J.U. doctor, dus as jurist. Yn 1708[87] wurdt er as advokaat ynskreaun by it Hof fan Fryslân.
By syn dea is er krapoan 22 jier. It sil in famyljedrama west ha.

Sa't wy sjoen hawwe, is dit laach yn 1748 útstoarn yn 'e manlike line mei Wijbrandus; it libben giet lykwols fierder oer de bern fan Auck, Maria en Anna Boelens.

Rieplachte literatuer

Engels, M.H.H., *Naamlijst van Friese afgevaardigden ter Staten-Generaal van Leeuwarden.* 1989.

Zwart, H., Aeth Gaetze dochter. *De Neitiid,* 1986, nr. 4 71.

Post, J., Grietmannen van Achtkarspelen 1527-1673. Overdruk uit het *Nieuwsblad van Noord-Oost Friesland,* 1985. (=RAF gen 745).

Visser, J., *Album Collegii Studiosorum ex Gymnasio Leovardiensi (1626-1668).* Franeker, 1985.

Engels, M.H.H., *Naamlijst van Gedeputeerde Staten van Friesland 1577-1795.* Leeuwarden, 1979.

It Beaken. Nûmer fan de Fryske Rie foar Heraldyk. Desimber 1969.

Fockema Andreae, S.J. (red.) en Th.J. Meijer, *Album studiosorum. Naamlijst der studenten aan de Universiteit van Franeker (1585-1844).* Franeker, 1968.

Visser, J., Adel en "Adel" in de Staten van Friesland in de 17e en 18e eeuw. *De Nederlandsche Leeuw. Maandblad van het genealogisch-heraldiek genootschap,* 1961 430.

Wijnaendts van Resandt, W., De eerste vijf generaties van een officiersfamilie de Lannoy. *De Nederlandsche Leeuw. Maandblad van het genealogisch-heraldiek genootschap,* 1955 139.

Hettema, Jhr. mr. M. de Haan, en mr. A. van Halmael, *Stamboek van den Frieschen, vroegeren en lateren Adel.* 2 delen. Leeuwarden, 1846.

Sminia, H. Baerdt van, *Nieuwe naamlijst van grietmannen van de vroegste tijden af tot het jaar 1795 met enige geschiedkundige aantekeningen.* Leeuwarden, 1837.

Hedendaagsche historie of tegenwoordige staat van Friesland. Met nauwkeurige landkaarten en printverbeeldingen versierd. Amsterdam, Leiden, Dord. en Harlingen, 1785-1789. 4 delen.

Naamlijst der Heeren Grietslieden en Secretariën in Vriesland. Leeuwarden, 1785.

Groot Placaat- en Charterboek van Vriesland (tot 1686), verzameld door G.F. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg. 5 delen. Leeuwarden, 1768-1793.

Ferwerda, Abraham, *Adelijk en Aanzienelyk Wapen - boek van de zeven provincien. Waarby gevoegt zyn een groot aantal genealogiën van voornaame adelyke en aanzienelyke familiën.* Deel I, 1e - 3e stuk (Friesche geslachten). Leeuwarden, 1760.

Burmania, E.M. van, *Naamrol der Edele Mogende Heeren Raden 's Hoffs van Friesland, 1499-1737, Naamlijst van de Rentmeesters der Domeinen in de provinsie Friesland, 1520-1733, en andere naamlijsten.* Leeuwarden, 1742.

Regneri à Solckema en Hotzo Aecxma, *Conscriptio Exulum 1584.* Handschrift (Verzameling Fries Genootschap, inv.nr. II C 129); fotokopy. (=RAF lêsseal bibl. 190).

Rietstap, J.B., *Armorial général illustré.* 6 delen 3de druk. Lyon, z.j.

Wumkes.nl

Noaten

Alle boarne-opjeften ferwize nei it Ryksargyf, útsein GAL = Gemeenteargyf Ljouwert. Fierder ôfkoartings: HvF = argyf fan it Hof fan Fryslân; RA = rjochterlike argiven; n.t. = neiere tagong.

1. Beneficiaalboek 233b. **2**. HvF YY6 75. **3**. HvF YY4 139. **4**. RA KOL B1 251. **5**. RA KOL T1 45. **6**. HvF YY4 110. **7**. RA KOL T1 21v. **8**. RA KOL B1 181. **9**. KOL B1 242. **10**. HvF YY8 96. **11**. resolúsjes GS en n.t. 5.35. **12**. HvF YY17 64. **13**. RA KOL P2 577. **14**. RA ACH Ra1 3 july 1595. **15**. HvF YY19 39. **16**. RA ACH Ra1 154. **17**. RA ACH R1 47. **18**. GAL y18 133. **19**. RA KOL B8 9 april 1606. **20**. RA OPS M1 121. **21**. RA OPS Q2 123. **22**. RA SMA Xa1 317. **23**. RA TIE S3 56. **24**. RA ACH R3 13. **25**. RA ACH R3 65. **26**. RA OPS Q4 332. **27**. Argyf Staten en n.t. 5.26. **28**. RA OPS Q6 473. **29**. RA OPS Q7 158. **30**. RA OPS Q7 300. **31**. RA ACH R3 425. **32**. RA ACH M10 161 en 499. **33**. RA ACH R3 149. **34**. RA ACH R3 635. **35**. RA ACH R4 99. **36**. RA ACH R4 196v. **37**. RA ACH R5 46. **38**. RA ACH R5 162. **39**. HvF WW36 interlocutoire sententie. **40**. HvF WW40. **41**. HvF WW41. **42**. HvF WW43 27 okt. 1653 en interlocutoire sententie 24 maaie 1653. **43**. RA ACH R3 707. **44**. Stimkohier 1640 BAA nr. 6 Bears. **45**. RA ACH R4 196v. **46**. RA ACH R4 40v. **47**. GAL hypotheekboek 42 side 25 en 73v. **48**. HvF WW46 15 july 1656. **49**. HvF EEE4 399. **50**. GAL hypotheekboek 72 169. **51**. HvF MMM 11. **52**. Fam. archief van Beyma thoe Kingma Inv. nr. 918. **53**. GAL k33a. **54**. Fam. archief van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 796. **55**. HvF III17 172. **56**. GAL w6 side 97, 134 en 142. **57**. HvF III16 140. **58**. GAL k33a. **59**. GAL inventarisatieboek, side 129 - 181. **60**. GAL w6 siden 37, 134 en 142. **61**. HvM MMM 12. **62**. RA BOL 01 263. **63**. Statenarchief M11b, F21 en F214. **64**. GAL c1 327. **65**. HvF III16 146. **66**. HvF III17 152. **67**. HvF III27 93v. **68**. GAL authorisatieboek fol. 80v en 81v. **69**. Archief Schwartzenberg ynv. nr. 690. **70**. Archief DCF veencompagnie ynv. nrs. 2208 en 2252. **71**. HvF EEE9 81 en SS 397 17. **72**. resolúsjes GS en n.t. 5.09. **73**. GAL w7 120. **74**. Genealogysk Jierboek 1966 75. **75**. HvF DDD3 15. **76**. HvF MMM 16. **77**. Commissie- en instructieboeken van het Mindergetal M11b. **78**. Statenargyf S2d 7v. **79**. Lêsseal biblioteek 130. **80**. RA BAA L1 12 maaie 1749. **81**. GAL w8 64. **82**. resolúsjes GS (klapper K26 in GAL). **83**. GAL hypoteekboek 82 siden 63v, 64 en 68. **84**. GAL groot consentboek 1707 side 205. **85**. GAL hypoteekboek 112 side 158v. **86**. Lêsseal bibliotheek 184 = grêfskriften Roorda II side 155. **87**. HvF MMM 18.

Wumkes.nl

DE PSEUDO-BURMANIA'S EN RIENCK VAN HEMMEMA TE HITSUM

Neidat prof. dr. B.H. Slicher van Bath en oaren yn 1954 it *Rekenboeck off Memoriael* fan Rienck van Hemmema beärbeide en útjûn hiene, hawwe inkele ûndersikers besocht it stee, dêr't Van Hemmema te Hitsum wenne hat, te lokalisearjen. Mar dat slagge mar min, want de metoade om soks argyftechnysk te dwaan, wie noch mar amper bekend. Boppedat is men ôfhinklik fan tafalsfynsten yn oare argiven, wannear't de wenstige boarnen (hjir it rjochterlik argyf fan Frjentsjerteradiel en de Hemmema-papieren yn it Schwartzenberg-argyf) jin yn 'e steek litte. Sa'n tafalsfynst is no wol fûn yn it rjochterlik argyf fan Menameradiel. Dêrom liket it gaadlik om nochris wer werom te kommen op Rienck van Hemmema, op syn libben en wenjen te Hitsum en wat dêrmei gearhinget. Foarôfgeand wurdt earst omtinken jûn oan de eardere bewenners en eigeners fan Wiersma state, it wenstee fan Van Hemmema, nammentlik de (pseudo-)Burmania's en de Gratinga's. It bliket nedich om inkele krityske opmerkings te meitsjen by de metoade om mei behelp fan de stim- en floreenkohieren (de SFK-metoade) klearrichheid te krijen yn de skiednissen fan boerepleatsen. Ta beslût wurdt omtinken jûn oan de ferskillende Burmaniawapens.

Mei de bewurkers fan de *Kadastrale en de prekadastrale atlas fan Frjentsjerteradiel*, de hearen dr. J.A. Mol en drs. P.N. Noomen, hat der in útwikseling fan gegevens west. Mei ús trijen binne wy earst yn deselde falkûle tommele. Mar omdat de Atlassen sawat klear wiene, wie in rektifikaasje dêryn net mear mooglik.
Fierder ferwiis ik graach nei it treflike "ûndersyksperspektyf" yn de *Prekadastrale Atlas* (side 19). Foar de stipe by dit ûndersyk bin ik beide hearen tige tankber.

Reduzum, 1992 D.J. van der Meer

Vpke in den Beddgaryp of Ocko in Hitzum

As âldste bewenner fan in stins te Hitsum wurdt yn 1420 neamd "Vpke in den Beddgaryp".[1] Mei oare haadlingen en geastliken út it hjoeddeiske Fryslân sluet er frede mei haadlingen en geastliken út Grinslân en East-Fryslân. Mar twa jier letter, doe't der wer sa'n frede sletten waard, wurdt Upke net neamd.

Genealogyske hânskriften neame as syn frou Gelle (Geel) Ockinga, fan Burchwert. Mar dat is fierder net mear nei te gean. It s.n. "Burmaniaboek"[2] neamt dizze Upke "Upco de Burmania Renici filius". Syn heit soe in Renick (Rienk) west hawwe. Neffens it Burmaniaboek stoar Upco yn 1426 en waard er beïerdige ûnder in holle stien (in stiennen deakiste?) op it tsjerkhôf te Hitsum.

Frjemdgenôch wurdt Upke hielendal net neamd yn *De Rechtsomgang van Franekeradeel 1406-1438*.[3] Dêryn wurde as bewenners fan rjochtfierende staten neamd: Ocko in Hitzum (1408), Epo in Hitzum (1413) en Siurd Hesselinga (1410). Ocko en Epo bewennen twa states, dy't ien eigner hiene (letterlik stiet der: da twa sint in ener handt). Boppedat hiene sy ek noch Babinga state te Mullum. Omdat de namme Okke yn de neiteam ek foar komt, hâld ik it derop, dat Ocko of Ucko de krekte namme is. Ocko en Epo bebuorken in grut famyljebesit. Yn it register van de aanbreng (1511) is dit besit as twa neist elkoar lizzende buorkerijen te ûnderkennen. Mar dêrop kom ik wiidweidiger werom.

Wumkes.nl

Renick Vckes (Ockes) te Birdingaterp
Renick wurdt yn 1423 neamd as "Rewenic, hovelinget to Berningatherp".[4] Mei inkele oare haadlingen, dy't as haadlingen út de omkriten fan Frjentsjer dúdlik kenber binne, krige er in frijbrief. Yn 1434 krewearre er - no "Rienck Vckes toe Birdingha-terp" neamd - mei noch in tal eallju út de Frjentsjerter kontreien foar de reformaasje fan it Kleaster Ludingatsjerke by Achlum.[5] Winsemius en Schotanus neame him beiden "Rienick Uckes". Neffens it Burmaniaboek wie er troud mei Eeck Douwes Glins, fan Dronryp. By har soe er fjouwer bern hân hawwe.

Upke Renicks
Ien fan dy bern wie Upcke Renicks, dy't twaris troud west hat. Foarst mei Teth Kempes Jongema, by wa't er trije soannen krige, te witten Renick, Douwe en Kempe. Twad mei Jets Gratinga, by wa't er twa bern krige. Te witten Teth (neffens wenst neamd nei de ferstoarne earste frou) en Bocke. Jets Gratinga is tinkt my in dochter fan Sicke Gratinga (de Alde), in haadling by Harns wei. Neffens Winsemius reage dizze Sicke mei help fan in pear oare haadlingen in oantal konversen fan it Aldekleaster út it Kleaster Ludingatsjerke wei en dêrtroch behinderen sy in oerfal op it lêstneamde kleaster.
Neffens it Burmaniaboek kocht Upko yn 1453 de state Gratinga by Harns. Dit wiist derop, dat er doe al mei Jets Gratinga troud wie. De stins op Gratinga wie yn 1511 al net mear yn wêzen, want doe hierde "Jan tho Gratnya" de state fan jonge Sicke Gratnya te Hitsum, in pakesizzer fan Upcke Renicks.[6]
Upcke wie yn 't earstoan net eigener fan de hiele state te Hitsum, want yn 1456 erfde er in part dêrfan fan syn âldmuoike "Gerlant Ockema". Dizze Gerlant wurdt yn de Ockinga-genealogy neamd as Gerlant Ockinga. Sy hie troud west mei Wybrand van Hermana te Minnertsgea en wie in suster fan Gell (of: Geel), de beppe fan Upcke. Yn it Latynske testamint fan dizze "Gerlandae Harmanae" (te finen op side 126 fan it Tablinum fan Chr. Schotanus) makket Gerland har part fan in "castrum" te Hitsum ta oan "Upkoni in Hitzum". It wurd "castrum", dat hjir brûkt wurdt, sil de betsjutting fan "stins" hawwe.
Upcke wurdt ek neamd yn it bekende spionaazje-rapport út likernôch 1468.[7] Neffens dat rapport stie der yn dy tiid yn Hitsum in "slotken", dat "is beheert van eenen geheeten Wuypke Reynick zoen". Fierder wurdt Upke yn 1470 en 1475 neamd as segeler fan oarkonden.[8] Yn 1488 jout er mei oaren in taljochting by in "meckbrief" (in kontrakt houliksbetingsten en -tasizzingen) oangeande Renick Camstra en Gerlant (thoe Hoxwier).[9]
Upcke moat neffens it Burmaniaboek yn 1494 ferstoarn wêze. Hy wie doe grytman oer Frjentsjerteradiel. Deselde boarne seit ek (en dat is oernommen troch it Stamboek),[10] dat Upcke fiif bern neilitten hat, te witten Rienck, Douwe, Keympe, Teth en Bocke. Mar hjir meitsje beide boarnen in fersin, want Bocke heart yn elts gefal yn de folgjende generaasje thûs. Sa daliks kom ik hjirop werom.

Renick Upckes Gratinga (of: Burmania)
Renick Upckes komt yn de literatuer (it Stamboek bygelyks) foar mei de skaainamme "Gratinga", mar yn oarkonden haw ik him mei dy skaainamme nea fûn. Neffens it Burmaniaboek wie er troud mei Eeck Tiaerts Burmania, mar it Stamboek neamt har Eeck Tjaerds Hania. Yn ferbân mei de tiidsoarder liket my de opstelling fan jr. mr. M.A. Beelaerts van Blokland oannimlik (yn: *De Nederlandsche Leeuw*, jiergong CVII kol. 421). Hy tinkt dat Aeck in dochter wie fan Tiaerd Seerps Hania (him neamende Burmania) en Bauck Douwes Burmania.
Aeck erfde it Burmania-hûs te Ljouwert en sûnt sy mei har man Renick Upckes har dêr

Wumkes.nl

nei wenjen sette, neamde Renick him "Reenyck Buermanninga". Bygelyks yn 1492, doe't er mei syn sweager Worp Vnynga (=Unia) him oansluet by it ferbûn, dat de stêd Ljouwert mei de stêd Grins oangie.[11] Dit ferskynsel, dat in man de namme oannimt fan it stee dêr't er op wennet, komt yn dy tiid frij faken foar. Ek waard in skaainamme soms feroare yn dy fan in nij wenstee.
By it niis neamde kontrakt fan 1492 seine Renick en Worp ta, dat harren huzen yn Ljouwert iepen huzen wêze soene. Huzen, dy't fierder net fersterke en ferdigene waarden. Aeck en Renick bewennen dus it Burmania-hûs en harren bern hiene letter de kollaasje fan de beide lienen, dy't by dit Burmania-hûs hearden, nammentlik it "olde Burmania-leen in Oldehove" en it "Heer Holcke-leen in het Sint Anthoni Gasthuis".
Sûnt dy tiid hat Renick it net lang mear makke. Yn 1494 liet er syn testamint opmeitsje. Dat is net bewarre bleaun, mar de skriuwer fan it Burmaniaboek (Upcke van Burmania) hat it noch sjoen. Renick en Aeck lieten neffens it Burmaniaboek en it Stamboek seis bern nei: Tjaerd, Douwe, Upco, Bauck, Bocco en Renick. De soan Bocco soe troud west hawwe mei Frouck van Heemsta. Dat is net sa. Bocke wie earst troud mei Hylck thoe Nijehuis (= Eelxma) en twad mei Syts van Camstra. Bockes soan, ek Bocco neamd (de saneamde jonge Bocco van Burmania) hat mei Frouck van Heemstra troud west.

Bocke Renicks Burmania

Bocke Renicks Burmania en syn earste frou, Hylck thoe Nijehuis, hawwe mar ien soan neilitten, dy't Sicke van Gratingha (Graatnia) neamd waard nei syn oerpake te Almenum. It erfskip fan "âlde Sicke" wie him tafallen.
Nei de dea fan Hylck thoe Nyehuys troude Bocke Burmania mei Syts Camstra, in dochter fan Syttzie Renicks Camstra en Ath Aedes Onga (Unga), dy't te Hinnaard wennen. Foar Syts wie it ek it twadde houlik, want sy hie troud west mei Bocke Agges Herema. Oer Bocke Herema's grêfstien wurdt yn in "Dootboeck"[12] skreaun: "1505 op S. Gregorij avont (11 maart) Bocke Agge z. Burmania, Sytie Kamstra man tot Hinnaert begr(aven)". Efkes fierder noch: "1517 Sijtie Kamstra, Bocke Agge z. Burmania wyf tot Hinnaerdt begraven". Beide kearen fersint Van Harinxma van Donia him, want Burmania moat Herema wêze, mar omdat beide mannen fan Syts fan Bocke hieten, hat dit de skriuwer ferbjustere. Mar it stjerjier fan Syts (1517) doocht ek net hielendal. Neffens in "Gebedenboek Burmania"[13] ferstoar sy op "Sinte Jacobs avond" (24 july) 1518.
Syts wenne te Hinnaard op har heite stins. De namme fan dy stins is net bekend, mar it wie yn gjin gefal de Sassinga stins. Har besit te Hinnaard wurdt yn 1511 sa beskreaun: Sythie Bocke weduwe ende es een heerscap ende bruyct vier koegras ende vier koehoy, taxeert tsamen op 4 fl.[14] Foar in heerscap hie dit besit net folle om 'e hakken; der wie by de huzing wat lân ta geriif fan de bewenners.
Bocke Burmania brocht yn 1511 in pleats te Sweins oan. Hy (Bocke toe Hinnaerdt neamd) barde doe *f* 15.15 út dy pleats.[15] Trije jier/letter waard de opjefte wat mear spesifisearre. Dan stiet der: "Bocke Burmannye" bart "van Syth zyn wyffs wegen" *f* 14.1 en de rest fan de hier (*f* 1.13) is foar "s. Bocke weezen" (de bern fan Syth by har earste man Bocke Herema).
Bocke Burmania en Syts Camstra krigen tink mar ien bern, in soan, dy't de namme Bocke krige. Hy wie dus neamd nei de foarman fan Syts. Dat ferneamen fan in foarman of in foarfrou komt withoefaak foar. Om misferstân foar te kommen waard dizze Bocke "jonge Bocke van Burmania" neamd.[16] Dizze jonge Bocke van Burmania wenne letter op Unga state te Iens, dy't er fan syn beppe Ath Unga erfd hie. Yn 1529 die er, dan "Bocke Bocke z. Burmania" neamd, oanjefte fan de swannejacht fan Unga state.
Bocke Bockes Burmania troude mei Frouck Poppes van Heemstra. Sy ferstoaren op resp.

Wumkes.nl

7 des. 1553 en 25 okt. 1562. Op harren grêven yn de tsjerke fan Iens leit in prachtige renêssânse-sark. Dizze grêfstien fan Vincent Lucas is yn 1796 slim skeind. Net allinne binne alle nammen der ôfhakke, mar ek de wapens en de kertierwapens binne ûnwerkenber ferneatige.
Hjirmei slút ik de behanneling fan dizze tûke fan de Burmania's ôf en gean ik werom nei Hitsum.

Sicke Bockes van Gratinga

Yn 1504 ûnderskriuwden in tal Burmania's it Saksyske Reversaalbrief.[17] It wiene: "Tiaerd Burmania voor my ende (voor) Wopke (lês: Upcke), myn Broeder" en "Douwe Bourmania voor my ende Bocka; myn Broeder". Ut dizze optekening docht bliken, dat Bocke (de Alde) as in soan fan Renick Upckes Burmania sjoen wurde moat. Ek út de kertierwapens fan Sicke van Gratinga blykt soks. Dy kertierwapens - de wapens fan Sicke syn pakes en beppes - moatte neffens in âld kertierwapenboek[18] stean op Sickes grêfstien yn de Hitsumer tsjerke. It binne de wapens Gratinga, Burmania, Eelxma en Hermana. Dat slacht op Renick Upckes Gratinga, troud mei Aeck Tiaerds Burmania en op Laes van Eelxma (of Mauritsma), troud mei Jel van Hermana.
Hertoch George van Saksen liet yn 1505 in list fan haadlingen opmeitsje, dy't troch it Saksyske regear as eallju beskôge waarden. Dêrby waard ek oanjûn yn hokker gritenij dy haadlingen wennen. Fan de krektneamde soannen fan Renick van Burmania wenne Tyaerdt yn Ljouwerteradiel (mei ynbegryp fan de stêd Ljouwert), Upko yn "diversche grietenijen", Douwe yn Frjentsjerteradiel en Bocke yn "diversche grietenijen".[19] In fyfte Burmania, Sycke Gartma (= Gratinga of Graatnia) yn Barradiel.
Neffens it "Register van den Aanbreng" (1511) wenne Douwe yn 1511 te Hichtum en Sicke te Hitsum. Sicke brocht "syn posses" (= it besit dêr't er op wenne) oan mei in hierwearde fan 30 florenen.[20] Slicher van Bath skriuwt dat dizze hierwearde oerienkomt mei in lângrutte fan 68,75 pûnsmiet (= goed 25 ha.). Ik bin lykwols fan betinken, dat dit gâns mear wêze moat, want op it floreenkohier fan 1700 is dizze pleats 70 pm grut mei in floreenlêst fan *f* 20.
Fierder wie Sicke eigener fan sawat de helte fan in oare pleats (nr. 121), dy't yn 1511 bewenne waard troch Jan Derssum en yn 1514 (nr. 359) troch Tyairdt Mathysz. Dizze lêste pleats hie doe nóch twa eigeners, te witten Douwe Burmania (Sickes omke) en Pyba Hettes (= Pyba Hettes Albada, dy't te Marsum wenne). Ut it fierdere ferrin fan dit artikel sil blike, dat beide pleatsen deun neist elkoar leine en eigentlik ien grut kompleks foarmen. Boppedat barde Sicke noch *f* 2.16 út in tredde pleats (nr. 124 of 366). Dat wie ûngefear 1/4 fan de hiele hier. It grutste part fan de hier wie foar Lysck, in wees. Har oandiel yn de hier moast brûkt wurde "tot hor lyffstend" (foar har ûnderhâld salang as sy libbe); dúdlik wurdt der fêststeld, dat Sicke de eigener is. Hy is de "heer des goedis". Nei it ferstjerren fan Lysck sil Sicke de hiele hieropbringst krije. Wy hawwe hjir te krijen mei it lien, ek wol prebende neamd. Yn 1511 waarden de hieropbringsten brûkt foar it ûnderhâld fan in (handikapt?) frouspersoan. Letter wie it in stúdzjelien. Yn 1562 keazen de erfgenamten fan Sicke van Gratinga in jongeman Dominicus Sybrants, klerk fan it bisdom Utert, ta prebendarius "opt prebende van Hitsum". Hy kaam yn it plak fan Wattie Hanye, dat is Wattie Watties Hania te Jorwert, in pakesizzer fan Sicke van Gratinga. Opmerklik is, dat yn de "Brief van placet",[21] wêrby't de erfgenamten tastimming fan kening Filips II foar de beneaming krigen, ek Ocke van Gratinga as soan fan Sicke neamd wurdt. Dizze namme Ocke van Gratinga makket it oannimlik, dat "Ocko, riuchter van Hitsum" (1407) as foarfaar fan Ocke van Gratinga beskôge wurde kin.
De kollaasje fan de prebende wie yn 1563 yn hannen fan de erfgenamten fan Sicke van

Wumkes.nl

Gratinga meïnoar. Yn 1570 wurdt as ien fan dy erfgenamten neamd Hette van Hemmema (as skoansoan fan Sicke). Syn rjochten gyngen by testamint oer nei Rienck van Hemmema. Dy syn erfgenamten ferkoften har gerjochtichheid yn de kollaasje oan Julius van Eysinga, waans frou troch fererving de oare helte fan de kollaasje besiet. Yn 1640 wie de lienpleats en de kollaasje fan it lien yn hannen fan twa stagen fan de erfgenamten fan Julius van Eysinga en syn frou. Op nr. 3 fan it Hitsumer stimkohier wurdt de pleats neamd. Dy is op dat stuit 50 pm grut en wurdt yn de floreenbelesting oanslein nei 15 florenen en wurdt dan "Grettinga" neamd.
Sicke van Gratinga hie mei syn trije pleatsen hielendal gjin oerhearskjende posysje yn Hitsum. Der wiene noch tsien oare buorkerijen. Syn measte besittings leine yn Winaam en Pitersbierrum (it besit Thoe Nijehuys) en yn de omkriten fan Harns (it Gratinga-besit). Fierders wiene der noch wat fersprate eigendommen ûnder Wiuwert, Minnertsgea ensfh. Wat syn politike hâlding oanbelanget sette er syn namme ûnder it Saksyske Reversaalbrief. Dêrmei makke er kenber, dat er it bewâld fan de Saksyske hertoggen stipe. En doe't dat bewâld oergie nei de Boergondiërs, ûnderskreau er de akte fan trou oan Karel V ek. Wol is syn namme ûnder it stik slim ferhaspele ta "Sicko Patinghe".[22] Sicko moat begroeven lizze yn de Hitsumer tsjerke, mar in houten flier behindert it sicht op syn sark. Neffens in âld kertierwapenregister[23] steane op dy stien de folgjende kertierwapens: Gratinga - Burmania - Eelxma - Hermana. Dizze wapens befêstigje syn ôfstamming fan Bocke Gratinga van Burmania en Hylck Sickes van Eelxma. Sicke van Gratinga hat trije kear troud west:
Foarst mei Ydt Juws van Dekema, dêr't er fjouwer bern by krige: Catharina, Bocke, Douwe en Barbara. It Stamboek skriuwt, dat Ydt fóár 1528 stoarn is, mar dat moat gâns earder west hawwe, want Sickes twadde frou stoar yn 1523.
Twads mei Graets Aluwa (neffens it Stamboek). Graets sil wol Gaets wêze moatte, want op har grêfstien yn de Martini-tsjerke te Frjentsjer stiet dúdlik "Gauts". Yn in proses út 1537 wurdt sy "Gauts Epe Aluwe dr." neamd.[24] Ut dit houlik in dochter Ydt (Ida) van Gratinga, neamd dus nei Sickes earste frou. Sy troude letter mei Watthie Douwes van Hania en kaam te Hesens ûnder Jorwert te wenjen.[25] Harren soan wie Wattie van Hania, dy't ik hjirfoar as prebendarius fan it lien te Hitsum neamd haw. Ydt stoar op 10 desimber 1565. Op har grêfstien yn de tsjerke te Jorwert stean de wapens fan har âlden: Graetinga (sûnder de snijline) en Aluwe, neffens de ûnderskriften.
Treds mei Popck Sybrandts Bonga, fan Kimswert. By har krige Sicke noch fjouwer bern: Rienck, Gaets (neamd nei de twadde frou), Kempe en Ocke. Rienck en Kempe wiene neamd nei twa jong ferstoarne jonkjes by de twadde frou dy't neamd wurde op har grêfstien.
Sicke testaminte op 5 maaie 1525. Dit testamint is net bewarre bleaun, mar it wurdt neamd ûnder de boedelpapieren fan Anna Juliusdr van Eysinga yn 1666.[26] It docht bliken út de saneamde Quaeclappen fan Fryslân, dat er tusken ein 1538 en begjin 1542 ferstoarn is.
It is net te dwaan, om yn it ramt fan dit artikel alle prosessen te behanneljen, dêr't Sicke (en letter syn widdo) yn neamd wurdt. Mar doch neam ik der trije fan, dy't markant binne.
Yn 1520 docht bliken, dat Sicke somtiden te Frjentsjer wenne yn in hûs, dat er fan de "patronen" fan de Us Leave Frouwe Prebende hierde. Dat hûs wie op 21 july 1517 ferbaarnd. De fâden fan de prebende sprutsen Sicke oan foar de skea en dy foardering waard tawiisd.[27]
Yn 1537 naam Sicke, no neamd "hovelingh wonende toe Hitzum", op him om de Hitsumer tille oer de Arumer feart nei Frjentsjer te ûnderhâlden.[28] In nuodlike tasizzing, sil men sizze, want oan sa'n tille is allegeduerigen wat te ferspikerjen. Mar.... as tsjin-

Wumkes.nl

prestaasje krige Sicke it rjocht om yn de Arumer feart mei netten te fiskjen. It saneamde rjocht fan fiskenij. Dan mocht er foar dat fiskjen ek in tichtset yn dy feart meitsje. En faaks mocht er mear dingen dwaan, dy't in gewoane Hitsumer net dwaan mocht. Hjir sjocht men, hoe't bepaalde foarrjochten fan de adel byâlds ûntstien binne. Om dat alles mear stal te jaan joech Sicke syn "principael goedt" te Hitsum, dêr't hy en Goslick Martens, de brûker fan it lân, op wennen, yn ûnderpân. Dy Arumer feart wurdt "die nije feer" neamd en de fiskenij rûn fan de Frjentsjerter sylroede oan Hitsum ta en fierder sa fier as de Hitsumer landerijen har útstrutsen.
Ek nei de dea fan Sicke gie it prosedearjen troch. De widdo, Popck van Bonga, meast Popck Gratinga neamd, makke te Hitsum plak foar har styfsoan Bocke van Gratinga. Sels sette sy har te Minnertsgea nei wenjen. Sy sil net sa jong mear west hawwe, mar sy hie foar har eigen saken en foar de wrâld noch wol belangstelling. En sy hâlde fan aksje. Sûnt de dea fan har man wurdt sy noch wol 40 kear yn allerhande prosessen neamd. Sa bygelyks yn 1546, doe't sy in weddenskip oangie mei Gabbe Douwema fan Lichtaard.[29] Gabbe soe in reis nei Jerusalem meitsje. Popck wedde mei him, dat as "Gabbe van Jerusalem gecomen sal zijn", dan soe sy him 400 goudgûne betelje. Gie Gabbe der foar omlizzen of wannear't er net werom kaam, dan soe Popck fan him of fan syn erfgenamten in hûs "om niet" krije. Hoe't de weddenskop ôfrûn is, is my net bekend, mar it is wis, dat Gabbe letter noch wol yn libben wie.
By de wapenskôging yn 1552 wenne Popck yn Minnertsgea. Sy ferklearre doe, dat sy in hellebaard en in degen hie. Mar in stielen halskraach en in "bacconiel", dy't sy neffens har stân ek hawwe moast, hie se net. Yn oktober 1558 wurdt sy foar it lêst neamd. Yn it jier dêrop neamt dr. Rienck van Gratinga him ien fan har erfgenamten.[30]

Bocke Sickes van Gratinga

Doe't Sicke van Gratinge om 1540 hinne ferstoar, wiene sân fan syn bern noch yn libben. Hoe't de ferdieling fan syn erfskip west hat, is my net bekend. Allinne wurdt út de Registers fan de Oanbring fan Harns en omjouwing (1540) en fan Barradiel (1546) dúdlik, dat de soannen út it earste houlik de besittings by Harns (it Gratinga-besit) en by Winaam (it besit Thoe Nyehuys) tawiisd krigen. It hûs te Hitsum wie ornearre foar Bocke, mar de landerijen te Hitsum bliuwden mienskiplik besit fan Popck en har bern, en fan Ydt en Berbera van Gratinga.
Tige gau nei Sickes dea stiene guon fan syn bern yn 'e pleit mei harren styfmem. Douwe van Gratinga easke yn 1543 de helte fan twa hôven te Hitsum fan Popck en har bern by Sicke.[31] Dizze hôven wiene neamd yn in donaasjebrief, dy't fierder net bekend is. Inkele dagen letter oppenearre Bocke van Gratinga him. Hy hie ek in eask oer dy twa hôven.[32] Wannear't men de kaart fan Hitsum út 1718 besjocht, lizze der twa grutte hôven oan wjerskanten fan de opfeart nei Hitsum.
Wer in 14 dagen letter roppe Douwe en Bocke harren styfmem foar it Hof te Ljouwert fanwege in "singel oft wal" om it hôf fan beide bruorren te Minnertsgea. Popck mocht de beammen, dy't op dy singel stiene, net útroegje, want dy singel wie noch net "volmaeckt".[33] Yn datselde proses wurdt ek fûnis wiisd oer in hûs te Hitsum, dat by in hôf fan de beide bruorren stie. Popck moast net allinne dat hûs wer yn hannen jaan fan har styfsoannen, mar ek it "erff, daer tselve op staet binnen den graft van den singel". Woe of koe sy dat net, dan moast sy "de rechte waerde van den selve huyse ende getimmert" oan de broers yn jild útbetelje. It liket my ta, dat it hjir giet om it hûs fan Gratinga state, dêr't alear Sicke van Gratinga wenne.
It adellik hûs waard yn 1544 troch Popck oan de widdo fan Bocke van Gratinga ferkocht.[34] It wurdt dan sa omskreaun: "dat huys ende schuyer daer sy myt hoer lantsaet

Wumkes.nl

inne woont, myt dat hyem ende steedt daer de schuyer op staet". De froulju fan Hette van Hemmema en Watse van Hanya (as mei-eigeners fan de dêrby hearrende landerijen) "verspieren" de ferkeaping. Hjir is dus dúdlik sprake fan in "huys" en net fan in "stins". Wannear't der noch in stins stien hie, soe dat wurd yn dy tiid wis wol brûkt wêze. Inkele jierren letter lei Sybrandt van Roorda oan syn pakesizzer Hero, de soan fan Bocke van Gratinga, by testamint ta: it "huys te Hitsum, gecocht van joncvrouw Popcke Gratinga myt een stuck van de Werff aen 't huys gelegen naer vuytwysen van den brieven daeraff zynde".[35] Hjir is dus sprake fan in "huys", dêr't twa hûshâldings yn wennen. In sitewaasje, sa as by de Buckema stins te Swichum en it Bonga-hûs te Easterein, en sa as hjoedde-dei noch bestiet by it Popta slot te Marsum.
Fierder is der sprake fan de "werff" op it hiem. No is in werf in hichte, tink mar oan de "molewerf", de (opsmiten) hichte, dêr't de mole op boud is. It sil hjir gelyk stean mei it wurd "stinswier". Fan dy werf wie in part ferkocht. Mei oare wurden: der stie op dy hichte gjin stins mear.
It earder neamde "Dootboeck" skriuwt, dat Bocke al op 5 febr. 1545 ferstoar en syn frou Ymck van Roorda rekke goed twa moanne letter wei (11 april). Yn de koarte jierren, dat sy te Hitsum taholden, hawwe sy trije bern krigen, mar by harren ferstjerren wie der noch mar ien oer, Hero. Syn pake Sybrandt van Roorda te Spannum en dy syn soan Georg (Jurrien) waarden fâden oer de jonge Hero.

Hero Bockes Roorda (van Gratinga)
Nei de dea fan syn âlden koe Hero, dy't noch ûnder fâdij stie fanwege syn jonge leeftiid, net allinne te Hitsum bliuwe. Syn pake naam him by him yn 'e hûs. Hero wie neamd nei Hero van Roorda, de ferstoarne âldste soan fan Sybrandt. Doe't Sybrandt testaminte, waard Hero yn it plak steld fan syn ferstoarne mem. De opmerkings yn it testamint oer it hûs te Hitsum binne hjirfoar al neamd. Mar der wie ek noch replik goed. Dat wie ek foar Hero, sa as bygelyks "een coffer myt alle tgeene datter inne is, tzy goudt silver cleinodien ende andere juweelen by zyn moeder achtergelaeten". Fierder noch "alle die reppelycke goeden zoe wel de mynen als hem van zynen vader ende moeder toecoemende, zoe goedt ende quaedt als die zyn ende binnen den huyse te Hitsum staen". Dat hâldt yn, dat it hûs te Hitsum doe (yn 1550) noch hielendal meubilearre wie.
Opmerklik binne de bepalings oer de nammejouwing fan Hero. "Zal voorts diezelve Hero Roorda voortaen hieten Hero van Roorda ende nyet Gratinga, ende voeren het wapen van my testatoer, waertoe hy van Key(serlycke) Ma(jesteyt) zal versoecken brieven van confirmatie". Op it ein fan syn testamint komt Sybrandt nochris op dizze saak werom. Hy stelt dan syn soan George en de advocaat mr. Jan Rommarts as fâden oer Hero oan. En sy moatte der goed op ta sjen, dat Hero him "zal scryven Hero van Roorda" en dat syn nije wapen troch de Keizer befêstige wurdt.
Mar Hero hat syn pake, dy't yn 1550 wei rekke, mar inkele jierren oerlibbe. Doe't er yn 'e maaimoanne fan 1554 op Minnoltsma-stins te Boarnwert wie, waard er siik. Sa slim, dat er testamintsje woe. Dat barde "in de groete camer" yn it bywêzen fan de slothear Frans van Aylva en fan Frans en Wathye van Camminga, Lieuwe Melles, de secretaris fan Dokkum, dr. Johannes Hiddema en de kapelaan fan Boarnwert, Tyaerdt Mennes. Syn omke Goffe van Roorda wiist hy as syn erfgenamt oan, mits dy him hâldt oan de bepalingen fan it testamint fan "mynen oudevader" (Sybrant van Roorda).[36] Yn 1557 waard der al drok oer de neilittenskip fan Hero pleite.
It hûs te Hitsum waard net wer troch immen fan adel bewenne. It sil yn ferfal rekke wêze of it waard oanpast foar boeregebrûk. De lannen rekken yn hannen fan dr. Renick van Gratinga en ferfolgens fan dy syn dochter Rinthie van Gratinga. Dy troude mei Julius

Wumkes.nl

(Juw) van Eysinga, dy't op Jousma state te Wurdum wenne. Harren bern wiene de eigeners yn 1640 (Hitsum stimkohier nr. 7).

Foarrjochten

Hjirfoar is skreaun oer it rjocht fan fiskenij, dat de eigeners fan Gratinga stins yn de wetters by Hitsum hiene. Men sil jin ôffreegje, hiene sy ek it rjocht om swannen te hâlden en op swannen te jeien? It is frjemd, mar it doarp Hitsum wurdt yn *It boek fan de swan* (1529) hielendal net neamd.[37] De opjeften fan de gritenij Frjentsjerteradiel einigje mei de opmerking: "...ende en is anders nemant ghecompareert uyt Franckerdeel". Neffens it Swanneboek hie it slachte Sjaerdema te Frjentsjer it swannerjocht oer alle binnendykske lannen fan de gritenij en dêrûnder hearden ek de lannen fan Hitsum.
Oer de kollaasje fan it lien te Hitsum is hjirfoar al skreaun. Mar de Gratinga's hiene ek de kollaasje fan it Gratinga-lien te Doanjum. Dit lien, ek wol it jongerskipslien neamd, waard yn 1549 bewenne en betsjinne troch in Heer Claes. De "patronen" fan dit lien wiene doe: Barber, de frou fan Hette van Hemmema, Yd, de frou fan Watze van Hania, en Popck van Bonga foar harsels en foar har bern by Sicke van Gratinga en noch inkele net mei namme neamde persoanen.[38] Yn 1570 liet Hette van Hemmema syn oandiel yn de "gerechticheyt van collatie ende anders van de prebende tot Dongjum" nei oan syn soan Rienck van Hemmema. Dy erfde doe ek de gerjochtichheid fan kollaasje fan de prebende te Hitsum.
Oant safier de skiednis fan wat wy neame kinne Gratinga state.

De pseudo-Burmania's

Wannear't men de genealogy fan de Burmania's, sa as dy werjûn is troch it Burmania-boek, fergeliket mei de wurklikheid, dan is it maklik te sjen, dat der fan Upckes eigen stambeam inkele feiten fan de earste generaasjes net doge. De earste trije generaasjes fan it Hitsumer slachte binne Burmania-frij. Pas wannear Renick Upckes (Gratinga) mei Aeck Tiaerdts Burmania boasket en sadwaande op it Burmania-hûs te Ljouwert komt te wenjen, neamt Renick him "Reenyck Buermanninga".
Itselde hie syn skoanheit Tiaerdt Burmania ek dien. Hy wie eigentlik Tiaerdt Hayngha (Hania), mar omdat hy mei Bauck Douwes Burmania troude (en faaks op it Burmania-hûs te Ljouwert kaam te wenjen) neamde hy him mei de skaainamme Burmania.
Ja, men wie byâlds (en hjoeddedei soms ek noch wol) tige hjit op (it hanthavenjen fan) de âlde namme. Allyksa gie it by Renick Eminga. Doe't Renick mei Siouck Camminga boaske en sy op it slot Cammingabuur by Ljouwert kamen te wenjen, neamde Renick him "Renick Cambuyr" of "Renick Camminga tho Kammingabuer". Sa gie it ek - mar krekt efkes oars - mei Wytthie van Oedsma te Boksum. Wytthie hiet eigentlik Wytthie van Juckema. Hy wie in soan fan Werp van Juckema en Bauck van Oedsma. Bauck kaam fan Boksum en erfde Oedsma state by de tsjerke. Doe't har soan Wytthie dizze state erfde en dêr him nei wenjen sette, naam er de namme Oedsma oan en brûkte er it Oedsma-wapen om mei te segeljen.

Rienck van Hemmema op Wiersma state te Hitsum

Twa posten út it rekkenboek fan Rienck van Hemmema hawwe my (en my tinkt mannich ûndersiker) in protte kopsoargen besoarge. Dat wie yn 't foarste plak de post: "Iacop Pouuels dorprechter te Hittzum on(t)fangen van den drij parten van myn zaete daer ic op woen" en twad de post "de scheidinge van de vierde part van mijn sate is tot minen huse geschiedt". It woe my net oan, dat sa'n ealmanssoan op in buorkerij wenne, dy't er mar

Wumkes.nl

foar 3/4 part syn eigen neame koe. Dêrfan wie neat beskreaun yn it testamint fan Hette van Hemmema, doe't dy de buorkerij yn 1570 oan syn soan Rienck tawiisde. Yn dit testamint wurdt allinne skreaun, dat de pleats 70 pm grut wie. Hoe koe dat allegearre? Doe't ik myn rie te'n ein wie, haw ik mar ris besocht, de skiednis fan alle Hitsumer boerepleatsen nei te gean. Doe kaam de aap út 'e mouwe. Oant no ta wie men der fan út gien, dat Rienck op de pleats fan syn pake Sicke van Gratinga wenne. In hiel gewoane ferûnderstelling net wier?
Mar behalve de state dêr't er yn 1511 op wenne, wie Sicke van Gratinga doe ek noch eigener fan sawat de helte fan in oare pleats yn Hitsum. Dy pleats waard yn 1511 bebuorke troch Jan Derssum en yn 1514 troch Tyairdt Mathys.[39] Dy lêste namme is tige wichtich foar de bewiiskrêft fan dit gehiel. Yn dizze lêste pleats besiet Douwe Bourmannye (Sickes omke) in sânde part en Pybe Hettes in fjirde part. Mei Pybe Hettes sil Pybe Hettes fan Marsum bedoeld wêze, immen út it skaai fan de Albada's en de Heslinga van Galama's. Besibbens mei de Gratinga's is net nei te wizen, mar leit wol foar de hân.
Dy oandielen yn Tyairdt Mathys' pleats wiene net oanjûn mei skiedpeallen of sleatten, mar sy leine "oer heech ende leech". Dat wol sizze elke eigener hie in part fan de hege boulannen, fan de finnen en miedlannen en fan de sompige leien en reidlannen.
Yn 1547 hierden Aelcke, de widdo fan Tyaerdt Matthys, en har soan Cornelis Tyaerdts in part fan de pleats fan Hoyte Gerrolts.[40] Dit part moat (sawat) itselde wêze as it oandiel, dat Pybe Hettes yn 1511 besiet. As eigeneres fan de oare parten wurdt yn 1547 Popck van Gratinga neamd. It jier dêrop hold Aelcke op mei buorkjen. Sy ferkoft it hûs "in de buyeren" fan Hitsum oan Upcke Hatzes (lês: Haytses).[41] Upcke hie al earder saken dien mei Hoyte Gerrolts' bern. Yn 1544 ferkocht er lân yn de Walpert-pleats ûnder Wommels en doe "verspierden" Hoytes bern de ferkeaping.[42]
Dr. Renick Gratinga besocht yn 1555 syn 3/4 part fan Upcke Hathies' pleats te Hitsum te ferkeapjen.[43] Dat is doe blykber net trochgien, want de ferkeaping is net yn de rintmastersrekkens registrearre. Pas yn 1559 krige de saak syn beslach. Keaper wie Hette van Hemmema, Renicks sweager.[44] Noch altiten wiene Hoyte Gerrolts' bern de eigeners fan it restearjende 1/4 part.
Mar yn 1564 soe dat feroarje. Doe ferkocht ien fan Hoytes bern, Gerrolt Hoytes, dit 1/4 part oan Douwe Wopckes (Tallum) en Hylck Feddrix te Spannum. As hierders wurde dan neamd Johannes Emes en Anck Frericks widdo.[45] Doe't de ferkeaping oer Frjentsjerteradiels gerjocht omroppen waard, oppenearre de Hitsumer pastoar him út namme fan de pastorije dêre. Hy ferklearre, dat de pastorije jierliks 15 stoeren pacht barre moast. My tinkt, dat de betelling fan de pacht al inkele jierren stûke hie, want hy helle it *Register van den Aanbreng* út 1514 derby. Dêrút wurdt oanhelle dat Sicke Gratinga, Douwe Burmania en Pybe Hettes yn 1514 de eigeners fan dizze pleats wiene en dat der 15 stoeren pacht betelle wurde moast oan de Hitsumer pastoar.
Sa komme wy fia Sicke Gratinga en konsorten (1514) en Upke Haytses (1548) by Johannes Emes (1564) telâne. Wy sjogge hjirnei dat Rienck van Hemmema it bedriuw fan Johannes Emes oernaam. Hy, Rienck, bewenne dus de pleats dêr't yn 1514 Tyairdt Mathys wenne!

Rienck van Hemmema en Ath van Roorda

Op 9 september 1567 troude Rienck van Hemmema út Berltsum mei Ath van Roorda, in dochter fan Riuerdt Johans van Roorda en Doutsen Hanses van Sassinga út Hinnaard. Ath kaam út in steil Roomsk fermidden; har âlden en har broers en susters hiene alles foar it belibjen fan har Roomske leauwe oer; ien fan har broers gyng yn 1580 sels in skoft nei Emden.[46] Rienck en Ath lieten har bern dan ek trou troch de Hitsumer pastoar dope.

Wumkes.nl

De earste jierren fan har trouwen wennen sy op Hemmema state te Berltsum, dêr't sy op Riencks stokâlde heit (Hette van Hemmema) past hawwe. Mar elk jong spantsje wol fansels graach in eigen nestke bouwe. En sa waard tocht oan de pleats fan Johannes Emes te Hitsum, dy't Hette út de boedel fan Sicke van Gratinga kocht hie. Mar Johannes hie in hierkontrakt en syn hierjierren wiene noch net om en hy wie de eigener fan de boerehuzing. Op it lêst waarden sy it iens oer de "opstand". Mar dochs koene sy it mar min iens wurde oer "den aestimatie der huysinge staende toe Hitsum op der voernoemde Hemmema grondt ende den voernoemde Johannes toebehoorende".[47] It gerjocht fan Frjentsjerteradiel moast der sels oan te pas komme. Hoewol't de oername noch net jildlik ferrekkene wie, koene Rienck en Ath dochs op 1 maaie 1569 nei Hitsum ta ferfarre. Fuortendaliks lei Rienck van Hemmema syn rekkenboek oan. Dêryn ferantwurde er yn maaie fan it folgjende jier, dat er de kosten fan de oerdracht en fan de abbekaat betelle hie.
Yn de maitiid fan 1571 skriuwt Rienck yn syn rekkenboek: "De Scheijdinge van de vierdepart van mijn sate is tot minen huse geschiedt den 11 Maij". Dy skieding fan lannen waard makke mei "Hijlck", in namme dêr't men fierder neat oan hat. Froulju mei de namme "Hylck" wiene der by de rûs. Mar efkes fierder lêst men yn it rekkenboek, dat de lânmjitterskosten fan dizze skieding betelle waarden troch "Hijlkmoer" oan de iene kant en Rienck van Hemmema oan de oare kant. Noch wer efkes fierder oer "Hylck Feddrix landen". Dêrmei hat men de kaai yn hannen om de tsjinpartij fan Rienck van Hemmema te finen. It giet oer Hylck Feddrix, de widdo fan Douwe Wopkes Tallum, dy't op Hegens ûnder Spannum wenne.
It lân, dat Hylck yn Riencks pleats besiet, waard no útmetten. Troch it graven fan nije sleatten waard it ôfsûndere fan Riencks pleats en gie it syn eigen paad yn de skiednis. Rienck van Hemmema hold 70 pûnsmiet oer. Goed besjoen wie it syn eigen lân noch net, mar fan Hette van Hemmema, syn stokâlde heit. Doe't dy it oare jier ferstoar, krige Rienck it mei 30 pm los lân as syn erfskip.
Hylck Feddrix' erfgenamten ferkochten har erfskip, grut 22 pm belêst mei *f* 7, oan Jurjen Pybes te Frjentsjer, en dy syn erfgenamten droegen it lân yn 1612 oer oan Julius van Eysinga. Nei 1700 waard it, doe noch 20 pm grut (belêste mei *f* 5), op nr. 21 fan it Hitsumer floreenkohier ferantwurde. Yn 1850 is it bekend as de kad. gemeente Tsjom, seksje B nûmers 804, 806, 807, 808 en 809.

Inkele opmerkings oer it libben fan Rienck van Hemmema

Neidat Johannes Emes fan de pleats ôfgien wie, hie Rienck net wer in boerehúshâlding by him yn nommen. Troch twa feinten en twa fammen te hieren besocht er mei help fan losse arbeiders it bedriuw te "runnen". De huzing, dy't net in skuorre hie, waard útwreide mei in molkenkeamer, dy't oanboud waard. Sokke boerespullen mei in oanboude molkenkelder wiene yn dy tiid yn Ljouwerteradiel by de rûs te finen. Gauris wiene dy "melckencaemers" sa'n trije fekken lang. Dat is likernôch 6 meter. Dy keamers leine dan gauris tsjin de noardkant fan de boerehuzing. De benoadige stien foar dizze útbou kocht Rienck fan syn heit. Dy hie in tichelwurk (no it saneamde "Old Tichelwerk") oan de westkant fan Berltsum. Foar it opbergjen fan it hea foar de winter liet Rienck in (nije) heaberch mei fizel meitsje.
It rekkenboek is byholden oant en mei "nijjiersdeij anno 1574", doe't de twilling Hette en Riurdt te Hitsum doopt waarden. It boek eindiget mei it wurd "finis", as wie de skriuwer net fan plan de administraasje fan syn bedriuw fuort te setten. Tige opmerklik is lykwols, dat ik syn namme net wer fûn, want in man mei sokke kwaliteiten en kundichheden soe dochs wol op syn minst syn doarp of gritenij fertsjintwurdigje kind hawwe. Fóár 1574 die er dat neffens syn rekkenboek ek inkele kearen. En yn de jierren 1574 oant 1580 hie der

Wumkes.nl

foar him wol it ien en oar te dwaan west op bestjoerlik nivo. Roomsken diene doe noch folop mei yn it maatskiplik libben. Want de húshâlding fan Rienck van Hemmema sil grif goed-Roomsk west hawwe. Syn frou Ath kaam sa as wy sjoen hawwe út in trou Roomsk fermidden. En ek oan Rienck syn kant wie dat sa. Syn broer Douwe studearre yn 1563 te Douay yn it noarden fan Frankryk, in stêd mei in Roomske hegeskoalle.
Faaks sil Rienck, as ien fan de lytse eallju, wol wat foar it steatkundige ferset tsjin it Spaanske bestjoer field hawwe; yn de maitiid fan 1572 lit er him bygelyks "geuzeboxen" (in geuzebroek) oanmjitte. Sa as skreaun, nei 1574 haw ik him net wer neamd fûn. Hat er in earnstich ûnk hân? Is er slim siik wurden? Wy witte it net. Yn 1583 wurdt syn widdo as "juff. Hemmema te Hitsum" neamd.[48] Rienck van Hemmema hat syn lêste rêstplak fûn yn de tsjerke te Hitsum. Op syn grêf moat in stien lizze mei de kertierwapens Hemmema - Popma - Gratinga - Dekema.[49] Dy slane op Riencks paken en beppen: Doecke Hemmema troud mei Bauck Popma en Sicke Gratinga troud mei Ydt Dekema.
Rienck en Ath krigen fiif bern, Berbara, Ida, Doco, Hette en Riurdt. Dy bern binne net âld wurden, sadat wy der net wer fan hearre. Der binne fan de neilittenskip fan Rienck en Ath gjin akten bewarre bleaun. Wat it ûnreplik besit fan Rienck oanbelanget, sil dit bestien ha út de erfpoarsje, dy't hy by skieding fan 26 jann. 1573 fan syn ferstoarne heit tadield krige. Dat bestie út de sate te Hitsum (it faker neamde 3/4 part fan de pleats: 70 pûnsmiet lân) en dêrby 30 pûnsmiet los lân.

Ath van Roorda en Wiersma state

Yn in proses út 1623 wurdt meidield, dat Ath van Roorda "in den beginne van den jare 1583" wer troude mei Tading van Adelen, fan Seisbierrum.[50] Sy bliuwden net yn Hitsum wenjen, mar teagen nei Penjum, wêr't se yn 1588 op de sate Nyehûs wennen. Tading wie dêr doe tsjerkfâd.[51] Yn 1592 wurdt Berltsum as harren wenplak neamd; faaks wennen sy dêrre op Hemmema state, mar de Hemmema's hiene mear huzen yn Berltsum. De pleats te Hitsum ferhierden sy, miskien oan Jan Dircks, want dy wurdt yn 1590 neamd as eigener fan in "slachsweerd met harnas", it wenstige wapenreau fan in ealman.[52] Dit harnas koe dan troch Ath van Roorda op de pleats te Hitsum efterlitten wêze.
Yn it earstoan wreiden Tading en Ath harren besit te Hitsum út troch it keapjen fan Jitinga sate, in pleatske fan 23 pûnsmiet (belêste mei *f* 9.14 yn de floreenbelesting). Meiïoar hiene sy no te Hitsum sa'n 125 pûnsmiet lân.[53] Mar letter gie it har net foar de wyn. Hiene sy lêst fan "boukoartsen"? It liket der wat op, want sy hiene yn 1619 in skuld by Melis Pybes, houtkeapman te Harns "wegens holt by mij gecocht" mei in wearde fan 224 car.g. Ut in list fan skuldeaskers falt op te meitsjen dat sy mear as 7500 car.g. oan skulden hiene. Dit koe gjin stân hâlde. De skuldeaskers hjitfolgen har fan alle kanten, sadat sy yn 1618 en 1619 al har besittings te Hitsum ferkeapje moasten. Earst yn 13 sittings likefolle stikken los lân en lân út Douwe Mourits' pleatske (it niisneamde Jitinga sate). As lêste kaam yn 1620 Wiersma staete ûnder de hammer. Tading en Ath hawwe dit net mear meimakke, mar harren soan Rienck van Adelen moast dizze útferkeap berêde. De namme Wiersma wurdt yn de ferkeapproklamaasje net neamd,[54] mar yn de ferkeapbrief wol.[55] De pleats wurdt dan sa omskreaun: in hûs, in fiifroede heaberch, in "heerlicke, schoone ende wellgeplantede howinge, mett singel, grafften" en 70 pûnsmiet lân, "Wiersma Staaten genaampt", alles belêste mei *f* 17.14 yn de floreenbelêsting. Keaper wie Julius van Eijssingha, overste luijtenant des Frieschen Nassausen Regements, dy't op Jouwsma te Wurdum wenne. Syn frou, Rinthie Riencks Gratinga, wie eigenares fan de pleats (Gratinga state) neist dizze ferkochte pleats. Dêrtroch wiene beide pleatsen no yn it besit fan ien echtpear.
Nei de proklamaasje folget in side mei protesten, ûnder oare fan de doarpsûntfanger, dy't

Wumkes.nl

"jaertax en de tens" barre moat, dêr't "eenige pondemaeten uit Wiersseme staeten" en lân út Jettinga mei belêste wiene. Yn 1625 sprutsen skuldeaskers fan Tading van Adelen de keaper fan "Fiersma sate" te Hitsum noch oan op bepaalde punten fan harren foardering.[56]
By de ferkeapings fan losse lannen wurde ek nammen neamd fan stikken lân, dy't ek yn Rienck van Hemmema's rekkenboek neamd wurde: de Eeske fenne (3 pm), mr. Keimpe lant (1? pm), de Oert (3 pm), de Blockfenne (6 pm), de Negene (9 pm), 3 pm bij de Tille, de Bregh (3 pm) en de Hofffenne (14 pm). Mei útsûndering fan de Hofffenne is it net slagge om de krektneamde persielen lân in plak te jaan. De Hofffenne is kad. gem. Tsjom, seksje B nr. 808 en 809. Yn de Prekadastrale Atlas is dit lân skeanstreke en as âld Gratinga-Hemmema-besit slút it hiel moai oan by it oare besit fan dizze slachten.

De Hitsumer pleatsen en it Register fan de Oanbring
Oer de mooglikheid om de Hitsumer pleatsen op it Register fan de Oanbring werom te finen, is net folle goeds te sizzen. Fan de 12 pleatsen, neamd yn 1640 en 1698, binne der mar trije, dêr't soks by mooglik is. Stim 2 is Reg. 357 + 362; stim 4 is 361 en stim 5 is 360. Fierder binne der twa pleatsen, dy't troch bysûndere lêsten oan de pleatslike geastliken kenber binne. Preesterlêsten en iwige rinten meitsje it gauris mooglik om pleatsen nei 1511 werom te bringen. Dit is dochs al sa'n heikerwei. Ut ûndersyk fan hûndert boerepleatsen yn Hinnaarderadiel blykt soks ek dúdlik. En dan is dêr ek noch in hiel moai gritenij-argyf, dat wat de reses- en proklamaasjeboeken oanbelanget oant 1530 tebek rint.

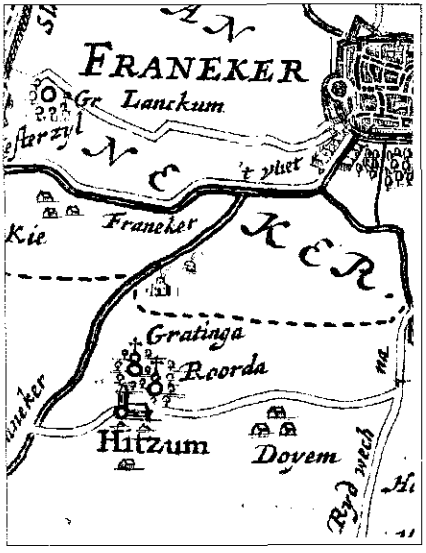

Hitsum en omkriten yn 1664
(Chr. Schotanus)

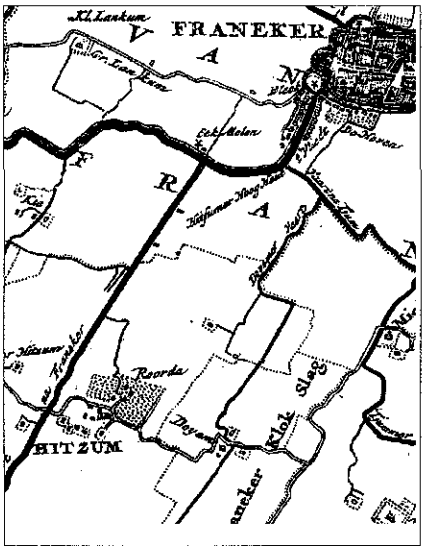

Hitsum en omjouwing yn 1693.

De lizzing fan Wiersma state
Yn 1623 kamen Wiersma en Gratinga state feitlik yn ien hân, te witten Julius van Eysinga en syn frou Rinthie van Gratinga. Mar nei harren dea (likernôch 1630) rekken de beide

Wumkes.nl

pleatsen wer oan ferskillende eigeners. De iene pleats wie yn 1640 yn it besit fan de bern fan Aede van Eysinga by Catharina Juliusdr van Eysinga en de oare krige as eigener Philips van Boshuysen. By de lêste hie stean moatten: út namme fan syn frou Anna Juliusdr van Eysinga. Mar wat is no Wiersma en wat Gratinga? Dêr komt men sa net út. Pas út de boedelskieding tusken de bern fan Julius en Rinthie wurdt dúdlik hoe't de foarke yn de stâle past.[57] Catharina van Eysinga krige yn 1632 de pleats, dy't bewenne waard troch Jan Epes en dy't har âlden yn har trouwen kocht hiene (stimkohier nr. 6). Anna van Eysinga krige de pleats, dy't bewenne waard troch Doecke Reiners; dy hie sy fan har mem erfd (stimkohier nr. 7).
Yn 1700 wiene alle Eysinga-pleatsen te Hitsum yn it besit fan de doe noch minderjierrige Duco Martena van Burmania. Dizze Duco ferstoar yn 1700 en syn frou Duconia Dorotha van Burmania ek. Sy lieten gjin bern nei en doe fererfde it hiele kompleks fan pleatsen te Hitsum nei Sjoeck van Douma, widdo fan Duco Doeckes van Burmania, dy't letter wer troude mei Julius Ritscke van Sixma. Sy hiene gjin bern en om de swierrichheden (boedelskieden, hierferrekkenjen en rinteferrekenjen) net te yngewikkeld te meitsjen, begûnen harren erfgenamten yn 1763 de pleatsen te ferkeapjen. Keaper fan fjouwer pleatsen te Hitsum wie Carel Georg, graaf van Wassenaar Twickel, grytman oer Frjentsjerteradiel, dy't op Goslinga state ûnder Doanjum residearre.[58] Wiersma en Gratinga sate wurde net mei namme neamd, mar de earste is dan 63 pm grut en wurdt bewenne troch mr. Cornelis Bruijnsveldt, de skoalmaster. It hiem dêr't it hûs op stiet is 10 pm grut en de grutste helte fan de pleats is greide. Fan de oare pleats, dy't "aldaar bij" de foarige leit, is noch mar 45½ pm lân oer.
Yn 1798 ferhierde Carel Georg van Wassenaar Twickel 68½ pm lân (stimkhohier nr. 6; Wiersma state dus) oan Steven Cornelis. De restearjende 28½ pm fan dizze pleats ferhierde er los oan ferskillende hierders.
Hy ferhierde fan de oare pleats (stimkohier nr. 7; Gratinga state) 47½ pm lân oan Claes Aukes. De restearjende 22½ pm fan dizze pleats ek oan ferskillende hierders. Beide pleatsen wiene dus doe noch yn ien hân. Beide pleatsen hiene op dat stuit elts in hûs mei in skuorre.
Mar yn 1803 kaam der feroaring. De widdo fan Carel Georg ferkoft doe 55½ pm lân út de pleats dyt Steven Cornelis bewenne (floreenkohier nr. 6; Wiersma state dus) oan Jacob Doyema. Tagelyk ferkocht sy goed 39 pm lân út de pleats dy't Claes Aukes' widdo bewenne (floreenkohier nr. 7; Gratinga state dus) an Paulus Scheltema en Izaak Telting.[59] Oant safier binne de floreenkohieren en de proklamaasjeboeken noch goed nei te kommen. Mar dêrnei begjint it jin foar de eagen te skimerjen.
Jacob Doyema, de keaper fan it grut part fan floreenkohier nr. 6 (Wiersma state dus), koft yn 1804 it hiem mei it hûs en de skuorre (bewenner Claas Aukes' widdo) fan Paulus Scheltema en Izaak Telting.[60] Fan deselden kocht er ek 7 pm en 13½ pm (foar in part in apelhôf). Ek de lêstneamde 20½ pm lân waard brûkt troch Claas Aukes'widdo en makke mei it hûs en de skuorre in part út fan floreenkohier nr. 7 (Gratinga state dus).
Mei oare wurden: Jacob Minks Doiema op Doiem ûnder Frjentsjer hie syn 55½ pm lân út Wiersma state fergrutte mei it hiem, it hûs, de skuorre en 20½ pm lân fan Gratinga state. Foar en nei 1803 wikselen de losse landerijen fan beide pleatsen allegeduerigen fan eigener. Omdat ferskillende eigeners yn beide pleatsen wat lân besieten freget men jin wol ôf, oft de Hitsumer doarpsûntfanger dit alles wol goed yn syn administraasje ferarbeide hat. Benammen, omdat der net in floreenkohier fan 1808 opmakke is.

Wumkes.nl

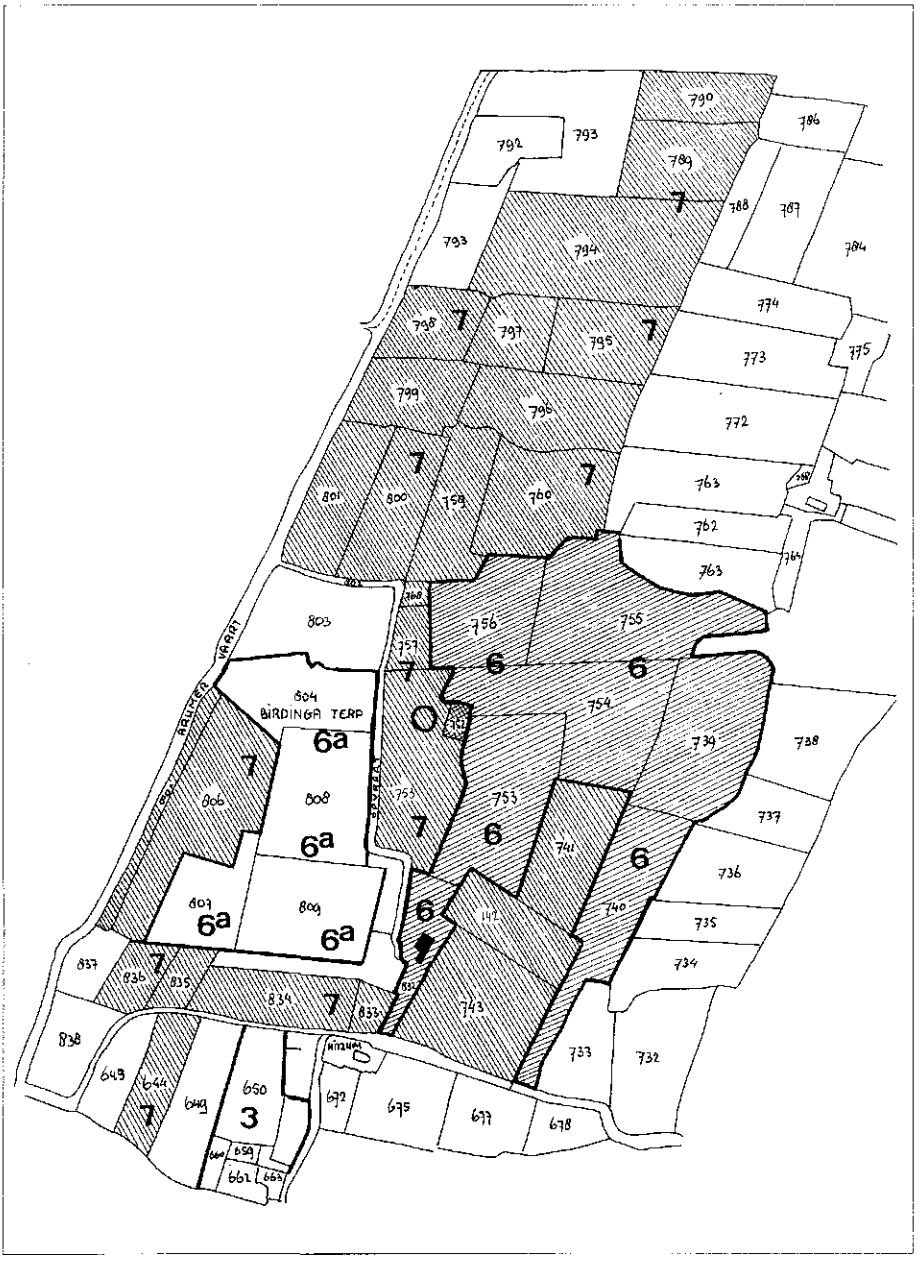

Hitsum 1832 (kad. gem. Tsjom, seksje B, blêd 5). Oanjûn binne stim 3 (it Grettinga-lien, dat fan Gratinga State ôfsplitst is), stim 6 (Wiersma of Roorda state, yn 1570 bewenne troch Rienck van Hemmema), mei 6A it fjirde part dat fan Hemmema's pleats ôfsplitst is en stim 7 (arsearre, Gratinga state). Blokt: perseel B nr. 752.

Wumkes.nl

De tastân yn 1832, doet it Kadaster operasjoniel waard
De âlde kearn fan stimkohier nr. 6 (Wiersma state) is yn 1832 it eigendom fan de erfgenamten fan Mink Jacobs Doiema. It grutte hiem wurdt foarme troch it wenhûs mei de skuorre, in hôf, twa tunen en twa kampkes greide, kadastraal bekend as gem. Tsjom, seksje B, nrs. 744 oant en mei 750. De skiednis fan dizze pleats giet dus werom op Tiaerd Matthyss yn 1514 (R.v.d.A. nr. 359). Hjir wenne yn 1570 Rienck van Hemmema. hjir lei it hûs "in de buyeren", dat Tyaerdt Matthys' widdo yn 1548 ferkocht.
Gâns mear swierrichheden binne der by Gratinga state (stimkohiernr. 7). De âlde kearn wie yn 1832 yn it besit fan de erven fan Mink Jacobs Doijema. By de kadastrale perselen, wêrút dizze kearn bestiet, is dan net in perseel, dat út in boerebehuzing bestiet. Alle perselen binne boulân en greide, útsein ien ... in "boomgaard". Dit hôf leit in ein noardlik fan Wiersma state, earne ferlern tusken bouwen en greiden. Wy kenne sokke stikken lân mei in beammekrâns en wat apel- en parrebeammen ek yn ús hjoeddeiske Fryslân. Sa'n stik lân is it hoarnleger fan in ôfbrutsen boerepleats. Dit hôf is te Hitsum bekend as kad. gem. Tsjom, seksje B nr. 752. Hjir tichteby (faaks it noardlike part fan B 753?) moat dan Gratinga state lein hawwe, wêr yn 1511 Sicke van Gratinga wenne en wêr noch earder Renick te Birdingaterp wenne. Hjir earne wie dus de Birdingaterp.
Frjemd is lykwols, dat op de kaart fan Frjentsjerteradiel út 1693 (dr. Bern. Schotanus à Sterringa) net oanjûn wurdt, dat hjir in pleats lei mei in stimhawwende stelle. Dizze kaart is tige krekt en mar inkeld ris haw ik de tekener betraapje kind, dat er in pleats nèt tekene. De kaarten fan Christianus Schotanus yn de *Beschryvinge van de Heerlyckheydt van Frieslandt* (1664) binne folle rûger tekene en gâns minder krekt. Doch stiet op de lêste kaart noardlik fan de Hitsumer tsjerke de ferneatigde "edele state" Roorda en noch noardliker de net-ferneatigde state Gratinga. It begryp "edele state" hâldt net allinne yn in stins of grut hearenhûs, mar ek in boerehuzing, wêrby de tsjokke muorren en de muorren kleastermoppen wize op in folle belangriker ferline.

De wapens fan de Burmania's
Yn it gemeente-argyf fan Ljouwert is in kolleksje Burmania-stikken. By dy stikken is ek in boekje mei de titel "Genealogie van Burmania". Neffens de gearstaller is it "geexcerpeert uit een seer grote en uitvoerige door wylen de Hoogwelgeboren Heer Jr. Pieter Adolph Valerius Aggema van Clant uit originele en authentyke stukken samengestelt in October 1727".
Yn dit boekje wurdt skreaun, dat it âldste Burmania-wapen bestie út twa klaverblêden, de iene boppe de oare. De gearstaller skriuwt der it folgjende oer: "Dit is het oud wapen van de Familie van Burmania, gevoerd al in het jaar 1186 volgens een oude versegeling van Douwe Burmania". It jiertal sil ferkeard lêzen wêze, want yn 1186 brûkte men noch gjin wapens om mei te segeljen, benammen net yn Fryslân.
It âldste wapen fan de minsken, dy't hjirfoar behannele binne, hinget oan in stik út 1475. It is fan *Wpko Renickis* (meidieling fan Paul Noomen). It is dield mei heraldysk rjochts de Fryske heale earn en lofts twa neistinoar pleatste stjerren, wêrûnder in wassener. Dit is it wapen Gratinga, allinne de roas ûntbrekt. Miskien is er by it segeljen ûndúdlik wurden. Fan Wpko's soan *Renick Bourmania* is gjin segel bewarre bleaun. Litte wy dêrom ris by syn soannen sjen.
Mr. Wpcke van Burmania, de geastlike fan de St. Vitustsjerke te Ljouwert, segele yn 1535 mei in wapen, dat nêst de Fryske heale earn ien klaverblêd op in ôfsnien takje befette. Ynstee fan in helm mei helmteken wiene de letters W B pleatst (arg. EVC; koll. Heerma van Voss).

Wumkes.nl

Dr. Tiaerdt van Burmania brûkte yn 1506 in wapen lykas syn broer mr. Wpcke, dus mei ien klaver. Ek hy brûkte gjin helmteken, mar ynstee dêrfan de letter T B (segelsamling RAF 1449). Fan Tiaerdts fjouwer soannen binne my gjin wapens bekend, mar wol fan syn pakesizzer Anna van Burmania, dy't troud wie mei Johan van Ewsum. Neffens Pathuis' *Groninger gedenkwaardigheden* nr. 407 steane de alliânsjewapens Ewsum en Burmania op in skoarstienmantel út 1561, dy't no yn it Ryksmuseum te Amsterdam is. It Burmania-wapen is it kwartilearre wapen, sjoch hjirnei.
Douwe van Burmania, de grytman fan Wûnseradiel en Ferwerderadiel, segele yn 1502 lykas syn bruorren mr. Wpcke en dr. Tiaerdt; dus mei ien klaver. Yn 1530 lykwols (neidat er yn 1520 ta ridder slein wie) brûkte er it nije, kwartilearre wapen (segelsamling 875). Douwes soan Hero van Burmania brûkte ek it kwartilearre wapen en Hero's soan Upcke, de gearstaller fan it bekende Burmaniaboek, brûkte it ek.
Dr. Renick van Burmania, de grytman fan Ljouwerteradiel, brûkte yn 1559 it net trochsniene Gratinga-wapen (segelsamling 408). Syn soan Vpko te Grins segele yn 1568 in ferkeapsbrief mei it trochsniene Gratinga-wapen. Fan de wapenfigueren twa stjerren, in wassenaar en in roas stiet de roas yn it ûnderste kertier (stedsargyf Ljouwert, koll. Burmania VIII-2).
Fan *Bocke Renicks van Burmania* is gjin wapen bekend. Syn iene soan, Sicke van Gratinga, sil foarfêst it Gratinga-wapen brûkt hawwe. Op de sark yn de tsjerke fan Jorwert foar Ydt van Gratinga, Sickes dochter, stiet it net trochsniene Gratinga-wapen. Bockes oare soan, (jonge) Bocke van Burmania, leit yn de tsjerke fan Iens begroeven. De wapens op syn grêfsark binne yn 1795 folslein ferneatige.
Jonge Bockes soan, Poppo van Burmania, segele yn 1579 as grytman fan Hinnaarderadiel mei it trochsniene Gratinga-wapen. As helmteken brûkte er in útkommende fûgel, dy't in klaverbledsje yn 'e snaffel hâldt. Poppo's pakesizzer, ek Poppo neamd, brûkte yn 1665 it kwartilearre segel. It wapen foarsjoen fan in kroan en dêrboppe-út trije strûsfearren, eltse fear belein mei twa klaverbledsjes.

Adelsferheffing en ferlienen fan in dêrbyhearrend wapen

Op 1 juny 1515 waarden dr. Tyaardt Burmania en noch trije Fryske eallju "oppet Choer to Oldenhoeff" te Ljouwert ta ridder slein. Dat barde út "sonderlinghe preëminentie" fan Karel V, de nije hear fan Fryslân.[61] It wie in beleanning foar de stipe dy't it nije bewâld fan dizze fjouwer eallju krige hie. Sy sille der fereale mei west hawwe, mar in oare ealman, Jancko Douwama, skriuwt oer dit barren yn syn "Memoires" skamper oer "de Vlierboom die den Koolstruik Ridder geslagen hadde."
De sterke stipe oan it foar it Boergondyske gesach soe foar Tiaerdt (Erhard) en Douwe (Dominicus) van Burmania noch fierdere gefolgen hawwe. Nammentlik dizze: op 14 novimber 1520 krigen sy in diploma, dêr't yn stie, dat sy opnommen waarden yn "Reichsadelstand". It by dit diploma hearrende wapen wurdt werjûn ûnder nr. 40 yn it *Stamboek*. Kwartilearre; I. yn goud in Fryske heale earn; II. en III. yn blau in gouden klaverblêd op in tûkje; IV yn goud in reade liuw. It helmteken bestiet út trije blauwe strûsfearren, eltse fear belein mei twa gouden klaverblêden, pealsgewiis pleatst. De klaverbledsjes fan II. en III. binne neffens my net hielendal goed tekene. It stâltsje fan it klaverblêd moat mei in sierlike bôge fan ûnder it tûkje omheech komme. De heraldyk is (soms) tige krekt.
It *Stamboek* ûnderskiedt trije ferskillende wapens Burmania:

1. it wapen mei ien klaverblêd, fierd troch Wpcke, Tiaerdt en Douwe van Burmania. It is net bekend wêrom't sy mei dit wapen segelen. It *Stamboek* beskôget dit as it âld Burmania-wapen.
2. it wapen mei twa klaverblêden, pealsgewiis pleatst, d.i. it nije Burmania-wapen. It

Wumkes.nl

komt foar yn de sitearre stikken fan it gemeente-argyf fan Ljouwert. It wapen hat as ûnderkrift: "Burmania in de Quartieren van Sicco Graetnia".

3. it kwartilearre wapen, lykas hjirfoar beskreaun is. It *Stamboek* neamt dit wapen it nijste Burmania-wapen.

Noaten

1 Worp van Thabor, *Kronijk van Friesland,* IV side 54. **2** Famylje-argyf Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen, nr. 1323. **3** Fan Mrs. G. Overdiep en J.C. Tjessinga. **4** *Groot Placaat en Charter-Boek van Vriesland,* I side 459. **5** P. Winsemius, *Chronique,* side 253. **6** Register van den Aanbreng van 1511, nr. 1157. **7** N.E. Algra, *Een spionagerapport van omstreeks 1468.* **8** P. Sipma, *Oudfriesche oorkonden,* I nr. 206 en II nr. 80. **9** Idem, I nr. 361. **10** M. de Haan Hettema en A. van Halmael jr., *Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren adel,* I: Burmania gen. 6. **11** O. Vries e.o., *Pax Groningana,* nr. 72. **12** Famylje-argyf Van Harinxma thoe Slooten, nr. 443. **13** *De Nederlandsche Leeuw,* jierg. 1953, side 9-12. **14** As noat 6, nr. 1338. **15** Idem, nr. 107. **16** *Beneficiaalboeken van Friesland,* side 198. **17** Chr. Schotanus, *De geschiedenissen Kerckelyck ende wereldtlyck van Friesland,* side 498. **18** As noat 2. **19** As noat 5, side 402-404. **20** As noat 6, nr. 115 en 358. **21** As noat 2, nr. 10; charter nr. 1370. **22** As noat 5, side 434. **23** As noat 2. **24** HvF WW2 side 777. **25** *Genealogysk Jierboekje 1969,* side 20 e.f. **26** As noat 2, nr. 20. **27** Mr. H.T. Obreen, *Franeker Inventaris der archieven,* side 28. **28** As noat 4, II side 695. **29** Gemeente-argyf Ljouwert, dd1 side 51. **30** Idem o3 side 73. **31** HvF YY3 side 250. **32** Idem side 253. **33** Idem side 276. **34** RA FRL EE2 side 9. **35** Famylje-argyf Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, nr. 883. **36** Idem, nr. 891. **37** Tsj. Gs. de Vries, *It boek fan de swan.* **38** RA FRL EE2 side 439. **39** As noat 6, nr. 121 en 359. **40** RA FRL EE2 side 268. **41** Idem, side 39. **42** RA HEN K2 side 53. **43** RA FRL EE3 side 10. **44** Rintmasterrekkens 22, side 13. **45** RA FRL EE3 side 124. **46** RA FRL C1 side 15 en 25. **47** As noat 2, nr. 381. **48** RA FRL BB2, side 87. **49** As noat 2. **50** HvF WW13 side 613. **51** HvF III8, side 168. **52** Gemeente-argyf Frjentsjerteradiel, *Ordonnantie van de Wapenen.* **53** RA FRL EE5 side 277. **54** RA FRL EE6 side 173. **55** RA MEN 02 side 100. **56** HvF WW16 side 433. **57** HvF SS141 nr. 11 en 12. **58** RA FRL EE11 side 92 e.f. **59** RA FRL EE12 side 262 en 271. **60** RA FRL EE13 side 23. **61** As noat 4 II side 90.

Wumkes.nl

Ocko Renicks te Birdingaterp ûnder Hitsum, stoarn 1426, troude Gelle (Geel) Ockinga.

Renick Ockes te Birdingaterp ûnder Hitsum, troude mei Aeck Douwes Glins.

Upcke Renicks, yn 1456 te Hitsum, stoarn yn 1494, troude 1. Teth Kempes Jongema en 2. Jets Gratinga.

Renick Upckes Gratinga (ek: Burmania), op it Burmaniahûs te Ljouwert (1492), stoarn 1494, troude mei Aeck Tiaerdts Hania (of: Burmania).

mr. Upcke Renicks Burmania, preester yn 'e St. Vitustsjerke te Ljouwert, stoarn yn 1557.

dr. Tiaerdt Renicks Burmania, ridder stoarn yn 1551 troude 1. Tyets Unia en 2. Graets Camminga.

Bocke Renicks Burmania, yn 1515 te Hinnaard, stoarn yn 1523 (?), troude 1. Hylck Eelxma en 2. Syts Camstra.

Douwe Renicks Burmania, ridder, grytman oer Wûns.dl. en Ferw.diel, stoarn yn 1551, troude 1. Ath Siaerdema en 2. Saepck Ydtsma.

dr. Renick Renicks Burmania, grytman oer Ljouwerteradiel, stoarn yn 1563, troude mei Deytsen Unema.

Sicke Bockes Gratinga, yn 1511 te Hitsum, troude 1. Ydt Juws Dekema, wêrby Bocke, Douwe en Barbara, 2. Gaets Epes Aylva, stoarn yn 1523, wêrby Ydt, 3. Popck Sybrandts Bonga, wêrby Rienck.

Bocke Bockes Burmania, (jonge Bocke Burmania), yn 1529 op Onga of Unga state te Iens, stoarn yn 1553, troude mei Frouck Poppes Heemstra, stoarn yn 1562.

Bocke Sickes Gratinga stoarn yn 1545, troude mei Ymck Sybrandts Roorda, stoarn yn 1545.

Douwe Sickes Gratinga, stoarn yn 1557, troude mei Catharina Roorda.

Barbara Sickes Gratinga, troude mei Hette Doeckes Hemmema, stoarn yn 1572.

Idt Sickes Gratinga, stoarn yn 1565, troude mei Watthie Douwes Hania te Hesens, fermoarde yn 1569.

Rienck Sickes Gratinga, riedshear yn Hof f. Fr., stoarn yn 1563, troude mei Catharina Aesgema.

Ocke Sickes Gratinga, stoarn foar 1570, troude mei Bauck Jans Buygers

Here Bockes Roorda (van Gratinga), net-troud stoarn yn 1554.

Rienck Hettes Hemmema te Hitsum (1570), troude yn 1567 mei Ath Roorda.

Rinthie Riencks Gratinga stoarn yn 1613, troude Julius Franses Eysinga te Wurdum.

Wumkes.nl

DE BROEKSTER ROUCKEMA'S
"Desen allen ende meer anderen"

Begin 17de eeuw verkoopt Idzard van Sickinga de Broekster zwanenjacht. Tegen de transactie komt Jan Hendricx Coops, van Kuinre, in het geweer vanwege zekere "swaenemac(r)cken oft jachten". Beiden baseren zich op vererfde rechten. Idzard beroept zich op de eigendom van de gehele jacht met een verwijzing naar zijn overgrootvader, Jan op die van een zesde part van zijn grootvader "Roucke Rouckema in tyden ghewoont hebbende in de Broeck".

Zijn en waren er meer groepen naamdragers Rouckema[1], de bijdragen familie A en B betreffen van oorsprong Broekster geslachten, die door hun bezit van genoemde "preeminentien praerogativen van eer, feer ende andere heerlyckheid heerschappie ofte gherechticheit" op net iets meer aanzien aanspraak konden maken dan andere eigenerfde families met het recht om zwanen te houden.[2] Aan de "zwanen houdinghe, jacht ende mercken" in Doniawerstal en de geschiedenis van de meerdere dorpsgebieden omvattende Broekster jacht wordt hierna een bijdrage gewijd.

Op grond waarvan familie A de naam is gaan voeren, is onbekend. Dit geslacht, waartoe Idzards overgrootmoeder behoorde, is voorzover bekend uitgestorven. De genealogie van familie B, waarin nazaten van "Roucke Rouckema" worden behandeld, is voor uitbreiding vatbaar. Beide families hebben behalve een uitkomende zwaan als helmteken drie zespuntige sterren (2 en 1) in hun wapen.

Groningen, mei 1994 Hein Walsweer

Familie A

De genealogie Ayttana, vermoedelijk samengesteld door de bekende Wigle van Aytta (1507-1577), deelt mee dat Sjouck, dochter van Oege Reinarda, te Oppenhuizen, en (haar man) N. Bouckema (lees: Rouckema) ouders waren van Geel, moeder van de Goëngarijpster pastoor Renic Reynarda, (die) vader (was) van Gele, vrouw van Goffo (lees: Gosso) Andringa, van Oege Bouckema, wiens dochter Abbe Idzkis Sickinga huwde, ouders van de raadsheer Idzard Sickinga en de Sneker advocaat Oego Sickinga, en van Beyts (Bouckema), moeder van Vibe Beytz, wiens dochter vrouw werd van Sipke, zoon van Teke Ambrosissone en Tyets Hanya.[3]
Er zijn goede gronden om aan te nemen dat N. Rouckema identiek is met Pier Ockema, aan wiens persoon in het kader van de identiteit van de schrijver van een brief (mr. Minne Broersma) eerder in het Genealogysk Jierboekje aandacht is besteed.[4]
Allereerst wil ik wijzen op een kwartierwapen van Abbe Sickinga's vrouw Oegh Rouckema van Albaeda, afgebeeld op een zerk en ondertiteld als "Okkema" (zie bijgevoegde tekening van de zerk). Het is identiek aan het wapen dat volgens de briefschrijver door Pier Ockema, volgens hem zoon van Ocke Gerritsma, werd gevoerd. Behalve zijn verwijzing naar Piers bezit in Reinardastate te Teroele vormt de mededeling over verwantschap met de gebroeders Sickinga, die hij zijn "aftersusterlinghen" noemt, ook een aanwijzing.
De eerste generatie van familie A kan dus luiden:

Wumkes.nl

PIER OCKEMA, tr. SYOUCK REINARDA, dochter van Oege Reinarda, te Oppenhuizen, en N.N.
Een vermelding die op deze Reinardadochter betrekking kan hebben, betreft die van Syouvck Oegedochter in het testament van Bauck Hessels van 1452.[5] Bauck, vrouw van Hessel (Doitses, 1434 te Westhem)[6], legateerde haar een sieraad. Behalve uit genoemde brief zou Piers bestaan kunnen worden afgeleid uit de immatriculisatie van een "Martinus filius Petri Ockonis de Slothis" als student te Leuven (18 juni 1509). De mogelijkheid dat Pier Ockema kinderen uit meerdere huwelijken heeft gehad ligt besloten in de omstandigheid dat de kinderen van zijn zoon Ocke na 1511 zijn geboren. Van het nageslacht van Ocke Piers is bekend dat opeenvolgende generaties blijk gaven van intellectuele capaciteiten. Werd de studietraditie gevestigd door heer Fedde Ockes Morius[7] (im. Leuven 1532 Fredericus filius Ocke de Slotis in Frisia), het is, gelet op de immatriculisatie van "Ocko Petri de Snekis" (1480 Rostock), verleidelijk om deze te laten aanvangen met zijn vader. Ten aanzien van de toevoegingen "de Slot(h)is" en "de Snekis" moet worden opgemerkt dat dergelijke vermeldingen niet altijd betrekking hoeven te hebben op de geboorte- of woonplaats van de student, maar ook kunnen verwijzen naar de plaats van vestiging van het door hem genoten vervolgonderwijs. Zou uit de informatie over de dijkaanleg kunnen worden opgemaakt dat Pier Ockema te Legemeer woonde, een concrete verwijzing naar zijn woonplaats(en) bevat de brief van zijn achterkleinzoon niet. Of het onze Pier Ockezoon betreft, in 1511 woonachtig te Menaldum en gegoed in Sippens te Wommels, blijft een open vraag. In de Aanbreng van Menaldum komt Pier Ockezoon niet voor, maar wel een Wigle Oeges, een naamgenoot van een kleinzoon van onze Pier Ockema. Het is daarom jammer dat vermelding van het patroniem van een mr. Ocke achterwege is gebleven bij de registratie in 1533[8] van de kwestie van diens weduwe Sibbel Tzalings met haar debitrice te Wommels. Pier Ockema is volgens zijn nazaat overleden tussen "den geldersche ende Bourgonsche tyden", d.w.z. tussen 1515 en 1524.
Uit dit huwelijk:
1. GEEL tr. 1. RENICK N., tr. 2. GOSSE ANDRINGA.
Omstreeks 1507 overleed Geel te Broek. Haar man, boer te Akkrum, was omstreeks 1500 te Rome gestorven.[9] Volgens Jancko Douwama de jongere, van Oldeboorn, had Geel twee zoons, die hij als zijn "neven" aanmerkt.[10] Pier en Renick Renicks, te Broek, zijn in 1511 eigenaar van circa drie vierde part van een sate van 98 pm. te Oppenhuizen, bemeierd door Gerrit Sirkx. Onder hun bezit in deze sate is sprake van stinsakkers, ter grootte van twee pm. en gelegen ten westen van huis. Ook de door Hessel Sirck Aggaz bemeierde sate (78½ pm.) aldaar is grotendeels eigendom van nazaten van Oege Reinarda. Oga Sickaz erfgenamen bezitten in deze boerderij twee pm., genaamd de oude terp (de stinswier?). Mogelijk hebben deze bedrijfseenheden gezamenlijk ooit de "possessio Reynarda" gevormd, die volgens de genealogie Ayttana door Oege en zijn zoon Sicke zou zijn bewoond.[11] Pier en Renick Renicks zijn gezamenlijk ter studie gegaan (im. Rostock 14 nov. 1512 Petrus Reineri en Reinerus Reineri de Ackrum). Kennelijk liet Geel aan haar zoons ook landerijen te Broek na. Gosse Tjaards (Andringa) is namelijk in 1543 belender van kerkeland te Broek. Namens zijn vrouw Geel was hij in 1550[12] eiser tegenover Wybe Beints. Deze Geel was een dochter van Renick Renicks (Mr. Renick Reynarda). Reynarda sate of Regnaerda staten (70 pm.) zoals het in 1623 genoemd wordt (1640 Oppenhuizen stem 22), is in1653 nog bezit van nazaten van haar nazaten.[13]
2. BEYTS tr. BEINT N.
Hun zoon Wybe woont in 1511 in dezelfde plaats als Pier en Renick Renicks. Het register van Oppenhuizen noemt Wybe Beints eigenaar van zeven pm. In de Gelderse jaren[14] verkoopt hij vier akkers land (60 hg.) aan Oena Vblez en zes jerde "bergerven feen" (60 gg.) aan Amke Yarle. Eelert Boettez moest in 1526/27[15] een boete van vier stuivers beta-

Wumkes.nl

len omdat hij Wybe Beints "een woerdtlycke Injurie overgesecht heeft". De belediging zette geen kwaad bloed, want betrokkenen gaan in 1529[16] over tot ruil van zes pm. in de grote schar. In 1536[17] is Wybe een van de eigenerfden van wie de pastoor van Broek betaling van zijn jaarlijkse uitkering van zeventien stuivers vordert. Uiterlijk 1540[18] vestigde Wybe zich te Abbega. Behalve in de opgave van de beneficiale goederen van dit dorp komt zijn naam ook voor in die van Broek en Nijland. Wanneer hij in 1550[19] voor zijn kinderen een pm. bij de Borlfenne onder Bolsward door ruil verkrijgt, maken we daaruit op dat zijn vrouw Rinck Tyepckedr niet meer leeft. Niet veel later is Wybe naar Sneek (inschrijving 1552) verhuisd. Een van zijn twee zoons had zich na voltooiing van de studie (im. Leuven 1544 Bernardus Wibrandi) en huwelijk (Mr. Beint Wybes tr. Houck Sjoerds)[20] daar gevestigd (inschrijving 1549). Tiepke Wybes vestigde zich te Dokkum (tr. Geeske Poerts).[21] Wybes enige dochter Anna werd door huwelijk met haar verre neef (Sipcke Taeckes, volgens de genealogie Ayttana via zijn moeder eveneens nazaat van Oege Reinarda)[22] boerin op Jorritsma te Hidaard.

3. OEGE ROUCKEMA, zie hierna.

4. ? SWOB tr. TIEPKE BOTTES.

Swobs Rouckema-afkomst baseer ik op de afbeelding in het Lineageboek van de alliantiewapens Brunije-Rouckema onder de moederlijke kwartieren van May, dochter van Rennert Solckema en Gerck Wytses Hoytema.[23] Zowel Gercks ouders als (Swobs dochter) Yde Homme weduwe hebben in 1547[24] een kwestie met Wybe Beints en Rinck (Tyepckedr). Solckema's schoonvader Wytse (zoon van Symon Hotses (Hoytema), te Oudega W., en Gerck Wytses (Beima) was gehuwd met Jacob (Jacobsdr) en woonachtig in de Hoogstraat te Bolsward. De namen Swob (tr. Rinnert Fransz Rollema) en Tjepcko (ab Hoytema, balling in 1580) onder de kinderen van Wytse en Jacob maken in combinatie met die van eerdergenoemde procespartijen aannemelijk dat Jacob een nazaat was van Swob en Tiepke Bottes. In 1512[25] verkoopt laatstgenoemd echtpaar 3½ enkele gouden rijnsgulden rente uit het goed "tho waal" te Arum aan Nanna Reyn zen, te Bolsward. Renten ter waarde van 2½ enkele guldens uit dit goed waren in 1509[26] door Thyepke Botte zin, te Abbega, verkregen van Homma Syds zin en Agghe Hauckezin. Als volmacht van Westergo is Tiepke in 1515[27] naar Gelre afgevaardigd. Zijn vermogen is twee jaar later door het Bourgondisch bewind geconfisceerd en aan een zekere mr. Jan, klerk, geschonken.[28] Tiepkes bezit omvatte in 1511 twee saten te Abbega en sate nr. 1240 te Kubaard (66 pm.) met een gezamenlijke huurwaarde van 65 gg. In 1521[29] zegelt hij een overeenkomst, waarbij het klooster Engwird betrokken was. Vanwege een toezegging van de overleden "Yd Altgers wyff" schonk Tiepke Bottes in 1523[30] een rente van 5 gulden uit de Burlfenne bij Bolsward aan de armen. In 1525[31] keerde het weer in het vermogen van deze Abbegaaster terug, want de Bolswarder armvoogden ruilen 5 schilden jaarlijkse rente "in Boerl fenne oen dyo Marling" tegen zes pm. "scor miede ofte faer" uit Tiepkes bezit, waarvoor ze deze bovendien 52 enkele gulden zullen geven. De Borlfenne is meer dan 100 jaar in het bezit van zijn nazaten gebleven.[32] Yd en Altger zijn, naar we mogen aannemen, Tiepkes moeder en stiefvader en identiek aan Ida en Altger Douwes Houckema te Bolsward. Houckema garandeerde en bevestigde in 1478[33] bij testament een akte die hij en Ida eertijds tezamen hadden laten opmaken. Voor hun zieleheil legateerde hij aan de Fransiscaner Minderbroeders een gouden ring en zijn zilver. Ida kreeg een huis met inboedel, de helft van Pouvels Pelsers huissteed en het steed van een Sijaardt. Bovendien wees hij haar het vruchtgebruik toe van vier koegangen in de fenne bij Eekwerder laan, ze had daar haar melkkoeien lopen, en van drie koegangen in de lange fenne. Na haar overlijden kwam de volle eigendom van deze landerijen toe aan het door hem ingestelde leen (het Houckemaleen te Bolsward).[34] Vermoedelijk is het dezelfde Tyepke Bottes, die in 1533[35] met Ane Hayes, zijn "landsate", een kwestie heeft met

Wumkes.nl

Jelle Hoytes (te Kubaard). Partijen beloven op een zaterdag te Bolsward bijeen te komen in tegenwoordigheid van (de mederechters van Hennaarderadeel) Take Ambrosius (te Hidaard) en Haye Tyercks (Stapert, dan te Kubaard). Uit een ongedateerd schrijven[36] blijkt dat "Suob Tyepckes" haar vermogen bij testament onder haar kinderen had verdeeld. Bij die gelegenheid was aan Id Homme weduwe land (acht eins) in (de sate) Sybrandahuizen te Exmorra toegewezen, maar de eigendom van dit land werd, volgens mededeling van Johan van Heerma, grietman van Wonseradeel, aan Wijbe Beijntsz, door de kerkvoogden van Allingawier betwist. Id Homme weduwe en Rinck Tyepckedr, vrouw van Wijbe Beijnts, waren dus dochters van Swob, vrouw van Tiepke Bottes. Begin achttiende eeuw maken nazaten van laatstgenoemd echtpaar nog aanspraak op de eigendom van de sate Sibrandahuizen te Exmorra. Zij baseren zich op de testamentaire vererving van veertig pondematen in deze boerderij door Marij Hommes (tr. Sytthie Hotses Broersma) op haar zustersdochter Doed Sircx.[37] Deze dochter van Sierck Aelthyez en Anna blijkt te Exmorra te hebben gewoond en wel op Sibrandasate. Ze wordt dan "Dued Sioerds weduwe" genoemd.[38] Mogelijk was haar zoon Rein Sjoerds Rouckema te Hieslum.[39] In dat dorp moet haar vader Syrck Alkez, bezitter van een zwanenrecht[40], gegoed zijn geweest. Ook de naam Dued van Reins dochter vormt een aanwijzing, maar een nader bewijs heb ik niet kunnen vinden.

We beginnen de genealogie van familie A met Oege (Rouckema).

Genealogie

I. OEGE (ROUCKEMA) tr. N.N.
In 1520[41] zegelde een "Oege Roucke" als mederechter de consentbrief ten behoeve van Eylert Bottes terzake diens naasting van de koop door Fedde Folckerts van vier pm. Indien dit onze Oege betreft, moet hij in Doniawerstal hebben gewoond.
Bewezen kinderen zijn:
1. Oegh Oege Rouckemadr/Rouckema van Albaeda, volgt IIa.
2. Wigle Oeges, volgt IIb.

IIa. OEGH OEGE ROUCKEMAdr VAN ALBAEDA (dochter van I), overl. 2 sept. 1532, begr. te Ouwsterhaule, tr. ABBE IDSKES VAN SICKINGA, geb. voor 1490, rechter, overl. 28 dec. 1555, begr. te Ouwsterhaule. Abbe tr. 2. Pierk N.[42]
Op 9 nov. 1515 kocht Abbe Idskes het inwonerschap van Sneek. Hij kreeg in 1528/29[43] met Wiggele Oge zoone consent op 13 fl. rente, die zij door ruilkoop hadden verkregen van wijlen Aernt Pietersz en Alyt. Dit echtpaar kreeg volgens dezelfde rekening consent op de helft van Herema goed in Boxumergea, bewoond door Jan Jacobs, van Wiggele Oegez, Abbe Ytskez en zijn vrouw Oech, en op de koop van vijftien pm. nieuwland te Boxum, in de door Jan Jacobs bewoonde sate, van Wyttie Oe(d)sma voor 300 gg. Naar alle gedachten betreft het hier sate nr. 1984, bemeierd door Dirck Tzemmes, waarvan in 1511 Douwe Sceltama voor 11 fl., Wyttie Laes zoen erven voor 6 fl. en het klooster Aalsum voor 6 fl. geboekt staan als gerechtigden en de totale huurwaarde 24 fl. 12 st. bedraagt. Abbe ging in 1528[44] in beroep tegen een vonnis van het gerecht van Doniawerstal, op grond waarvan hij circa 92 gouden florenen aan Tyebbe Jeeps, Sypke Abbes en konsorten, moest betalen. Hij werd in het gelijk gesteld. In 1558[45] zijn Ritske Kinnema en Lolck Abbedr, vrouw van Gabbe Rompckes, procespartij voor Aebe Idskes vanwege zijn kinderen bij Oeghe Oege Rouckemadochter en Wigle Oeges, te Broek. In 1562[46] is sprake van de kwestie tussen heer Oege Wigles, mede namens zijn vader Wigle Oeges, en

Wumkes.nl

Oege Sickinga enerzijds en Ritske Dijkstra, diens broer Feycke, Haijo Kempis, te Teerns, voor zijn vrouw Saepk, Aebbe Jeppes, te Westergeest, mede voor Douwe Jeppes anderzijds. Kennelijk gaat het om dezelfde materie wanneer Frouw Boelis als administratrice van haar kinderen bij Wigle Oegez Rouckema (lees: Douwe Wigles Rouckema) en Maria vanden Tymple, weduwe van Sickinga, mee voor diens erfgenamen, rechtsopvolgers van Wigle Oeges, en Mr. Edzert en Mr. Oege Sickinga in 1585[47] in het ongelijk worden gesteld. Hun opponenten, Ritske Dijcxtra, zijn broer Feycke, Hayo Kempes vanwege Saapck en Abbe Jeppes, beiden mede als erfgenamen van Douwe Jeppes, zijn nazaten van een zekere Tiette/Tyets, te Huizum. Waren Ritske en Feycke haar zoons bij Take Kynnema, hoofdeling te Bergum,[48] Lolck was haar dochter bij Abbe Douwes. Laatstgenoemde woonde in 1508[49] te Teerns en drie jaar later op Dijkstera te Lioessens. Als zoons van Tiette/Tyets zijn ook aan te merken: de in 1525/26[50] genoemde Lieuwe Kennema en de op 7 jan. 1547 overleden en te Leeuwarden begraven Dronrijpster prebendaris heer Gabbe Kinnema/Dycxstra.[51]. Voor de geestelijke opleiding van laatstgenoemde had Tyaets, weduwe Kenama, te Huizum, een jaarlijkse rente van 40 gg. bestemd en haar voorouderlijk bezit in de omgeving van de "domistadio Scheltema" te Huizum tot onderpand gesteld.[52] Studeerde Gabbe te Leuven (im. Leuven 21 april 1529 Gabriel filius Thaconis de Leuwardia laicus Trajactens dyocesis), een jaar later arriveerde daar zijn broer Ritske (im. 1539 Ricardus Kenema van Leeuwarden). Ritske vervolgde zijn studie te Wittenberg (im. 1535 Richardus Dextra Frisius) en vestigde zich als heerschap op Dijkstrastate te Huizum. In 1540[53] deed hij namens zijn moeder Tiette/Tyets Abe weduwe/Aebes aangifte van het bezit in Leeuwarderadeel. Het betrof hier onroerend goed dat in 1511 is geregistreerd als eigendom van Douwe Scheltema te Huizum. Naar alle gedachten is deze Scheltema in 1542[54] nog in leven. Aan de hand van deze gegevens is niet vast te stellen of Tiette/Tyets een nazaat was van de Huizumer Scheltema's. Hetzelfde probleem doet zich voor bij de Scheltema-afstamming van Oegh Rouckema, die volgens de plaatsing van kwartierwapens op de zerk te Ouwsterhaule via haar moeder liep. Het opschrift van de zerk luidt:

"GEDENCKT OPTTEN DOODE. Hier legge begraven die (Erent)vheste ende Eersame Abba Ydskes van Sickyngha van wegen K.M. dienste Rechter Van desen dorpe En hy sterf opten XXVIII d(e)cemb(er) A(nn)o XVc LV Ende die Eerbare en doeghdsame Oegh Rouckama van Albaeda syn huysvrouwe Die sterf opten II septe(m)b(er) A(nn)o XVc XXXII".

Vanwege naam en wapen Albada op de zerk heeft het onderzoek zich ook uitgestrekt tot der-

Wumkes.nl

gelijke naamdragers en op hen betrekking hebbende genealogische geschriften. Behalve de conclusie dat er verschillende families waren, waarvan de in de genealogische literatuur gelegde onderlinge verwantschapsbanden niet aantoonbaar zijn, is ten aanzien van Oeghs mogelijke Albada-afstamming niets concreets te melden. Haar grootmoeder kan genoemd zijn naar een Sjouck Albada. In een manuscript lezen we namelijk "A(nn)o 1469 concept Mariae is gestorven Tyets Regnalda van Nijtzerck d huijsvrou van Riuerdt Roorda ende was een enige dochter van Taecko Regnalda ende Sciouck Albada welke sijn begraven binnen Tabert 1413 op scedinge der Apostelen dach, dach nae dach gestorven".[55] Het bestaan van dit echtpaar Regnalda-Albada wordt niet door gegevens uit primaire bronnen gestaafd.
Uit dit huwelijk:

1. Mr. IDZARD VAN SICKINGA, geb. na 1519, raadsheer Hof van Friesland, overl. Leeuwarden 1575, tr. MARIA VAN DE TYMPELE, dochter van Johan van de Tympele en Johanna N.

Mogelijk in zijn studententijd (im. Leuven 1544 Idzardus Alberti) heeft Idzard kennis gekregen aan Maria. Ze was afkomstig uit de omgeving van Leuven. Daar hebben ook haar broers gestudeerd (im. 9 mei 1548 Johannes van den Tympele, filius Domini Joannis equitis aureti Lovaniensis; im. 1567 Olivier en Dionysis van den Tympele). Olivier wordt heer van Corbeck, Sombeke etc. genoemd.[56] Ook hun zuster huwde een Friese jurist: Mr. Focko à Rommarts, raadsheer Hof van Friesland, en Johanna van de Tympele lieten te Leeuwarden bij notaris Cleuting[57] vastleggen dat ze wegens een slechte gezondheid en het slechte weer de uitvaart van heer Johan van de Tympele op 27 jan. 1568 te Leuven niet hadden kunnen bijwonen. Uit het testament, dat Idzard en Maria op 3 maart 1565[58] maakten, blijkt dat het echtpaar zeggenschap had over de prebende te Ouwsterhaule. Idzard zegde die althans toe aan zijn zoon Abbe. Meyster Idssert Sickenga wordt houder genoemd van een zwanenrecht te Parrega.[59] Volgens een koopbrief van 1568 was Aernsma(sate) te Jorwerd belast met een jaarlijkse uitkering van 13 gg. rente aan Mr. Edzard Sickingha.[60] Hij onthaalde tussen Kerst 1571 en Nieuwjaarsdag 1572[61] de pasgehuwden Godefridus Moesijenbroeck en Yda van Ayta op een maaltijd. Het huwelijk was op de Cammingaburg te Leeuwarden gesloten. In 1577[62] wordt Mr. Idzardts weduwe aangeslagen voor 100 g. ter bekostiging van het garnizoen soldaten te Leeuwarden. Hun kinderen waren: Abbe, Oege (tr. Hid Wpcke Fransdr), dr. Wigle (tr. Gerland Aijlva), Marija (tr. 1. Rienck van Hettinga, tr. 2. 1606 Nicolaus Wobma, weduwnaar Tzierckien Hoppers), Margaretha (tr. Gatze Andringa), Atke/Agatha (tr. Jan van Soutland, advocaat in het parlement van Mechelen).

2. Mr. OEGE VAN SICKINGA, geb. voor 1527, advocaat, overl. tussen 25 maart en 16 okt. 1571, tr. voor 1559[63] FED POPMA, mogelijk dochter van Tialke Douwes Poppema, te Schettens.[64]

In 1552 kocht Oege het burgerschap van Sneek. In 1560[65] verschilden Mr. Oego Sickinga en zijn broeders (!) met Siurdt Tietes (Baard) van mening over de vraag of Rieme, moeder van wijlen Mr. Agge Herema (in leven pastoor te Britsum), en Doedt, in de Poelen, volle zusters waren. In 1571[66] is Oege voor zijn zoon Tialke procespartij voor Sipcke Tialckes Popma. Van deze te Stiens overleden oom wordt Tjalke nog in hetzelfde jaar[67] mede-erfgenaam genoemd. De andere erfgenaam is Pyb Hans Popmadr, minderjarige vrouw van Reyn, zoon van Idts Reyns. Oege zal voor oktober van dat jaar overleden zijn, want in die maand[68] laten "bloetvrunden" van Tialcke bij decreet bezit verkopen. Een van hen is mr. Hoyte Hoytema. Volgens de genealogische literatuur zouden diens overgrootouders behoord hebben tot de families Hoytema, Oenema, Aggema, Popma, Hylkama, Albada, Amama en Galama.[69] De aantekening in het vervolg op het Stamboek van Upke van Burmania ("Tot Oldega op Reyn Hoytema en Fopck Hylcama steen Hoyt-

Wumkes.nl

tema, Epema, Aggema, Poppinga, Hylcama, Reynalda, Anama, Feytsma")[70] doet echter vermoeden dat de verwantschap tussen mr. Hoyte en Tialcke via de Reynalda's (lees: Reinarda's) liep. Als "clerck" van het bisdom Utrecht[71] heeft Tjalke ongetwijfeld hoger onderwijs genoten. Ook is hij geregistreerd als gildebroeder (de broederschap van de soete name Jesus) te Leeuwarden (2 nov. 1578 met de aantekening "vertrocken").[72] Tjalke woonde in dat jaar te Sneek. Niet lang voor 1580 werd hij substituut-grietman van Wymbritseradeel. In ballingschap is hij overste[73] in het leger van de koning. Met zijn vrouw Maria (dochter van grietman Allert Tjepckes van Sierksma en Beatrix Boudewijns van Loo) maakt hij in 1592[74] te Groningen een testament. Hun kinderen verliezen in 1630[75] een proces met Otto Hobma, zoon van Tjaerd Tjebbes, kapitein ter marine te Dokkum en Tjall, een natuurlijke dochter van Doede van Syrxma.[76] Otto werd erfgenaam ex testamento verklaard van zijn grootvader en medegerechtigde tot collatie van het Bontepaepsleen te Niehove (Leeuwarden). Aangezien Tjalke na het overlijden van zijn aanbehuwde oom Doede het leen aan zich had getrokken, moesten zijn kinderen staat en inventaris leveren.

IIb. WIGLE OEGES (zoon van I), geb. voor 1500, te Broek, overl. tussen 1562 en 1578, tr. N.N.
Ongetwijfeld als gevolg van de troebelen in "den Geldersche ende Bourgonsche tyden" was het onderhoud aan de kerk op achterstand geraakt en lag daarin de aanleiding voor de verkoop in 1525 door pastoor en kerkvoogden van Broek van vijf pm. "meedelanden" aan hun plaatsgenoot Wigle Oeges. Hij ondertekende in 1530[77] het testament van Eylert Bottes, een plaatselijke welgestelde. In 1534[78] is Wigle met zijn zwager Abbe Ydskes procespartij voor Bocko Douwez (een Idaarderadeelster boer). Wigle behoorde tot de Broekster eigenerfden, die in 1536[79] achter zijn met de betaling van 17 st. jaarlijks aan heer Sytie (Tjallings). De meiers waren aan de pastorie een lager bedrag (9½ st. jaarlijks) verschuldigd. Niet alleen door wanbetaling leed de pastoor schade, maar volgens zijn op 6 febr. 1543 gedane opgave van pastorierenten en -landerijen ook door "ytlicke hlasten van dycken, dammen, zylroeden ende andere oncosten fan fyff biddende oorden (dat zijn: kloosters) ende groote aenfall van knechten (dit zijn: huursoldaten)" en door "affsl(age)n landen, daer verdorffuen ofte affslaegen zyn vandt waterschyden int jaer fan XXXIJ (dit is: 1532)". Niet veel later zijn, getuige de "brief van mandament" van grietman Pier Anskes op 5 nov. 1545[80] "aenden dorpe Broeck overgegeven doer clachte vanden pastoer ende kerckvoegden dat etlicke van haer ingesetenen hielden haer spil opt kerckhoff ende t smeten die glasen", kerkhof en -gebouw het doelwit van vandalen. In 1547[81] informeren pastoor en kerkvoogden het Hof dat er grote schulden zijn ontstaan omdat "zij tauden tyden" op bevel van Hofs commissaris "timmeringe en reparatie" hadden laten uitvoeren aan het klokhuis en de pastorie. Als gevolg van een verandering in de regelgeving ten aanzien van de verkoop van beneficiaal goed ontstaat tussen Wigle en de beheerders van de Broekster kerk een kwestie over de transaktie van 1525. De arbiters Mr. Seerp Beyma en Mr. Stephen Vos kwamen tot de slotsom dat Wigle 40 gg. moest bijbetalen, hetgeen deze weigert omdat indertijd consent was verleend. Partijen besluiten om de vijf pm. opnieuw ter verkoop aan te bieden. Op hun verzoek in 1546[82] om toestemming tot decretale verkoop reageert het Hof positief. Wigle Oeges werd met een bod van 80 gg. toch nog eigenaar. Uit dit huwelijk:
1. Douwe Wigles Rouckema, volgt IIIa.
2. Oege Wigles Rouckema, volgt IIIb.
3. ANDRIES WIGLES, geb. na 1513.

Wanneer we in de matrikel van Leuven onder 13 mei 1538 achter elkaar de inschrijving vermeld vinden van "Andreas Wiglii", van Sneek, en van "Ogho Snekensis filius pres-

Wumkes.nl

cripti" wil dit "filius prescripti" m.i. zeggen dat Ogho zoon is van de vader van Andries Wigles. Er is weinig op tegen om in Ogho Wiglezoon de onder IIIb genoemde pastoor te zien. Bepaald suggestief is de samengestelde naam van diens tante (Oegh, IIa), maar of Andries Wigles identiek is aan heer Andries Albada, in 1541[83] procurator van het Menaldumadeelster klooster Anjum, blijft bij gebrek aan gegevens een niet te beantwoorden vraag.

IIIa. DOUWE WIGLES ROUCKEMA (zoon van IIb), geb. voor 1527, excijsmeester, overl. tussen 1566 en 1585, tr. 1. een dochter van Sipcke Backes, te Broek, en Gats, tr. 2. FROUW BOELES, naar alle gedachten dochter van Syttie Boeles, 1525/26 en 1543 grietman Achtkarspelen.[84]
Douwe Wigles is in 1552 een weerbare ingezetene (spies en degen) van Broek. Volgens een brief van 16 okt. 1553, ondertekend door "Onno Rouckaz Rouckama, bisitter Doniawerstal" en de pastoor van Nes en vicaris van Broek, had Gats Sipcke Backes weduwe "ten tijde sij inden dorpe Broeck woonde vuyt vrije wille opsette vrije deliberatie overgedragen, toegestanden ende gegeven" Douwe Wiglez Rouckama "haer swaeger vijftich golden gulden doen ter tijt sijnde berustende bij Hoyte Sipckoz ende Baeff echteluyden wonende toe Itens". Douwe had deze vordering overgedragen aan Mr. Oeghe Sickinga. Laatstgenoemde eiste in 1557[85] van Gats, dan onder voogdij van Mr. Hector Petreus en Mr. Jarich Hoytema, betaling en wordt in het gelijk gesteld. Bij deze kwestie werd Gats getypeerd als "eenen slechte simpele persoene", die "haer natuerlicke verstandt, wysheit ende wetenschappe nyet en heeft, jae men (minder) dan een kindt van tualeff jaeren". Haar dochter Baeff was gehuwd met de Itenser boer Hoyte Sipckes.[86] In 1564/65[87] blijkt dat Douwe Wigles gedurende drie opeenvolgende jaren de "Excijz van Swaech, Westergeest, Oltwolde ende Lutkewolde" had gepacht. Zijn loopbaan als belastingpachter was niet erg succesvol, want hij heeft zijn erfgenamen voornamelijk schulden nagelaten. In 1566[88] wordt Douwe Rouckema volmacht van Buitenpost genoemd.
Kinderen:
1. Wigle Rouckema, volgt IVa.
2. Sipck Douwes Rouckema, volgt IVb.
3. HERE VAN ROUCKEMA, balling, overl. Groningen 1580.
4. Sytje van Rouckema, volgt IVc.

IIIb. OEGE WIGLES ROUCKEMA (zoon van IIb), geb. na 1513, pastoor te Sijbrandaburen, overl. tussen 1562 en 1570.
"Her Oege Rouckema Pastoir toe Sybrandaburen" deed met de dorprechter en kerkvoogden in 1543 aangifte van het beneficiale goed en ondertekende deze als "Hugo Wigly". In 1555[89] is hij door het gerecht van Sneek tot voogd aangesteld over de wezen van Bartel Bartels. In 1570[90] kwiteerde Hille Sinnes, mee voor bijzitter Douwe Gerbens, als curatoren van heer Oeges minderjarige wezen ten overstaan van de grietman Hette Albaeda en (de vicaris) heer Oeghe Janckes.
Zijn kinderen bij N.N. waren:
1. TRIJN OEGES, in 1570 vrouw van EPE JANS, herbergier te Sneek.
2. JANCKE OEGES, in 1570 en 1572[91] vrouw van HENDRIK WARNERS.
3. ROMPCK OEGES, minderjarig in 1570.

IVa. WIGLE ROUCKEMA (zoon van IIIa), geb. circa 1562 (1626 64 jr.)[92], overl. tussen 1635 en 1638, tr. 1. AUCK RIERDTS, weduwe Jenke Jacobs (tr. 1. Jelck Bynthiedr), tr. 2. TJAL HOTSMA, testeerde te Teerns 7 sept. 1638, dochter van Aucke Gerleffs Hotsma, te Warga, en Attie Hiddes.

Wumkes.nl

In 1597[93] leggen Wigle Rouckema en Siurd Boelis het niaar op de verkoop van een roede veen te Kuikhorne. Het jaar daarvoor[94] had het echtpaar Lieuwe Boersma en Anna Popckedr een jaarlijkse eeuwige rente gekocht in de sate geheten Frou Boelisheerd te Buitenpost, bewoond door Wigle Rouckema en (Wigles schoonzuster) Griet Lieuwedr (Boeles), voor 10 gg., een "seijde fleys" en een halve schuit turf, van Goslick Andrieszn en vrouw. Het niaar werd gelegd door Tiert Romckes, voogd over de kinderen van Goslick Andries bij wijlen Saes Boelis. In 1614[95] verkoopt Wigle, mee voor zijn kinderen bij Auck, de helft van een sate en landen, huis, schuur, bomen en beplanting te Buitenpost (26 pm.), door hem bewoond, voor 990 gg. en een "osterhieminge" met drie akkers binnen het hoogpad en vier akkers bezijden dit pad voor 407 gg. De andere helft van deze sate kochten Tjerck Boelis en Maycke Pieters van Uwe Wierts en Sibbel Hendriks. In de koop waren "hecken, stecken, sett, dammen, dampalen, losse steen, pannen en straten sampt de ruychscherne en beholtinge op de akker" begrepen. Watte Harckema naastte namens zijn vrouw Sypck Rouckema als naaste bloed de koop. Werd in 1612[96] de door Rints Aeuckedr tegen Lambert Jans, Jouck Aeuckedr, Romcke Romckes en Eebel Aeuckedr ingestelde eis terzake haar zevende part in de door Aeucke Gerleffs Hotsma nagelaten "Hotsma Staaten" te Warga (120 pm.) met huis, hof, hiem en berg toegewezen, vier jaar[97] later eist Rints Auckedr Hotsma, weduwe Sicke Ulbes Tasma, te Leeuwarden, van Lambert Jans, Tyal Auckedr met consent van haar man Wigle Rouckema, Ebel Auckedr, vrouw van Rompcke Rompckes Twinberger, Ryeurdt en Gerloff Andriesz Siccama, als testamentaire erfgenamen van Jouck Auckedr, een inventaris. In 1618[98] zijn Tyal en Wigle procespartij voor Romcke en Ebel. Tjal heeft drie jaar later[99] die hoedanigheid voor Sjouck (Jentjes, dochter van Wigle Rouckema's eerste vrouw Auck en Jencke), weduwe Lieuwe Hessels, te Berlikum. Sjouck betwistte als erfgenaam van haar dochter Sybeken/Sybbe (bij Sybe Ruurds Sickema) de rechtsgeldigheid van de verkoop van aandelen in een boerderij op Ritzeburen te Tjerkwerd door Tjal en Ruyrdt Ruyrdts Siccama onder verwijzing naar een fideicommis, voortvloeiende uit de testamenten van Tjals ouders Aucke Gerlofs en Ath Hiddedr van 5 nov. 1582 en 23 jan. 1604. Ruyrdt en Gerlof Andrieszonen Siccama waren erfgenaam van Ruurd Ruurds "hen wijlen neve ende respective oom" en zullen nazaten zijn van Ryuerdt Andrieszn en Hidke Auckedr (Hotsma), in leven te Finkum.[100] In 1627[101] is Wigle Rouckema, te Huizum, procespartij voor zijn schoonzoon Jacob Claesen aldaar. Tjal benoemde tot haar erfgenamen haar vier neven, te weten Augustinus Twinberger, Ruyrdt en Gerlof Andrieszonen Sickema en Jelle Tasma.[102]

Uit het eerste huwelijk:

1. Auck Wigles Rouckema, volgt Va.
2. ANTJE WIGLES ROUCKEMA, van Buitenpost, tr. 1. Leeuwarden 26 aug. 1632 AUCKE BROERS, geb. omstreeks 1563, hopman van een vendel burgerij, gezworen gemeensman, schepen, burgemeester en bouwmeester van Leeuwarden. Antje tr. 2. Leeuwarden 22 febr. 1637 HARMEN HARCKES, bouwmeester aldaar.

In 1630[103] treedt Wieger Wytses, te Buitenpost, op voor Antje Rouckema bij de verkoop van bouwland in "Louw Frans waer" te Buitenpost. Medeverkoper is Syt Rouckema, te Dokkum, voor twee derde part. Uit de beschrijving[104] van haar goed, drie dagen voor het huwelijk met Harmen, blijkt dat Antje eigenaar was van een achtste part van een sate te Twijzel en van zo'n twaalf pm. te Buitenpost op de mieden. Ook is sprake van een akte uit 1610 terzake 5½ g. jaarlijkse grondpacht uit twee huizen te Buitenpost. Antjes eerste echtgenoot Aucke Broers, in 1619[105] een 56-jarige getuige, is meerdere malen gehuwd geweest. Bij zijn eerste huwelijk (ondertr. Leeuwarden 12 dec. 1594) met Rieme Jacobsdr woonde hij te Kollum. In 1605[106] vinden we Aucke Broers genoemd onder de erven van Mr. Lodovico Ens, in leven advocaat Hof van Friesland. Aucke was namelijk op

Wumkes.nl

22 april 1604 te Leeuwarden gehuwd met Atke, dochter van Hendrick Taeckes en Trijn Syeurdts (Ens). In 1606 blijkt uit een proces[107] tussen een kistemaker en de portretschilder Mr. Adriaan Ruts dat eerstgenoemde 4 cg. vorderde "ter cause van de listen ende penele van de schilderije van wijlen Mr. Lodovico Ens bij den hopman Aucke Broersz ontfangen". Met Eelck Wybes, dochter van Wybe Agges, trad Aucke Broers op 17 jan. 1608 te Leeuwarden in het huwelijk. Uit dit derde huwelijk werd een zoon Wybe geboren[108], ook wel Wibrandus Itsma[109] genaamd. Verkocht Aucke in 1602[110] met zijn eerste vrouw een huis op de Weaze (Leeuwarden) voor 1200 gg., in 1610 en 1625 worden door hem en vrouw huizen in de Peperstraat en op de Weaze gekocht. Het huis op de Weaze werd door hen voor 72 gg. jaarlijks verhuurd.[111]

IVb. SIPCK DOUWES ROUCKEMA (dochter van IIIa), overl. na 1618[112], tr. voor 1593 WATTE HARCKEMA, geb. voor 1568, belastingpachter, overl. tussen 1631 en 1637, zoon van Romme Harckema en Beyts Jensma.
In 1593[113] kochten Watte Harckema en Sipck een huis te Buitenpost voor 190 gg. van Popcke Buma en Aeth Andringa. Watto en Sipck Douwedr kopen in 1595[114] zes pm. (32 gg./pm.) in het oosten van Buitenpost van Hessel Boetsma en Aett Syckes. Twee jaar later[115] stuit de koop van het echtpaar van een roede veen (30 gg.) in Kuikhorne op de naasting door Wigle Rouckema en Siurd Boelis. In 1599[116] legt Baucke Peters het niaar op de koop van Watto en Syepck Rouckema van zeven einsen bouwland van Andries Hiddema en vrouw. Watte verkreeg in 1603[117] "d' consumptien van het gemaal voor een half jaar over geheel Friesland" in pacht. In 1611[118] kochten Gatze Jeltinga en Jelck Aysma, onder Kollum, een hiemstede met bomen en dergelijke, een laan en vier akkers onder Buitenpost, eerder bij Watte Harckema bewoond, van Uwe Wierts, te Buitenpost, voor 38 gg./pm. Belender was Wigle Rouckema. Een jaar later[119] eist deze Wigle van Watte betaling van 490 gg. en bovendien de reparatiekosten. Wigle Rouckema wordt in het gelijk gesteld. In 1631[120] is Watte ingezetene van Leeuwarden. In 1637[121] vindt op de Kerkelaan te Buitenpost inventarisatie plaats van Watte Harckema's sterfhuis. Hij liet ondermeer Harckama leyen te Cuyckhorne na.
Uit dit huwelijk:
1. ANTIE HARCKEMA.
2. AEDUE HARCKEMA.
3. TAEDKE HARCKEMA.
4. WIJKE HARCKEMA tr. CLAES BEERNTS, overl. voor juli 1637.

Wijke en Claes waren ouders van Douwe, Luwe, Frouck, Berend, Yck en Pieter Claeses.

IVc. SYTJE VAN ROUCKEMA (zoon van IIIa), geb. voor 1555, boer te Buitenpost, overl. aldaar omstreeks 1595, tr. (voor 1580) GRIET BOELIS, dochter van Lieuwe Boeles, secretaris van Achtkarspelen, en Anna Liuma. Griet tr. 2. Bruin Witzes, zoon van Witze Bruins.
De vertaling[122] van het Latijns onderschrift in de Conscriptio Exulum bij Sythie luidt: "Sythie van Rouckema voerde zijn vrouw (naar men zegt) naar Twenthe om daar te gaan wonen: het teken (lees: wapen) van vader en moeder". Op 30 jan. 1581 was Sytje huurder van kerkeland te Buitenpost. Omstreeks 1596 is zijn nalatenschap beschreven op verzoek van zijn broer Wigle Rouckema en zijn schoonmoeder Anna Liuma. In november van dat jaar verschijnen in verband met de afwikkeling Sytse Boeles, te Buitenpost, Wigle Rouckema als voogd over de wezen enerzijds en Bruyn Witses, echtgenoot van Griet Liuwe Boelesdr, bijgestaan door zijn vader Witze Bruijns en zijn schoonvader anderzijds.[123] Bruins vader was van 1578 tot 1580 secretaris van Opsterland. Vanwege door Douwe Wigles en Frou Boelis, Sidt Rouckema en diens kinderen nagelaten schul-

Wumkes.nl

den werd in 1600[124] het door Griet en Bruin bewoonde huis te Buitenpost bij decreet verkocht. Sekretaris Lyuwe Boelis, Anna Lyuma en Bruin Wytses en zijn vrouw leggen het niaar op de koop. In 1601[125] verkoopt Wigle Rouckema, als voogd, twee roeden veen in Hamsterafeen, "onverscheiden met sijn broederskinderen". In 1637[126] verkopen de erven van Griet Boelis, met name Tjaerd Wytses en Hille Ubles, te Buitenpost, als voogden over de kinderen van Bruyn Wytses en Griet Boelis, Gerck Hayes, echtgenoot van Ael Bruins, Wytse Bruyns, Rein van Harkama, als lasthebber van luitenant Focke Boelis, vader en voorstander van zijn minderjarig kind bij wijlen Taets Bruins, Trijntie Halbedr als moeder en voorstander van haar kind bij wijlen Syt van Rouckema, een huis, hovinge en bomen te Buitenpost in meerdere percelen.
Uit dit huwelijk:
1. Syt Sytses van Rouckema, volgt Vb.
2. WYGER SYDSES/ROUCKEMA, geb. na 1582, overl. voor 1637.
In de hoedanigheid van scholier genoot Wicherus Sixti, van Bu(i)tenpost, in 1607[127] een jaarlijkse studietoelage van 42 g. Na zijn opleiding te Leeuwarden vinden we hem als juridisch student te Franeker (im. 1611 Wicherus Roucema van Buitenpost).
3. EECK ROUCKEMA, tr. WYGER WYTSES, te Buitenpost. Wieger tr. 2. Bauck Wbles, met wie hij in 1645 op de lidmatenlijst aldaar voorkomt.
In 1630[128] verkoopt Wieger Wytses, te Buitenpost, als erfgenaam van Eeck Rouckema, zijn overleden huisvrouw, een derde part van vier roeden veen in Hamstervenen in de Rottevalle. Medeverkoper is Syt Rouckema, te Dokkum, voor wie Tjaerd Wytses, te Buitenpost, optreedt.

Va. AUCK WIGLES ROUCKEMA (dochter van IVa), overl. voor 1627 als vrouw van JACOB CLAESES, te Beers en Huizum.
In 1629[129] zijn Jan Rommerts, echtgenoot van Hylle Tyepckedr, erfgenamen van Haije Riedts, Antke Rouckema en Jacob Claesz, als erfgenamen van Auck Riedtsdr, in die kwaliteit mede-erfgenamen van Aell Wierdts, procespartij voor Rompke Alberts, te Burum, mee voor zijn dochter Rints, voor een vierde part erfgenaam van Tyalcke Wierdts. Jacob Claesz, die door het overlijden van zijn kind bij Auck Wigledr Rouckema, universeel erfgenaam van zijn vrouw was geworden en mediate erfgenaam van Auck Riedts, zijn schoonmoeder, en van Tael Pieters, zijn aanbehuwde grootmoeder, procedeerde in die hoedanigheid in 1631[130] met Antie Wigledr Rouckema, te Leeuwarden, universeel erfgename van haar vader.
Uit dit huwelijk:
1. N.N., jong overleden.

Vb. SYT SYTS VAN ROUCKEMA (zoon van IVc), geb. te Buitenpost, mr. schoenmaker te Dokkum, overl. tussen 1632 en 1635, tr. (ondertr. gerecht Dokkum 18 okt. 1620) TRIJNTJE HALBES, van Metslawier, dochter van Halbe Lieuwes en N.N. Trijntje tr. 1. (ondertr. gerecht Dokkum 14 okt. 1615) Sytse Wopkes, geb. te Nijkerk, 3. (ondertr. gerecht Dokkum 8 okt. 1642) Setse Sydses, stadsroeper aldaar.
Ten behoeve van een scheiding en deling met haar kinderen bij haar eerste man vond in nov. 1620[131] boedelbeschrijving plaats in Trijntjes huis op verzoek van de curator Walle Halbes, te Niekerk. Op 21 dec. 1621 verkreeg Syt Rouckema het burgerschap van Dokkum. Wigle Rouckema, curator over de wezen van Syt Rouckema, en anderen hebben in 1635[132] een kwestie met Loo's. Blijkens een doorgehaalde akte is Tjaerd Wytses, te Buitenpost, in 1642 geauthoriseerd als voogd over de vijftienjarige Wopke ten behoeve van de erfenis van zijn grootmoeder Griet Boelens.
Uit dit huwelijk:

Wumkes.nl

1. Wopcke Rouckema, volgt VIa.
2. LIEUWE ROUCKEMA, ged. Dokkum 2 mei 1632, overl. voor 1642.
3. TIEPCK(E) ROUCKEMA, ged. Dokkum 2 mei 1632, overl. voor 1642.

VIa. WOPCKE ROUCKEMA (zoon van Vb), geb. circa 1627, veldscheerder, mr. chirurgijn en burgervaandrig te Dokkum, tr. (ondertr. Dokkum 8 dec. 1655) JELTJE FOLCKERTS JENSMA, dochter van Folckert Jennes Jensma, burgemeester van Franeker, en Lutske Hania. Jeltje tr. 2. Dokkum 31 maart 1673 GERRIT NEDERHOFF, geb. te Amsterdam.
In 1657[133] verkoopt Jeltie als erfgenaam van haar vader aan de Franeker gerechtsbode Adriaen Heyns en diens vrouw Trijntie Jans een huis, schuur, plaats, "back en gemack", hovingen op de Stadsplaats te Franeker voor 1242 cg. In 1659[134] verkopen Wopcke en Jeltje een huis, schuur en hovinge op Kollumerlaan onder Kollum voor 250 cg.
Uit dit huwelijk (gedoopt Dokkum):
1. SYTIE ROUCKEMA, ged. 24 sept. 1656, tr. Dokkum 6 nov. 1698 ITE/JTIUS ALTINGA, geb. aldaar, predikant te Foudgum/Raard, overl. omstreeks 1721. Altinga tr. 2. voor 1702 Doetje Hendriks Vryenburgh.

Doetie Altinga deed 1 nov. 1702 belijdenis te Foudgum en vertrok 1 aug. 1721 met attestatie naar Dokkum. In laatstgenoemde stad liet ds. Altinga een zoon Egbert (10 sept. 1702) dopen. Op 17 juni 1722[135] worden door het gerecht van Franeker curatoren gesteld over Egbertus en Liefke, kinderen van Doetje en Ytteus Altinga, beiden overleden.
2. SYTTE ROUCKEMA, ged. 6 okt. 1658, overl. voor 10 febr. 1664.
3. FOLCKERT ROUCKEMA, ged. 29 jan. 1661.
4. SYTTE ROUCKEMA, ged. 10 febr. 1664.

Familie B

Ter inleiding volgen een paar opmerkingen over de oudste naamdrager. Ten eerste moet worden opgemerkt dat "Roucke Rouckema" op zijn minst één plaatsgenoot had met een gelijkluidende voornaam. Dit volgt uit de vermelding van Broer Rouckez "Inden Brouck" in 1536/37[136] als koper van het bezit dat Kathrijna, vrouw van Brontinck Vpkez (te Wons), van Rompke Sybez had geërfd, maar ook uit de registratie van Wybe en Joucke Rouckes als weerbare Broeksters. In die mening worden we gesterkt wanneer we in de beschrijving van de ligging van Broekster kerkebezit lezen: "2 po(ndematen) inden grote scher aenden noorderzijde Rouck Tinckes".[137] Ten tweede: de enige keer dat we "Roucke Rouckema" als Roucke Tjamckes genoemd vinden betreft een posthume vermelding. Dat hij identiek is aan "Ronka Tijamkazoon", in 1511 gerechtigde tot twaalf hg. rente van Sijbe Piers, boer te Akmarijp, is door de volgende naamgegevens minder waarschijnlijk geworden. In 1543 geeft de pastoor van Broek het recht aan op "VJ h.g." uit bezit met "dye westereyndt op Romka Tyampkezoon weelswael, die noorderzyde Wybe Beyntszoon nestlegger". Heer Mirck Wibez, verbonden aan de vicarie van Broek, die evenals de kerk aldaar aan St. Christoffel gewijd was[138], geeft als ligging van land op "voor dat huys, daer Wybe Beynts is geleegen, aen die zyderzyde van, strect vuyt int weste an Roucke weel". Aangezien we zowel de naam Romka als de naam Roucke vermeld vinden in belendingsgegevens ("vier pond(ema)ten inden grote schar den westereynt loopt op Romcke weelswal" en een pm "aenden voors. zyde Rouge weelswal, den westereynt loopt aen persona") van de in 1526[139] verkochte helft van de sate te Broek, "hetende de kerckezate", zal de conclusie moeten zijn dat het om verschillende personen gaat. Of er tussen Roucke Tjamckes en deze Romka Tijamkazoon verwantschap heeft bestaan, heb ik niet kunnen achterhalen.

Wumkes.nl

Genealogie

I. ROUCKE TJAMCKES, geb. voor 1486, overl. tussen 1543 en 1548, tr. N.N.
Uit het feit dat zijn zoon Christoffel dezelfde naam draagt als de beschermheilige van de Broekster kerk[140] leid ik af dat Roucke een trouwe parochiaan was en uit het ontbreken van zijn naam onder de debiteuren van de pastoor dat hij zijn verplichtingen aan God en de kerk nakwam. Roucke was gerechtigd tot het houden van zwanen (zie bijlage). Indien de veronderstelling juist is dat dit recht verbonden was aan een aandeel in een Broekster sate wil ik niet uitsluiten dat Roucke op sate stem 8 (zie IId) heeft gewoond. Wanneer in 1548[141] namens de kinderen van zijn zoon toestemming wordt gevraagd voor de verkoop van hun aandeel in de erfenis van hun oom, blijkt dat Roucke Tjamckes zes kinderen heeft nagelaten. Twee dochters staan dan nog onder voogdij van Wybren Auckes en Sipcke Bockes.
Deze kinderen zijn:
1. JELLE ROUCKES, overl. voor 1548.
Zijn vermogen ter waarde van circa 1500 gg. vererfde op zijn broers en zusters.
2. TJAMCKE ROUCKES, boer te Akmarijp, overl. tussen 1546 en 1548, tr. N.N., dochter van Gaucke Ricolts.
Tjamcke is in 1543 meier van de pastoriesate (ca. 40 pm.) te Akmarijp. Twee keer vinden we hem als procespartij: in nov. 1543[142] heeft hij een geschil met Aucke Sipckes en de zijnen, in 1546[143] procedeert Tjamcke namens zijn vrouw tegen Mr. Jan van Arum. Tiampcke Rouckes liet 1000 gg. schuld aan zijn erfgenamen na. In 1548[144] verkopen Kerste Piers en Gaucke Rycolts, voormonden van Tziampckes wezen, met toestemming van het Hof van Friesland, twee dagmaden, gelegen buiten de pot in Doniaga aan de zuidkant "vander saeten die wijlen Tiampcke heeft achtergelaten" voor 110 gg. aan Aetthie Sippes. Het vijfde part van hun erfenis van Jelle Rouckes bracht 310 gg. op. Noch van Tjamckes vrouw, noch van hun kinderen worden we de naam gewaar. In 1560[145] eiste Wyts Gauckedr, vrouw van Pier Thiettiez, te Doniaga, van Jetthie Hansz, echtgenoot van Folcke, mee voor Ricolt Gauckez en Renick Gauckedr, vrouw van Pier Hansz, een goede deling van de nalatenschap van Gaucke Ricolts. Ze wordt in het gelijk gesteld. Minstens twintig jaar[146] na zijn overlijden wordt Tyamcko Rouckes nog genoemd als belender van land (twee pm.) in "Donyegaene leyen" in Tyamcke Pekes "saete vuytgangh". Tyamcke was een zoon van Peke Tadema, eigenaar van een sate te Doniaga.[147]
3. Christoffel Rouckes, volgt IIa.
4. Oene Rouckes Rouckema, volgt IIb.
5. Jeldu Rouckema, volgt IIc.
6. Reinsck Rouckema, volgt IId.

IIa. CHRISTOFFEL ROUCKES (zoon van I), geb. voor 1518, boer te Goëngarijp, overl. tussen 1557 en 1578, tr. N.N.
Bij de aangifte van "Die pastoors ende Jongerpriesters landen in Goyngryp" in 1543 is sprake van bezit "in dat suyd van Christoffel Rowckezoons saete". Dat Christoffel aldaar woonde, blijkt in 1552. Zijn wapenuitrusting werd gevormd door een spies en degen. Vijf jaar later[148] ondertekent hij een akte, volgens welke Rennert Aetez en An van Yma Rouckes vier pm. (166 g.) te Broek, gelegen in een perceel van 6½ pm., waarvan anderhalve pm. Hottye Bottes erven toebehoort, hadden gekocht. Mede-ondertekenaars zijn (Oe?)ne Rouckma en Anne Tyercx. Laatstgenoemde koopt in 1559/60[149] de helft van een sate te Dijken voor 678 gg. van Stoffel Rompkes. Bij gebrek aan een tweede vermelding van deze transactie is niet na te gaan of, zoals het geval was bij de registratie van een aankoop door zijn broer Oene (IIb), in de afgeschreven akte Rouckes heeft gestaan in

Wumkes.nl

plaats van Rompkes. Verschrijvingen kwamen echter ook wel voor. Illustratief wat dat betreft is het regest[150] met betrekking tot een afrekening van het beheer van het vermogen van de wezen van Broer Rouckes. Daarin worden de uitgaven van de eerst als "Romcke Jeps" aangekondigde curator vervolgens bestempeld als "Rouckes vuytgave". Curator is ongetwijfeld zoon van Jeyp Roukes, die in 1521[151] met het Haskerconvent land ruilde.
Stoffels zoon zal zijn:
1. Roucke Christoffels, volgt IIIa.

IIb. OENE ROUCKES ROUCKEMA (zoon van I), geb. voor 1523, boer te Broek en mederechter van Doniawerstal, overl. tussen 1578 en 1587, tr. TRIJN JANS VAN COELENS, overl. na 1603. Trijn tr. 2. voor 1592 Riuerdt Jacobs.
Namens de gemeente van Broek ondertekenden Oene Rouckes, Rennert Ates en Syttije Wabbes op 11 mei 1551[152] een procuratie voor grietman Gabba Jorryts (Andringa) om te ageren tegen de gemeente van Ouwsternijega. Het jaar daarop vinden we Oene Rouckes met een spies en een degen als ingezetene van Broek. Onno Roucka Rouckema, mederechter, ondertekende in 1553[153] een donatiebrief, in 1554[154] met de mede "orkenen" (dit zijn: getuigen) Epcke Feytes en heer Joannes het testament van Yme Lolles, te Broek. Grietman Andringa, zijn bijzitters Joannes Asses, Meyne Piers, Merck Sybrens en Oene Rouckes zijn in 1556[155] procespartij voor Trijn Jelledr. Een jaar later[156] eisen Syoucke Sipckes, de Hegemer pastoor Mr. Sioucke, diens collega te Sondel heer Aucke, en Joachim Ydts, dijkgraaf van de zeedijken tussen Rode Klif en Veenhuizen, curatoren over de drie jongste wezen van Sipcke Ansckes, het een en ander van Oene Rouckes. In 1561[157] procederen Oene Rouckes en Wypcke Folckertz, mombers over de wezen van Jouke Wypckez en diens huisvrouw Hidt, en anderen voor het Bolswarder gerecht met Jelle Willems over de erfenis van diens huisvrouw Rixt Aelthiedr. Bij dekreet koopt Oene Rouckes in 1571[158] met Joucke Jeyps, te Snikzwaag, stukken land (ter grootte van vier en drie pm.) in een perceel, waarvan de zuidkant gelegen is aan bezit van Rompke Jans Hoytama en Oene Rouckema, van Wulcke Renckes en Aenck, te Uitwellingerga, voor 22 gg./pm. De korresponderende rekening[159] geeft Oenes patroniem echter als Rompckes weer. In 1578 is Oene met een aanslag van 5,5 cg. de hoogstaangeslagen boer van de grietenij. Aan zijn weduwe Trijn zijn in 1587[160] Romcke Jans Hoytema's erven 200 gg. verschuldigd. In datzelfde jaar[161] eist Trijn Jans, mee voor haar kinderen bij Oene Rouckama, in de Broek, betaling van 107 gg. van enkele debiteuren. In 1592/93[162] heeft Trynke, echtgenote van Ruyrdt Jacobs, 200 gg. tegoed vanwege de koop van land door het Grouster echtpaar Jetthie Piers en Ees Haytses. De huwelijken van een paar van Oenes kinderen suggeren connecties met de Dongeradelen, maar dat hun grootvader de Dokkumer Johan/Jan van Coelen was, blijft bij gebrek aan bewijs een veronderstelling. Van Coelen is in 1537[163] voor Dokkum volmacht naar de landdag. In 1555[164] wordt hij echtgenoot genoemd van Anna, dochter van Beits N.[165] Van Coelen leefde nog in 1562[166] te Dokkum.
Van Oenes kinderen zijn bekend:
1. Jan Oenes Rouckema, volgt IIIb.
2. Lol Oenes Rouckema, volgt IIIc.
3. AELCKE OENES ROUCKEMA, overl. voor juli 1628, tr. voor 1610 EBO PEIJMA, volmacht naar de landdag voor Dongeradeel (1585)[167], zoon van Worp Sybes Peijma en Beits Tzommes Hellinga.[168]

Zes pm. in Goingaripervelt verkocht Aelcke In 1610[169] voor 34 gg. en 21 st./pm. aan Feijte Epckes en Wyts Jelles (Hylckema), te Broek. Aebo Peijma testeert 24 juli 1628.[170] Het is mij niet duidelijk geworden of Aelcke kinderen van hem had. Aebes oudste zoon

Wumkes.nl

heet Worp en zijn oudste dochter Beitske (tr. Douwe Douwes). Rompcke, de jongste zoon, was, toen deze met Grietke Bernardus in het huwelijk trad (derde procl. 18 dec. 1621), uitgeboedeld met het recht van gebruik en bewoning van Peimasate en state te Ternaard. Aebes jongste dochter was Sibbel (tr. derde procl. 19 juni 1621 Pieter Jans). Op 19 juli 1631[171] komen Aebes erven voor scheiding en deling in zijn sterfhuis bijeen. De zoons zijn inmiddels ook overleden. Hun kinderen worden bijgestaan door hun moeders. Mogelijk was een van Aebes kleinzoons de jonker Peima, te Paesens[172] (dit is: aan de Paesens onder Ternaard), die op 17 dec. 1632 werd uitgenodigd om te Leeuwarden de begrafenis van stadhouder Ernst Casimir van Nassau bij te wonen.

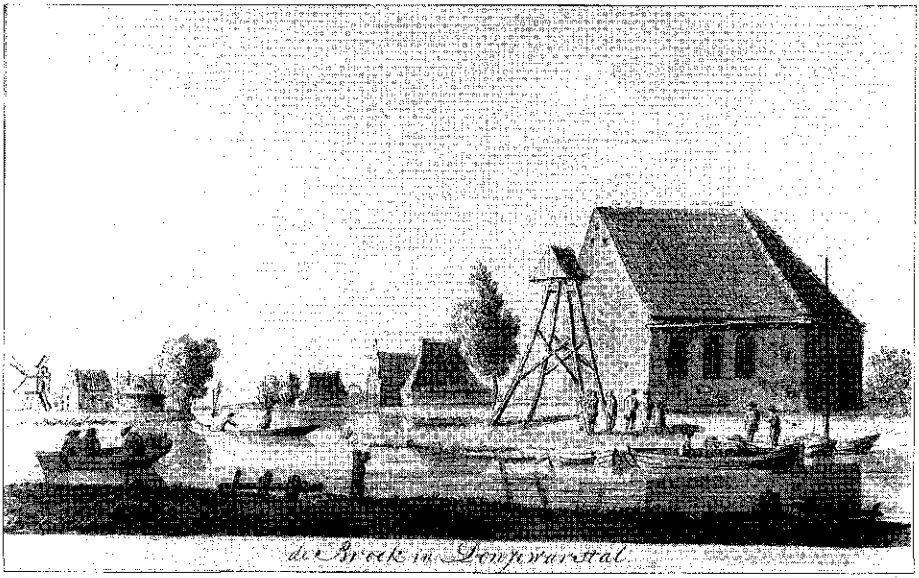

De vererving van sate stemmen 11 en 12 op twee van zijn dochters en de bewoning daarvan door zijn nakomelingen maken aannemelijk dat de mederechter Oene Rouckes Rouckema deze boerderij te Broek niet alleen in eigendom heeft gehad, maar ook heeft bewoond. Zekerheid daaromtrent hebben we niet, temeer wanneer bedacht wordt dat sate stem 13 aldaar, eigendom van zijn dochter, ook uit zijn vermogen afkomstig kan zijn. De hornlegers van deze boerderijen blijken aan weerszijden van het kerkterrein te liggen. Dat van sate stemmen 11 en 12 ligt bezuiden het tot aan de Broekstervaart opstrekkende perceel waarop in vroegere tijden de school en het huis van de schoolmeester stonden. De mededeling uit 1700[173] dat het schoolmeestershuis was gesitueerd tussen de vicariefenne en de school maakt het mogelijk vast te stellen wie halverwege de zestiende eeuw op het hornleger van sate stemmen 11 en 12 heeft gewoond. Uit 1543 dateert de beschrijving van de vicariefenne, als bestaande uit 4 koegang, gelegen voor het huis van Wybe Beints (familie A), westwaarts zich uitstrekkende tot aan Roucke Wiel, en uit 4 koegang, gelegen achter Wybes huis, oostwaarts zich uitstrekkende tot aan de "Sceen". Hieruit volgt dat het huis van Wybe Beints op het hornleger van sate stemmen 11 en 12 heeft gestaan. Er is een aanwijzing dat deze boerderij in de eerste helft van de 16de eeuw al een aanzienlijke omvang heeft. Bij de beschrijving van pastorieland van Broek is namelijk een paar keer sprake van de grote sate van Wybe Beyns (bijv. "Wybe Beynsz nestlegger op dy noorderzyde in dy grate zeeta"), een benaming die in de richting lijkt te wijzen van de later opgegeven grootte van 108 pm. Foto Rijksdienst Monumentenzorg.

Wumkes.nl

4. Gertke Oenes Rouckema, volgt IIId.
5. Hylck Oenes, volgt IIIe.
6. Griet Oenes, volgt IIIf.

IIc. JELDU ROUCKEMA (dochter van I), geb. na 1523, overl. na 1603, tr. 1. voor 1558 DOECKE WALPERT, te Jorwerd, secretaris van Baarderadeel[174], tr. 2. PIETER AARNTS.
Doeke en Jeldu kopen in 1558[175] land in Groot en Klein Walpert te Wommels (32 pm. voor 1109 gg.) van het echtpaar Doede Gerrolts en Taets, een en ander overeenkomstig de laatste wil van Gerrolt Meintes. Aan Walperdastate was volgens de aangifte, die Doede namens zijn vader Gherolt Meynttes in 1529[176] deed, het recht van zwanenjacht verbonden. In 1532[177] procedeert Bauck Jorryts, te Tzalvert, met Gerrolt Myntiezn, te Wommels, over de vrijlating van de helft van 24 pm. in de sate Swynsteragoed (Wommels), bewoond door Ferck Gerrolts. Ook Syurdt Mentzes en broers en zusters eisen van Gerrolt dat Ferck een vierde part van die hoeveelheid land vrijgeeft.[178] Op 9 febr. 1565 wordt een Doecke Walpert als burger van Franeker ingeschreven. Aeff Gerryts, vrouw van Johannes Aernts, te Sneek, heeft in 1581[179] geld tegoed van Jildu Roukama, vrouw van Pieter Aernts. Jeldu woont dan te Broek[180] en heeft een geschil met Anna Gerrolts, vrouw van Niclaes Bouwes, te Kuinre. Drie jaar later[181] zijn Jeldu Rouckedr, voor zich en vanwege haar kinderen bij Doecke Walpaert, Gerrolt en Pybe Hoytes, te Wommels, Doecke Hoytes, te Cornwerd, procespartij voor heer(?) Claes Dodes, te Leeuwarden, namens zijn vrouw Aelck, Jeld(u), Hendrick, Janthien en Barber Thomaszonen en dochters, allen erfgenamen van Niclaas Buwes, Ferck Doedes, te Wirdum, Gerrolt, Ympts en Tiets Doededochters, allen te Wommels, als erfgenamen van Anna Gerrolts en gezamenlijke erfgenamen van Nicolaes en Anna, in leven echtelieden te Cuynder.
Het is niet onwaarschijnlijk dat Jeldu's eerste echtgenoot student te Leuven (im. 25 juni 1547 Doco Joerwert) is geweest en zoon was van de in 1542 genoemde Jorwerder boer Jorrit Gerrolts.
Uit het eerste huwelijk zijn bekend:
1. TIEDT DOEKEdr, tr. voor 1574 mr. HENDRIK HENDRIKS BENSMA, advocaat Hof van Friesland, overl. Oldenzaal 1580, zoon van Hendrik Hendriks, herbergier te Leeuwarden, en Jantien.

De herberg van Hendriks vader wordt in 1561[182] "inde Rosennobel" genoemd. In 1574[183] is Lieuwe Wybes procespartij voor Mr. Hendrik Hendriks Bensma, te Leeuwarden, echtgenoot van Tiedt Doekedr, Jildu Roukema en haar kinderen bij Doeke Walpert. Uit dat jaar[184] dateert ook de mededeling dat Mr. Bensma fiscaal was van Cuneris Petri, bisschop van het bisdom Leeuwarden. Drie jaar later wordt mr. Hendrik aangeslagen voor 150 g. in de bekostiging van het garnizoen te Leeuwarden.[185] De Conscriptio Exulum noemt Mr. Henricus Nobel alias Bensma balling. Op verzoek van Mr. Jan Montsma, advocaat Hof, voogd over Henrick Henricks Beyntsma de Junghe, is in 1584[186] ten huize van Jantien Henricx, "Inden Henricus Nobel opten Nijestadt", de bibliotheek (in totaal 55 Latijnse boektitels) en enig ander roerend goed van de overleden advocaat beschreven. Deze had zich blijkens de vermelding van "het conterfeitsel van wijlen de voorn. mr. Henrick Beyntsma" op linnen laten vereeuwigen. Op 13 mei van dat jaar zijn in Montsma's huis op de Tuinen de goederen beschreven, die grootmoeder Jeldu van Wommels naar Leeuwarden had laten brengen.
2. *DUCO VAN WALPART, 1603 in Groningerland, tr.*[187] MAYKE VAN SOLCKAMA, dochter van Tierck Annes Solckema en Both Wybrens Waltinga.

Uit de aantekening: "Tot Groningen in de Broerkerk op Tiark Walpart steen: Walpart Rauckema Solcama Waltinga"[188] valt op te maken dat Duco een zoon van Doecke en Jel-

Wumkes.nl

du moet zijn geweest. Mayke was een kleindochter van respectievelijk Anne Tjerks (Solckema), edelman te Teroele, en Syoucke (Idzards) Gralda en Wybren Auckes, kerkvoogd te Broek, grietman van Haskerland, en Ede Ededr (Regnaerda).[189]

IId. REINSCK ROUKEMA (dochter van I), geb. na 1523, overl. voor 1616, tr. HENDRIK N.
Van haar vader had Reinsck een zesde part van de Broekster zwanenjacht geërfd. Naderhand is Sibrandt Jans Echten van dit aandeel gerechtigde geworden (zie bijlage). De eigendom van diens kleinzoon Sibrandus van Echten van de helft van stem 8 in 1708 rechtvaardigt het vermoeden dat dit zesde part in de jacht was gekoppeld aan een aandeel in deze sate. In 1640 zijn Rinnert Gerbens, Jaen Henricks en Sybren Jans eigenaars van sate stem 8 te Broek.
Van hun kinderen zijn bekend:
1. JAN HENRICX COOPS, van Kuinre, leeft 1619 (zie bijlage).
2. CHRISTOFFEL HENRIX, van Kampen, overl. na 1616 (zie bijlage).
Onze Christoffel (maar het kan ook om een naamgenoot gaan) is in 1599 op het stadhuis te Leeuwarden getuige bij het huwelijk van Mr. Bartholomeus Lanting en Anna, dochter van de advocaat Dominicus Oedsma. Christoffel, burgemeester van Kampen, en medegetuige Bartholomeus Lanting, burger te Amsterdam, zijn "cosijnen" van de bruidegom, die geboortig was van Zwolle. De verkoop in 1633[190] van 26 percelen veen in een sate te Rotsterhaule door Jan Jans, aldaar, als rechthebber van Hendricus Christoffer, ontvanger van Vollenhove, roept de vraag op of deze Vollenhoofster een zoon van onze Christoffel was. Vijf maanden later[191] gaat Merck Piers tot perceelsgewijze verkoop van veen in zijn sate te Rotsterhaule over. Deze Merck was een nazaat van een omstreeks 1525-1530 geboren Roucke N. Het nageslacht van Roucke N. heeft verschillende bijzitters van Schoterland opgeleverd.

IIIa. ROUCKE CHRISTOFFELS (zoon van IIa), boer te Goëngarijp, overl. na 1578, tr. 1. N.N., dochter van Oene Ittes, boer, dorprechter en kerkvoogd van Goëngarijp, mederechter van Doniawerstal, en Tyet Oeges, tr. 2. CLASSIEN BROERS, Rouckes weduwe in 1621.
In het register van de personele impositie staat Roucke vermeld voor 1 cg. Wanneer op advies van Gedeputeerde Staten en het Hof van Friesland op 10 jan. 1581[192] aan de ingezetenen van Goëngarijp een sauvegarde wordt verleend op gelijke voorwaarden als de vrijgeleide, die op 15 dec. 1580 aan de Broeksters was gegeven, wordt de bewegingsvrijheid van Roucke en de zijnen ietsje groter. Rouckes eerste huwelijk leid ik af uit de vermelding van Oege Oenes als oudoom van vaderskant van de zoon van Eette Rouckes (IVa volgnr. 1). Oege was evenals zijn vader gegoed in Wickemastate te Goëngarijp.[193] Als geslachtsnaam heeft Wickema oude papieren. Is in 1493[194] sprake van de erven van Oene Wickema, in 1528[195] betwisten Oena Dyoeraz en Tied Piers weduwe het recht van Gabbe Feytes op een derde part van Oene Wickema's goed. Mogelijk is Oene Ittes via Itte Piers (1552 te Goëngarijp) bezit in Wickemastate aanbeërfd van Tied Piers weduwe. Roucke leeft naar alle gedachten niet meer wanneer in 1617[196] zijn zwager Oege Oenes zijn zuster Tziets Oenedr, vrouw van Pier Meintis, te Goëngamieden, bijstaat in de scheiding en deling met Wuijlck, haar dochter bij Joannis Syoerts Boccama. Curator van Wuijlck is Bocke Seerps Scheltinga. Wlck Oennedr, vrouw van Pieke Hessels, van wie Oege Oenes en zijn vrouw Wlck Syoerts in datzelfde jaar[197] land (15 pm.) kochten, mogen we ook best als een schoonzuster van Roucke aanmerken.
Aan hun moeder en schoonmoeder herinnert het grafschrift: "Anno 1604 Den 27 May is gestorven die Eerbare Tyet Oege dochter huysvrove van Oenne Ittes ende leit alhier begraven".[198]

Wumkes.nl

Van Rouckes kinderen zijn bekend:
1. Eette Rouckes, volgt IVa.
2. OENE ROUCKES ROUCKEMA, tr. LOL OENES ROUCKEMA (IIIc).
3. Broer Rouckes, volgt IVb.
4. Stoffel Rouckes, volgt IVc.
5. Broercke Rouckes Rouckema, volgt IVd.
6. Tyamcke Rouckes Rouckema, volgt IVe.
7. Renck Rouckedr, volgt IVf.
8. BEITS ROUCKES, tr. N.N.
9. Lol Rouckedr, volgt IVg.

Vermoedelijk ook:
- Tiet Rouckes, tr. voor 1613[199] Intie Jeips, te Oudeschoot.

Hun zoon Roucke Intses is in 1653[200] koper van een aandeel in landerijen te Goëngarijp, gelegen in Claeske Rouckes sate, "mij van mijn wijlen moeder aanbeerfd", van Wisse Broers voor 150 gg. Fetse Atses naast behalve als mede-eigenaar ook als bloedverwant van de verkoper. Van het verkregen consent deed Fetse afstand ten behoeve van de proclamant Roucke Inses. Deze Roucke wordt een zusterling genoemd van de kinderen van Tyamcke Rouckes (IV-e).
- Jeldu Rouckedr, tr. Abe Jennes Jenckema, te Westermeer.

Abe kocht in 1638[201] drie pm. te Goëngarijp, gelegen in Pieckeschaer, van bijzitter Feicke Bruitricx, Tyemcke Rouckes en Aete Feddes, Roucke Broers wezen en van Rienck Otte Kempis weduwe, voor 206 gg. Aette Idses en Aebe Jennes Jenkema protesteren in 1622 voor het gerecht van Haskerland als naaste bloedverwanten van de bruid onder verwijzing naar de testamentaire beschikking van wijlen Tijomme Buwes tegen het huwelijk van Jouckjen Tyomme Buwes Jenkema, te Oudehaske, en Tarquinius Lycklema. In 1624[202] kopen Tarquinius Boelens, grietman van Achtkarspelen, en Mayke Pieters een vierde part van een sate te Lutjepost (48 pm.) van Atte Jetsz, te Haskerhorne, Abbe Jentkema, te Westermeer, Lub(b)ertus Liklama als vader van Dedtke zijn dochter bij wijlen Ancke Jenne Buwes Jenkemadochter, "erfwtinge" van Buwe Jenckema, hun "neve", voor 750 gg. In 1635[203] is Aebe curator over Dedke Lycklama. Haar kinderen bij Tinco Andringa en Tjomme Jenckema zijn in 1657[204] erfgenamen van Abe Jenckema, mederechter van Haskerland.

IIIb. JAN OENES ROUCKEMA (zoon van IIb), overl. tussen 1597 en 1603, tr. ANCKE JELLEdr, zuster van Jeppe Jelles, te Nijkerk, en van Jarig Jelles, te Nes.

Om gevrijwaard te blijven van invallen van koningsgezinde troepen was in de grietenij Doniawerstal een compagnie soldaten van de heer Van Nyenoort gelegerd. Voor hun onderhoud brachten de Broeksters in febr./maart 1582 het aanzienlijke bedrag van 568 gulden op. Denkelijk heeft ook de naar Sneek uitgeweken Jan Oenes Rouckema (burgerinschrijving 1582) daaraan moeten bijdragen. Dat het desondanks onveilig bleef, blijkt wanneer omstreeks 1585 Broeksters 's nachts bij het wachtlopen op een groepje van vijf huursoldaten stuiten, die aan wal willen gaan. In een gevecht worden deze gevangen genomen en in de kerktoren vastgezet. De lange duur van hun gevangenschap te Broek was voor de stadhouder reden om hen in 1588 gratie te verlenen. Ze ontliepen daarmee de doodstraf.[205] Of onze Jan een van de Sneker klokkedieven was, weten we helaas niet, maar gegeven is dat Sneek "door eenige personen in den jare 1588 uit den dorp Broeck hebbende doen halen en tot hun wille en gelieven binnen der voorsz steede doen vervoeren zekere hun costelick metalen clock, swaar geweest zijnde in gewigte ongeveerlick 4800 ponden". Ondanks herhaald aandringen van Gedeputeerde Staten en de stadhouder heeft de stad de klok nooit aan de rechtmatige eigenaars teruggegeven. In de overlevering

Wumkes.nl

leeft het voorval voort, zij het dat daarin de scene is verplaatst van Broek naar het naburig dorp. De Snekers zouden een van de twee Goëngarijpster exemplaren uit het klokhuis hebben gestolen. Deze zou vervolgens op de bodem van het Snekermeer zijn beland.[206]

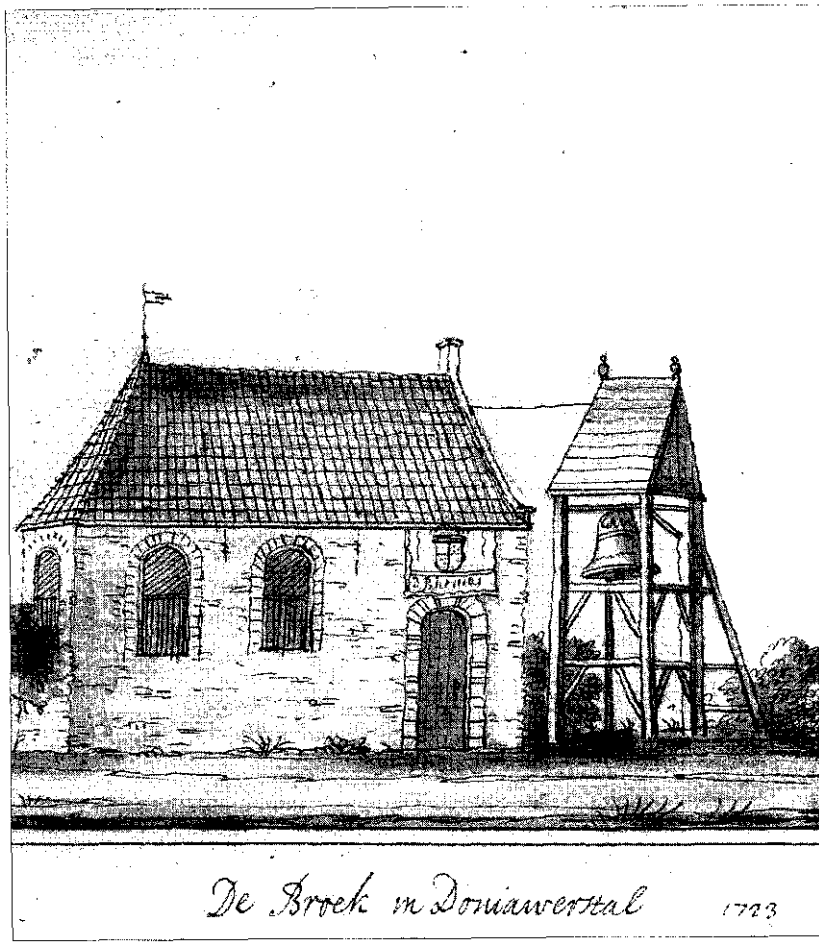

Tekening Jacobus Stellingwerf, Fries Museum, foto Rijksdienst Monumentenzorg.

Tot zover waarheid en fictie volgens de literatuur. Bestond er vanouds een zekere rivaliteit tussen de buurdorpen? Die vraag rijst wanneer we zien dat niet alleen de Goëngarijpsters in 1527[207] tot de aanschaf van een klok en een "een nyeuws klockhuys" waren overgegaan, maar ook de Broeksters. In 1526[208] verklaren namelijk heer Here, persona (dit is: pastoor) te Broek, Douwe Hoites (grietman Haskerland) en de kerkvoogden Peter Epes, Wijbe Beijnts (familie A) en Foecke Oenckes, dat de koopsom vanwege de helft van een sate door Eylert Bottes en Epck was voldaan. Tot meerdere zekerheid zijn de pastoor en Mr. Reenck (Reinarda, familie A?), in Akmarijp, gevraagd de kwitantie te tekenen en ter zegeling Douwe Hoites en heer Tyerdt, te Westermeer. Ook worden we gewaar dat de koopsom was "imploieert tot clocken ende clockhuys". Uit "clocken" zou kunnen worden opgemaakt dat Broek in de eerste helft van de zestiende eeuw twee klokken be-

Wumkes.nl

zat. Een exemplaar is naar we mogen aannemen verdwenen als gevolg van het invorderingsbesluit van de Staten van Friesland (30 juni 1580)[209] om per plaats alle klokken op een na te verwijderen "om die geconverteert te werden totte gemeene zaecke", d.w.z. voor oorlogsdoeleinden. Voor dit gevorderd eksemplaar lijkt de klok in de plaats te zijn gekomen die de Broeksters in 1600[210] te Kampen hebben laten gieten en nu nog in de klokkestoel hangt. Omstreeks 1860/64 moet bij het afgraven van land door de huurder J.L. Bouma, in Noordbroek, een klok, begraven onder steen en puin, zijn gevonden.[211]
Van Jan Oenes Rouckema, op de Joure, eist Lyeuwe Heeres Jellema, te Dokkum, in 1590[212] betaling van een obligatie van 6 dec. 1588, groot 395 gg. Hij wordt in het gelijk gesteld. In 1591[213] is Jan Oenes, "in die Broeck", eiser vanwege brieven van cessie voor Lyuwes weduwe en kinderen en Jacob Gabbes, te Dokkum, en Wipke Luyttiens, crediteuren van Jan Oenes Rouckema. In 1603[214] eist Tryncke Jans van Coelens, vrouw van Riuerd Jacobs, als grootmoeder en geauthoriseerde momberske van de kinderen van wijlen Jan Oenes bij Ancke Jelles, de per 1 mei 1597 verschuldigde termijn terzake koop van landerijen door hun oom Jeppe Jelles, te Nijkerk. Ze wordt in het ongelijk gesteld. Wanneer een jaar later[215] haar schoonzoon Dirck Allerts, curator van Jans wezen, diezelfde vordering tegen Jeppes erfgenamen instelt heeft hij meer succes.
Uit dit huwelijk is bekend:
1. JELLE JANS, te Sneek.
Vanwege contumacie wordt Jelle Jans in 1616[216] door het gerecht van Doniawerstal "verstoken" ("versteckt den ghecontumaceerde") verklaard van zijn "protestatie ende respective verspiring opten vercofte swanejacht vanden vernoemden Sickinga". Jelle is vermoedelijk vader van de te Sneek gedoopte kinderen: Trijntje (1618), Antie (1621), Jan (1622), Aeltie (1625), Oene (1635). Hun moeder heette Antie Hendriks.

IIIc. LOL OENES ROUCKEMA (dochter van IIb), tr. 1. WYBE JAN PIETERS, mederechter van Schoterland, tr. 2. circa 1609 OENE ROUCKES ROUCKEMA (IIIa volgnr. 2), boer te Broek en Oppenhuizen, overl. na 1630.
Jan Pieters en Ferdw Sybrandtsdr, te Noordwolde, in 1554[217] verkopers van veen te Hoornsterzwaag, zijn vrij zeker Wybes ouders. In 1578 betaalt Jan Peters, te Noordwolde, 30 st. in de personele impositie. Aucke Jan Pieters aldaar is op 14 april 1609[218] geauthoriseerd als voormomber over de weeskinderen van zijn broer Wybe. Twee dagen later[219] volgt in Wybes sterfhuis scheiding en deling tussen zijn kinderen, bijgestaan door hun oom Aucke, enerzijds en zijn weduwe Loll, vrouw van Oene, bijgestaan door Broer Rouckes haar zwager, anderzijds. Oene Rouckes, te Broek, pacht in 1618[220] veertien pm. voor 17½ gg. van de erven van Wobbe van Terwisga en van Jelle van Terwisga. In 1613, 1616 en 1625 zijn ten laste van Oene en zijn vrouw schuldbekentenissen geregistreerd. Aangezien het steeds om een bedrag van 200 gg. gaat, lijkt het er op dat er voor Wybes kinderen geld op tafel moest komen. In 1628[221] krijgen Oene en echtgenote consent op de koop van twee pm., gelegen in Broexter leechland, van Rinck Sybolts, vrouw van Harmen Cornelis. In 1630[222] koopt het echtpaar Rouckema twee pm. (45 gg./pm.), eveneens aldaar gelegen, van Lolck Sybolts, vrouw van Inte Edes, te Goëngarijp. Uit dat jaar[223] dateert ook de verkoop door Oene Rouckema, dan te Oppenhuizen, van een zevende en een veertiende part (787½ gg.), in de door zijn broer Tyemcke bewoonde sate te Goëngarijp, aan Roucke Broers, Syne Willems, Aette Feddis, Lou Stoffels, Foecke Inthies, Syne Wblisz, Pyecke Wytsis, Rouke Inthies en Syoert Agis.
Uit het eerste huwelijk (volgorde onbekend):
1. Oene Wybes, volgt IVh.
2. Jan Wybes Rouckema, volgt IVi.
3. SYBREN WYBES.

Wumkes.nl

4. FROUCK WYBEdr, tr. misschien Claes N., te Mildam.
Diens weduwe Frouck Wybes leende in 1627[224] geld aan een echtpaar te Broek.
5. SYTS WYBEdr.
6. GRIET WYBES ROUCKEMA, overl. na 3 mei 1671, tr.[225] Eebe Gjalts, boer te Oudega Sm., mederechter van Smallingerland, zoon van Gyolt Atses (volmacht naar de landdag) en Meyns Wymers.
7. ROUCKE WYBES, boer te Donkerbroek (1640 eigenaar en bewoner stem 40), 1638[226] pachter van het bestiaal van Ooststellingwerf.
8. FEDDU WYBEdr.
Jan Jelles, te Oudega Sm., is in 1624[227] borg voor de koop van elf "griste" koeien ter waarde van 190 daalders door Oene Rouckema, te Joure. Jan wordt Oenes zwager genoemd, hetgeen er op kan wijzen dat hij met een dochter van Lol en Wybe was gehuwd. Nu door verfilming en plaatsing op microfiche het rechterlijk archief van Schoterland recentelijk weer toegankelijk is geworden, zal over Lols nageslacht meer te achterhalen zijn.

IIId. GERTKE OENES ROUCKEMA (dochter van IIb), tr. DIRCK ALLERTS, geb. circa 1559, koopman te Leeuwarden, overl. tussen juni 1622 en mei 1623.
In 1604[228] werd in de kwestie tussen Dirck en Dr. Joost Brantsum naar voren gebracht dat de 100 cg., verschuldigd wegens obligatie van 12 dec. 1583, door levering van honderd pond zoetemelkse kaas in 1595 was voldaan. In 1598[229] kocht Dirck van Marten Wybes "veertig loopen weijd, vier lasten haveren, tien loopen raapsaad en duizend pondte soete melcxkeesen". In 1606[230] leent het echtpaar 300 gg. van Oene Gerryts (IVk), te Leeuwarden, en Griet Jetsis. In Oldehoofster Espel aldaar was Dirck Allerts eigenaar van een huis met zes "heerdsteden".[231] Gertke en haar zuster Aelcke verkopen in 1610[232] een sate te Broek (53½ pm.), voor 33 gg. 21 st./pm. Kopers zijn Johannes Bauckes, te Ouwsterhaule, en Palsk Hannes. Oene Rouckes protesteerde namens zijn vrouw Lol Oenedr Rouckema, mede-erfgenaam van haar ouders, vanwege de eigendom van acht pm. onder de verkochte landerijen, een en ander volgens contractueel akkoord dat hij en zijn vrouw hadden gesloten met Ryoerdt Tyercx vanwege diens vrouw. Palsk Hannes deed in 1638[233] met advies van haar zoons Syoert en Hanne Johannesz deze sate (58 pm., bemeierd door Jan Johannesz) voor 1800 gg. van de hand aan Tarquinius Swaga en Rinskje Lycklama, te Boornzwaag. Meier is in 1640 Rein Jans (stem 13), terwijl in 1641[234] circa zeventig pm. als grootte van deze boerderij wordt opgegeven en de handelswaarde 3525 gg. bedraagt. In 1618 en 1619[235] legt Dirck Allerts als respectievelijk 58- en 60-jarige getuige een verklaring af. Op 6 juni 1622 verklaarden Dirck en Geertke 550 g. schuldig te zijn terzake de koop van wollen, laken en baijen, van een drapier te Leiden, maar bij de registratie op 26 mei 1623[236] is onze debiteur niet meer in leven. Een voorzoon van Dirck is naar ik aanneem Auke Dircks, wiens weduwe Hylck Jacobs als mediate erfgenaam van haar man en als mede-erfgenaam onder het voorrecht van boedelbeschrijving van Dirck Allerts, met Dr. Honorius Rouckema voor zich, en vanwege de ontvanger Jurrien Siouckes, in 1631[237] een kwestie heeft met Jan Sippes, mr. smid te Leeuwarden, curator over Josina Jacobsdr en Oene Gerrydts (IVk), te Deersum.
Uit dit huwelijk:
1. Oene Rouckema, volgt IVj.

IIIe. HYLCK OENES (dochter van IIb), overl. na 1616, tr. 1. GERRIT ROMCKES, boer te Oppenhuizen, overl. uiterlijk 1583, zoon van Romcke (Gerrits?) en Marij Pieters, boerin te Oppenhuizen, tr. 2. SYBE PIETERS, die in 1606 nog leeft.
Helaas wordt niet aangegeven waar Rompke Gerryts woont wanneer hij en Gosse An-

Wumkes.nl

dringa procederen over cassatie van een vonnis. Mogelijk hield de zaak verband met de op dezelfde zitting (1 okt. 1556) behandelde kwestie, waarbij Gosse Andringa, vader en voorstander van zijn kinderen bij wijlen Geel, fungeerde als procespartij voor pastoor en kerkvoogden van Oppenhuizen.[238] Van de kerk huurde Marij Romcke weduwe volgens de beschrijving van 7 febr. 1581 veertien pm. vicarieland. Het zal hier gaan om de fenne, die in 1511 onder "Heer Wopke vicarius landen" beschreven is als "die grote fenne is XIV pond(ema)ten ende lecht mijt die oestereijnde an Hoijta Wala ende die westereijnde an dat kerckhoff". Uit Gerryt Romckes sate beurde de kerk een jaarlijkse rente van 3 gg. en 24 st., zo ook in de jaren 1581, 1582 volgens de rekening van 22 maart 1583.[239] In de aangifte van 1511 komt een dergelijk bedrag slechts een keer voor, namelijk als uitkering uit de sate (38½ pm.) te Oppenhuizen, die Bocka Ennaz bemeiert voor het aldaar woonachtige heerschap Goffa Peers (Sjaarda) ("wt desse voors. landen boert heer Wpka vicarius toe Opmanhuijssen III fl. XXIV st."). In 1583[240] heeft Marij Pieters, oldemoeder vanwege wijlen Gerrit Romckes haar zoons weeskind, te Oppenhuizen, een kwestie met Trijn Jansdr, weduwe Oene Rouckes, in de Broek, voor zich en als curatrix over Hylck Oenedr. Marij werd in het ongelijk gesteld. Hylck Oenedr verkocht in 1616[241] zeven pm. land, gelegen in de Bolten, aan Feytte Epckes en Wyts Jelledr (Hylckema), te Joure. Protesten komen dan van haar twee zoons:

1. Oene Gerrits, volgt IVk.
2. Gerrit Sybes Roukema, volgt IVl.

IIIf. GRIETKE OENE ROUCKEMAdr (dochter van IIb), overlijdt niet lang na 20 april 1632 te Joure, tr. 1. BOOTTE EPES en 2. LIEUWE N.

In 1614[242] verkopen de zusters Grietke en Loll acht pm. gras en maedland in de door kopers als eigenaars gebruikte en bewoonde sate (stem 13) aan Johannes Bauckes, te Broek, en Paalsk Hannes.

Uit het eerste huwelijk:

1. BOOTTE BOOTTES, boer te Broek, tr. voor mei 1626 SYOUWCK OEGES, dochter van Oege Haentkes en Siuerdtke Agges.

Syouwck behoorde tot de Rypkama's, een familie van rijke eigenerfden, die al in 1427 genoemd wordt en waaraan de grenssloot tussen Akmarijp en Snikzwaag zijn naam ontleende.[243] Haar vaders vader Haentke Oeges vinden we in 1598[244] als boer op de Akmarijpster sate nr. 19 en als eigenaar van sate nr. 21 aldaar. Haar moeders vader Agge Agges de oude is een Jouster.[245] Bootte en zijn vrouw leenden in een periode van drie jaar in totaal 1700 gg.[246] In 1631[247] is Bootte als universeel erfgenaam van zijn vader procespartij voor de erven van Jan Minnes en die van Menne Hanzes. Het jaar daarop[248] hebben Bootte en vrouw consent op de koop van 54 pm., zijnde de helft van de sate te Broek, waarvan Loll Oenis erfgenamen de wederhelft toebehoort. Verkoopster was Boottes moeder Griet Oenedr. Met de transactie was 2400 gg. gemoeid. Een nagenoeg even groot bedrag (2403 gg.) leenden kopers in 1637 van mederechter Tarquinio Swaga. Bij eerder aangegane leningen (200 en 100 gg.) vinden we Syoucks oom en mederechter van Utingeradeel, Riemer Haenckes, als borg.[249] Riemer en zijn broer Wble Haintkes deden in 1635[250] rekening en verantwoording van hun beheer van het vermogen van de 23-jarige Sicke Oegez en de 20-jarige Trintie Oegedr, kinderen van Gatske Sickedr (weduwe van Oege Haentkes), vrouw van Sybren Jouckes. Pieter Thijssen, echtgenoot van Trintie Oegedr, wordt gesterkt door zijn oom Sioerdt Pieters, burgemeester van Ylst. Wble Haintkes had hun vadersgoed onder zijn beheer, Riemer Haintkes dat van hun grootvader. Sieucke en Boette Boetes zijn ook van de partij. Bootte verkocht zijn aandeel van 54 pm. in de door hem bewoonde sate voor 2403 gg. aan de Jousters Jan Hendricks en vrouw en Haring Reinskes. Zijn recht van huur gedurende de eerstkomende zeven jaar voor 35

Wumkes.nl

st./pm. bleef onaangetast. Grietke Oenedr liet vastleggen dat zij nog recht had op "tien hondert" goudgulden vanwege een hypotheek. Tarquinius Swaga naastte als Boottes bloedverwant de koop en kreeg in 1636[251] consent. Zijn weduwe Rinsien Lycklama verkoopt in 1642[252] het aldus verkregen belang in de door Bote en echtgenote bemeierde sate (108 pm.;20 fl.) voor 2375 gg aan haar broer Suffridus Lycklama. Bootte verhuisde naar Sneek en kocht daar het burgerschap (ingeschreven 17 juni 1643).
Uit het tweede huwelijk:
2. SYOUCKE LIEUWES, geb. omstreeks 1607, tr. circa 1632 LEUCKIEN TJALCKEdr, geb. omstreeks 1610, dochter van Tjalke Piers en Tieth Roeleffs.

Duizend goudgulden van de vordering (2400 cg.), die Griet Oenes sedert 20 april 1632 op haar zoon Bootte Boottes en schoondochter Syue Oeges had, cedeerde ze aan Tarquinio Wlrici Swaga, mederechter van Doniawerstal. Ze liet de akte van cessie tekenen door Syoucke Lieuwes, die dan haar zoon wordt genoemd.[253] In 1621[254] wordt Lauck gesterkt door haar ooms Ellart, Anske en Meyne Piers en haar aangetrouwde oom Broer Ages, dorprechter te Legemeer. Haar moeder is hertrouwd met Gerbren Harmens. Er was land gekocht van Meyne Tyalkes. In 1632[255] doen Broer Ages, bijzitter van Doniawerstal, en Haintke Roeleffs, te Lemmer, rekening en verantwoording van hun beheer sinds 1628 als voormonden van de 22-jarige Laeuck, vrouw van de 25-jarige Syoucke Lieues, gesterkt met haar ooms Meyne Piers en Andries Roeleffs. Ze verantwoorden onder meer vier jaar landhuur van de sate te Sint Nicolaasga. Dergelijke namen wijzen er op dat Leuckien afkomstig was uit de familie, die aan dit dorp een pastoor (heer Wlcke Ansckes) en aan Doniawerstal twee grietmannen (Pier Anskes en Tjalke Meines) heeft geleverd.[256] Leuckien Tjalckes is in 1642[257] verkoopster van de sate te Sint Nicolaasga, genaamd "'t Groendall". Syoucke en Leuckien woonden te Sneek.

IVa. EETTE ROUCKES (zoon van IIIa), winkelier te Joure, tr. JESEL WYBES, zijn weduwe in april 1622.
Overeenkomstig de laatste wil van Eette en op verzoek van de weduwe laten Broercke Rouckes (IVd), oom, en Oege Oenes, oudoom, zich op 12 april 1622 authoriseren als voogd over de zoon Aucke. Vijftien dagen later volgt beschrijving van het sterfhuis.[258] Tjaerd Rouckes kreeg de mantel die Eette Rouckes hem beloofd had, maar of we hem op grond daarvan als diens broer mogen aanmerken? In 1640 is Tjaerd Rouckes boer op sate stem 6 te Westermeer, eigendom van grietman van Andringa. Een Tjaerd Rouckes was ook eigenaar van sate stem 4 te Haskerhorne en mede-eigenaar van sate stem 24 te Westermeer.
Uit dit huwelijk:
1. AUCKE EETTES, minderjarig in 1622.

IVb. BROER ROUCKES (zoon van IIIa), tr. 1. N.N., 2. IEBEL JEIPS, weduwe Dirck Toenis, 3. JEL DIRCX[259], zijn weduwe in 1636.
Aanvankelijk boert Broer Rouckes te Goëngarijp, althans in 1614[260] wanneer Joucke Oenema, te Leeuwarden, zes pm in de Broekster grote schar verkoopt, gehuurd door Broer en Stoffel Rouckes. In 1619 hebben Broer Rouckes, te Heerenveen, en Syne Taackes, te Uitwellingerga, als curatoren over de vier nagelaten wezen van Tyerck Sippedr (Gatse, Sipcke, Tite en Riener) een kwestie met de vader Eelcke Gatses, te Rauwerd.[261] Bij de scheiding en deling[262] tussen de erven van Iebel blijken haar voorkinderen te zijn: Jeyp, Saeck, vrouw van Fedde Foockes, te Heerenveen, en Dirck Dircks. De helft van het door hem bewoonde huis op het Heerenveen had Jeyp Dircks van Broer Rouckes gekocht. Er is sprake van "de waeren in de winckel", van aandelen in twee schepen, een zevende part van Lolle Wissessate te Tjalleberd en van een vierde part van een "fullinge gelegen boven int Heerenveen".

Wumkes.nl

Uit het eerste huwelijk:

1. ROUCKE BROERS, overl. voor 1638, te Herenwal/Nijehaske, tr. voor 1634 THIEDT RIEMERS.

Met Griet en Serop Riemers koopt Roucke Broers in 1635[263] zeven pm. (belast met 1½ fl. aan Johannes Assis stella te Ouwsterhaule) voor 400 gg. van Feicke Breuticx, bijzitter van Haskerland. Roucke en Thiedt lieten kinderen na. Nader onderzoek zou kunnen uitwijzen of Broer Rouckes, mr. snijder te Heerenveen, een van hen was. Broer kon zijn trouwbeloften aan Ydke Synes, te Heerenveen, niet waarmaken vanwege haar overlijden voor de derde huwelijksproclamatie (tweede procl. gerecht Schoterland 14 nov. 1649). Broer tr. gerecht Schoterland 20 sept. 1652 Aab Sioerds.

2. MEINSCK BROERS ROUKIS tr. (derde procl. gerecht Schoterland 26 maart 1623) SYNE WILLEMS, "van der Horne", beiden met toestemming van de ouders.

Van de verkoop van een huis te Heerenveen door de Terhornster kalkbrander Willem Synes, in wie ik Meinsck haar schoonvader zie, heb ik geen aantekening gemaakt, wel van diens landerijen te Goëngarijp, grenzend aan o.a. "Aelsummer cloosters tempel", een huis te Akkrum[264] en van de schuld in 1627[265] van Willem en zijn vrouw Aelthien Meijnes, te Oldeouwer, aan Low Oenis en Aucke Michiels, te Joure. Syne en Meinsck kopen in 1635[266] een huis en loods en de helft van een steeg (1315 gg.) op het noorden van de gemene grift te Heerenveen van Aette Feddes en Hylck Broers.

3. HYLCK BROERS, overl. Heerenveen niet lang na jan. 1645, tr. gerecht Schoterland 27 juli 1627 AETE FEDDES, te Uitwellingerga, koopman te Heerenveen. Aete tr. 2. (derde procl. gerecht Schoterland 30 sept. 1646) Wytske Huiberts, te Sneek.

In 1635[267] koopt het echtpaar drie vierde part van een huis, loods, schuur op het west van de Dracht te Heerenveen, van Saeck Dircks, weduwe Fedde Foockes, aldaar, voor 650 gg. Best mogelijk dat Hylck haar man identiek is aan de gelijknamige curator over de wezen van wijlen Tied Feddes bij Jarich Sierx.[268] Sytse Meyntes en Sas Gerryts, te Broek, zijn in 1645 245 cg. verschuldigd aan Ate en Hylck wegens de koop van turf. In 1646[269] leent onze Aete, koopman, 100 gg. aan Feyte Sytties en Richt Cornelisdr, echtelieden te Broek. Het sterfhuis[270] van Hylck wordt beschreven op verzoek van Wisse Broers, te Heerenveen, oom van de vier wezen, ten overstaan van Heercke Beints en Jan Verwou, beiden aldaar. Ate Feddes verhuisde naar Sneek, waar hij op 15 okt. 1656 het burgerschap verkreeg. In plaats van een eed legde hij een belofte af. In combinatie met de huwelijksvoltrekkingen voor het gerecht wijst dit er op dat hij doopsgezind was.

Uit het tweede huwelijk:

4. WISSE BROERS ROUKEMA, te Heerenveen, in 1652 te Tjalleberd[271], tr. gerecht Schoterland 13 juli 1647 TEETS GOSSES, te Zestienroeden, zijn weduwe in 1668.[272]

Met assistentie van zijn voormonden Aette Feddes en Wobbe Wisses verkoopt Wisse Broers in 1641[273] zijn aandeel van een achtste part in een roodpande huis te Heerenveen, mandelig met kopers, aan notaris Albertus Schouwen en Bottie Assema, echtelieden aldaar, voor 214 cg.

IVc. STOFFEL ROUCKES (zoon van IIIa), boer te Goëngarijp, overl. voor 17 mei 1627, tr. 1. voor 23 maart 1605[274] LYOPCK SJOUCKES, weduwe van Louw Hendriks, boer te Folsgare, dochter van Sjoucke Pieters, te Deersum, en Ansck Aettes, tr. 2. voor 19 juni 1621 REINSK SJOERDS, vermoedelijk dochter van Sjoerd Pyters, te Goëngarijp.

Louw Hendriks, zoon van een Hylck, was eerder gehuwd met een dochter van een Meije en een Aeff. De aankoop van Syoucke Pieters, te Deersum, van een "luijtte" voor 6 st. uit Louws nalatenschap wijst er op dat ten huize van Lyopck en Louw wel eens muziekklanken waren te beluisteren. Hun veestapel bestond uit achttien koeien, vier hokkelingen en

Wumkes.nl

twee paarden. Aangifte van Louws sterfhuis werd gedaan door Wynthien Hendricx, "dienstfeijnt", Hylck en Aeff, beiden grootmoeder. Evenals Wynthien (17 gg.) had de dienstmeid Trijn Jochums nog recht op loon (20 cg., een nieuw hemd, een grauwe schortdoek en een paar schoenen).[275] Bij zijn eerste vrouw had Louw drie kinderen. Syouck, zijn dochter bij Lyopck, kreeg bij scheiding en deling met haar stiefvader in 1620 400 gg. als moedersdeel toegewezen. Dat van Lipks kinderen bij Stoffel werd in 1621[276] vastgesteld op 250 gg. per kind. Ze laten zich bij die gelegenheid bijstaan door hun grootvader Syoucke en ooms Piter Freercks en Oeds Syouckes. In 1625[277] gaan de erven van Syoucke en Aensck Aetedr, die ook te Poppingawier hadden gewoond, tot verdeling van de erfenis over. Wanneer Stoffels erfgenamen op 17 mei 1627[278] bijeen zijn voor scheiding en deling overhandigt de weduwe, bijgestaan door haar broer Aghe Syoerts, de grietman een "seecker reciproec hylxcontract", op grond waarvan ze de helft van de goederen pretendeert. Deze akte wordt door Oene en Tyemcke Rouckes Rouckemazonen voor "nul ende machteloos geholden". Volgens een akkoord mag Reinsck de inboedel behouden, mits ze 1400 gg. "voor haer arff van haer overledene moeders bestevader ende bestemoeder", 900 gg., de kleding, het linnen en de wol, hun moeders zilverwerk of trouwpenning en het door de vader aangeërfde land aan de stiefkinderen uitkeert. Op 11 juni van dat jaar worden Broer, Oene en Tyempcke Rouckes Rouckema op verzoek van de twee oudste zonen als curator geauthoriseerd. In 1630[279] doen zij voor de vier wezen rekening en verantwoording van hun beheer sinds 17 mei 1627 van het vermogen ten overstaan van de 25-jarige Lou, hun bloedverwant Rouke Broers en Freerck Syouckes. Twee jaar later[280] wordt een schuldbekentenis ter waarde van 250 gg. van Pieter Syoerts en (zijn zuster) Trijn Syoertsdr, beide te Goëngarijp, aan Stoffel en Reinsck Broers (!), echtelieden aldaar, geregistreerd. Een andere registratie betreft de schuld van 100 gg. terzake in 1629 geleend geld van Pitter Syoerdts en Sijeuck Lousdr, eveneens echtelieden te Goëngarijp, aan de wezen van Stoffel Rouckes.
Uit dit huwelijk:

1. Louw Stoffels Rouckema, volgt Va.
2. Lyopck Stoffels, volgt Vb.
3. ROUCKE STOFFELS VAN ROUCKEMA, geb. voor 1612, 1653[281] kuiper te Goëngarijp[282], tr. 1. Sneek 14 mei 1639 AYCKE JACOBS, 2. (derde procl. Sneek 2 maart 1649) TAECK FLORISdr.

Roucke Stoffels, afkomstig van Goëngarijp, verkreeg 12 jan. 1637 het burgerschap van Sneek. Samen met Lou verkoopt hij in 1666[283] aandelen ter waarde van 275 gg. in de door Claes Sioerts gebruikte Weversplaats en in drie pm. in een perceel van zes pm. te Broek, mandelig met Bartele Tiaerts en Jelle Ages landerijen, aan Tiemck Syoerts, weduwe Tyaert Wilckes, te Goëngarijp. Deze hebben zij van Ansck Pitters geërfd, blijkbaar de gelijknamige dochter van hun halfzuster Sjouck Lous en Pitter Syoerdts. De vader van Ansck (of een naamgenoot) was gegoed in Foeckamastaten te Goëngarijp.[284]

4. AETE STOFFELS, "wtlandig" op 28 okt. 1635.

Wanneer in 1645[285] nog geen teken van leven van hem is vernomen, wordt besloten zijn vermogen te verdelen. Zijn broers en zuster krijgen elk een "egaal" part van 353 gg., 11 st. en 6 p.

IVd. BROERCKE ROUCKES ROUCKEMA (zoon van IIIa), geb. voor 1585, kerkvoogd te Doniaga[286], biersteker aldaar en te Lemmer, tr. gerecht Gaasterland 26 mei 1619 ROMCK JELLES, te Sondel.
Freerck Gaeles, te Sneek, kocht drie pm., gelegen op Snekermeerswal, van Sytse Baeckes, te Sneek. In 1610[287] naast Broerke als Sytses "naebloedt" en als diens zusterlingszoon de koop van dit bezit. Ook Feijte Epckes verzoekt als nabloed het niaar. Het consent

Wumkes.nl

wordt echter toegewezen aan de niaarnemer Jenke Piers, te Sneek, zoon van een volle zuster van Sytse Baeckes. Het gegeven dat Pier Oeges, boer in het Wester Ingae onder Sneek, en An Baeckedr ouders waren van een Jenke[288] sluit hier mooi op aan. Op 28 maart 1629[289] passeerde voor de Haarlemmer notaris Jacob Schoudt een akte, waarin Broer Rouckes verklaarde voor de levering van goede Haarlemse bieren 2100 g. (van 40 groten vlaams het stuk) verschuldigd te zijn aan Dircki Mattheus Steins, weduwe Jan Jacobs Schout, brouwer in "De twee sterren" te Haarlem. Blijkens een voor Pieter van Asseneville, notaris te Haarlem, verleden akte, werd deze schuld van Broer overgenomen door Frederick Crol, brouwer aldaar in de Zwaan, onder het beding dat Broer voortaan zijn bier van hem betrekt. Nu kende Friesland geen Reinheitsgebot, maar wel belasting op ingevoerd bier. Om aan de heffing te ontkomen was op Broerkes last een partij gerstenat (vijf halve tonnen Hollands bier, honderd halve en acht hele tonnen bier) niet via de reguliere aanvoerlijnen (havens) aan land gebracht, maar "onder de zeedijck met een spriet gelicht". Vanwege die smokkelaffaire zit Broercke op 17 okt. 1629[290] te Leeuwarden in hechtenis. Aan Claes Hoen, Adriaen Dircx Wijngaerden en Marten Kijll, pachters van de belasting op het via de havens van Friesland ingevoerde bier, tevens aanbrengers van het delict, moest Broerke twee derde part van 203 cg. en eenzelfde aandeel van 2100 cg. betalen. De resterende derde parten vervielen aan lands schatkist. Ook draaide Broerke op voor de kosten van zijn verblijf op het blokhuis. Vermoedelijk vanwege deze schadepost laat Broercke op 6 nov. 1629 door Abbe Jenckema en Feijcke Breutickx, bijzitters van Haskerland, 2000 gg. op rente nemen bij de Dokkumer burgemeester Popcke Haebes en leent hij achttien dagen later 300 gg. van Mr. Jan Andriesz en Freerckien Athedr, te Balk.[291] Bij Feicke Breutickx stond Broercke overigens al sinds 16 mei 1629[292] voor 400 cg. in het krijt. Twee jaar later hebben Broercke en Romck, dan echtelieden te Lemmer, een vordering van 530 cg. op Heert Martens, herbergier bij Scharsterbrugge, en Trijn Jelmers, wegens geleverd bier.[293] In 1628[294] hadden Broerke en Romck konsent op de koop van een sate te Doniaga (2415 gg. en 1 Jacobistuk) van Aech Nolledr, te Joure. Dat deze transactie al een paar jaar eerder had plaatsgevonden, valt op te maken uit de datum (4 sept. 1626)[295] waarop zij verklaarden de koopsom aan Aech Noolles, weduwe Oege Sybrens, te Joure, verschuldigd te zijn. In 1629[296] liet Arjen Tjeerds een vonnis van het gerecht van Doniawerstal van 1628 registreren, op grond waarvan Broercke Rouckes de 250 cg. moest restitueren, die Arjen "inde societeyt ingebracht" had. Op verzoek van diezelfde Arjen wordt in 1630[297] Broerckes sate bij executie verkocht. Pas vier jaar later[298] verkreeg Frederick Crol, burger van Harlingen (eerder brouwer te Haarlem), consent op zijn koop van deze sate en opstal. Broercke had protest laten aantekenen vanwege twee door Crol niet gerestitueerde obligaties ter waarde van 3700 cg. en vanwege een jaar stedepacht van 2 cg. uit Hoijt Hilles huisstede en vanwege zijn recht op 300 gg. als "toeaecke" op de geproclameerde sate. Ook wordt gemeld dat hij en de koper al sedert enige tijd voor het Hof procedeerden over eerder uit de sate verkochte landerijen. Blijkens een sententie in de kwestie met Crol woonden Broercke en Rompck toen te Joure.[299] Gunstiger voor Broecke was de afloop van een procedure in 1632[300], waarin hij beschuldigd werd van deelname aan stroperij. Sybrant Jans, te Joure, en Cornelis Renckes, te Echten, eisten van Uylcke Tyaerts en Broercke Rouckes, beiden te Joure, voor het doodschieten van zeven zwanen en deze "met hen te schepe hebben wechgevoert" op grond van een bepaling in de Landsordonnantie een vergoeding van 140 gg. Uylcke beweerde dat het verbod van zwanenjacht slechts betrekking had op zwanen van het Landschap en die van andere eigenaars. Hem kwam het derde part van de zwanen toe op grond van vererving op zijn vrouw van een zekere Ben Annes "ende wat belangende de mede gedaagde Broerke Rouckes was alleen p. compaignie mede geweest als sijnde daertoe van Uijlke versocht". Het Hof stelt eisers gedeeltelijk in het gelijk. Uilcke moest hen het volle pond betalen. Of

Wumkes.nl

de stroperij in de Broekster krite had plaatsgevonden, worden we niet gewaar. Sybrant Jans is mogelijk Sibrandt Jans Echten, van wie bekend is dat hij te Joure heeft gewoond[301] en gerechtigd was tot de Broekster zwanenjacht (zie bijlage). Onder de door Sibrichien Riemers, dochter van de Lemsterlander mederechter Pecama, te Follega, nagelaten papieren[302] vinden we een akkoord tussen de mederechter Riemer Sioerdts en Broercke uit 1634. In 1640 staan Gees Eelkes weduwe en Broerke Roukes vermeld als eigenaars van Lemmer stem 9 en 10 (2 stellen). Weduwe Romck verkocht met Romck Folckertsdr in 1655[303] negen pm. op de Uilecampen en op de kleine Gaast aan Ede Idses en vrouw, te Sloten, voor 128 gg. In dat jaar vorderen Broerkes weduwe en erven van Hoit Hilles weduwe betaling van een 24 jaar oude schuld van 160 cg. terzake geleverd bier.[304]
Uit dit huwelijk zijn bekend:
1. Roucke Broerckes, volgt Vc.
2. Oene Broerckes, volgt Vd.
3. Sybrich Broerckes, volgt Ve.

IVe. TYAMCKE ROUCKES ROUCKEMA (zoon van IIIa), boer te Goëngarijp, overl. tussen 1636 en 1640, tr. ANTJE JOHANNESdr, overl. tussen 1635 en 1636, dochter van Johannes Auckes, te Haskerdijken, en Aelthie Jans.[305]
In 1633[306] lenen Tyamcke en Antje, onder borgstelling van Harmen Tzietzes, 100 gg. van Sithie Sybrens. Op 29 sept. 1634 verklaart Tyemke als voogd over de wezen van zijn broer Stoffel dat hij met hen en andere personen een boerderij van 64½ pm. te Goëngarijp "in communione" had gelaten, maar dat besloten was om tot scheiding en deling over te gaan. Voor dat doel hebben de "naefrunden" Roucke Broers en Wisse Broers zich tot voogd laten authoriseren. Eigenaars zijn Tyamcke, met Gerryt Gerryts meier, de Haskerlander mederechter Feycke Breuticx, Roucke Broers en Aette Feddes voor de helft, Foecke Inthies en Syne Wblis voor een vierde part, de drie wezen van Stoffel Rouckes met Piecke Wytses en Wisse Broers voor het resterende vierde part. De verdeling vindt op 4 jan. 1635[307] plaats. Een jaar later[308] is Tyamcke Rouckes een van de verkopers van percelen land (24½ pm.) in de door hem en zijn zwager Gerryt bewoonde sate en leent hij 50 gg.[309] van zijn schoonzuster Jell Dircx. Atte Feddes en Aucke Jannes werden voogd over zijn drie kinderen. Van hun beheer sinds 5 sept. 1640 deden zij in 1644[310] verantwoording. Roucke Inthies nam als zusterling van de minderjarigen hun rekening in ontvangst. In 1647[311] leggen Atte en Aucke opnieuw rekening en verantwoording af, nu ten overstaan van de nieuwe voogd Harmen Tyetses, tevens hun bloedverwant. Hoewel ik geen nader bewijs hebben kunnen vinden, is het zeer aannemelijk dat Harmen een broerszoon was van Tyamckes moeder Classien Broers en kleinzoon van Broer Tiamkes, die medevoormond was over de wezen van Stoffel Tyamkes.[312]
Uit dit huwelijk:
1. NELL TYAMCKES, geb. circa 1622, overl. na 1647.
2. ROUKE TYAMCKES ROUCKEMA, geb. tussen 1622 en 1632, overl. na 28 april 1654[313], dan op zee.

Een Harlinger schipper werd op 9 mrt. 1652 een geldbedrag voor Rouke meegegeven. Hij moest 5 gg. 20 st. afgeven bij Pyter Boudewijns. Diezelfde dag werd ook een hoed (ter waarde van 24 st.) voor Roucke aangeschaft, een week eerder een lap stof (doek ter grootte van 18 el).
3. AEFKE TYAMCKES, geb. circa 1629, tr. voor 28 april 1654 JAN DOUWES.

IVf. RENCK ROUCKEdr (dochter van IIIa), overl. na 1644, tr. voor 1610 OTTO KEIMPES, boer te Goëngarijp, overl. tussen 1624 en 1632.
In 1621[314] hebben Otto en Renck konsent op hun koop van aandelen ter waarde van

Wumkes.nl

1195 gg. in de door hen bewoonde sate, van Classien Broers, als weduwe, voor de helft en Tyemcke, Broer en Stoffel Rouckes, Beits en Lol Rouckedr. Al in 1610[315] hadden Otto en Renck 21½ eins land (in twaalf pm. en negen einsen) in de door hen bewoonde sate aangekocht (voor 33 cg.) van Naencke Hylckes. In hetzelfde jaar verkoopt Naencke tevens landerijen aan dr. Gajus Nauta, te Sneek. Ze waren deze Offingawierster van Rincke Rinckedr en van Lieuwe Hennis aanbeërfd en gelegen te Goëngarijp in de door Lieuwe Hennis gebruikte sate (56 pm.;10 fl. 1 schelling of 6 st.). Zowel dr. Nauta als Otto Keimpes naastten in 1624[316] de koop door Feicke Breuticx en Bonske Bonskes, te Joure, van elf pm. in Nauta's sate, bemeierd door Intse Hendrix, en van vier pm. in de ert- of fennelanden in Ottes gebruikte sate. Verkopers zijn Jaeckle en Sweer Hommezonen, te Ylst, Claes Foeckes voor Ocke Foeckes, zijn broer, en voor Fem Hommes, vrouw van Thijs Cornelis, te Berlikum. Pas een aantal maanden later[317] krijgen Nauta en Otto consent op de koop van deze percelen van de eerdere niaarnemer Gats Renckedr, weduwe Tyalke Jans, te Joure. Otte Keimpes betaalde 48 gg./pm. Nauta's sate stond in 1511 op naam van Rencke Tiebbes. Diens weduwe Lolck en kinderen moesten als gevolg van cassatie van een vonnis van het nedergerecht in 1560[318] aan Nane Tiebkez, te Ylst, de erven van Feyte Tiebkez, te Uitwellingerga, Oege Piers, te Goëngarijp, en Feycke Naenckez, elk een achtste part van huis, stede en sate in kwestie laten volgen. Oege Piers is bij deze kwestie voormond over de kinderen van Hilck Rinckedr.[319] Het Beneficiaalboek noemt Oege Piers kerkvoogd van Goëngarijp en vermeldt van Rencke Tiebbes dat deze ten behoeve van de financiering van de bouw van "eens nyeuws klockhuys" vijf pm. patroonsland (de Wyefyff), op recht van wederkoop na verloop van vijf jaar, van de kerkvoogden had gekocht en dat hij eigenaar of bewoner was van een aan het pastoriegoed grenzende sate. In overeenstemming daarmee lijkt mij de informatie in het stemkohier (sate stem 8: predikant, sate stem 9: Nauta). Of er sprake was van belending tussen Nauta's sate en die van Renck en Otto (stem 25) heb ik niet nagegaan. Renck en haar beide kinderen verkopen in 1632[320] hun sate te Goëngarijp (45½ pm., bezwaard met 11 fl. en een rente van 52 st. aan Syoert Gerbens, te Broek) voor 3070½ gg. aan Renke Renkes en Eets Haijes, woonachtig aldaar. Rinck Rouckedr verhuisde naar Sneek. In 1644[321] is ze geldschieter (300 gg.) van het Goëngarijpster echtpaar Elingh Hayes en Ebel Greolts.
Uit dit huwelijk:

1. ROUCKE OTTES, geb. te Goëngarijp, tr. FOOCKEL JOHANNESdr, met wie hij te Broek woonde.

Foockel was een dochter van Meinsck Johannes (weduwe), die in 1618[322] een sate te Goëngarijp bemeierde van Romcke en Syoecke Eyisz. Roucke en vrouw leenden in 1622 en 1624[323] in totaal 700 gg. Roucke vestigde zich te Sneek en werd daar burger (inschrijving 5 febr. 1638). Zijn vrouw deed aldaar 20 dec. 1649 belijdenis. Naar het zich laat aanzien was de Sneker mr. metselaar Wyger Rouckes (tr. Sneek 15 april 1660 Antie Dircks), die op 2 april 1663 belijdenis deed, hun zoon. De namen van zijn jongste zoons Joannes (1665) en Otte (1667) wijzen in die richting. Hun doop werd voorafgegaan door die van Roucke (1662) en Grytie (1661). Wanneer in 1671 een van zijn kinderen wordt beluid wordt Wyger arm genoemd. Hij overleed niet lang voor 7 mei 1703 (datum beluiding). Rouke Wygers Roukema doet als jonggezel bij de Noorderpoort te Sneek op 13 april 1683 belijdenis.

2. TYETS OTTES, overl. na 1632.

Tyets is niet identiek met de gelijknamige vrouw van Syoucke Epes, boer te Goëngarijp. Dit blijkt in 1657.[324]

IVg. LOL ROUCKEdr (dochter van IIIa), overl. na 1649, tr. gerecht Doniawerstal 28 febr. 1611 GERRIT GERRITS, te Idskenhuizen, boer te Goëngarijp (sate stem 16), overl.

Wumkes.nl

tussen 1630 en 1640.
Ook Lol en Gerrit ging het financieel niet voor de wind. Dit maak ik op uit de lening van 700 cg., die zij in 1623[325] aangingen met Feicke Breuticks en Bonthie Bonthies, te Joure, en de verkoop door Gerrit in 1624 en 1627[326] van zijn bezit te Idskenhuizen en St. Nicolaasga. In 1628 is het echtpaar 50 cg. verschuldigd aan Heijn Annes en Jel Wlckes, te Goëngarijp, voor geleverd hooi. Twee jaar later staan ze voor hetzelfde bedrag in het krijt wegens gehaalde waren bij genoemde Jel. In 1649[327] verklaren Loll, haar zoon Jelle en schoondochter Bauck, vanwege verkoop aan Harmen Tyetses, te Joure, drie "koebeesten" verschuldigd te zijn, die ze vanwege de melk in bruikleen hebben. Harmen Tiethies deed in 1633[328] als curator over Broer (28 jr.) en Thiethie Gerritsz (24 jr.) rekening en verantwoording van zijn beheer sinds 1623. Dieuv Tiethiedr was alimentatie betaald voor hun achttienjarige zuster Jijsck Gerryts. Er is sprake van de kruidenierswinkel van Hans Gerryts, maar ook van een overleden broer Gerryt Gerryts. Laatstgenoemde zal niet identiek zijn met de echtgenoot van Lol Rouckedr, maar was vermoedelijk evenals Lol een nazaat van Broer Tiamckes (zie IVe).
Uit dit huwelijk:
1. AUCK GERRITS, te Joure.
Vanwege uitboedeling had Auck in 1647 een vordering van 100 gg. op haar moeder. Een jaar later[329] leende ze 100 phg. aan haar broer Jelle Gerrits. Ze is niet identiek aan Auck Gerrits, die ten tijde van haar huwelijk (tr. gerecht Haskerland 6 april 1659) met Anne Melisz, te Heeg woonachtig was. Dit maak ik op uit het derde deel van een halve sate (36 pm.) dat deze Auck in 1663[330] van de hand deed. De wederhelft van deze Goëngarijpster sate behoorde Anne Wlckes Swaga's erven toe. In 1619[331] werd bij verkoop van deze helft door Jeldou Gerryts aan Tarquinius Ulrici (Swaga), Gerryt Annes en Ede Wlckes, de sate Foeckemastaten genoemd en blijkt dat de wederhelft eigendom was van de erven van Rennert van Solckema.
2. JELLE GERRITS, te Goëngarijp, tr. BAUCK JACKLEdr.
3. CLAASKE GERRITS, tr. LUYTTHIEN JANS, opter Bant.

IVh. OENE WYBES (zoon van IIIc), overl. tussen 1618 en 1637, tr. N.N.
In 1618[332] vertegenwoordigt Oene de ingezetenen van Hoornsterzwaag bij een overeenkomst over het graven van een sloot. Oene liet naar alle gedachten drie kinderen na. Sibbren Oenes Rouckema (te Ylst, tr. Harlingen 11 mei 1668 Lyesbet Roelefs Hardehorst) was mogelijk een van hen. Meer zekerheid hebben we ten aanzien van:
1. Mr. WYBE OENES, chirurgijn onder de compagnie van hopman Ruerdt van Feytsma.
Hij verkoopt circa 1637[333] een derde van een zevende part van de halve sate, hem aanbeërfd van zijn grootmoeder, aan de Schoterlander bijzitter Jan Wybes Rouckema (IVi). Mogelijk is Wybe Roukema, die in 1661 te Workum een dochter Vrouckjen liet dopen, dezelfde. Aangezien deze Wybe zich niet als burger of als inwoner heeft laten registreren, lijkt zijn verblijf te Workum van korte duur te zijn geweest.

IVi. JAN WYBES ROUCKEMA (zoon van IIIc), dorprechter te Hoornsterzwaag, mederechter van Schoterland, overl. omstreeks 1656/57, tr. 1. N.N., en 2. AEFKE JANS.
Omstreeks 1621[334] staat dorprechter Jan Wybes in voor het bedrag van 100 daalders, die Jan Geerts, te Hoornsterzwaag, te Leeuwarden moest betalen om uit hechtenis aldaar te worden ontslagen. De koop van Jan Wybes en zijn vrouw in 1638[335] van een achtste part van een sate met huis te Jubbega en een achtste part van 2½ dagmaden hooiland op Rotstergaast werd genaast door Tijs Wijbes, naastligger en bloedverwant van de verkoopster. Een maand later[336] krijgen Jan Wybes Rouckema en N.N. (onleesbaar) Jans, echtelieden

Wumkes.nl

te Hoornsterzwaag, wel consent op de koop van een camp land met hoogveen en ondergrond voor 120 phg. Jan is in 1640 geregistreerd als eigenaar van de saten stem 5, 8 en 14 te Hoornsterzwaag. Op de Mildamster klok[337] valt te lezen: "in het jaer onses heeren 1643 heeft jacob noteman mij gegoten jan wijbes rauckema bijzitter des gerechts schoterland amelius van oenema grietman van schoterland". In 1646[338] koopt Jan Wybes Rouckema *het van haar moeder aanbeërfde twaalfde part van de sate en state land te* Oudega Sm., bemeierd door Ebele Tyebbes, van Wob Saeckedr, weduwe Evert Jans, te Alkmaar. Denkelijk is het dezelfde sate, waarin Jan in 1649[339] het van hun ouders aanbeërfde zesde part (457 gg.) koopt van Sytje Hendrickx en Saeck Hendricx, vrouw van Lammert Aernts. Uit zijn aankoop van een derde van een zevende part in de Broekster sate van zijn oomzegger (zie IVh volgnr. 1) mag worden opgemaakt dat Jan zelf een zevende part had geërfd. Wanneer in 1654[340] Dirck Nannes de afkoop (1400 gg.) van deze sate van Jacob Jochums laat proclameren worden slechts twee van de drie eigenaars genoemd, te weten juffrouw Terwisga en de mederechter Jan Wijbens, elk voor een derde part. Dit betekent dat Jan een zevende part heeft overgenomen. Met juffrouw Terwisga is Jelcke, weduwe Suffridus Lycklama, mede Gedeputeerde Staat en grietman van Ooststellingwerf, bedoeld. Suffridus laat in 1640[341] zijn koop van een derde part van een halve sate te Broek, bewoond door Bote Botis, proclameren. Behalve de naam van de verkoper(s) en de hoogte van de koopsom ontbreekt ook de datum van de derde proclamatie. Dat de koop is doorgegaan en niet na de tweede proclamatie van 4 juni 1640 is gestuit zouden we kunnen opmaken uit het stemkohier. Hierop komen Jan Wybes Rouckema en Suffridus van Lycklama voor als eigenaars van de door Bootte Boottes bemeierde sate (Broek stem 11 en 12). In 1661[342] blijkt de helft van de sate (108 pm.) eigendom te zijn van Jelthie Terwisga en de andere helft van de mederechter Gerben Clases, mr. Christianus Mollema en Wybe Jelgers. Laatstgenoemden verkopen hun aandeel (1500 gg. en zes zilveren dukaten) aan Tyeert Martens, te Broek. Mede-eigenaar Jelthie Terwisga kreeg echter consent op haar naasting van deze koop.
Op de lidmatenlijst van 1657 van Heerenveen vinden we het echtpaar bijzitter Jan Wybes en Aeffke Jans met de aantekening dat zij afkomstig was van Schoot. Aefke Jans kocht als weduwe Jan Wybes Rouckema op 11 juni 1668[343] zich voor 500 gg. in het St. Anthonygasthuis te Leeuwarden in.
Kinderen:
1. Lutgert Jans Rouckema, volgt Vf.
2. SIOERD JANS, geb. voor 1624.
3. MARTEN JANS, geb. voor 1624.
4. ROELEF JANS, geb. voor 1624.

Hij wordt op 9 juni 1649[344] met zijn zuster Lutgert en broers Sioerd en Marten genoemd wanneer vader zich borg stelt voor een echtpaar.

5. Dr. WIBRANDUS ROUCKEMA, geb. na 1624, advocaat Hof van Friesland (toel. 7 sept. 1652) en voor het gerecht van Schoterland, overl. na 1689[345], tr. Heerenveen 15 april 1660 MAYKE JOHANNESdr MILDAMS, weduwe van de schrijver (van een compagnie) Martinus Faber, aldaar.

Dat deze advocaat, die bij inschrijving als student te Franeker (1646) Sneek als plaats van herkomst opgaf, een zoon was van Jan Wybes Rouckema, volgt uit het feit dat hij oom genoemd wordt van een zoon van Lutgert (Vf volgnr. 4). Wibrandus promoveerde op 22 aug. 1652 te Franeker tot doctor in beide rechten. Op 19 juli 1660 doet hij te Heerenveen belijdenis. Vertrok hij eind 1662 met attestatie naar de Rijp (NH), op 29 april 1665 keerde hij met attestatie van Alkmaar naar Heerenveen terug. Mayke is op 6 aug. 1648 te Heerenveen met Martinus Faber gehuwd. Bij hem kreeg ze twee kinderen, waarover in 1664[346] Dr. Rouckema als curator is geauthoriseerd. Wybrandus Faber is in 1666 zeven-

Wumkes.nl

tien jaar oud. Dr. Rouckema verkoopt in 1657[347] "in kwaliteit" voor meer dan 2000 gg. het bezit van Jan Wybes Rouckema, gelegen te Oudega Smallingerland, bestaande uit fennen, maden hooiland, heideland en bouwland. Van de verkoop was "de stemme" en het "leegersteed op t kerkhof" uitgezonderd. Maike Joannis Meildam, die belijdenis te Heerenveen deed op 23 nov. 1648, was naar alle gedachten een volle zuster van Hesselius Meildam, zoon[348] van Johannes Wibrandi. Een zerk te Heerenveen[349] bevat het volgende grafschrift:
"Den 29 September / anno 1653 sterf den eersame(n) // Iohannes Wibrandi secretaris van Schoterlandt / geweest den tyt van 27 en o(ud) 58 iaren // Anno = sterf de eerbare en // de deu(gd)same Dovtien Hessels Beintema sy(n) huysvro(u) // Den 15 February 1640 is in / den Here gervst d' eerbare / Foeck Pybis we(duwe) van wylen / Hessel Hessels Beyntema ovd / 67 iaeren ende (leit) hier / begraven /".

IVj. OENE (Dr. HONORIUS) ROUCKEMA (zoon van IIId), geb. Leeuwarden circa 1596 (1637 41 jr.)[350], advocaat Hof van Friesland (toel. 21 sept. 1619), in 1648[351] pensionaris van Leeuwarden, overl. 19 nov. 1650, tr. AALTJE JURRIENS (VAN DER HEIDE), mogelijk lidmaat te Leeuwarden op 5 aug. 1642 als Aeltje Rouckema, dochter van Jurrien Siouckes en Bottie Tiercks (overl. 1617).
Aaltje had een interessante achtergrond. Feyo Tiercx Heydoma, haar oom van moederskant, was schatrijk. Van der Meer vermoedt dat haar grootvader, graan- en lakenkoopman te Leeuwarden, identiek is met de te Venetië woonachtige kunstschilder Tyerck Feyes alias Dierick de Vries aldaar.[352] Aaltje vermaakte bij testament (1667)[353] aan haar dochter Gertie haar linnen, wol, zilver, goud en 2000 cg. en aan kleindochter Boetia Atsma 1000 cg. Kleinzoon Oene Rouckema krijgt de zilveren mengelen beker en 1000 g. Tot diens curator benoemt ze haar broer Tierck Jurriens. Deze (dan Van der Heyde genoemd) biedt dan ook op 9 maart 1668 het testament ter registratie aan.
Uit dit huwelijk:

1. BOTH ROUCKEMA, tr. Stiens 7 mei 1648 ANTHONIUS KANN, advocaat (toel. 9 dec. 1639) en procureur-generaal van het Hof van Friesland, overl. 27 sept. 1678. Dr. Kann tr. 2. 1659 Elisabeth van Mars(s)um, weduwe advocaat (van) Vierssen, en 3. 1663 Rinske Faber.

Anthonius Kann schreef zich in 1636 in als lid van de vereniging van Leeuwarder studenten te Franeker.[354] Zijn promotie vond in 1639 te Franeker plaats. Belijdenis deed hij te Leeuwarden op 27 april 1649.

2. Dirck Rouckema, volgt Vg.
3. JURRIEN ROUCKEMA, ged. Leeuwarden 1 maart 1626.
4. GEERTJE ROUCKEMA, tr. Marssum 11 nov. 1660 JARICH ATSMA, geb. te Jorwerd, advocaat Hof van Friesland (geadm. 2 sept. 1656), overl. 8 okt. 1671, zoon van Gossuinus Atsma.

Jarich studeerde te Franeker en was voorzitter van de vereniging van Leeuwarder studenten. Te Leiden behaalde hij de doctorsbul. Hij verkreeg 8 dec. 1656 het burgerschap van Leeuwarden. Van 1668 tot 1671 zat hij op het fluwelen kussen, hij was vroedsman van Leeuwarden. Ten huize van een Leeuwarder wijnkoper schold hij op de familie Vierssen, prinses Albertine Agnes en anderen. Kennelijk had hij iets tegen de "hegerein".[355] Geertje deed belijdenis te Leeuwarden op 18 aug. 1658. Haar nalatenschap is in 1673[356] beschreven op aangifte van de dienstmeid Antie Feytses. In huis waren schilderijen (22 in totaal). Vier akten op naam van Oene Rouckema dateren van 1672, een testament van Dr. Honorius en vrouw van 17 mei 1643 en een afschrift van de laatste wil van Aeltie Jurriens, wed. dr. Rouckema, van 17 sept. 1667. Ook is sprake van een bundel oude brieven "raeckende de boedel van Dirck Allerts ende Geertie Oenes", en van een ontscheiding

Wumkes.nl

etc. tussen de kinderen van Jurrien Siouckes. Hun kinderen waren: Grietje, Botje, Gosse, Oene, Jurrien, Gossuinus en Jaeicke.
5. AALTJE ROUCKEMA, ged. Leeuwarden 3 juli 1639.

IVk. OENE GERRITS (zoon van IIIe), geb. circa 1581, boer te Deersum, tr. Sneek (ondertr. gerecht Rauwerderhem 20 mei 1606) GRIET JETSES, weduwe Ede Popckes, te Deersum.
Griet had bij haar man Aede drie kinderen met wie ze in 1606[357] een scheiding en deling aanging. Popcke Popckes, te Rauwerd, was hun curator. Griet werd bijgestaan door haar man Oene Gerrijts en haar schoonouders Hilck Oenedr en Sibe Pyters. Haar dochter Etie/Aetie Edes huwde achtereenvolgens Hans Claessen[358] en Gaucke Douwes, te Jelsum.[359] Haar zoon Jetse Edes, eveneens meier te Jelsum, liet niet lang voor 1 juli 1652 bij Teets Gerbens twee kinderen na, waarover Age Oenes en Jan Gerbens curatoren waren. Aangifte van Jetses sterfhuis vond plaats door Ede Jetses, gesterkt door Oene Gerryts, "zyn bestevader".[360] Laatstgenoemde komt in 1613 voor als pachter.[361] Oene en Griet zijn in 1632[362] betrokken bij een erfeniskwestie met Wygher Jorrits en Wybe Romckes, te Sneek, en Jacob Claeses, te Leeuwarden. Reyner Aenes en Aelke Melisdr hadden een huis te Leeuwarden aan het gasthuis en het weeshuis aldaar vermaakt onder voorwaarde dat twee proveniers door deze instellingen zouden worden opgenomen. Aelke zou echter aan de kinderen en kleinkinderen van haar volle tante Siu Aggedr 1500 cg. hebben toegezegd. Oene en Griet treden als mede-erfgenamen van Siu Aggedr op en maken zich sterk voor diens kinderen en kleinkinderen, uitgezonderd Pyter Egberts. Oenes sterfhuis is beschreven op aangifte van Romcke Oenes. Bij scheiding en deling is op 2 april 1657[363] aan elk kind 360 gg. 11 st. 15 p. toegewezen.
Uit dit huwelijk:
1. Romcke Oenes, volgt Vh.
2. Age Oenes Rouckema, volgt Vi.
3. Gerrydt Oenes, volgt Vj.
4. MAIJ OENES, innocent, leeft 1657.
Haar provisionele voorstanders zijn Sioerd Atis en Isbrandt Jarigs.
5. N.N., tr. SIBE TIEERDS.
Mogelijk betreft deze dochter Marij Oenes die overeenkomstig het testament wegens uitboedeling 800 gg. tegoed had van Oenes sterfhuis.

IVl. GERRIT SYBES ROUKEMA (zoon van IIIe), boer te Oppenhuizen, mederechter en dijksgedeputeerde van Wymbritseradeel, overl. tussen 1643 en 1647, tr. 1. in 1609 of 1610 LOLCK LOUWS, geb. circa 1585, dochter van Louw Murcks Sytsma van Cappenburg, te Oppenhuizen, en Hemck Tjallings. Gerrit tr. 2. circa 1635 TIETS JOHANS CNOSSENS, ged. Hommerts 26 dec. 1610, overl. na 1660, dochter van Johan Wpckes Cnossens, boer, dorprechter, ontvanger, kerkvoogd te Hommerts, mederechter en dijksgedeputeerde van Wymbritseradeel, en Jel Baesdr Algera.
Nadat Louw was hertrouwd met Rinck Jans gaat hij in 1610[364] met zijn kinderen over tot scheiding en deling van hun moeders en grootmoeders goed. Dochter Wyts is dan 23 jaar oud, zoon Merck is ook minderjarig, de ongeveer 25-jarige Lolck is vrouw van Gerrit Sybes. Te verdelen viel: landerijen te Warns, een sate te Oudemirdum op Allebirsteragaest, een sate op de Lutkegeest bij Sloten en een rente uit Bonne Sippessate te Doniaga. Lolck verkoopt in 1616[365] voor 848 gg. landerijen te Tjerkgaast. Louw komt nogal eens als debiteur voor.[366] Met zijn zwager Syuerd Jans, van Nijland bij Bolsward, broer van zijn tweede vrouw, kon de familie niet veel eer inleggen. In nov. 1601 had deze zijn moeder bestolen, "vorderen ontucht" gepleegd, zich aan dronkenschap en "spelen" bezondigd.

Wumkes.nl

Op voorspraak van naaste familieleden en de belofte zijn leven te beteren werd Syuerd op 24 nov. 1601 uit hechtenis ontslagen. In maart 1603 bracht hij aan Lou Murcks "opt kerckhoff inden dorpe Nieuwland een swaaren wonde" toe. Vervolgens raakte Sytse, te Schettens, in een Bolswarder herberg door zijn toedoen in zijn borst gewond en had hij in 1603 zijn zwager Jouke Pieters "met een karabiner een gat in t hooft gesmeten". Een vechtpartij in de herberg te Bozum met ongelijke wapens ("naacten pongiaart" versus "cleyn meske") had de dood van Buwe Martens tot gevolg. Syuerd Jans werd op 26 jan. 1605[367] ter dood veroordeeld. Gerrit is in 1640 meier van sate stem 23, eigendom van de erfgenamen van Tanneke uit der Hove. Naar in 1642/1643[368] door administrateurs is verantwoord had de kerk van Oppenhuizen recht op een eeuwige rente van 5 cg. 8 st. uit de sate van Gerrijt Sijbes. De hoogte van dit bedrag maakt aannemelijk dat het om de rente uit Gerrit Romckessate van 1583 (zie IIIe) gaat, in beide gevallen 108 st. Volgens een zerk van negen bij circa zes voet zijn Gerrits schoonouders Johan en Jelcke respectievelijk in 1636 en 16?? in de kerk van de Hommerts begraven. Een hoofdsteen van 2½ bij 2 voet aldaar dekte het graf van Tiets haar jong in 1611 overleden zusje Gosling. In 1642 is Gerrit, uit hoofde van zijn vrouw als mede-erfgename van haar vader, in proces gewikkeld met vijf van de acht erfgenamen van haar oom Aene Wpckes, vertegenwoordigd door Sipcke Aenes, te Rauwerd. Dat er een erfenis te verdelen viel, blijkt wanneer in 1643[369] Wpcke Johaens (Cnossens) cum socijs procespartij genoemd wordt voor diezelfde Sipcke, die optreedt als curator over Wpke Jeltes. Laatstgenoemde was een van de zes wezen van Jelte Jeltes bij Trijn Aenedr, van wie in 1642 sprake is. Wpcke Johans representeert in deze kwestie twee van de vijf erfgenamen van Thomas Wpckes (Cnossens).

Uit het eerste huwelijk (volgorde onbekend):

1. Louw Gerrits Rouckema, volgt Vk.
2. Romcke Gerrits Rouckema, volgt Vl.
3. PYTER GERRITS ROUCKEMA, tr. 1. Workum 25 jan. 1661 JAYTS TJEERDS, en 2. aldaar 14 jan. 1665 HINKE TJERNES.

Pyter was, volgens zijn inschrijving (8 juni 1658) als burger van Workum, afkomstig uit Oppenhuizen. Gerrit, ged. Workum 17 okt. 1666 als zoon van Pytter Gerrits, is wellicht een zoon.

Uit het tweede huwelijk:

4. Johan Gerrits Rouckema, volgt Vm.
5. Hylck Gerrits Rouckema, volgt Vn.

Va. LOUW STOFFELS ROUCKEMA (zoon van IVc), geb. circa 1605, boer te Oppenhuizen, tr. ANTJE WLCKES, beiden overl. na 1670.

Omdat Louw Stoffels meerderjarig is geworden doen Broer, Oene en Tyemcke Roukes Roukema in 1630[370] rekening en verantwoording gedaan van hun beheer sinds 17 mei 1627 ten overstaan van Rouke Broers, een bloedverwant, en Freerck Syouckes. In 1640 is Louw meier op sate stem 26 te Oppenhuizen, eigendom van Harmke Terwisscha. Drie jaar later[371] behoort hij tot de gemeenteleden, die de rekening ontvangen van Wybe Feytes en Lou Gerrits (Vk) van hun beheer van het kerkegoed. In tegenstelling tot Gerrit Sybes (IVl) ondertekende Lou Stoffels niet als Rouckema. Tieert Wlckes en Louw Stoffels rekenen in 1655[372] af als curatoren over de kinderen van de overleden Pieter Sjoerds. Louw verantwoordt als voogd van de in 1662[373] meerderjarige Ansck Pieters (zie IVc volgnr. 3) onder meer door zijn pupil gemaakte reiskosten van Wommels naar Oppenhuizen, en huisvestingskosten voor de periode "doen sij toe Sneek toe Mr. lagh". In 1663[374] ontvangen Louw Stoffels en Pieter Lieuwes, ooms, de rekening sedert 3 juni 1658 van Jucke Meijes, te Broek, vader en tutor van Greelt, zijn zoon bij Trijntie Wlckes. Greelt is

Wumkes.nl

dan 23 jaar. Na het overlijden van zijn dochter, schoonzoon en kleinzoon verhuist Louw naar hun bedrijf en nemen hij en zijn vrouw de opvoeding van de twee kleindochters ter hand.
Uit dit huwelijk zijn bekend:
1. Stoffel Louws Rouckema, volgt VIa.
2. Ansck Louws, volgt VIb.

Vb. LYOPCK STOFFELS (dochter van IVc), geb. circa 1617, tr. tussen 1635 en 1638 FETSE ATSES, geb. circa 1611, boer te Goëngarijp, overl. na 1674.
Lyopck Stoffel Roukisdr is achttien jaar wanneer ze in 1635[375] haar broer Low aanwijst om haar vermogen te administreren en de rekening van haar (oom en) voogd Tyamcke Rouckis Rouckema in ontvangst te nemen. Haar broer Rouke Stoffels ondertekent bij die gelegenheid als "van Roukema". Wanneer Lou in 1638[376] eindverantwoording doet is Lyopck echtgenote van de 27-jarige Fetse Atses. Mogelijk waren haar schoonouders Atze Fedtzes en Ock Auckes, debiteuren in 1621[377]. Fetse Atses is in 1640 meier van de erven van Joucke Oenema op sate stem 20 te Goëngarijp. Ook sate stem 23 was bezit van de Oenema's (1640 erven Jouke Oenema; gebruiker Ids Ruirds). Een van deze boerderijen verkreeg Jouke Oenema door koop van Oege Oenes, de andere zal hem aanbeërfd zijn van zijn grootmoeder Ath (Ofckes) Fernia, weduwe Joucke Tiepckes Oenema, die evenals haar schoonvader aldaar "op 't zuid van de kerk" zal hebben gewoond.[378] In 1644[379] regelt Fetse Atses de scheiding en deling van de nalatenschap van zijn plaatsgenoot Willem Hendriks, waarbij wordt meegedeeld dat de weduwe Wlck Oege Oenis "is sitten gebleven met vier cleine kinderen" en "kwalijk den huismannestaat solde konnen onderholden". Fetse leende aan zijn plaatsgenoot Pyter Syoerts 100 gg. en kocht in 1666[380] aandelen ter waarde van 185 gg. in landerijen, die zijn zwagers Lou en Roucke Stoffels wegens erfenis waren aangekomen in veertien pm. te Goëngarijp, gelegen achter het huis van Jelle Gerryts.
Uit dit huwelijk vier kinderen:
1. SYOUCK (FETSES), tr. N.N., beiden overl. voor 17 mei 1674.
Fetse Atses leende in 1674[381] als bestevader van het weeskind van zijn dochter Syouck 275 gg. aan de kerkvoogden van Goëngarijp.
2. ATSE FETSES, overl. dg. Joure 19 april 1708, boer te Goëngarijp (1698 sate stem 20), tr. 1. gerecht Haskerland 17 juni 1677 ACKE TIERCX, van Joure, tr. 2. TIET REYTSES.
3. STOFFEL FETSES, overl. voor 1713, boer te Goëngarijp (1698 sate stem 15 en 16), tr. 1. ANTIE HOBBES, 2. GRIET KLASES, en 3. TRIJNTJE FOKES.
Zou Stoffel op zeventien- tot achttienjarige leeftijd boer geworden zijn? In 1654[382] proklameerde zijn vader namelijk de afkoop van Intie Iedes plaats (1640 meier stem 15; landheer Pyter van Eysinga) te Goëngarijp van Rentse Rienckx voor 1180 gg. Op 8 sept. van dat jaar had Fetse van de koopsom 1000 gg. betaald.[383] Aucke Pyters, een neef van vaderszijde, is sedert 1702[384] curator over Stoffels kinderen Lipk (23 jr.), Fetse (13 jr.), Trijntie (9 jr.) en Hobbe (7 jr.).
4. POPCK FETSES, overl. tussen 1670 en 1675, tr. PYTER HENDRICKS, boer te Broek. Pyter tr. 2. gerecht Doniawerstal 14 april 1675 Tet Rinses, te Broek.
Pyter en Popck lenen in 1668 en 1670 geldbedragen van 200 gg. en 500 cg. van Wopcke Jacobs, mr. schoenmaker te Joure, en Trijntje Gerbens. In 1674[385] klopt Pyter Hendricks voor 200 gg. aan bij zijn zwager Atse Fetses, jongman te Goëngarijp. Gedurende lange tijd bemeierde Pyter een sate van 90 pm. (2 stemmen, 20 fl. 5 st.) te Broek. In 1687[386] wordt hij eigenaar door koop van Johannes Pauw, heer van Rijnenburch, eerste ritmeester van de compagnie en garde van de prins van Oranje. Het zal gaan om de sate, die in 1698

Wumkes.nl

bekend staat als sate stem 18 en 20 te Broek, gebruikt door en eigendom van zijn zoon[387] Aucke Pyters. Gelet op de vermelding in 1640 van Hendrik Pyters als meier van sate stem 20 behoorde Aucke tot de derde generatie bewoners. Zeven jaar na de aankoop[388] krijgt Pyter Hendricks als naastligger consent op de koop van drie achtste part van elf pm. min een varndel land te Broek en drie pm., gelegen in de Leijencamp, mandelig met de erven van Tiomme Rienx voor de helft en Boocke Ales voor een achtste part. Verkopers van de drie achtste parten zijn Pier Beerns voor een achtste, Christiaan Johannes voor zich en als gelastigde van Johannes Hylckema voor een achtste, Dirck Johannesz namens zijn vrouw Sytske Coerts en Tiedger Coerts voor een achtste part. De drie pondematen worden verkocht door Pier Beerns, Dirck Johannes en vrouw, voor de helft en door Tiedger Coerts voor de wederhelft. In 1707[389] gaan Aucke Pyters en zijn vrouw Kunne Gerrits een ruil van landerijen aan met Hessel Vegelin van Claerbergen, grietman van Haskerland. De grietman krijgt een stukje land (een tot anderhalve pm. groot) onder Snikzwaag achter de fenne van Auckes achterhuis, terwijl deze in het bezit wordt gesteld van land in de 17de stelle van Broek. Behalve dat een regeling werd getroffen terzake het verschot van Aucke van 150 cg. aan de mede-eigenaars van de 19de stelle (in ruil voor een rentevrije lening van 143 cg. van 11 febr. 1694[390] aan Wybe Tiommes, mr. schoenmaker, Hylcke Tiommes, scheepstimmerman, en Anne Tiommes, schoenmaker, mocht Pytter hun halve fenne gebruiken), zou de grietman op eigen kosten een molendijk dwars over Auckes land laten leggen, een sloot laten graven, de molen verplaatsen en bedrijfsklaar maken en een dam laten maken om van Aucke Pyters landerijen op zijn door ruil verkregen landerijen te kunnen komen. Een paar maanden later[391] ruilt de grietman zijn aandeel in akkers onder de 36ste en 37ste stelle te Westermeer tegen het bezit van Wybe, Hylcke en Anne Tiommes in de 19de Broekster stelle. Bij de aankoop in 1719[392] van 17 pm. te Broek van Johan Vegelin van Claerbergen, rentmeester van het geestelijk goed van Kempeland en dijkgraaf van de 7 grietenijen en de stad Sloten, worden Aucke Pyters en Cunne Gerrits "eijgenerfden" te Broek genoemd. Verkoper bedingt dat de kopers de floreenlasten van dit land onder hun 20ste stelle zullen brengen. Een jaar later[393] koopt het echtpaar van Rienck Oenes, huisman te Oldeboorn, 5 pm. weideland in een met kopers mandelig perceel op de Zijlroedewal te Broek. In 1727[394] gaan genoemde Vegelin van Claerbergen, grietman van Doniawerstal, enerzijds en Sicke Klases, koopman, en Jacob Clases, beiden te Joure, en Auke Pyters, huisman te Broek, als voogden van de mennonite gemeente van Joure een ruilkoop van land te Broek aan. Auke, inmiddels hertrouwd, ging in 1734[395] over tot scheiding en deling met zijn pas gehuwde en inwonende zoon Pyter. Deze werd naast 2450 cg. en een "bollepraam" een sate te Noorderbroek (nr. 2), gekocht van de erven van Hylcke Wierda, toegewezen. Twee jaar later[396] volgt een akkoord tussen Pyter en Aukes weduwe Siouck Sydses. Zij kon op grond van Aukes testament aanspraak doen gelden op 500 cg. en 20 zilveren dukaten. In het quotisatiecohier wordt Pyter Aukes getypeerd als "treftig eigenerfde boer". Ten tijde van het pachtersoproer hoorde hij klokgelui. Hij ging op het lawaai af in de veronderstelling dat brand was uitgebroken. Dit bleek niet het geval te zijn. Slechts zijn plaatsgenoten waren verhit. Hij kreeg te horen dat ze hem als bijzitter wilden afzetten.[397] Nu stond Pyter de grietman niet alleen als mederechter bij, maar hij huurde van hem ook veel land.[398] Ook moeten we bedenken dat Pyter als eigenaar van twee stemdragende boerderijen (nummers 4 en 20, 156 en 116 pm. groot) de grietman aan een meerderheid in Broek kon helpen. Johan Vegelin van Claerbergen bezat daar namelijk 16 van de 36 stemmen. Pyter liet ook een huis op het Noordend van de Torensteeg te Joure na.[399] Volgens de personele kohieren was hij de hoogstaangeslagen boer van Broek en vererfde zijn vermogen op zeven kinderen.

Wumkes.nl

Vc. ROUCKE BROERCKES (zoon van IVd), geb. voor 1630, dorprechter te Lemmer, tr. Follega 9 sept. 1655 ANTIE MARTENS, te Balk.
Uit dit huwelijk (gedoopt Lemmer):
1. BRORCKE ROUCKES, ged. 19 febr. 1660.
2. SYTS ROUCKES, ged. 24 febr. 1660.
3. ETTIE ROUCKES, ged. 31 mei 1660.
4. ROMCK ROUCKES, ged. 14 sept. 1662, overl. voor 10 jan. 1664.
5. ROMCK ROUCKES, ged. 10 jan. 1664.

Vd. OENE BROERCKES (zoon van IVd), ged. Lemmer 22 sept. 1633, belijdenis aldaar 7 mei 1681, tr. 1. N.N., tr. 2. Follega 27 sept. 1685 REINTJE KLAZES, overl. 6 april 1711.
Oene en Reintje verkochten in 1690[400] een perceel land bij de Lemmer aan Eritia van Scheltinga. De lidmatenlijst van 1691 meldt hun verhuizing naar Vierhuis (onder Delfstrahuizen).
Uit het eerste huwelijk (gedoopt Lemmer):
1. ROMCK OENNES, ged. 23 juni 1662, jong overl.
2. HYLCK OENNES, ged. 25 okt. 1663.

Ve. SYBRICH BROERCKES (dochter van IVd), ged. Lemmer 18 april 1636, tr. PYTTER JACOBS CORTINGH.
Het echtpaar doet in 1664 te Lemmer belijdenis. In 1670 wordt hen attestatie naar Sappemeer verleend. De lidmatenlijst van 1691 van Lemmer noemt Sybrig Broerkes, weduwe Pytter Corting, met de aantekening "versturven".
Uit dit huwelijk (gedoopt Lemmer):
1. GERRYTIE PYTTERS, ged. 11 okt. 1663.
2. ROMCKJEN PYTTERS, ged. 26 dec. 1668.

Vf. LUTGERT JANS ROUCKEMA (dochter van IVi), tr. voor 1648 CORNELIS LYCKLES SWARTIEN, biersteker[401], overl. circa 1674, zoon van Lyckle Cornelis Swartien, eveneens te Heerenveen, en Barber Reiners.
Woonden Cornelis Swartien en Geertien Lyckles, grootouders van Lutgerts man, te Leeuwarden bij de Vismerckt[402], Lutgerts schoonouders kochten in 1633[403] een huis met dakbedekking van riet ("reiddacte") boven in het Heerenveen voor 100 daalders. In 1640[404] deed Lyckle een huis te Nijbrongerga voor 161 cg. van de hand. Hij hertrouwde te Heerenveen op 12 dec. 1645 Antje Michiels Hofmans, te Joure. Uit dit huwelijk werd in 1650 een dochter Tjiets geboren. Haar moeder vinden we in 1646[405] als Aeltie Michiels, weduwe Mr. Lambert Claesz, genoemd. Mr. Lambert, chirurgijn te Joure, was gegoed in het schoutambt Beilen. Voormomber over Antjes/Aeltjes kinderen Claes en Marichie Lamberts is Jan Claesz, te Groningen. Naar die stad vertrekt Berber Lycklis Swartien in 1667. Als ik het goed heb, was er in 1646 sprake van dat haar half- of stiefbroer Claes naar de Latijnse school zou gaan. Lutgert en Cornelis gaan in 1648[406] een ruilkoop aan van holtbosch en landerijen te Nijehorne met Roucke Tiedgers en Tial Sierdts.
Uit dit huwelijk:
1. ROMKJEN CORNELISdr, ged. Heerenveen 31 dec. 1643.
2. GEERTRUIT SWARTJEN, ged. Heerenveen 24 jan. 1647.
3. TRIJNTJE CORNELIS SWARTJENS, tr. Heerenveen 16 juli 1671 Mr. ANDRIES JANNES/JOHANNES NITTERTS, van Wolvega, mr. chirurgijn.

Andries doet belijdenis te Heerenveen op 1 okt. 1671. Hij en Trijntje laten daar in de ja-

Wumkes.nl

ren 1672-1692 veertien kinderen (waaronder een Lutgert) dopen.

4. LYCKLE CORNELIS SWARTIEN, geb. circa 6 maart 1660, mr. chirurgijn te Amsterdam, tr. (attestatie Heerenveen 1 aug. 1685) YMKJEN WILLEMS, afkomstig van de Knijpe.

In 1674 wordt over Lyckle, in zijn vijftiende jaar, Mr. Andris Johannesz als curator geauthoriseerd. Lyckle wordt gesterkt door zijn gelijknamige grootvader en zijn oom Dr. Wibrandus Rouckema. Op 6 maart 1685[407] bedankt Lyckle zijn curator, nadat deze in het bijzijn van zijn oom (de notaris) Tinco Swartjen rekening en verantwoording heeft gedaan.

Vg. DIRCK (Dr. THEODORUS) ROUCKEMA, (zoon van IVj), advocaat Hof van Friesland (toel. 4 sept. 1644), tr. Marssum 22 april 1649 BERBERTJE PYTERS.

Dirck is op 3 sept. 1641[408] lid van de vereniging van Leeuwarder studenten te Franeker geworden. In Frankrijk promoveerde hij tot doctor in beide rechten. Circa 1646 keerde hij naar Leeuwarden terug. Dirck Rouckema was ook drankhandelaar, geen vinoloog, maar biersteker.[409] Wegens openbare dronkenschap moest hij uitwijken naar dorstiger oorden (Oost-Indië).

Uit dit huwelijk:

1. Oene (Honorius) Rouckema, volgt VIc.

Wapen op de zerk van Romcke Oenes.

Vh. ROMCKE OENES (zoon van IVk), geb. 1612, boer, overl. 24 april 1666, begr. te Deersum, tr. AELTIE WYBRENS, wellicht dochter van Wybren Mircks.

Volgens kwitantie had Romcke Oenes op 28 mei 1650 de helft betaald van de 3900 gul-

Wumkes.nl

den, die hij volgens reversaal (voor de overname van het bedrijf) aan zijn vader verschuldigd was. Met Pyter Clasen, te Lekkum, werd hij in 1652[410] voogd over de achttienjarige Antje Hanses en de elfjarige Ede Hanses. Drie jaar later[411] assisteert Romcke, als oom, Ede en Claeske Jetses, kinderen van Jetse Edes en Tetske Gerbens. Aege Oenis, te Tjalhuizum, is in nov. 1666[412] geauthoriseerd als voogd over de negentienjarige Mirck en zeventienjarige Maeicke Romckes. Op zijn verzoek is een maand later[413] Romckes sterfhuis beschreven. In de inventaris is sprake van een huurcontract tussen Oeds Fockens Eringa en Wybren Mircks (28 febr. 1643), een koopbrief (1 mei 1629) van Jeppe Tjallings en Sydtske Jetsedr, tot voordeel van Jes Haithies. Een aandeel in landerijen te Irnsum, gebruikt door Syds Tjallings, bracht 57 gg. huur op. Romckes veestapel bestond uit vijftien melkkoeien, zes hokkelingen en een paard. Wytse Finia was nog zestien gulden en zeventien stuivers verschuldigd wegens koop van een "bolle" (stier). Behalve veel linnen en ander textiel zijn ook genoteerd een zilveren kroes, vijf zilveren lepels en een brandewijnskroeske. De waarde van Romckes nalatenschap werd in 1667[414] vastgesteld op 3388 gg. 23 st.
Op zijn zerk te Deersum valt te lezen: "Anno 1666 den 24 april is in den Heere ontslapen den Eersame Romcke Oenes olt zynde 56 iaren en leit alhier begraven".
Uit dit huwelijk:
1. Murck Romckes Rouckema, volgt VId.
2. MAICKE ROMCKES, geb. circa 1649, tr. circa 1667 ENGELBERTO WOBBEMA, predikant te Deersum-Poppingawier, overl. 1674.

Te Franeker, waar hij studeerde, (im. 1653 Engelbertus Wobbema Snecanus phil.) deed Bertus op 22 april 1655 belijdenis. In 1662 volgt hij zijn vader als predikant op. Deze, Hermannus Engelberti Wobbema, wordt in 1641[415] koper van de helft van de sate en state Albada te Poppingawier met de helft van het huis, bomen en beplanting, zwanenjacht, eer en feer. Van die aankoop heeft Engelbertus vermoedelijk niet direct profijt gehad, want dat zijn vader als stroman had gefungeerd, leid ik af uit de relaxatie door Agge Mircks in 1648[416] ten behoeve van grietman Tjalling van Eysinga van het gebruik van de helft van het huis, de sate en state Albada. Maicke en Engelberto lieten een dochter Anna na, gehuwd met dr. Angelus Tinga. We mogen hem beschouwen als zoon van Popke Elings Tinga, mr. kleermaker te Franeker op de Hoogstraat, en Geeltie Engels.[417] Dr. Angelus Tinga heeft in 1674[418] als vader van zijn twee kinderen, die erfgenamen waren van hun grootvader ds. Wobbema, een kwestie met Mirck Romckes over een geldbedrag (350 g.). Angelus liet 21 febr. 1666 te Franeker een zoon Popke dopen. Styntie Angelis Tinga, wier attestatie van Berlikum op 24 nov. 1718 te Harlingen binnenkwam, is ook kleindochter van Maicke Romckes.

Vi. AGE OENES ROUCKEMA (zoon van IVk), geb. 1614, overl. 16 febr. 1671, begr. Tjalhuizum, tr. tussen 1640 en 1643 BAUCK HOYTES FOECKAMA, geb. circa 1607, dochter van Hoyte Wybes Foeckama, dorprechter Folsgare, mederechter van Wymbritseradeel, en Hilke Jans. Bauck tr. 1. 1629 Anne Wybes Goslinga, dorprechter van Tjalhuizum, overl. 1640.[419]
Schoonvader Foeckama was gerechtigd tot het houden van zwanen.[420] Wanneer Bauck 3 tot 4 jaar oud[421] is, kopen haar grootouders Wybe Ulbes Fueckema en Reijnsck Hoytedr, te Tjalhuizum, de sate "Hetsma" op Soelsterwieren (72 pm.) gebruikt door Watse Lijeuwes, voor 50 gg./pm. Verkoper Mirck Bonnes, secretaris te Ylst, was rechtsopvolger van zijn broer Pieter, die deze sate van vader had geërfd. Als oom van vaderskant is Age Oenes in 1652[422] met Jan Gerbens, oom van moederskant, geauthoriseerd tot voogd over de achttienjarige Ede en de tienjarige Claeske Jetses. Age Oenes is in 1657 het sterfhuis van zijn vader 70 gg. schuldig wegens de koop van twee koeien.

Wumkes.nl

Aan Ages verscheiden herinnert het volgende randschrift op een Foeckemazerk te Tjalhuizum: "Anno 1671 den 16 Februari is in de Heere gerust den eersame seer discrete Age Oenis Roukama out ontrent 57 en leit hier begraven".
Uit dit huwelijk:
1. Anne Ages Rouckema, volgt VIe.

Vj. GERRYDT OENES (zoon van IVk), boer te Terzool, overl. na 1666, tr. voor 1651 GRETS DOEDES.
Bij akkoord van 11 juni 1651[423] doen de kinderen van de overleden Doytse Piers voor iets meer dan 100 gg. afstand van hun recht op bewoning van het door hun vader bewoonde huis en op het gebruik van de landerijen ten gunste van Gerrit Oenes. Romcke en Agge Oenes staan hun broer in dezen bij. In 1657[424] zijn zij als curatoren over de kinderen van Gerryt en Grets voor 500 gg. kopers van twaalf pm. en acht eins te Terzool, gebruikt door Pier Gerryts, van de erven van Jorrijt en Pier Wopckes. De transactie betreft landerijen in Bungwierstersate, waarvan de gebruiker Pier Minnes in 1619[425] bij de gerechtigden van het Lieve Vrouwe of Albadaleen te Poppingawier als "onse mande meijer" bekend stond. De opvolging op Bungwierstersate van Doitse Piers en diens vader Pier Minnes door Gerrydt Oenes valt ook op te maken uit een beschikking van het college van Gedeputeerde Staten van 1659, volgens welke Gerrit de moeder van een beneficiant van dit leen het achterstallige van 224 st. moest betalen.[426] Volgens akte van 16 aug. 1658[427] pretendeerde Gerrit Oenes van zijn naaste verwanten een groot bedrag aan rente uit kracht van zijn moeders testament. In 1664[428] wordt de rekening van Romcke en Age Oenes ontvangen door Wybe Gerrits, meerderjarig, en Jan Ottis, schoolmeester en dorprechter te Wier.
Als kinderen van Gerrydt Oenes worden genoemd:
1. WYBE GERRITS, geb. circa 1639.
In 1666[429] verkopen Gerryt Oenes, Wybe en Doede Gerrytszonen, zestien pm. te Terzool (150 gg./pm.) aan Jeltje Terwisga. In hetzelfde jaar[430] gaan Doede en Wybe Gerrits tot scheiding over met de wezen van Romcke Oenes en Merck Romckes.
2. Doede Gerrits, volgt VIf.

Vk. LOUW GERRITS ROUCKEMA (zoon van IVl), geb. voor 1618, boer te Oppenhuizen, overl. voor 24 april 1666, tr. DOEDJE SJOERDS, dochter van Sjoerd N. en mogelijk van Siouk Pieters.
Een overzicht van Louws ontvangsten en uitgaven als administrateur van het kerkegoed van Oppenhuizen heeft de tand des tijds niet doorstaan, maar wel de notitie van 15 jan. 1643[431] "Lou Gerrits ontfang bedracht 259-15 sijn wtgave hierentegens bedracht 173-0-8, soe wort bij goede rekenschap befonden dat hij de patroen s(u)ijver schuldig blijft 86-14-8. Aldus hebben Wijbe Feytes ende Low Gerrit die gemeente rekenschap gedaen van haere admijnestratie bedanckende haer". In 1659[432] overhandigt Dirck Sioerdts, curator over de wezen van Louw Gerrits en Doedtie Sjoerds, zijn rekening aan de honoraire curatoren Romke en Pyter Gerrits Rouckema. In 1667[433] rekenen Dirk Sioerdts, Geert, vrouw van Jan Cornelisz, en Symen Sjoerds af als erfgenamen ten behoeve van Romke Gerrits, voogd over de vijf minderjarige kinderen van Lou en Doedtie, van hun beheer sedert 7 mei 1664 van de nalatenschap van Siouk Pieters. De erven van Durck Sioerdts, te Ylst, doen rekening en verantwoording van het beheer sinds 1659 op 11 nov. 1674[434]. Die erfgenamen zijn Siucke Sjoerds, vrouw van Tiepke Jans, te Joure, Geertje Sjoerds, vrouw van Jan Cornelisz, te Loënga, Symen Sjoerds, te Oldeboorn, en de kinderen van Doedje Sjoerds.
Uit dit huwelijk:
1. Sybe Louws, volgt VIg.

Wumkes.nl

2. LOLK LOUS, overl. tussen april 1672 en jan. 1675, tr. voor dec. 1667 JAN GELCKES, mr. kleermaker en lakenkoper te Joure.

Oene Jans, vrijgezel te Broek, verklaarde in totaal 153 cg. wegens "laecken en andere cramerije aen mij debiteur gelevert tot cledinge ende arbeijtsloon" verschuldigd te zijn aan Jan en Lolck.[435] In 1680[436] vordert mr. Jan Gelckes van Sybe Louws, te Broek, betaling van 50 cg. en verschuldigde rente volgens handschrift van 16 juni 1670. In hetzelfde jaar procedeert hij tevens als Jan Gelckes, mr. kleermaker op de Joure.[437] In 1675[438] wordt Sybe Louws door het gerecht van Haskerland geauthoriseerd tot voogd over de niet met naam genoemde kinderen van Lolck en Jan.

3. GEERT LOUWS, vrouw van JAEN MELCHERS.
4. HYLCK LOUWS, vrouw van ULBE WAJES.
5. SIOUCK LOUWS, vrouw van BAUCKE RINCKES.

Uit dit huwelijk waarschijnlijk Lou Baukes (zie ook Vm), overleden tussen 1744 en 1749, in 1697[439] gebruiker van een pondemaat land in "suide ruigland" onder Oppenhuizen. Dit is echter niet te staven door namen van kinderen, want er is van Louw (tr. voor 1708 Akke Sipkes, beiden lidmaat te Uitwellingerga) slechts een dopeling bekend.

6. Sipke Louws, volgt VIh.
7. WYTS LOUWS, vrouw van ANDRYS PIETERS.

Misschien zijn zij ouders van Age Andries Rouckema (te Heeg, tr. Bolsward 1719 Jannetie Pieters, weduwe Pytter Sanders).

VI. ROMCKE GERRITS ROUCKEMA (zoon van IVl), dorprechter te Oppenhuizen, tr. FIOCK RIENCKS.

Romcke verhuisde van Terhorne naar Haskerdijken, waar hij in 1668/1671[440] genoemd wordt.

Vader van:

1. Gerrit Romckes Rouckema, volgt VIi.

Vm. JOHAN GERRITS ROUKEMA (zoon van IVl), kerkvoogd van Uitwellingerga, overl. in of voor 1690[441], tr. 1. JOUCK JAENS en 2. YFFKE BAUCKES.

Gerrit Atses, dorprechter/ontvanger van Oppenhuizen, was in maart 1690 curator over de minderjarige kinderen. In 1738 verkochten Tzietske Johannes, vrouw van Zacharias Cramers, schepen te Sneek, Willem Gerryts, te Grou, en Johyannes Sybouts, te Goënga, hun derde parten van een huis, hovinge en hieminge te Uitwellingerga aan Louw Baukes, huisman aldaar.[442]

Uit het eerste huwelijk:

1. TYTTIE JOHANS.
2. JELTJE JOHANS.
3. Gerrit Johans, volgt VIj.
4. Tietske Johans Roukema, volgt VIk.

Bij zijn tweede vrouw had Johan een zoon:

5. BAUCKE JOHANS.

Vn. HYLCK GERRITS ROUCKEMA (dochter van IVl), tr. 1. circa 1657 POPCKE UYLCKES, tr. 2. voor sept. 1660 WYTSE MURCKS, te Stavoren, overl. circa 1664, eerder gehuwd (tussen 1640 en 1650) met Wick Agges, zoon van Murck Louws Sytsma van Cappenburch, te Kolderwolde, en Yd Heeres. Hylck, te Uitwellingerga, tr. 3. (ondertr. Sneek 22 aug. 1668) JOHANNES JANS SCHAEP, aldaar, vervolgens woonachtig te Stavoren.[443]

Uit het eerste huwelijk:

Wumkes.nl

1. UYLCKE POPCKES, geb. circa 1658.
Zijn voogden zijn in 1660[444] Atse en Jouw Uilckes. In totaal 24 zilveren knopen werden voor hem bewaard door oom Johan Gerryts. Tiets Gerryts kwam 50 cg. toe, Johan Rouckema 9 gg. 22 st. en Romcke Gerrijts 150 gg. Op 3 nov. 1670[445] overhandigt Tietske Goslix, weduwe Jouw Ulckis, de rekening van haar mans voogdij over Ulcke aan Atse Ulckes, te Oppenhuizen, en Aucke Atses aldaar. Uilcke verkreeg van het Hof "veniam aetatis". Zijn voogden keerden hem 1155 gg. uit.
Uit het tweede huwelijk:
2. WICK WYTSES, geb. circa 1661, tr. 1. Stavoren 16 jan. 1687 BROER LYCKLIS, en 2. aldaar 13 febr. 1698 LIEUWE JARICHS.
Uit het eerste huwelijk: Hilck (1687), uit het tweede: Hilck (1699) en Jarich (1700), allen gedoopt te Stavoren.
3. YD WYTSES.

VIa. STOFFEL LOUWS ROUCKEMA (zoon van Va), schoolmeester, leeft 1687 te Sneek, tr. Burgwerd 17 mei 1660 AKKE/AEGJEN HOYTES HAGA, ged. Heeg 14 mei 1637, beluid te Sneek 7 jan. 1681 (mr. Stoffels vrouw), dochter van Hoyte Epes en Sieckien Claesdr.
Stoffel was sinds 1660 te Burgwerd in functie en van april 1668 tot nov. 1678 te Reduzum. Hij en zijn vrouw doen 14 april 1661 te Burgwerd belijdenis. Zijn schoonmoeder verkocht in 1638[446] met haar broer Jan Claesz 9 pm. op de "wtganck" van Tiete Jenckes stelle te Doniaga, gebruikt door Hylcke Sybrens. Laatstgenoemde was hun achterzusterling en Imme Wepkes hun oom. Verwant was ook Mirck Scheltes.[447] Naar Terpstra meedeelde was Hoyte Epes eigenerfde boer te Heeg.
Uit dit huwelijk:
1. HOYTE ROUCOMA, ged. Burgwerd 1 jan. 1661, schoolmeester, overl. tussen mei en 8 dec. 1719.
Van nov. 1678 tot 1682 stond Hoyte als schoolmeester te Reduzum. Van 4 okt. 1682 tot mei 1719 is hij te Dronrijp als zodanig in functie. Ook was hij collecteur van het bestiaal, koster en organist van Dronrijp. Zijn systematische waarnemingen met een thermometer zijn de oudst bekende in Nederland. Van zijn "Memori-Pilaer of Dronrijps Memoriael (off Chronijk)" is het eerste deel (periode 1690-jan. 1718) bewaard gebleven.[448] Het belang van zijn kroniek ligt bijvoorbeeld ook in het feit dat hij melding heeft gemaakt van de totale zonsverduistering op 7 mei 1715. Op de eerstvolgende in Nederland waarneembare (2135) moeten we nog even wachten.[449]
2. Uilke Rouckema, volgt VIIa.
3. Bauke Rouckema, volgt VIIb.
4. LAURENTIUS ROUCKEMA, ged. Burgwerd 23 jan. 1667, leeft 1749 te Wieuwerd?, tr. Sneek 28 jan. 1703 ANTIE VERBIJST.
Louw Rouckema en zijn zuster Antie, beiden te Sneek, erfden in 1720[450] samen 1000 g. door het overlijden van hun broer Hoite. Lourens Roukema is in 1749 een alleenstaande te Wieuwerd en onvermogend. Zijn naam komt niet in het lidmatenregister van dit dorp voor. De doopregisters van Sneek bevestigen niet het vermoeden dat Laurentius en Antie ouders waren van Hindrik Louws Roukema, die aldaar 21 sept. 1732 (ondertr. gerecht Sneek 30 aug. 1732) huwde met Yttie Jans Hartsbergen. Hendrik Lourens/Louws en Yttje Jans lieten te Sneek dopen: Antje (1733, in hetzelfde jaar beluid als Hindrik Louws kind), Antje (1737) en Jan (1739, in hetzelfde jaar beluid als Hendrik Louws kind?). Evenmin is een doop te vinden van de op 1 sept. 1818 te Sneek overleden Watse Hendriks Roukema, die volgens de overlijdensakte daar omstreeks 1742 geboren zou zijn als zoon van Hendrik Laurens en Sjoukjen Watses. Hindrik Lourens was op 9 febr. 1743 te Sneek

Wumkes.nl

in ondertrouw gegaan met Feik Watsis, dochter van Watse Aukis.

5. SIJCKJEN ROUCKEMA, ged. Burgwerd 25 dec. 1667, beluid te Sneek 3 febr. 1705? (Sykkien Stoffels int gasthuijs).
6. Antje Stoffels/Christoffels Rouckema, volgt VIIc.
7. DOUWE ROUCKEMA, ged. Sneek 19 maart 1680, overl. aldaar niet lang voor 9 juni 1687?

Op genoemde datum is sprake van mr. Stoffels "kynsvat", 4 v(oet) L(ang) en 1 d(uim) "dijck". Pas omstreeks twee jaar later is het bedrag van 1-4-0 voldaan. De kosten van deze kist wijzen op een wat ouder kind, want een "kram kyns vat" kostte een draagkrachtige ouder in deze jaren veertien stuivers.

VIb. ANSCK LOUWS (dochter van Va), tr. BOTTE MARTENS, boer en dorprechter te Oppenhuizen, zoon van Marten Bottes en N.N. (Griet?). Ansck en Botte zijn niet lang voor 22 april 1670[451] overleden.

De vermelding[452] van Botte als oom van moederskant van Griet, dochter van Jan Pytters en Tietsck Martens, maakt aannemelijk dat zijn moeder Griet was genaamd. Behalve 250 gg. als vadersdeel kreeg Griet Jansdr 50 gg. als "bispreck" van grootvader Marten Bottes. Laatstgenoemde woont te Leeuwarden wanneer Douwe Bottes, te Terkaple, ten behoeve van de drie wezen van Joucke Everts en Brecht Bottes rekening en verantwoording doet.[453] Dat Marten Bottes afkomstig was van "Terhorne bij Heerenveen" volgt uit zijn vermelding aldaar in 1633.[454] Getuige de datering van de aankoop van het bedrijf (23 april 1639) is hij degene die zich te Oppenhuizen had gevestigd. Volgens de beschrijving van het sterfhuis van Botte en Ansck waren in 1655 landerijen aangekocht en werden 100 pm. van Catharina van Nijs gepacht. De veestapel bestond uit melkkoeien (21 in totaal), een enterstier, een twenterstier, vier hokkelingen, zes kalveren, een ruin, drie oude schapen, drie lammeren, twee hennen en een toom eenden.

Uit dit huwelijk zijn bekend:

1. N.N. BOTTEzn, overl. niet lang voor 22 april 1670.
2. GRIET BOTTES, in 1670 twaalf jaar oud, tr. PYTTER JOHANNESz, boer, metselaar en timmerman te Dijken.

Griet was mogelijk schoondochter van Johannes Pyters, in 1689[455] mede-eigenaar van een sate te Goëngarijp. In 1680[456] worden ten laste van Pytter en Grietie, te Langweer, twee schuldbekentenissen geregistreerd terzake leningen van 100 cg. (1678) en 100 gg. (1679) van Anne Wybes, te Langweer en diens weduwe Sieuw Lolles. Ze zijn geroyeerd in 1691 en 1703. Ter gelegenheid van de verkoop van de Boornzwaagster kerk noteerde de dorprechter en ontvanger Joseph Nolckes (Swaga) in 1693[457] als eerste uitgave "aen Pytter Johannes voor het maecken van het klockhuijs en afbreecken van de kerck" 39 cg. en 12 st. In 1707 wordt Douwe Pyters, huisman te Dijken, geauthoriseerd als curator over Johannes (22 jr.), Marten (20 jr.), Douwe (17 jr.), Anscke (13 jr.), Nieske (10 jr.) en Bauck (6 jr.), kinderen van Griet en Pytter. Hun zoon Botte Pyters, te Hommerts, en diens vrouw Bauk Sibbeles (tr. Langweer/Teroele 21 febr. 1706) waren inmiddels ook overleden, respectievelijk op 2/3 febr. en 4/5 febr. 1707. De overlijdensdata suggereren dat zij aan een besmettelijke ziekte zijn bezweken. In 1708[458] wordt voogd Douwe Pyters opgevolgd door Ocke Ellerts, huisman in het Heidenschap, als echtgenoot van Trijntje Pyters een zwager van de wezen.

3. ANSCK BOTTES, in 1670 een jaar oud en na 1713 als boerin te Boornzwaag overleden, tr. DOUWE PIETERS, ged. Langweer 1 okt. 1654, zoon van Pieter Lieuwes en Sioertke Wlckes.

Antje betaalde in 1713[459] een jaarlijkse huur van 340 cg. voor de door haar bemeierde sate (60½ pm.) te Boornzwaag aan Jildouw van Hettinga, vrouw van Hendrick Jansen

Wumkes.nl

Dunck, burgemeester van Sloten. Van de huurtermijn staan dan nog 2 jaartallen open. Haar schoonvader Pieter Lieuwes verkocht in 1683[460] voor 1660 g. een aandeel in een sate te Broek (36 pm.) aan Mr. Johannes Symons en Eva Walters, te Joure. Ansck en Douwe laten zeven kinderen te Langweer dopen. Bij de authorisatie in 1716 van voogd Alle Pyters, huisman onder Langweer, worden Ansck (23 jr.), Pyter (20 jr.), Botte (17 jr.), Lieuwe (15 jr.), Sioerdtie (13 jr.) en Marten Douwes (8 jr.) gesterkt door de verwanten van vaderskant. Het zijn hun volle oom Saake Pyters en hun aangetrouwde ooms Hendrik Jans en Douwe Anders. Vijf jaar later[461] wordt Fedde Riemers, timmerman en metselaar te Langweer, alszodanig geauthoriseerd.

VIc. OENE/HONORIUS ROUCKEMA (zoon van Vg), ged. Leeuwarden 23 mei 1651, mr. chirurgijn te Hallum[462], overl. in of voor maart 1690, tr. Leeuwarden 26 april 1671 TRIJNTJE PYTTERS BONNEMA, geb. circa 1652, dochter van Pytter Tialckes Bonnema, te Witmarsum, en Lutske Deckens.
Sierck Tania, koopman te Leeuwarden, wordt in 1667[463] geauthoriseerd als curator bonorum over de 19-jarige Tialcke, 15-jarige Trijntje en 8-jarige Decken Pytters Bonnema. Hun grootmoeder Gerck Rinnerts Rollema, vrouw van Tyalcke Pyters Bonnema, te Witmarsum, had Rouckemavoorouders, maar deze behoorden tot familie A. Oene Rouckema is auteur van: *Ter Uyt-vaert van den in Deughd vuytmuntende Juff. Maria van Haersma, in leven huysvrouw van den Edelen Gestrengen Alexander Hume, hooftman eener bende voet-knechten,* dat circa 1672[464] te Leeuwarden bij Minne Andrijs in druk verscheen. Op 19 maart 1690[465] laat Tjalke Pyters (Bonnema), huisman te Marsum, zich tot voogd authoriseren over Dirck (16 jr.), Lutske (14 jr.) en Berber Rouckema (12 jr.). Drie jaar later[466] zijn de wezen zijn testamentaire en universele erven. Ze erfden van hun oom een vierde part van de helft van de sate (42 pm.), zonder opstal (voor dertig of veertig jaar afgebroken) onder Ferwerd, gebruikt door Francois van Burum, raadsheer Hof van Friesland, en Sytske Jans, weduwe Tyte Jorrits, te Ferwerd. In 1694[467] vindt rekening en verantwoording plaats van het beheer van Wobke Tomas Harinxma, in leven curator, ten overstaan van de curator Worp Peyma van Beintema (nazaat van Beitske en Douwe Douwes, zie IIb). De wezen wonen dan te Wommels.
Uit dit huwelijk:
1. DIRCK ROUCKEMA, geb. circa 1674, in 1697 in detentie voor straatschenderij.
2. LUTSKE ROUCKEMA, geb. circa 1676, tr. Leeuwarden 1 mei 1706 CLAES THOMASz, mr. koperslager en r.k.
3. BERBER ROUCKEMA, geb. circa 1678, tr. Leeuwarden 20 febr. 1710 CORNELIS GELEIN, soldaat en r.k.

VId. MURCK ROMCKES ROUCKEMA (zoon van Vh), geb. circa 1647, overl. tussen mei 1698 en maart 1708[468], tr. 1. tussen juli 1670 en april 1671 TRINTIE SYBRENS HERINGA, dochter van Sybren Clases Heringa, mederechter Rauwerderhem, en Pierke Pyters, tr. 2. Irnsum 16 juli 1699 TIAM ESGES.
Mirck nam zijn vaders bedrijf (huis, schuur ed.) over voor 2000 gg. en 2 gouden dukaten. Als vrijgezel te Deersum leent hij nogal eens geld: in 1670[469] van Baucke en Jan Aettes, curatoren over Zeets Aettes weeskind: 240 cg., van Claas Annes Goslinga, medevoogd over Douwe Annes weeskinderen: 400 gg., en van Laurentius Silvius, predikant te Lutkewierum, en Trijntie Buwes: 200 cg. Het jaar daarop[470] is hij met zijn vrouw, te Deersum, debiteur van Syds Tjallings en Antie Clases, te Irnsum (350 gg.). Ook wordt zijn schuld vanwege een aankoop op een boelgoed geregistreerd.[471] Murck Romckes Rouckema en Trintie Sybrens Heringa, te Deersum, verkopen in 1675[472] een sate aldaar aan Sybe Pyters en Antie Bauckes, te Deersum. In 1676[473] is hij zijn schoonmoeder 600 gg. ver-

Wumkes.nl

schuldigd. Van 1676 tot 1691 was Murck volmacht van Irnsum.[474] In 1680[475] zijn Murck en zijn vrouw geld verschuldigd aan Obbe Harmens en Trijntie Asmus en verkopen zij een huis te Irnsum voor 360 gg.[476] In 1685[477] zijn Mirck, zijn schoonmoeder Piercke en zwager Piter Sybrens Heringa kopers van een huis aldaar. Murks tweede vrouw verkoopt in 1698[478] de "voorhieminge" van haar huis te Irnsum voor 52 g. 10 st. Dan wordt ze al vrouw van Mirck Romckes genoemd.
Uit het eerste huwelijk (gedoopt Irnsum):
1. PIERKE MURCKS, ged. 30 juli 1676.
Mogelijk huwde Pierke 1. (derde procl. Rauwerd 21 aug. 1712) Anne Douwes, te Abbega, en 2. gerecht Rauwerderhem 8 juli 1714 Jacob Saakes, te Irnsum.
2. SIBREN MURCKS, ged. 18 sept. 1681.
3. ROMKJEN MURCKS, ged. 31 maart 1684.
4. ROMKE MURCKS, ged. 14 april 1689.

VIe. ANNE AGES ROUCKEMA (zoon van Vi), vroedsman te Sneek, beluid 8 maart en begraven aldaar 11 maart 1677, tr. aldaar 1 juni 1674 WYPCKIEN BAUCKES WIERSMA, ged. Sneek 13 sept. 1634, beluid 28 jan. en begr. aldaar 1 febr. 1678, dochter van Baucke Sickes Wiersma, schepen en burgemeester van Sneek, en Jetzke (Eetes). Wypckien tr. 1. Zacheus Abbema, schutter in de compagnie van Loo, op 13 mei 1673 terechtgesteld (door wurging) te Leeuwarden.
Als jongedochter deed Wyb Bauckes Wiersma 15 juni 1654 belijdenis te Sneek. In 1667 vertrekt ze met attestatie naar Lutjewoude, van welk dorp ze in 1672 weer naar haar geboortestad werd overgeschreven. Gesterkt met Anne Ages Rouckema, vroedsman van Sneek, is ze procespartij voor Gayus Broersma.[479] Als curator over de uitlandige Henricus Hasius spreekt deze haar en haar schoonzuster Gesina Abbema, vrouw van dominee Bierema in Groningerland, aan op schadevergoeding voor de te Kollum door Zacheus Abbema gestichte brand.[480] Andreae heeft de affaire uitvoerig beschreven.[481] Anne Ages doet belijdenis te Sneek op 5 dec. 1672. Volgens zijn inschrijving als burger van Sneek (21 jan. 1675) was hij afkomstig van Tjalhuizum. In de hoedanigheid van kerkvoogd van Sneek was Anne Rouckema "frij van luijtgelt". In 1679[482] worden dr. Sixtus Wiersma, secretaris, en Claas Annes Gosseling(a), oom van vaderszijde, geauthoriseerd tot curator over Agge, zoon van Anne Rouckema.
Uit dit huwelijk:
1. Age Annes Rouckema, volgt VIId.
2. BAUCKE ANNES ROUCKEMA, ged. Sneek 15 sept. 1676, beluid aldaar 14 nov. 1676 (Anne Ages Rouckema kind).

VIf. DOEDE GERRITS (zoon van Vj), boer te Poppingawier, tr. gerecht Rauwerderhem 20 okt. 1664 TRIJNTJE FOOCKES, te Terzool, geb. omstreeks 1644, dochter van Foocke Foockes en Reijnsck Reijnsdr.
Hette Reins en Doede Gerrijts, te Terzool, kopen in 1667[483] vier pm. van Gerryt Oenes en diens zoon Wybe voor 700 gg. Op 7 juni 1667[484] kwiteren Doede en Trijntie voor de ontvangst van haar vaderlijk erfdeel van 622 gg. Een jaar later[485] is Hette Reins, te Terzool, borg voor Doede Gerrits, te Poppingawier, vanwege zijn schuld van 175 g. 12 st. aan jonker Watze van Roorda, grietman en ontvanger, terzake het te Deersum gehouden boelgoed van wijlen Rompcke Oenes. In dat jaar[486] is een contract (d.d. 6 april 1667) geregistreerd, gesloten tussen Bertrand Gachet, te Leeuwarden, en Doede en Trijntje, terzake de huur per 1 mei 1667 van de door Hotse Jans gebruikte sate te Poppingawier (circa veertig pm.) voor 80 gg. jaarlijks. Voor de overname van "seeckere huismanne huisinge" (meierrechten) verklaarden Doede en Trijntje 1 mei 1667[487] 2575 gg. aan Hotse Jans en

Wumkes.nl

Dieucke Tialckes verschuldigd te zijn. Wanneer Gachet elf jaar[488] later deze sate, dan "seecker eijgenerffde stemdragende sate landts Sijtiema genaemt" (40 pm.), verkoopt aan Oege Jenties, te Sibrandaburen, en Antie Bijlsma, is de weduwe van Sijtse Jenties meier. Evenals Doede betaalde ze een pacht van twee goudgulden per pondemaat. Van haar termijn staat nog een jaartal open. Kennelijk is Doede tussentijds verhuisd of overleden.
Uit dit huwelijk:
1. GRETSKE DOEDES ROUKEMA, geb. voor 1679, tr. Poppingawier 12 nov. 1699 JAN HARMENS BURDINGH.

VIg. SYBE LOUWS (zoon van Vk), geb. voor 1642, veerschipper van Joure op Leeuwarden en huisman te Broek, overl. tussen 1698 en 1713, tr. (ondertr. gerecht Haskerland 9 febr. 1674) TRIJNTJE PYTERS, geb. Irnsumerzijl, leeft 1713[489] te Broek.
In 1678[490] koopt Sybe drie vierde part van een sate te Broek van Ame Jelles, te Oosterend, Wybe Jelles, te Sensmeer, en Attie Jelles, te Goëngarijp, kinderen van wijlen Jelle Ames (Hylckema) voor 1010 gg. De koopsom wordt 6 mei 1680[491] door secretaris Vincentius Gales als "opmaner" van de verkopers als een schuld per 10 okt. 1679 van veerschipper Sybe geregistreerd. De laatste termijn van 340 gg., verschuldigd per mei 1670, van een veerbrief ten laste van Hendrik Aukes cedeerde Sybe in 1675[492] op Uilkjen Idses, weduwe Rintse Feickes, te Joure. Hij is dan geen veerschipper meer, maar huisman te Broek. In 1681[493] volgt de aankoop van het resterende een vierde part voor 42 gg. (per pm.?) van Tiets Fredses, weduwe Hylcke Bouwes, te Lippenhuizen. Kennelijk fungeerde secretaris Gales als geldschieter, want Sybes schuldbekentenis van 16 nov. 1681[494] maakt melding van de som van 163 gg. 9 st. 6 p. boven de volgens reversaal van 10 okt. 1679 verschuldigde som van 336 gg. 18 st. 10 p. In maart 1713[495] verkopen Sybes weduwe Trijntje en hun vijf kinderen de zaten en landerijen met huis, schuur en toebehoren te Broek, bekend onder nr. 32/33, door Trijntie en haar dochters Siouck en Pytertie gebruikt, voor 1050 gg. aan Melchior de Rhee, secretaris van Doniawerstal.
Uit dit huwelijk:
1. LOLCK SYBES, leeft in 1713 als ongehuwde meerderjarige dochter te Broek.
2. Siouck Sybes, volgt VIIe.
3. PYTERTJE SYBES, leeft in 1713 als weduwe HEERE RIENCKS, te Broek.
4. Doetie Sybes, volgt VIIf.
5. Geertie Sybes, volgt VIIg.

VIh. SIPK LOUWS (dochter van Vk), te Loënga, tr. (ondertr. Wommels 21 april 1672) FEDDE RIEMERS, aldaar.
Uit dit huwelijk (gedoopt Wommels):
1. FEDTJE FEDDES, ged. 10 okt. 1675, overl. voor 6 nov. 1681.
2. LOUW FEDDES, ged. 22 aug. 1677, tr. circa 1714 BOUKJE SYBRENS, overl. Oosterlittens 20 april 1749.
Louw en Boukje deden 10 april 1715 belijdenis te Spannum. Hun kleinzoon Louw Riemers huwde Fetje Piers, geb. Sneek 1750, overl. Hijlaard 25 sept. 1808. Aan haar moeder Antje Heeres Reinalda ontleenden Louws nazaten de door hen gebruikte familienaam.[496]
3. FEDDE FEDDES, ged. 16 nov. 1679.
4. FEDTIE FEDDES, ged. 6 nov. 1681.
5. GERRIT FEDDES, ged. 12 aug. 1688.

VIi. GERRIT ROMCKES ROUCKEMA (zoon van VI), leidekker, overl. vermoedelijk niet lang voor 13 mei 1682, tr. Sneek 18 april 1673 FRANSIJNTIE AUGUSTINUSdr DE

Wumkes.nl

FRIES, ged. aldaar 4 febr. 1649, beluid aldaar 10 mei 1704 (Fransintie Auckestynes), dochter van Augustynus Adolphi, mr. chirurgijn, en Saralothe Mols.
Het is mij niet duidelijk of het onze Gerrit betreft die op 3 nov. 1641 te Sneek werd gedoopt als zoon van Romcke Gerrits en Imck Bockes. Imck en Romcke, te Sneek, worden in dat jaar[497] genoemd onder de erven van Bocke Feijtes en Aelcke Piers. De andere belanghebbenden zijn: Pijr Claesz, te Irnsum, echtgenoot van Jouck Bockedr, Otte Haenties, aldaar, als curator over Pyter Bockes, Ruijrd Kempes, aldaar, als curator ten behoeve van de scheiding en deling over de wezen van wijlen Riem Bockes bij Rienck Sipckes, Otte Jelles, te Folsgare, curator over de wezen van Feijte Bockes. Romke plaatste onder de akte een merk, evenals in 1650[498], ook dan te Sneek woonachtig en curator over Sipcke en Aelcke Riencx, weeskinderen van wijlen Rienck Sipckes en Rijme Bockedr. Het betreft hier een doopsgezind milieu.[499] Romckes schoonmoeder was afkomstig van Haniasate te Grou en behoorde van vaderskant tot de Wiglamaclan aldaar, haar moeder Hylck Haenckes, gehuwd met Pier Sytses[500], had relaties te Irnsum.
Francijntie doet als jongedochter op 25 jan. 1672 belijdenis te Sneek. Gerryt Romckes doet aldaar belijdenis op 16 aug. 1673. Op 5 april 1675 werd Gerrit Romckes kind beluid. Op 28 jan. 1677 arriveren Gerrit en Francyntie te Ylst met attestatie van Sneek. Op 20 april 1679 komt hun "getuigenis" in Franeker binnen. Op 13 maart 1682 is te Sneek een bedrag geïnd voor "Gerryt Romkes vat". Op 1 juni 1682 wordt Francijntie met attestatie van Franeker als lidmaat te Sneek ingeschreven.
Uit dit huwelijk:
1. SJARLOTTA GERRITS, ged. Sneek 3 jan. 1674.
2. AUGUSTIJN GERRITS, ged. Sneek 2 april 1675.
3. JELTJE GERRITS, ged. Franeker 20 nov. 1678, overl. voor 11 jan. 1680.
4. JELTJE GERRITS, ged. Franeker 11 jan. 1680.

VIj. GERRIT JOHANS (zoon van Vm), tr. Grou 30 mei 1697 Itske Ripperts.
Het echtpaar werd lidmaat te Uitwellingerga op 22 september 1708.
Uit dit huwelijk:
1. NUL GERRITS, ged. Uitwellingerga 22 okt. 1699.
2. JOHAN GERRITS, ged. Uitwellingerga 13 maart 1701.
3. Willem Gerrits, volgt VIIh.

VIk. TIETSKE JOHANS ROUKEMA (dochter van Vm), tr. (tweede procl. Sneek 7 juni 1709) ZACHARIUS CRAMER, schepen te Sneek, overl. aldaar niet lang voor 22 april 1748; sinds 1698/99 weduwnaar Gerland Cruisbeek (weduwe Jurrien Jans, te Sneek).
Van Gerlantie Cruisbeek en Jurrien Jans zijn te Sneek drie kinderen gedoopt: Willem (1686), Aeltie (1687) en Aeltie (1689). Ten tijde van de doop van laatstgenoemde Aeltie leefde Jurrien al niet meer. Volgens de post van 29 juli 1689 moest Gerlant wegens een "kram kyns vat" veertien stuivers betalen. Gerland, die op 9 febr. 1688 te Sneek belijdenis deed, en Zacharius zijn op 13 febr. 1692 te Sneek in ondertrouw gegaan. Wanneer Zacharias op 16 juni 1693 belijdenis doet, woont hij in de Scharn te Sneek. Daar woonde ook Hermannus Kruisbeek, mr. chirurgijn. Op 10 sept. 1696 verkrijgt de van Franeker afkomstige Zacharius Cramer het burgerschap van Sneek. Wellicht is hij een zoon van Pijtje Zachariasdr, die op 11 juli 1668 te Franeker belijdenis deed. In het Sneker register van beluidingen vinden we onder 22 april 1748 vermeld: "Old sgepen Sagarius Cramer een uir t eerste luid drie nagten overstaen een naluid". Op 27 nov. 1709 en 2 juli 1711 zijn kinderen van Zacharias Cramer beluid.
Uit dit huwelijk (gedoopt Sneek):
1. JOHANNES ZACHARIUSz KRAMER, ged. 23 okt. 1709, overl. voor 15 nov. 1711.

Wumkes.nl

2. PYTIE ZACHARIUSdr KRAMER, ged. 23 okt. 1709.
3. JOHANNES ZACHARIUSz KRAMER, ged. 15 nov. 1711.

VIIa. UILKE ROUCKEMA (zoon van VIa), ged. Burgwerd 8 mei 1664, schoolmeester, dorprechter te Deinum, overl. aldaar kort na mei 1719, tr. Deinum 6 mei 1687 TAETSKE NOORDENBOS, dochter van Wybren Noordenbos en N.N.
Uijlcke Rouckema richtte als schoolmeester van Deinum op 21 juni 1688[501] een verzoekschrift aan Gedeputeerde Staten. Hij is daar van omstreeks aug. 1686 tot aan zijn dood in functie geweest. Eerder bediende hij de school te Nes (West-Dongeradeel). Taetske werd lidmaat te Dronrijp in de Poelen april 1686. Ze ontving als weduwe nog enige tijd de helft van het traktement van Mr. Tjebbe Faber, opvolger van haar overleden man.
Uit dit huwelijk (gedoopt Deinum):
1. WIBRANDUS ROUCKEMA, ged. 14 april 1689, overl. voor 18 sept. 1698.
2. Aagje/Acke Ulkes/Rouckema, volgt VIIIa.
3. WIBRANDUS ROUCKEMA, ged. 18 sept. 1698.

VIIb. BAUKE ROUCKEMA (zoon van VIa), ged. Burgwerd 7 jan. 1666, schoolmeester, overl. circa 1713, tr. SAAP HAIJES.
Bauke wordt 13 mei 1693 (datum aanstelling)[502] schoolmeester te Schingen. Hij ontvangt in juni 1713 nog zijn traktement, maar zijn "Jacobi pensie" wordt aan zijn weduwe uitgekeerd. Terpstra deelde mee dat Saep vermoedelijk een dochter was van Haije Jans Schingen, schoolmeester te Zweins, en Tied Ysses.
Uit dit huwelijk:
1. Age Rouckema, volgt VIIIb.

VIIc. ANTJE STOFFELS/CHRISTOFFELS ROUCKEMA (dochter van VIa), overl. Sneek niet lang voor 17 mei 1748, tr. aldaar 28 jan. 1713 JAN TYOMMES YNDIA, geb. te Sneek, mogelijk ged. aldaar op 16 dec. 1674 als zoon van Tjomme Jans en Gryetje Stoffels.
Jan Tiommes den Yndia werd 19 dec. 1712 burger van zijn geboortestad. Hij noch zijn vrouw komen in de Sneker lidmatenregisters voor. Dertien gulden tien stuivers moest worden betaald voor "Antje Roukema drie nagten overstaan een naluid".
Uit dit huwelijk:
1. AFIEN/AAGJE JANS YNDIA, ged. Sneek 1 juli 1714, tr. Holwerd 24 juni 1733 JAN CLASES HOEKSTRA, ged. aldaar 28 feb. 1712, burgerhopman te Sneek, zoon van Claas Wessels Hoextra, boer te Holwerd, en Sjeuke Tjepkes Douma.

Jan Hoekstra deed 15 febr. 1742 belijdenis te Sneek. In het register van beluidingen vinden we onder 23 nov. 1741 de post: "Hopman J. Hoekstra kint drie nagten overstaen 2-12-0". Uit dit huwelijk: Jan/Johannes, ged. Sneek 16 sept. 1742, gepromoveerd tot doctor in beide rechten te Franeker 10 juni 1763, sedert 6 april 1764 advocaat Hof van Friesland. In hetzelfde jaar is Hoekstra benoemd tot secretaris van West-Dongeradeel en huwde hij te Steenwijk (derde procl. Ternaard 29 april 1764) Anna Telting, te Steenwijk. Jan en Anna lieten te Holwerd dopen: Albert (1765) en de latere advocaat voor het Hof van Friesland Jan Barthold ten Broecke (1768).

VIId. AGE ANNES ROUCKEMA (zoon van VIe), ged. Sneek 7 maart 1675, overl. en beluid aldaar 5 juli 1723, tr. Sneek 20 mei 1694 JELTIE JOHANNIS GAUSMA, ged. aldaar 27 okt. 1678, dochter van Johannes Tjallings Gauma en Antie Sybrens Tania.
Jeltie heeft haar vader niet gekend. Haar zusje Johanniske (ged. 31 dec. 1679) werd na diens overlijden geboren. Age procedeerde 10 febr. 1699[503] te Leeuwarden tegen zijn

Wumkes.nl

vrouw, van wie hij was gescheiden van tafel en bed. Jeltie testeerde op 30 jan. 1711. In 1724 wordt haar stiefvader Jan Pyters Sterkenburg geauthoriseerd als curator over haar kinderen.[504]
Uit dit huwelijk (gedoopt Sneek):
1. WYB AGEdr ROUCKEMA, ged. 20 mei 1696, leeft 1740 te Sneek.
Verkoopt Anne Rouckema, te Sneek, in 1738 een vierde part van zes pm. te Goënga, mandelig met Rienk Haanstra en Wypkien Roukema, aan Marten Mercator, burgerhopman en koopman te Sneek, twee jaar later doet zijn zuster Wypkjen, meerderjarige ongehuwde dochter aldaar, anderhalve pondemaat, gelegen te Gausterzijl, van de hand.[505]
2. ANNE AGES, ged. 25 juli 1697, overl. voor 30 dec. 1698.
3. ANNE AGES, ged. 30 dec. 1698, overl. voor 2 febr. 1700.
4. Anne Ages, volgt VIIIc.

VIIe. SIOUCK SYBES (dochter van VIg), tr. 1. voor 1710 DOUWE GABES, huis- en koopman te Ouwsterhaule, 2. Ouwsterhaule 22 juni 1721 JAN GERRIJTS, te Ouwsterhaule. Bij hun kerkelijk huwelijk (RK Huisterheide mei/juni 1721) traden pastoor Jansens, van Follega, en Clara Berti als getuigen op.
Douwe, vermoedelijk zoon van Gabe Douwes, koop- en huisman in de Scharren, en Antje Jans, kreeg in 1723[506] (posthuum) consent op de koop van Aafke Beints, weduwe Hylcke Jans, in leven huis- en koopman in de Horne, voor de helft, en Antie Gerrits, vrouw van Klaas Sioerds, burgemeester van Sloten, voor de helft, van een stemdragende sate te Ouwsterhaule, gebruikt door Adam Hanses en bekend onder stem 28, voor 125 gg. Vijf maanden later eist secretaris Melchior de Rhee van zijn weduwe Siouckjen een liquidatie "aangaande wedersijtse illiquide praetensen". Er volgen nog een half dozijn zittingen van het nedergerecht voordat de curatoren Coert Dirks, te Joure, en Jan Hylckes, in de Horne, op 7 febr. 1724[507] verklaren dat de secretaris hun toestemming heeft om namens de kinderen de helft van de sate/landen op de Haule bij strijkgeld te verkopen. Exact een jaar later[508] worden Coert en Jan, mee op verzoek van de eerst geprefereerde crediteur De Rhee, als curator over de in totaal zes minderjarige kinderen geauthoriseerd. In zeven percelen gaat op 26 jan. 1726[509] het bezit in sate stem 28 in andere handen over.
Uit dit huwelijk:
1. SYBE DOUWES, geb. circa 1710, tr. RK Huisterheide/Oldeouwer 17 febr. 1732 BERBER MARTENS.
2. SIBBLE DOUWES, leeft 1725, maar is dan absent.
3. GERRIT DOUWES, geb. circa 1712, tr. RK Huisterheide 29 sept. 1745 GERBRIG HINNES.
4. TRIJNTJE DOUWES, ged. RK Huisterheide 22 juni 1719.
5. GABE DOUWES, in 1725 absent, tr. RK Huisterheide 8 juni 1738 ANTJE PIETERS. Getuigen zijn Lolle Annes en Anna Mulder.
6. ANKE DOUWES, in 1736 getuige bij de doop (RK Huisterheide) van Sjoukje, dochter van haar broer Siebe Douwes.

VIIf. DOETIE SYBES (dochter van VIg), overl. Uitwellingerga 10 juni 1764, tr. 1. DIRK CORNELIS, zoon van Cornelis Dirx, tr. 2. 22 juni 1710 in haar woonplaats Oppenhuizen HETTE WATSES, huisman en koffevoerder te Uitwellingerga.
Ten behoeve van de scheiding van de nalatenschap van Cornelis Dircx en vrouw wordt Hette Wattes in 1714[510] geauthoriseerd als curator over de voorkinderen van zijn vrouw. Vrij zeker is Hette een zoon van Watse Hettes, huisman te Gauw en Boornzwaag, en Antje Pyters.[511] Hette was geen belijdend lid. Doetie wordt in 1740 lidmaat genoemd. In datzelfde jaar[512] koopt Hette een huis te Uitwellingerga van de kinderen van Louw

Wumkes.nl

Tjeerds en Bauk Jacobs. In 1749 is hij een arme schipper te Uitwellingerga, die voor zijn huishouding, bestaande uit twee personen, dertien gulden belasting betaalde.
Uit het eerste huwelijk:
1. TIESCK DIRCKS, geb. circa 1701.
2. LOU DIRCKS, geb. circa 1707.

Uit het tweede huwelijk (gedoopt Oppenhuizen):
1. TRIJNTJE HETTES, ged. 25 jan. 1711.
2. SYBBE HETTES, ged. 17 maart 1715, overl. voor 23 mei 1717.
3. SYBBE HETTES, ged. 23 mei 1717.
4. GERRYT HETTES, ged. 1 jan. 1720, tr. Oppenhuizen/Uitwellingerga 31 maart 1749 ANTJE PYTTERS, overl. 1777.

Antje deed belijdenis op 15 mei 1750 en Gerrit op 26 aug. 1752. In 1796 is Gerrit een alleenstaande gealimenteerde te Oppenhuizen.
5. ANTIE HETTES, ged. 25 dec. 1725, tr. Oppenhuizen/Uitwellingerga 27 mei 1753 SYTSE YNTES, te Drachten.

VIIg. GEERTIE SYBES (dochter van VIg), te Broek, tr. Oppenhuizen 5 jan. 1710 ROMMERT HENDRIKS, huisman en koffevoerder te Oppenhuizen.
Het echtpaar doet 31 juli 1711 belijdenis en is naderhand met attestatie vertrokken.
Uit dit huwelijk (gedoopt Oppenhuizen):
1. SYBBE ROMMERTS, ged. 26 april 1711, kennelijk jong overleden.
2. HENDRIK ROMMERTS, ged. 5 maart 1713, overl. voor 22 juli 1714.
3. HENDRIK ROMMERTS, ged. 22 juli 1714.
4. DOUWE ROMMERTS, ged. 24 jan. 1717.
5. JELTIE ROMMERTS, ged. 15 okt. 1719.
6. LOUW ROMMERTS, ged. 14 dec. 1721, tr. (attestatie Woudsend 17 mei 1752) ANTJE JANS, te Woudsend.

Louw laat van 1753 tot 1769 zes kinderen te Langweer dopen, als eerste een Sybe en als laatste een Gertje. Op 6 febr. 1775 werd het echtpaar kerkelijk overgeschreven van Langweer naar Sloten. In 1785 verklaren Louw, "old en geweezen schipper" en Antje Jans, echtelieden te Sloten, "tot Hoorn voormaels", dat zij "in een merkelijke boete zijn vervallen, hetwelk de ruine van ons zaaken ten gevolge gehad heeft en waardoor wij geheel ons verarmd bevinden in onze oude dagen, zo dat wij ons niet langer zouden kunnen redden, maar aan de Diaconen moeten overgeeven, wierden wij niet door een meedelijdend hart aan brood geholpen". Dit lot ging hun zoon Rommert, koopman en winkelier te Sloten, ter harte. Hij voorzag hen van huisraad ter waarde van 244 g. 15 st., waarvan beschrijving volgde in een te Sneek opgemaakte akte, maar die hij een aantal maanden later cedeerde aan Jan Feitses Bakker, vroedsman en burgemeester van Sloten.[513]
7. ANTIE ROMMERTS, ged. 22 juli 1725.

VIIh. WILLEM GERRITS (zoon van VIj), overl. na 1749, schipper te Grou, tr. aldaar 21 dec. 1727 HILTJE JANS, van Franeker.
Willem deed in 1732 in zijn woonplaats belijdenis.
Uit dit huwelijk (gedoopt Grou):
1. BERBER WILLEMS, ged. 23 april 1730, overl. voor 5 jan. 1738.
2. JAN WILLEMS, ged. 30 dec. 1731.
3. GERRYT WILLEMS, ged. 5 juni 1735.
4. BERBER WILLEMS, ged. 5 jan. 1738.
5. YKE WILLEMS, ged. 12 aug. 1742.
6. JOHANNES WILLEMS, ged. 14 febr. 1745.

Wumkes.nl

VIIIa. AAGJE/ACKE ULKES/ROUCKEMA (dochter van VIIa), ged. Deinum 16 okt. 1692, tr. aldaar 6 juni 1717 LIEUWE JANS.
Uit dit huwelijk (geboren te Deinum):
1. JAN LIEUWES, geb. 6 april 1718.
2. MINKE LIEUWES, geb. 14 okt. 1719, overl. voor 15 dec. 1721.
3. MINKE LIEUWES, geb. 15 dec. 1721, overl. voor 20 juni 1728.
4. Uilke Lieuwes Roukema, volgt IXa.
5. WYBRANDUS LIEUWES, geb. 5 april 1726.
6. MINKE LIEUWES, geb. 20 juni 1728.
7. TAEETSKE LIEUWES, geb. 20 juni 1731.

VIIIb. AGE BAUCKES ROUCKEMA (zoon van VIIb), tr. 1. voor 1718 YFKE JANS, overl. voor 1719, met wie hij te Dronrijp woonde, tr. 2. voor 1730 TRIJNTJE HERKES, met wie hij te Dongjum woonde.
Uit het tweede huwelijk (gedoopt Dronrijp):
1. BAUKE AGES RAUKEMA, ged. 5 febr. 1730.
2. HERKE AGES RAUKEMA, geb. 1731, ged. 18 dec. 1734, overl. Tzum 29 nov. 1824, tr. voor 1773 JANKE OEBLES.
Herke deed belijdenis te Tzum op 8 mei 1773. Buma heeft zijn nageslacht uitgewerkt.[514]
3. SAPE AGES ROUCKEMA, ged. 23 nov. 1737.

VIIIc. ANNE AGES/ROUKEMA (zoon van VIId), ged. Sneek 2 febr. 1700 en daar beluid op 17 juni 1753, tr. 1. Sneek 20 mei 1732 GEPKJEN RIENKS, overl. aldaar niet lang voor 15 mei 1739 (Anne Roukema huisvrouw), tr. 2. aldaar 31 jan. 1740 GRYTIE JANS. Een vermelding die op hem betrekking kan hebben betreft de beluiding op 16 juli 1738 te Sneek van Anne Groninger schippers kind. Anne Roukema woont in 1749 op het Sneker Grootzand met een huishouding, bestaande uit twee volwassenen en drie minderjarigen (aanslag 11-13-0). Hij was toen arm.
Uit het eerste huwelijk:
1. JELTJE ANNES ROUKEMA, ged. Sneek 26 maart 1734, beluid aldaar 4 april 1734 (Anne Roukema kind).
Uit het tweede huwelijk is bekend:
2. JELTJE ANNES ROUKEMA, ged. op belijdenis te Sneek 1 dec. 1785, begr. aldaar 6 nov. 1797, tr. (aangifte Sneek 28 april 1764) DIRCK WILLEMS WILLIGENBOSCH, begr. Sneek 17 aug. 1783.
Uit dit huwelijk zes kinderen. Doopgetuige is meer dan eens Grytie Jans.

IXa. UILKE LIEUWES ROUKEMA (zoon van VIIIa), geboren 18 nov. 1723, ged. Deinum 21 nov. 1723, tr. GRIETJE WABES.
Uilke Luiwis Roukema, van Deinum, verkreeg op 22 febr. 1754 het burgerschap van Sneek.
Uit dit huwelijk (gedoopt Sneek):
1. ANTJE UILKES, ged. 8 okt. 1752.
2. MINKE UILKES ROUKEMA, volgt Xa.
3. AAGHIEN UILKES, ged. 1 okt. 1756.

Xa. MINKE UILKES ROUKEMA (dochter van IXa), ged. Sneek 28 juni 1754, tr. (ondertr. Sneek 15 mei 1773) LUDOLF FROLIJK, ged. Sneek 9 juni 1754 als Loedouf, zoon van Jacob Froli(k) en Rinske Sjoerds.
Het echtpaar komt niet in de lidmatenregisters van Sneek voor. Ludolf gaf in 1811 te

Wumkes.nl

Sneek, mee namens zijn twee kinderen, te kennen de geslachtsnaam Vrolijk te willen voeren.
Uit dit huwelijk (geboren te Sneek):
1. UILKE LUDOLFS VROLYK, geb. 17 okt. 1773.
2. RINSKE LUDOLFS VROLYK, geb. 11 sept. 1775, overl. voor 15 dec. 1785.
3. JACOB LUDOLFS VROLYK, geb. 10 maart 1777, tr. DOETJE JACOBS.
Uit dit huwelijk werd 25 juni 1807 een zoon Ludolf geboren (ged. Sneek 2 juli 1807).
4. JAN LUDOLFS VROLYK, geb. 16 febr. 1779.
5. RINSKE LUDOLFS VROLYK, geb. 10 dec. 1785.
Reinske Lydolfs Vrolyke deed 23 maart 1828 belijdenis te Sneek.
6. GRIETJE LUDOLFS VROLYK, geb. 27 maart 1793.

"Der zwanen houdinghe, jacht ende mercken"

Voor "Heine", de oud-jager en "fjildman"

De Vries, die de ontwikkeling van het zwanenrecht in Westerlauwers Friesland heeft belicht[515], onderscheidt onder meer: het recht op een of twee gemerkte zwanen, waar deze zich ook maar mogen bevinden, en het recht op alle zwanen (dus ook de ongemerkte exemplaren), die zich ophouden in een door grenzen bepaald gebied, dat niet hoefde samen te vallen met het grondbezit van de eigenaar. Hoewel sinds Karel de Grote het houden van zwanen tot de koninklijke rechten (regalia) gerekend werd en aan overheidsvoorschriften was gebonden, is genoemde schrijver van mening dat in Friesland dit recht elke edelman en vrije boer zou hebben toebehoord. Die opvatting is niet te staven met de door hem genoemde 14de en 15de eeuwse voorbeelden. Ook het register dat in 1529 op last van de overheid is aangelegd laat zien dat de bevoegdheid niet in alle delen van het voormalige district Franeker berust bij adel en boeren. In twee van de vijf delen is het een pregoratief van de edelen. Van leden van deze stand is dan ook de in 1543 afgelegde verklaring afkomstig dat de zwanenjacht, evenals de zeggenschap in plaatselijke kerkelijke aangelegenheden (het patronaatsrecht), de bevoegdheid om na de mis als eerste op het altaar te offeren (het recht van vooroffer) en het visrecht, gerekend werd tot de bevoegdheden, die de aan een state verbonden heerlijkheid volgden.[516] De zwanenjachten verdwijnen in de 19de eeuw. De Vries wijt dat aan de opkomst van de kroontjespen (circa 1840), het gebruik van ander materiaal voor bedvulling, maar nog het meest aan het wegtrekken van de adel uit Friesland.
Allereerst wordt de verspreiding van dit hoogheidsrecht in Doniawerstal aan de hand van genoemd register[517] en een opgave uit de eerste helft van de zeventiende eeuw[518] nagegaan. Vervolgens ga ik in op de Broekster jacht en de rechthebbers daarvan.

De merkhouders in Doniawerstal

Uitsluitend Teroelster merken zijn in 1529 geregistreerd. Ze staan op naam van Imck Obbes, Sibren Ottes, Nanne Fuukesz, Luytzen Hylkez en heer Ryuerdt. Imck (Epes Hettinga) en Rouke, haar zoon bij Obbe Iges, te Dijken, worden in 1513/14 gerekend tot de vrije heerschappen. Rouke Obbes leeft al niet meer wanneer het een en ander over hem wordt meegedeeld.[519] Tyepka Rouckaz Douwama verkocht in 1530[520] landerijen en ren-

Wumkes.nl

ten aan Jancke Idzards Douwama, te Langweer. Het voorgaande wijst er op dat Imck zowel haar zoon als diens vrouw (ze was een zuster van Jancko Douwama, de jongere, van Oldeboorn) overleefde. Tyepcke overleed tussen 1555 en 1559. In laatstgenoemd jaar belooft Walta Benedicx (Hettinga, te Teroele) aan Douwe van Douwema, voormond van Tyepckes jongste wezen, hem "vrij ende schadeloos te houden van dat halve huijs staende inden dorpe in den Dijecken daer Gatthie Idts in woont".[521] Vermoedelijk betrof dit het door Tyepckes ouders en grootouders bewoonde huis, mogelijk "wt Obbema huijs Inden dijcken", waarvan Pier Ockema's nazaat meedeelde dat het had toebehoord aan zijn "vaders ommoer" (Syouck Oeges Reinarda, "stammoeder" familie A?). Over Sibren Ottes, Nanne Fuukesz en Luytzen Hylkez laten de stukken zich niet uit. Heer Ryuerdt (Synes, circa 1468 - circa 1536) was pastoor van Teroele en evenals zijn opvolger (heer Fedde Ockes Morius, een kleinzoon van Pier Ockema) politiek actief.[522] In de beschrijving van het beneficiale goed van Teroele (1543) komt het recht van de kerk om zwanen te houden niet voor. Blijkens koopbrieven in het sterfhuis van de mederechter Cornelis Romckes Hentinga (1653)[523] is het verkocht, denkelijk al voor 1580.

Behalve Cornelis Romckes, rechthebber te Teroele en te Dijken, zijn Poppe Wipckes, te Doniaga[524], en Terquinius Suaga erven cum socijs, te Teroele, in de eerste helft van de zeventiende eeuw in het bezit van "een crite ende merck". De "Langweerster" gerechtigden zijn grietman Osinga, jonker Douma en de heer Gravius. De "Broeckster Jacht" staat op naam van J(onker) G(errit) Sijcking(a). Deze zoon van Tjalke van Sickinga en Maria van Siercksma woonde niet in Doniawerstal, maar te Heerenveen, waar hij als secretaris de belangen van de Schoterlandse Veencompagnie behartigde. Na terugkeer uit ballingschap hadden zijn ouders zich te Schoten ("in het Woldt") gevestigd.

Het proces om de "Broeckster Jacht"

Nadat in 1616[525] is geproclameerd dat Tjalke van Sickinga het recht van zwanenjacht in de dorpen Ouwsterhaule, Broek en Goëngarijp had gekocht van Idzard van Sickinga voor 275 cg., de kwijtschelding van de jaarlijkse levering van twee levende zwanen en een "hoedsbant gegarneert ende stoffeert met thien medalien", haasten andere zwanengerechtigden zich naar de secretarie om aantasting van hun "limiten ende criten" te voorkomen. Achtereenvolgens zijn dit:

- Saepck van Douma, weduwe jonker Barthold van Douma.

Saepck liet registreren dat zij van haar vader Erasmus (Janckes Douma) een zwanenrecht in Doniawerstal had geërfd, "streckende d selve met haer limiten ende crijten ut den Wiellen, d Oldewech langs aen Hollingaried, item in Janiemeren ende van daer om Foockefenne, Tyetsesloot ende dat voorts by Twellingerga aen t Oldehoff toe, noch Fetse holl aen ende de Nieuwe wech deur, voorts deur de Couforde aen de Leijpoll ende noch eenige slooten des noot te nomineren, streckende also aen Smallebrugster ertlanden, den Hecksloot, den Feensloot den Brecken langs aent Beenlant, item die lutke Coeforde, Ringewiell ende Mari Douma wiell".[526]

Ze claimt dan ook de Tietsesloot, de Ee, de Jentjemeren en het gebied om Foockefenne als wateren, die tot haar gebied behoren.

- Wlcke Gerrits, mee voor zijn broerszoon Gerrit Sybes (lees: Sybrens).

Wlcke laat vastleggen dat hem en zijn neef het voorouderlijk zwanenrecht in Haalster nigae en Ousterpoellen toekomt.

- Jelle Jans.

Naar Jelles mening heeft zijn vader Jan Oenes (IIIb) een zesde part gekocht van kopers vader Oege van Sickinga.

Wumkes.nl

- Jan Hendriks Coops, van Kuinre, en zijn broer Christoffel, te Kampen.
Ze laten vastleggen dat hen een zesde part toekomt uit hoofde van het erfdeel van hun moeder Reinsck Rouckema (IId), een dochter van Roucke Rouckema, die te Broek gewoond had.
- Oene Roukis.
Deze Rouckema claimt uit naam van zijn vrouw Loll Oenedr (IIIc) het recht om zowel voor als achter zijn huis te Broek een paar zwanen te houden.

Idzard van Sickinga wimpelt deze protesten af met een beroep op bezit sinds "menschen memorie", teruggaand op dat van zijn overgrootvader (de op Sickingastate, later stem 11, te Ouwsterhaule woonachtige Abbe Idskes).
Met name Saepck van Douma en de zoon van Reinsck Rouckema laten het hier niet bij zitten en spannen koper en verkoper een proces aan. Drie jaar later[527] blijkt dat Idzard van Sickinga minder zeker is van de ouderdom van zijn papieren. Het is nu niet overgrootvader, van wie de "limiten ende crijten" in kwestie zijn aanbeërfd, maar diens zoon Idzard van Sickinga, raadsheer in het Hof van Friesland, van wie ze door vererving afkomstig zijn en die ze "van eenen Oene Rouckema by transactie becomen hadde, waervan sij oock in possessie sijn sonder turbe van emant zedert het jaer 1574 deur opene brieven van decrete vanden Hoove ende daerop gefolchde approbatie". Het college van grietman en mederechters stelde weduwe Douma en Jan Hendriks Coops in het gelijk. Sickinga gaf te kennen bij het Hof in beroep te willen gaan. Vermoedelijk is het bij een voornemen gebleven, want uit de Quaclappen blijkt niet dat hij een dergelijke actie heeft ingesteld. Ook is vast te stellen dat de door hem in 1574 gedateerde decretale verkoping niet is geregistreerd. Wel vinden we in de rekening van 1561/62[528] een post met betrekking tot de verkoop van landerijen te Broek door Oege en Idzard van Sickinga aan Oene Rouckema (IIb), een transactie waarmee behalve 570 gg. een jaarlijkse levering van vier zwanen was gemoeid. Het is dus best mogelijk dat Idzard van Sickinga geen heil heeft gezien in nadere actie omdat hij zijn beweringen niet hard kon maken. De beslissing van het nedergerecht dat ten gunste van Jan en zijn broers en zusters "den proclamatien ten processe gheroert" moesten worden gecasseerd, betekende dat Idzard niet over de gehele jacht, maar over slechts vijf zesde part kon beschikken. In overeenstemming daarmee is de aantekening in het register bij zijn rechtsopvolger Gerrit van Sickinga: "d' 5 parten competerende" en de mededeling bij Sibrant Jans Echten over zijn recht tot "een 1/6 part van een krite". Uit het vervolg zal blijken dat Echten als rechtsopvolger moet worden beschouwd van de erven van Reinsck Rouckema.

Het vervolg
De laatste mannelijke telg van de familie was jonker Johan Baptista Sickinga van Worfenburg.[529] Zijn goed vererfde omstreeks 1656 op de nazaten van zijn zuster, gehuwd met Hendric Thibault, te Amsterdam. Zij gaan in de jaren zeventig over tot verkoop van het Sickingavermogen (o.a. vier belendende zaten te Oudeschoot onder Heerenveen aan Albertina, prinses van Oranje en vorstin tot Nassau).[530] In 1710[531] kochten Allard van Burum en Catharina Johanna van Eijsinga, echtelieden te Langweer, voor 100 cg. "de swanen van Sickinga of Broekckster jacht" van de kinderen van Sibrandus van Echten, mederechter van Doniawerstal. Aangezien de gehele jacht wordt verkocht is daaruit op te maken dat Sibrandus van Echten ook rechtsopvolger van het Sickinga-aandeel was geworden. De jacht is als volgt omschreven: "de krijte en limiten sijn streckende als volght als door den gehele dorpe Broeck, Goingarijp en Goingarijper poelen oostwaarts, voorts de Slachte langhs aan Saaunvoet, komende alsoo aan de swanejacht van wijl(en) Douwe Roorda nu j(onke)r Albada en van daar voorts langhs en langhs de Scheen of wel scheij-

Wumkes.nl

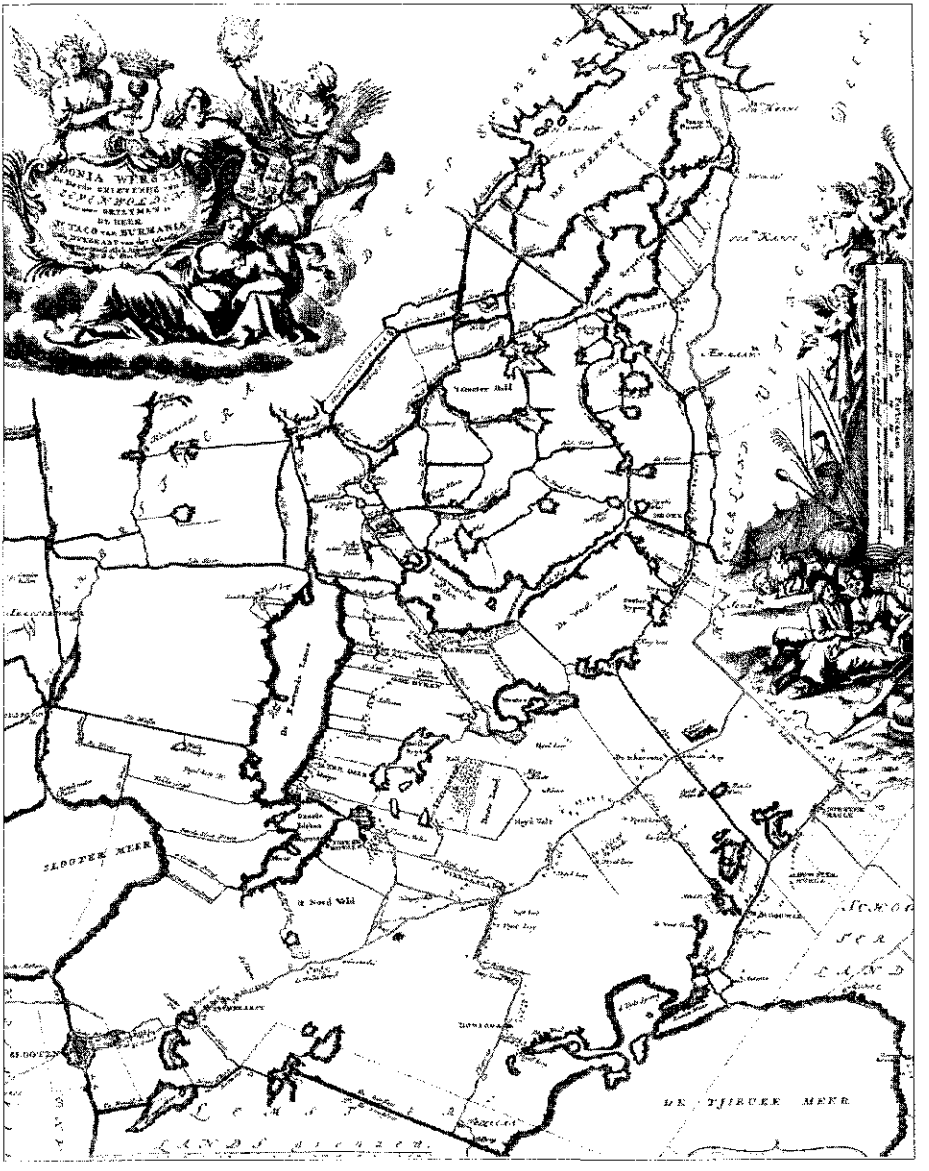

dinge aan Snickswager ackers, lopende door na de Joure en buiten of oock binnen de Slaghte, komende de swanen van Sickinga of Broeckster jacht voors. nu hier verkocht op de landen en in de wateren van Ulcke Hoijtema op de Joure voors. nu de welg(eboren) H(e)re Hessel Vegelin van Claerbergen oud en substituit grietman over Hasckerland toebehorende, streckende mede voorts de voors. limiten en krijte achter uit den dorpe Broek, westwaarts in de dorpe van Ousterhaule door de Zijpen aan wijlen Sijc Jelgers ende voorts aan Ztietse sloot of wel de dijcksloot tot het eijnde van de Rien, en in de olde weij ofte dracht en oock mede in de grote en kleijne wielen, de grote genaamt Haulsterwiel of

Wumkes.nl

Boonlandspoel en de kleijne wiel genaamt Boonwiel, leggende in den dorpe Ousterhaule voors. en alsoo voorts omvarende achter het feenland of boonlandt in de Dolte langhs het Fammerack, brecken, kaij en achter Focklefenne om in Jeniemeer en van daar voorts door de wateringen door Langhstartspoel, Goesse holle en Eesgewiel, Schapewiel, grote en kleijne Scharwielen en Corneswielen, Ellertswiel en in de Blocksloot en Bansloot en alsoo in de dode wiel of nu blinde wiel genaamt, en in Goingarijper poelen voors.".
De nieuwe eigenaar was een burgermanszoon, die om zijn niet geringe ambities te verwezenlijken, op grote schaal onroerend goed aankocht. Na zijn dood (in 1729) zijn de erven genoodzaakt alle bezittingen te verkopen.[532] Dat Van Burum niet wilde onderdoen voor zijn adellijke buren (van Doumastate) valt op te maken uit de mededeling uit 1730, waaruit blijkt dat de Broekster jacht was verbonden aan Osingastate te Langweer ("berechtigd met drie stemmen onder no. 15, 16 en 17 alsmede met de swanejacht te Broek").[533] Bewoner Johan Vegelin van Claerbergen is door de verkoop genoodzaakt te verhuizen, maar keert in 1765 naar slot terug. Deze grietman van Doniawerstal gedurende een halve eeuw wordt als een van de meest invloedrijke en gerespecteerde Friese regenten van zijn tijd beschouwd.[534] Na zijn dood hebben zijn nazaten (Van Eijsinga's) zeggenschap over Osingastate en de daaraan verbonden Broekster zwanenjacht.

Besluit

Het bovenstaande laat zien dat het recht om zwanen te houden in dit deel van de Zevenwouden minder algemeen was dan wel is gesuggereerd. De recent gedane mededeling van de Rie foar Heraldyk[535] dat dit recht aan elke boerderij te Langweer was verbonden wordt niet door de registers bevestigd. De exclusiviteit zit ook besloten in de beschrijving van de grenzen van de Broekster jacht. In Utingeradeel werd deze begrensd door die van de Roorda's (van Oenema) van Terkaple en aan de Haskerlander kant door de jacht van de Hoytema's van Joure. Een groot deel van het oppervlaktewater van Doniawerstal werd doorkruist door de zwanen van de Douma's. In de wateren richting grens Doniawerstal-Schoterland had men rekening te houden met de zwanen van de Wolsma's, een familie, afkomstig van de "drie ofte vier saeten van Sickinga staeten" verwijderde en voor de Zevenwouden van strategisch belang geachte stins te Ouwsterhaule.[536] Met de Wolsma's hadden Wlcke Gerrits en zijn oomzegger een gemeenschappelijke voorouder in Folckert Wols, zegelaar in 1480[537], hetgeen aannemelijk maakt dat de rechten in de Haalster nijgae en Ousterpoellen van een zekere ouderdom waren. Het nageslacht van Wlcke Gerrits, de Zwaga's, heeft de herinnering aan hun zwanenrechten heraldisch levend gehouden.[538] Dit is ook het geval met de hier behandelde families Rouckema, die beide een uitkomende zwaan als helmteken voeren. Uit dat feit mag misschien worden afgeleid dat Abbe Idskes van Sickinga zijn aandeel in de Broekster jacht ontleende aan bezit van zijn vrouw. Opmerkelijk is dat we niets gewaar zijn geworden van zwanenrechten van de familie Hylckema[539], een van oorsprong Broekster geslacht met een niet gering bezit aldaar. De halsband, waarmee de zwaan in hun wapen is getooid[540], wijst op minder bewegingsvrijheid dan de zwanen van de gerechtigden tot de Broekster jacht.

Noten

Mijn dank gaat uit naar alle Rouckema-onderzoekers. Vanwege hun royale medewerking wil ik speciaal noemen de heren J. Calf (Wolvega), drs. M.C. de Haan (Veldhoven), drs. K. Terpstra (Veenwouden), D.J. van der Meer (Reduzum) en R. v.d. Ley (Groningen).

Bepaalde jaartallen (1511, 1513/1514, 1543, 1552, 1578, 1580, 1581, 1640, 1698 en

Wumkes.nl

1811) verwijzen naar in druk verschenen registers, evenals de inschrijving als student (im.). Afgekort zijn geldaanduidingen als floreen (fl.), gulden (g.), carolusgulden (cg.), goudgulden (gg.), hoorntjesgulden (hg.), philippusgulden (phg.), stuiver (st.), penning (p.) en de oppervlaktemaat pondemaat (pm.).

De archivalia berusten - tenzij anders is aangegeven - op het Ryksargyf in Friesland. Gebruikte afkortingen: **ACS** *Album Collegii Studiosorum ex Gymnasio Leovardiensi (1626-1668)*, J. Visser (ed.) (Franeker, 1985); **AGS** Archief Gedeputeerde Staten van Friesland 1580-1795; **ASF** Archief Staten van Friesland 1580-1795; **DFC** Archief Decama-Foeyts-Cuyck Veencompagnie; **EVC** Familie-archief Eijsinga-Vegelin van Claerbergen; **FA** Familie-archief; **FG** collektie Friesch Genootschap; **GA** Gemeente-archief; **GJ** Genealogysk Jierboek(je); **HvF** Archief Hof van Friesland; **JDGs** Jancko Douwama, *Geschriften*, uitg. Friesch Genootschap (Workum, 1830); **JBvM** *Het journaal van Bernard van Merode, luitenant-stadhouder van Friesland (1580-1583)*, O. Hellinga (Leeuwarden, 1990); **KA** Archief van het klooster; **LvG** Familie-archief Liauckema-van Grotenhuis; **OFO** *Oudfriesche oorkonden*, 3 dln., P. Sipma (ed.), Oudfriesche Taal- en Rechtsbronnen 1-3 ('s-Gravenhage, 1927-1941) en *Oudfriese oorkonden*, dl. IV, O. Vries (ed.), Oudfriese Taal- en Rechtsbronnen 14 ('s-Gravenhage, 1977); **PBF** Provinciale Bibliotheek van Friesland; **PKAF** *Prekadastrale atlas fan Fryslân* J.A. Mol en P.N. Noomen (ed.) (Ljouwert, sinds 1988); **RA** Rechterlijk archief; **RR** Rentmeestersrekeningen; **WvT** Worp van Thabor, *Kronijk van Friesland*, boek V, J.G. Ottema (ed.) (Leeuwarden, 1847);

1 Kwartierstaat van der Hoff, L.H.M. van der Hoff: GJ 1986, 50 sub 169. *De families Roukema*, T.J. Buma (Leeuwarden, 1986). **2** Een argument daarvoor is te ontlenen aan de omstandigheid dat hun zwanen vrij spel hadden in de wateren van Goingarijp, een van de dorpen in de Lege Midden waarvan het patronaatsrecht (PKAF 6, 26) (feitelijk de "heerschappie") vanouds door de Oenema's werd gepretendeerd. Overigens was door bastaardij (Hs. collektie 1020: Sipcke een ligter soon van Tjepcke Oenema bij Tjaas leefde in de 15e eeuw. Zie voor Tjepcke ook *De Friese huizen van de Duitse Orde*, J.A. Mol (Ljouwert, 1991), 136, 273, 276, 280) de positie van de daar woonachtige Oenematak minder invloedrijk dan die van hun meer adellijke verwanten. **3** *Vita Viglii ab Aytta Zuichemi, ab ipso Viglio scripta sive dictata quod in praefatione explicuimus*: C.P. Hoynck van Papendrecht ed., *Analecta Belgica* tomus I, pars I (Den Haag 1743), 277: "... una appellata fuit Siouck nupta N. Bouckema, qui ex ea filiam suscepit dictam Geel matrem Renici Reynarda pastoris in Goentryp viri apprime docti & jurisconsulti qui filiam naturalem reliquit dictam quoque Gele, quae nupsit Goffoni Andringa. M. autem Renicus possessionem Renarda in multas divisam partes reduxit in unam, pretio cohaeredibus soluto. Habuit & Siouck filium Oege Bouckema cujus filia nupta Abbe Idzkis Sickinga ex quo fustulit filium M. Idzardum Zickinga consiliarium in Frisia & M. Oegonem Sickinga advocatum in Snekis. Habuit quoque Siouck filiam dictam Beyts, matrem Vibe Beytz, cujus filia nupta fuit Sipke Teke Ambrosissone ex Tyets Hanya". Zie voor Wigle: *Viglius van Aytta als humanist en diplomaat (1507-1549)*, F. Postma, Zutphen, 1983. **4** Broersma, 16de-eeuwse genealogie en huwelijksaanzoek in briefvorm, H. Walsweer: GJ 1984, 65-95. **5** OFO IV 15. Famylje-oantekenings; De kertieren fan Jancke Piers Seta, Hein Walsweer: GJ 1989, 75 sub 472. Volgens de genealogia Ayttana, 277, had Sjouck ook nog een zuster Tyetz, e.v. Bonninga ("*Tyetz Reynarda uxor Broer Bomminga, ac filia Oege Reynarda*"). **6** GA WOR B1. Zie ook N.E. Algra, Nasleep van een opwelling. De Bolswarder lenen. *Friesch Dagblad* 8 september 1979. **7** PBF 1013 Hs, 1 (1576 pastoor te Dokkum), 41v (1580 voormalig pastoor en nu woonachtig te Akmarijp). Dit handschrift bevat ook

Wumkes.nl

informatie over zijn oomzeggers: 8 (Folckert Ockissoen, clerck bisdom Leeuwarden), 20v (Kimswerd 1561 Meine de soon van Ocke in de Legemeer, prebendaris), 31 (Pieter/Petrus Ockes/Ockonis, clericus/possesseur van de prebende van Oldeouwer). Vergelijk voor Meine (lees: Minne) HvF YY6 261 en voor Petrus (lees: Pier) *De Ouster Trijegeaen*, R.P. de Jong (Ljouwert, 1982), 173. **8** RA HEN K1 108. **9** *Andringa. Geschiedenis van de verschillende families Andringa van 1450 tot heden*, Y. Brouwers (z.p. 1985), 15. **10** JDGs 520. **11** Als noot 3. **12** HvF YY4 39. **13** Als noot 9, 23. Zie voor de sate: EVC nr. 385, 418 volgens vriendelijke mededeling van drs. Y. Brouwers (Leeuwarden). **14** RR57 75v, 138v. **15** RR43. **16** RA SNE W2 822. **17** HvF WW2 535. **18** Idem III1 9. **19** RA BOL E1 361. **20** FA Schwartzenberg 1619. **21** HvF YY14 238, 352. **22** Als noot 3, 272. **23** Fries Museum collektie Friesch Genootschap IIc 131, 40. **24** HvF YY3 493. **25** Ibidem 213. **26** OFO IV 181, 182, 189. **27** WvT V 166. **28** HvF U1 40. Zie voor de begunstigde: "*Naar ploeg en koestal vluchtte uw taal". De verdringing van het Fries als schrijftaal door het Nederland (tot 1580)*, Oebele Vries (Ljouwert/Leeuwarden, 1993), 133, 134, 194. **29** OFO II 304. **30** Ibidem 309. **31** Ibidem 323. **32** RA BOL E1 12; I1 434; V1 28v, 46, 83; V2 139v, 149. **33** OFO IV 51. **34** *De vier Bolswarder Lenen*, G. Abma (Bolsward, 1979), 117-119. **35** RA HEN K1 89. **36** PBF hs 1382 396. **37** HvF SS286 nr. 15; SS341 nr. 6. **38** RA WON C1 340v. **39** Idem S2 nr. 30; S7 nr. 17. **40** FG 304 30v. **41** RA SNE W2 836. **42** Hs collektie 1020 port. D. **43** RR6 13l, 14r. **44** HvF WW1 270. **45** Idem YY5 184. **46** Idem YY6 445. **47** Idem YY15 93. **48** KA Bergum R4. **49** OFO I 536. **50** RR35 (naasting van 10 gg. uit "Abba Douwaz saete te Terens" verkocht door de voogden van Abbes wezen). Zie ook KA Gerkesklooster 23 (zijn inlossing van een rente ten behoeve van Gabbe Dijckstera). **51** LvG 701. **52** Verzameling Aanwinsten 120. **53** *Leuwerderadeels aenbrengh gemaect int jaer 1540*. J.A. Mol m.m.v. N. Boevé, en J. Dijkstra (ed.) Boarnerige 2 (Ljouwert, 1989). **54** "Den nyeuwen aenbrengh van Baerderadeel, gerecolligeert int jaar 1542", T. Hannema (ed.): *De Neitiid* (1991/3). **55** ASF GL2. **56** HvF WW49 def. sent. 20 dec. 1659 (De Veno ca. Van Ruwenoordt). **57** *Protocol Cleuting. Het protocol van Nicolaus Judoci Cleuting, notaris te Leeuwarden van 1554-1585*, P.Th.Zwart (ed.) (Leeuwarden, 1970) 411. **58** Idem 350. **59** FG 304 29v. **60** GA Franeker volgens koll. D.D. Osinga. **61** *Vigliana. Bronnen, brieven en rekeningen betreffende Viglius van Aytta*. E.H. Waterbolk e.a. (Grins/Groningen, 1975), 93. **62** FA Burmania-Eysinga 124. **63** HvF YY6 27. **64** *Pax Groningana, 204 oarkonden oer de foarhâlding Grins-Fryslân yn de fyftjinde ieu*, M.G. Oosterhout e.a. (ed.) (Frysk Institút Grins, 1975) 155. Ulenburg, D.J. van der Meer: GJ 1971, 82. **65** RA BAA C1, 9 dec. 1560. **66** HvF YY8 236. **67** RA LWL M4, 26 maart 1571. **68** HvF III4 15. **69** Het geslacht Aylva, A. Beelaerts van Blokland: *De Nederlandse Leeuw* 1989, 38. **70** EVC 1323C 51v. **71** HvF YY6 582; YY7 204. **72** FA Sminia 2027a. **73** Egbert Alting *Diarium, 1553-1594*. Uitgegeven door W.J. Formsma en R. van Roijen ('s-Gravenhage, 1964) 817, 824, 838, 876-878, 883, 888. **74** DFC 1503. **75** HvF WW20, sent. 2 feb. 1630 nr. 26. **76** Hs collektie 1020. **77** RA SNE W2 832. **78** HvF YY2 200. **79** Idem WW2 535. **80** RA SNE W2 835. **81** HvF III1 237. **82** Ibidem 192. Zie voor de regels omtrent verkoop van kerkelijk goed: *De kerkelijke goederen in Friesland, beschrijving van de ontwikkeling van het recht omtrent de kerkelijke goederen in Friesland tot 1795*, 2 dln., L.J. van Apeldoorn (Leeuwarden 1915), I, 245. **83** RA FRL EE1 148. **84** RR4 5. Varia Staten 73, inv. sterfhuis Marij Haersma te Sneek (1548), regest met letter k. **85** RA HEN K3 260-261. **86** It Pier en Sipcke Hoytes-folk, A. de Vries e.a.: GJ 1984, 20-22. **87** RR25 12. **88** HvF YY7 216. **89** Burgerboek Sneek (in fotocopie), akte 8 febr. 1555. **90** RA RAU A1 51-51v. **91** Ibidem 133. **92** GA LWN Cert.bk., 12 juni 1626. **93** RA ACH Ra1 154. **94** Ibidem 152. **95** RA ACH R2 219. **96** HvF WW7 601. **97** Idem YY26 9. **98** Idem YY27 9v. **99** Idem WW12, def. sent. 25 sept. 1621 nr. 15; YY27 285v (1620). **100** Idem III8 302v. **101** Idem

Wumkes.nl

WW18, interl. sent. 13 feb. 1627 nr. 2. **102** Idem EEE1 9. **103** RA ACH R3 418. **104** GA LWN Y32, 19 febr. 1637. **105** Idem Cert.bk. 240. **106** Idem Y16 395. **107** Schilders in Friesland in de 16e eeuw, D.J. van der Meer: *De Vrije Fries* 46 (1964), 253. **108** HvF WW25, sent. 3 febr. 1635 nr. 15. **109** Mededeling dr. J.A. Kuperus (Leeuwarden). **110** GA LWN Hyp.bk 6 151v. **111** Ibidem 25; idem Hyp.bk. 20 257, 282. **112** HvF YY27 20. **113** RA ACH Ra1 6. **114** Ibidem 68. **115** Ibidem 154. **116** Ibidem 268. **117** HvF WW7 425. **118** RA ACH R2 112. **119** HvF YY25 109. **120** Idem WW21 371. **121** RA ACH M7 783. **122** Buma als noot 1, 7. **123** RA ACH Ma1 187, 193. **124** Idem R1 5. **125** Ibidem 68. **126** RA ACH R3 768. **127** *Administrative en fiskale boarnen oangeande Fryslan yn de ier-moderne tiid*, P.L.G. van der Meer ea. (ed.) (Ljouwert, 1993) 111 nr. 1712. **128** RA ACH R3 399. **129** HvF WW19, interl. sent. 16 juni 1629 nr. 5. **130** Idem WW21, interl. sent. 26 april 1631 nr. 7. **131** RA DOK W9, 14 en 15 nov. 1620. **132** HvF WW25, sent. 16 juni 1635. **133** RA FRA NN2 206. **134** RA KOL Q5 181. **135** RA FRR Z2 akte nr. 365. **136** RR9 15. **137** RA SNE W2 825-826. **138** Sint Christoforus in Friesland, R. Steensma. *Publicatieband Stichting Alde Fryske Tsjerken* 4, 233-234. **139** RA SNE W2 839. **140** De Middeleeuwse kerkpatrocinia van Friesland, een inventaris, G. Verhoeven, *Fryske Nammen 8*, 83. **141** HvF III1 476. **142** Idem YY3 342. **143** Ibidem 456. **144** HvF III1 523. **145** Idem YY6 97 mededeling drs. Y. Brouwers (Leeuwarden). **146** EVC 1233 v117. **147** HvF WW2 355. **148** RA SNE W2 819. **149** RR22 24. **150** RA SNE W2 837-838. **151** OFO II 305. **152** RA SNE W2 822. **153** RA HEN K3 260. **154** RA SNE W2 835. **155** HvF YY5 88v. **156** Ibidem 146v. **157** RA BOL I1 422. **158** HvF III3 1479. **159** RR31 14. **160** HvF III8 119. **161** Idem YY16 225. **162** FA Sminia 1878. **163** *Groot Placaat en Charterboek van Vriesland*, 6 dln., G.F. thoe Schwartzenberg en Hohelansberg (ed.) (Leeuwarden, 1768-1795) II, 703. **164** HvF YY5 50. **165** Ibidem 159. **166** HvF YY7 74. **167** Ludolf Engelstedt (Dorpat ca. 1550 - Londen 1617/18). In Liiflanner yn'e Fryske polityk, O. Hellinga: *It Beaken* 55 (1993) nr. 3, 125. **168** HvF YY5 61. **169** RA DON T2, consent 7 juni 1610. **170** HvF EEE1 400. **171** Ibidem 402. **172** Wenplakken fan de Fryske adel yn 1632, Ph.H. Breuker: *Ut de Smidte* 14, 2 juni 1980, 16. **173** *Broek it doarpke yn it wetterlân*. Gearstald troch Folkert de Jong. Utjûn ta gelegenheid fan it 40-jierrich bestean fan Doarpsbelang Broek (1987), 10. **174** HvF YY6 237. **175** RA HEN K3. **176** *It boek fan de swan*, Tsj. Gs. de Vries (Drachten, 1959), 53 post 22. **177** RA HEN K1 71v. **178** Ibidem 72v. **179** RA HEN K6, 16/30 aug. 1581. **180** HvF YY13 121. **181** Idem YY14 160. **182** GA LWN Vaa1 104. **183** RA HEN K4, 14 juli 1574. **184** PBF 1013 Hs 8. **185** FA Burmania-Eysinga 124. **186** GA LWN y7 80. **187** Als noot 23 149v. Zie ook RA DON T1. **188** EVC 1323C 52. **189** Famylje-oantekenings; De kertieren fan Jancke Piers Seta, Hein Walsweer: GJ 1989, 69 sub 56/57, 70 sub 58/59. **190** RA SCO Q6 114 en volgende. **191** Ibidem 132 en volgende. **192** JBvM 257, 224. **193** RA DON T2 175. **194** *Snitser recesboeken (1490-1517)*, 2 dln., M. Oosterhout (ed.) (Assen, 1960-1964) 1193. **195** HvF WW1 102. **196** RA WYM Q5 346v. **197** RA DON T3 66. **198** Collektie grafschriften Doniawerstal. **199** RA WST Pa1 184. **200** RA DON D4 298. **201** Idem D2 100. **202** RA ACH R3 6. **203** RA DON D1 425. **204** Als noot 9, 160 M21. **205** *Broek, it doarpke yn it wetterlân*. Gearstald troch Folkert de Jong. Utjûn ta gelegenheid fan it 40-jierrich bestean fan Doarpsbelang Broek (1987), 11-13. **206** Ibidem, 22-24. **207** *Luidklokken in Friesland voor 1650*, Gerrit Verhoeven, doctoraalscriptie (Amsterdam, 1983), 102. **208** RA SNE W2 839, 825-826. **209** Als noot 207, 8. **210** Ibidem 117. **211** Eenvoudige memories en bemerkingen langs straten en wegen voor landgenoot en vreemdeling, J. Hepkema: *Nieuwsblad van Friesland* (1910-1914), 290. **212** HvF YY18 16v. **213** Ibidem 297. **214** HvF WW4 448. **215** Idem WW5 771. **216** RA DON J2 25 mededeling ir. B.S. de Jong (Rozenburg). **217** DFC 184. **218** RA SCO B6 55. **219** Idem M1 116. **220** EVC 443b. **221** RA DON T5 84. **222** Ibidem 269. **223** RA DON T5 249. **224** Idem Z2 355. **225**

Wumkes.nl

Kwartierstaat Bekkema, K.J. Bekkema: GJ 1978, 77 (1824/1825). **226** AGS GrF3. **227** RA DON Z1 2, 102, 334, 365. **228** HvF WW5 179. **229** Idem WW3 465. **230** GA LWN Hyp.bk. 17 162v. **231** Idem R14a (1606). **232** RA DON T2, consent 10 mei 1610. **233** Idem D2 77. **234** Ibidem 370. **235** GA LWN Cert.bk. I 173, 263. **236** Idem Hyp.bk. 18 212v. **237** HvF WW21, sent. 24 mei 1631 nr. 45. **238** Idem YY5 25v. **239** Verzameling aanwinsten 242. **240** HvF YY14 402. **241** RA DON T2. **242** Ibidem, consent 17 febr. 1614. **243** PKAF 6 29. **244** De registers fan de Oanbring út 1511 fan Eagmaryp en Ousternijegea, H. Walsweer (ed.): *Bydragen ta pleatslike skiednis* 2 (Ljouwert, 1987), 149. **245** HvF WW15, sent. 27 okt. 1624 nr. 7. **246** RA DON Z3 74, 93, 94, 112, 137, 139. **247** HvF WW21, sent. 15 maart 1631. **248** RA DON T5 386. **249** Idem Z3 144, 96. **250** RA HAS H2, 15 april 1635. **251** RA DON D1 358. **252** Idem D2 382-383 (los stuk). **253** Idem Z3 193. **254** Idem O1, 12 maart 1621. Zie ook RA HAS H2, 27 juni 1632. **255** RA HAS H2, 27 juni 1632. **256** Als noot 189, 69. JBvM 726 (Tjalke Meynes). **257** RA DON Z3 415. **258** RA HAS H1 183v. **259** RA SCO Q5 35 volgens mededeling drs. Y. Brouwers (Leeuwarden). **260** RA DON T2, consent 31 maart 1614. **261** RA RAU A7 68. **262** RA SCO K1 89v. **263** RA DON D1 186. **264** Ibidem 2; idem D2, 256, 297. **265** RA DON Z2 37. **266** RA SCO Q6 188. **267** Ibidem 187. **268** RA WYM Q8 83. **269** RA DON Z4 345, 346. **270** RA SCO K3 97. **271** HvF WW42, sent. 20 dec. 1652 nr. 102. **272** DFC 2094. **273** RA SCO Q7 177. **274** RA DON O1, 3 mei 1620. **275** RA WYM Q2 246. **276** RA DON O1, 19 juni 1621. **277** RA RAU A6 225v-227. **278** RA DON O2. **279** Idem O3, 2 april 1630. **280** Idem Z2 319, 317. **281** Idem N1, rek. 8 sept. 1654 t.b.v. Inte Eedes wezen. **282** Ibidem, sterfhuis Jan Syoert, Goëngarijp. **283** RA DON D6 38. **284** Idem D5 313. **285** Idem O5, 19 dec. 1645. **286** FA Sminia 1920 (rek. 22 april 1620). **287** RA DON T3 173. **288** Mededeling J. de Jong (Lemmer). **289** RA DON Z2 192, 200. **290** AGS Grf1. **291** RA DON Z2 217, 210. **292** Ibidem 196. **293** RA DON Z3 129. **294** Idem T4 277. **295** Idem Z2 254. **296** Ibidem 197. **297** RA DON T5 260. **298** Idem D1 129. **299** HvF WW22, interl. sent. 6 maart 1632 nr. 11. **300** Ibidem sent. 7 febr. 1632 nr. 11. **301** RA SCO Q7 125. **302** RA DON O8 nr. 80. **303** Idem D4 391. **304** Idem F2. **305** RA HAS H2, 14 april 1635. Zie ook nrs. 2050/2051 kertiersteat Dam Jaarsma, Reid van der Ley: GJ 1992, 71. **306** RA DON Z3 175. **307** Idem O4. **308** Idem D1 294, 296, 297, 298. **309** Idem T3 175, 151. **310** Idem O5, 21 juni 1644. **311** Idem O6, 29 sept. 1647. **312** HvF WW14, intendit 18 nov. 1623 nr. 5. **313** RA DON O8 35. **314** Idem T3 300. **315** Idem T2, consent 26 april 1610. **316** Idem T4 151. **317** Ibidem 157. **318** HvF YY6 67. **319** Idem YY5 193v. **320** RA DON T5 385. **321** Idem Z5 105. **322** Idem T3 125. **323** Idem Z1 218, 249. **324** Idem D4 484. **325** Idem Z1 245; Z2 134, 288. **326** Idem T4 148, 333, 335, 336. **327** Idem Z5 57. **328** RA HAS H2, 22 aug. 1633. **329** RA DON Z5 58, 59. **330** Idem D5 313. **331** Idem T3 190. **332** Mededeling J.W. Calf (Wolvega). **333** RA DON D2 39. **334** HvF II8 40. **335** RA SCO Q7 84. **336** Ibidem 85. **337** Als noot 207, 148. **338** RA SMA U1 27. **339** Ibidem 306. **340** RA DON D4 363. **341** Idem D2 278. **342** Idem D5 169. **343** *De archieven van het St. Antonij gasthuis te Leeuwarden 1425-1813*, R. Visscher (Leeuwarden, 1921), 126. **344** RA SCO K2 217. **345** DFC 1249, 2125. **346** RA SCO I1 5. **347** RA SMA U2 254, 281, 285, 286, 287, 288, 289. **348** HvF WW42, def. sent. 1 juni 1652 nr. 6. **349** Collektie grafschriften Schoterland. **350** GA LWN Cert.bk. **351** Idem w2 akte 707. **352** Sibben fan Gysbert Japicx, Sijcke Salviusdr. en Margaretha de Heer, D.J. v.d. Meer: *It Beaken* 26 (1964) nr. 1, 43-45. **353** HvF EEE3 326. **354** ACS 57. **355** Idem 116. **356** GA LWN y52 55. **357** RA RAU A4 154v. **358** RA LWL M20 28. **359** Idem M21 327. **360** Ibidem 346. **361** RA RAU A5 383v. **362** HvF WW22, sent. 16 juli 1632 nr. 12. **363** RA RAU L1 176v. **364** RA WYM X1 212. **365** RA DON T3 4. **366** RA WYM X1 52, 74, 84, 121, 151, 176, 180, 188, 189, 190, 194, 196, 198, 203, 208, 209, 211, 217v, 218, 219, 220, 221, 222v, 224v, 223v, 231, 232. **367** HvF II5 147. **368** Archief NH Oppenhuizen/

Wumkes.nl

Uitwellingerga 57. **369** HvF WW32, interl. sent. 6 juli 1642 nr. 50/51; WW33, sent. 4 juli 1643 nr. 49. **370** RA DON O2, 2 april 1630. **371** Als noot 368. **372** RA DON O8. **373** Idem N2, 8 jan. 1662. **374** Ibidem, 28 maart 1663. **375** RA DON O4, 28 okt. 1635. **376** Ibidem, 17 april 1638. **377** RA WYM Q5 181. **378** RA DON T4 265 (40 pm, 8 fl 26 st, meier Elingh Wytses). PBF hs Gerlich Doys Liber III 474. **379** Idem O5, 6 dec. 1644. **380** Idem D6 37. **381** Idem D8 145. **382** Idem D4 363. **383** Idem N1. **384** Idem M1. **385** Idem D8 143, 144, 285. **386** Idem D7 387. **387** Idem D11 23. **388** Idem D7 118. **389** Idem D11 6. **390** Idem Z8 489. **391** Idem D11 6, 23. **392** Idem D12 126. **393** Idem D13 25. **394** Ibidem 316. **395** RA DON O18 354. **396** Ibidem 410. **397** *Het ontstaan en de geschiedenis van Langweer*, Hessel Hoekstra, scriptie (z.p., 1974), 58. **398** Als noot 205, 13. **399** RA DON O19 384 (1783). **400** FA Andringa de Kempenaar 561. **401** RA SCO Q9 135v. **402** GA LWN K35 580. **403** RA SCO Q6 69. **404** Idem Q7 173. **405** RA HAS H2, 3 april 1646. **406** RA SCO Q9 135v. **407** Idem I1 26v. **408** ACS 74. **409** RA OPS Q8 162. **410** RA LWL L1, 1 juni 1652. **411** Idem L2, 10 aug. 1655. **412** RA RAU J1. **413** Idem L2 53. **414** Ibidem 14v. **415** RA RAU A9 328. **416** Idem A10 82v. **417** RA FRR NN1 136. **418** RA RAU U7 7, 141. **419** Fierdere foarâlden fan Harmen de Vries en Lolkje de Jong, A. de Vries e.a.: GJ 1977, 42. **420** EVC 897 ("Hoite Wibes een merck betaelt"). **421** RA RAU A5 379. **422** Als noot 410. **423** RA RAU A10 140v. **424** Idem P2 2v. **425** LvG 1003. **426** AGS GrF5, sent. 23 december 1659. H. Walsweer, *Onderzoek naar jus patronatus en studiefinanciering. Doctoraalscriptie Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Rijksuniversiteit Groningen*, dl. 2: Lieve Vrouwe of Albadaleen te Poppingawier tot 1800 (Groningen, 1992). **427** RA RAU L1 201. **428** Idem 33 105. **429** Idem P2 61v. **430** Idem 33 108v. **431** Als noot 368. **432** RA WYM Q9 135. **433** Idem Q11 32. **434** Idem Q12 93v. **435** RA DON Z8 12, 13. **436** Idem D7 508. **437** Ibidem 511. **438** RA HAS G1. **439** RA DON O2. **440** RA UTI J2 337; J3 59. **441** RA WYM X12, 11 okt. 1675. Idem Q14, 123. **442** Idem T1 86. **443** *Het familieboek Kappenburg 1690-1982*, Frans Kappenburg (Groningen, 1982), 92. **444** RA WYM Q9 244v. **445** Idem Q11 104. **446** RA DON D2 118. **447** Ibidem 125-127. **448** H. Roucoma *Dronrijps Memoriael*, útjûn troch drs. K. Terpstra (Ljouwert, 1986). **449** Op zoek naar steelpannen en vliegen, Janny Groen in: *Volkskrant* 18 dec. 1993. **450** ASF 6400 63. **451** RA WYM Q11 325v. **452** Idem Q9 347v. **453** RA WON S35 nr. 6. **454** HvF WW23, interl. sent. 19 febr. 1633 nr. 27. **455** RA DON D7 631v. **456** Idem Z8 295, 296. **457** FA Sminia 1920. **458** RA DON M1. **459** Idem D12 38. **460** Idem D7 250. **461** Idem M1. **462** FA Sminia 2569. **463** RA WON O1 122. **464** *Men meldt ons uit Friesland. Een aantal zeventiende-eeuwse geschriften die opzien baarden met een lijst van 17de-eeuwse kleine Friese gelegenheidsgeschriften*, verzameld en toegelicht door J.J. Kalma (Leeuwarden, 1973), 371. **465** GA LWN, authorisaties. **466** HvF III24 222v. **467** GA LWN x13 107. **468** RA RAU P4 124. **469** Idem U6 192, 211, 215. **470** Ibidem 200v. **471** Ibidem 206. **472** RA RAU U7 122. **473** Idem U8 12v. **474** Idem J 15v, 18v, 21v, 23v, 26, 27, 30. **475** Idem U8 141. **476** Idem P5 37. **477** Ibidem 79. **478** RA RAU P4 8. **479** HvF WW66, interl. sent. 16 febr. 1676 nr. 3. **480** Idem WW67, sent. 29 mei 1677. **481** *Oudheidkundige plaatsbeschrijving van de gemeente Kollumerland en Nieuwkruisland*, Mr. A.J. Andreae (Kollum, 1885) II, 109-111. **482** RA SNE R1 akte 155. **483** RA RAU P2 63. **484** Idem A10 155. **485** Idem U6 24v. **486** Ibidem 12v. **487** Ibidem 21v. **488** RA RAU P3 26v. **489** RA DON R3 35. **490** Idem D7 69. **491** Idem Z8 282. **492** Ibidem 284. **493** RA DON D7 69, 194. **494** Idem Z8 425. **495** Idem D12 9. **496** *Het oud Friese geslacht Reynalda*, 2 dln., P. Reenalda (z.p./z.j.) I, 72. **497** RA RAU A9 111v. **498** Idem A10 109. **499** *Ferbân yn ús wurk*, A. de Vries (ed.) (Ljouwert, 1983) IV, 22 op Otte Haenties. **500** RA LWL V2 1v. HvF YY14 310. RA LWL M8 146 volgens mededeling van drs. Y. Brouwers (Leeuwarden). **501** AGS 2333 (ingek. stukken 1624-1729). **502** FA Schwartzenbergh 2933 (besognes rond de stemming van Bauke Raukema tot school-

Wumkes.nl

meester te Schingen 1693). **503** GA LWN w11 55. **504** RA SNE R1 akte 516. **505** RA WYM T1 99, 137. **506** RA DON D12 20. **507** Idem D13 382, 383, 388, 396, 397, 398, 405, 413. **508** Idem M1 315-316. **509** Idem D13 246, 248, 249, 250, 251, 253, 254. **510** RA WYM N1 87. **511** RA DON Z8 404. **512** *Pastoars, dûmnys en tsjerkefolk yn Top & Twel*, Jabik van der Bij (Twellegea, z.j.), 33 met dank aan fam. E. Jouwstra (Oppenhuizen). **513** RA DON L12 1, 7. **514** Buma als noot 1, 23-29. **515** Als noot 176, 9-25. **516** *Ein: enkele rechtshistorische aspecten van de grondeigendom in Westerlauwers Friesland*, N.E. Algra (Groningen, 1966), 180. **517** FG 304 39v. **518** EVC 897. **519** JDGs 187. **520** OFO II 353. **521** PBF hs Gerlich Doys Liber III 143 regest 59 (datum testament 4 april 1550); 144 regest 62 (17 aug. 1559). **522** WvT V, 166. **523** RA DON N1, 23 febr. 1653. "van Jacobus" is doorgestreept. Ir. B.S. de Jong (Rozenburg) wees mij op het mogelijke verband met de gelijknamige patroonheilige van Teroele. Onder de "brieven ende monumenten" is ook sprake van de "Coopbrieff van d'swanejacht inde Koefoete". In 1607 (HvF EEE1, 188 e.v.) maakt testateur Ids Romckes melding van de derde zwaan voor zijn dochter Rixt (e.v. Fedde Auckes Reinalda). **524** Van der Hoff als noot 1, 57 sub 2546/2547. **525** RA DON T3 8. **526** Idem J2 123v mededeling ir. B.S. de Jong (Rozenburg). **527** RA DON J2 123v, 124v mededeling ir. B.S. de Jong (Rozenburg). **528** RR23 23. **529** RA DON D4 516. **530** Borgerlijke wapenen fan Gerrit Hesman, J.C. Terluin et. al. GJ 1993 121 nr. 167. De roemrijke historie van Sierxmaleen. Vrijdagse bijlage *Leeuwarder Courant*, 28 juni 1985. HvF III19 12. **531** RA DON D11 135. **532** *Van Ter Sted tot Olde Stins*, Joh. van Dijk (z.p., 1987), 276. **533** Als noot 397. **534** *Haskerlân. In tal bydragen ta de skiednis*, K.F. Gildemacher e.a. (ed.) (Ljouwert, 1990), 178. **535** GJ 1991, 189. **536** Als noot 4. **537** KA Haskerconvent 19. **538** Zie de zwanehals als helmteken van het wapen Zwaga GJ 1979, 54. **539** Vermoedelijk stamde deze familie via voormoeder Bauck Aemes, vrouw van Jelle Broers (1547-1618), kerkvoogd te Broek en secretaris van Haskerland, af van Yma Rouckes en Rouck(e) Tinckes, grondbezitters te Broek. **540** GJ 1990, 150. Opmerkelijk is dat stamvader Jelle Broers zegelde met het wapen dat op de zerk te Broek als vrouwelijk wapen naast het wapen Hylckema is afgebeeld.

Wumkes.nl

LIJST VAN DORPEN EN STEDEN

voorkomende in het register van decretale verkopingen III29 van het Hof van Friesland (vgl. de Genealogyske Jierboekjes van 1978 tot en met 1992). Ook deze aflevering bevat akten van overdracht van onroerende goederen van minderjarige kinderen, van kerkelijke corporaties en van insolvabele boedels uit de periode 1710 tot en met 1716. De folionummers geven het begin van de desbetreffende akte aan.

Aalsum	4v (hornleger met stem, waarvan het huis is gekocht door Jurjen Heijdanus en Geijske Jurjens e.l.; meier: Saapke Johannes; koper Sicco van Goslinga, grietman v. Fran.deel), 4v (huissteede, stelle en stem van de sate "voor desen" bewoond door Jochem Hansen en nu door Jan Jacobs; koper: Sicco voornoemd).
Amsterdam	137v (Johannes de Jong, coopman).
Arum	48v (Otto Annes Etma, lakencoper, en Ymcke Ottes e.l.), 172v (Murk Ages, koper van drie stukken land te Kimswerd).
Augustinusga	80v (Tierck Bos, procureur), 101v (1/4 van de landen van Louisa Mejontsma; meier Metske Ates), 148v (Jacob Eelkes herbergier).
Baard	117v (Symen Aukes).
Balk	201v (een huis aan de zuidkant van het dorp; bewoner: Focko Sijnes; verkopers: de diakenen "van den vlecke Balck"; koper: Jan Albarts te Sneek; Tiemke Hansis, Foeckien Hanses, Jan Gelen, herbergier, deurwaarder Jan Braarda), 201v (een huis; bewoner: Tiete Renis; verkopers en koper als voren), 201v (een huis; bewoonster: Geis Jans; verkopers en koper als voren), 201v (twee huizen; bewoners: Michiel wever en Sioerd Andries; verkopers en koper als voren).
Beetsterzwaag	39v (Willem Adolphus, executeur en herbergier, Haackjen Hemminga).
Bolsward	121 (Abraham Borch, stadsbode).
Brussel	137v (Jacobus van der Steen, koopman).
Buitenpost	52 (Jilles Huberts, hospes; id. 71, 101, 104v, 113v, 125, 143 en 192v), 71 (Sixtus of Sijtse Sapes Westerhoff; Maria van Mejontsma; id. 80v, 88v, 101v, 104v, 107v, 113v, Margaretha van Mejontsma; id. 113v, 143, 146, en 192v), 143 (7 pm land, meier: Fedde Brugts; koper: Johannes Thys), 146 (Johannes Thyssen), 148v (1 pm hooiland op 't Uytland; meier: Sytse Clasen; 2½ pm hooiland, 1 mad mieden op 't Uytland en 1 mad mieden op de Lets; koper: Liebbe Douwes), 192v (2½ pm kleiland op 't Uytlandt; meier: Pijtter Willems; koper: Martinus van Scheltinga, eerste presiderende raad ordinaris in 't Hof van Friesland), 217v (3/4 van 20 pm op 't Uytland afkomsting van w. Geert Hilles; verkopers: Maria, Margaretha en Louisa Mejontsma als erfgenamen van grietman IJsaack de Schepper; koper: Hiddius Bonnema, bode en not. publ.; Gerhardus Hexenius, ontvanger-generaal der consumptien, en Uijlckjen en Stania e.l.; Uijlckjen is erfgename van Tamme Folckerts en Ansck Wijbes e.l.).

Wumkes.nl

Burgwerd	83 (Henricus van Thoon, predikant).
Burum	52 (Foecke Fockes en Nantie Gosses e.l.; zie bij Koten).
Cornjum	85v (David Jacobs en Baefke Tiepkis e.l.).
Dearsum	43 (een stemdragende sate met huis, schuur en molkenkamer en 42 pm land, stem 12; meier: Andries Hendrix; verkopers: de kinderen van Edsart van Burmania, grietman, en Anna Dodonea thoe Schwartsenberg en Hohenlansberg met Anna Catharina Teth van Burmania; kopers: grietman Allart van Burum en grietman Tialling van Sixma), 43 (2/3 van een sate met huis en schuur en 53 pm land, stem 8; meier: Juw Obbes; verkopers: als voren; koper: Anna Catharina Teth van Burmania), 43 (4½ pm land in de krijte van schepen Bavius Nauta; kopers: Nauta vn. en Rixtie Metz e.l.), 43 (een hornleger met stem nr. 4; meier: Pijtter Jansen; Bote Idses, Dirk van Houten, makelaar), 43 (de helft van een hornleger met stem nr. 10; meier: Andries Hendriks).
Dokkum	4v (Jan van Aalsum, herbergier en burgemeester, Jan Jacobs), 37v (Folckert Jans, hospes), 88v (Douwe Hoijtes en Jeicke Tiaerts e.l.; id. 192v), 110v (de erfgenamen van Aucke Johannes t.w. Trijntie Fokes (x Sijbren Theunis), Jancke Popkes (x Claes Gerrijts), Fedtie Fokes (x Minne Lourens), Fedtie Eelckes (x Jacob Dirx) en Grijtie Popckes (x w. Didert Hendrix)).
Dongjum	4v (Sicco van Goslinga, lid van de Staten Generaal en grietman over Franekeradeel, als curator over de drie weeskinderen van w. Edsert van Burmania; id. 10 en 32; zie ook bij Jislum).
Donkerbroek	190v (ondanks vele reparaties verkeerde de kerk "in slechten staet", ze kon "qualijck een storm meer uyt staan". Om een nieuwe kerk te bouwen verkopen Claas Wolters en Evert Hendrix als kerkvoogden met Isacus Poutsma, predikant, het Vicarieplaetske op 't west van het dorp met huis, schuur, "koij" en bouw- en weiland; strekkende van de veenscheiding noordwaarts en zuidwaarts in de Kuinder aan Hincke Jans van de Haule; meier: Andries Harts), 190v (dezelfden verkopen enkele roeden land in de sate van Roeloff Jacobs aan Hincke Jans voorn.; de rechtcamer te Makkinga; Johan Hendrick Schultens).
Driesum	52 (Hedsert Doeckes en Trijntie Dioerdts e.l. verkopen een windmolen en bakkerij te Koten), 116v (vorengenoemden verkopen 3 pm land aan de Hereweg en naast de windmolen; het rechthuis te Rinsumageest; bijzitter Sijtse Lieuwes, executeur Doede Heijns, mr. Baucke Jeppes; koper: dr. Petrus Rudolphi te Leeuwarden).
Dronrijp	117v (Johannes Casparus Schik koper), 167v (land uit Fetse sathe; bewoners: Taco van Burmania (de adellijke huizinge) en Jan Wijbrens (de boerenhuizinge); koper: coopman Abelus van Echten), 188 (als voren; deurwaarder Paulus Feensma, deurwaarder Hette Reinalda; koper: Jets Maria van Grovestins).
Ferwerd	4v (hornleger met stem; meier: Pijtter Feijckes; koper: Johan van Idsinga, brigadier, en Alegonda van Coenders e.l.), 91v (Freerk Rinses, herbergier).

Wumkes.nl

Franeker	85v (Everhard Ramouw, herbergier).
Friens	26v (3/4 van Diurrema sate met huis en schuur en 40 pm land; 1/4 is van Antie Luijtiens; meier: Hessel Abes; naastl. Agaeus Bruinsma, oud secretaris, het Swin en Bocke Sydses; Ulbo Idsardi secretaris; verkopers: de erven Sybrand de Schepper; koper: grietman Tjalling Homme van Camstra).
Gauw	12 (16 pm land onder Rollema meenschar).
Gerkesklooster	148v (een sate met huis en schuur en 75 pm land, dat in 9 percelen wordt verkocht; meier: Alcke Dirx; het Olddiep, de Oldevaart, 10 pm genaamd de Dycken, de Ried; Floris Dirx, Meint Sybrens, Foecke Fockes; kopers: Maria van Bosma, weduwe van Eelco van Haersma, Sierd Dirx Sioerdema, Pijtter Taeckes, Wybe Joosten, Evert Goverts, Feye Roelofs, Sioerd Hettes en Jan Martens).
Gersloot	19 (een plaats met stem op nr. 4; meier: Jan Boockes; Geertie Groen; koper: grietman Jacobus van Bouritius).
Goënga	12 (een halve sate aan de Speerster dijck met huis, schuur en 87 pm land; 18 pm ligt onder Rollema meenschar; meier: Hette Annes; verkopers: Jan, Walburgh en Catharina, kinderen van luitenant Adriaen Versteveren en Maria ten Hage; koper: Hette Annes), 128 (w. Ernestus Gladhair; erfgenaam: Engelbertus van Minnen).
Goutum	188 (dr. Arent van Bolten als administrator van de goederen van Frans Menno van Eminga, old collonel van een regiment cavalerie, die erfgenaam was van Sijds Hessel van Eminga te Hallum).
Groningen	55 (dr. Petrus Berghuijs; zijn volmacht is dr. Dominicus Rispens).
Grou	26v (Tialling Homme van Camstra, grietman over Idaarderadeel; hij verbleef ook te Leeuwarden en Menaldum; idem 55, 62, 65 en 67v), 158v (een "sate op Sijtiebuijren, de Blij genaamt, seer schoon gelegen om te visschen en te seilen"; meier: Sybe Annes; 74 pm land; de Wijde Ee ten zuiden; notaris Annius Elgersma), 158v (een sate met stem, huis, hooiberg en 82 pm land; meier: Gerben Martens; de Wijde Ee ten zuiden; verkoper: Focko Doekama als voogd over Gerryt Ophuisen, een kleinkind van bijzitter Gerrijt Hanenburgh; koper: Hiltie Hanenburgh, echtgenote van Jan Ophuisen, schepen te Leeuwarden), 67v (Hendrick Sakes, herbergier).
Hallum	1 (11 pm bouwland op 't Nieuw Municke Bild; meier: Breuts Gijsberts; Jacob Jans), 4v (Sicco van Goslinga als curator over de wezen van Edsert van Burmania, gedeputeerde staat en grietman over Ferwerderadeel, bij Anna Dodonea thoe Schwartsenberg en Hohenlansberg: Edsert had "veele en verscheidene schulden" nagelaten en daarom werden in verschillende zittingen eigendommen verkocht; idem: fol. 10 en 32), 91v (1/4 van een huis bewoond door Lucas Hendrix, wever; kopers: Geijske Hendrix en Lijsbeth Jans, oude bejaarde vrijsters te Leeuwarden als erfgenamen van Hendrick Hendrix, wever), 167v (w. Frans Menno van Eminga; ook 188).

Wumkes.nl

Harkema	113v (een halve sate bewoond door Hendrick Reits; de wederhelft is van Eelco van Haersma's weduwe; "vermits aldaar geen kercke sijnde" geschiedt "de proclamatie over de ordinaris proclamatie camer"; koper: Josina van Mejontsma; verkoper: Maria, Margaretha en Louisa van Mejontsma; Hiddius Bonnema, notaris en schrijver van een compagnie te voet, Sierck Dirx Sjoerdema).
Harlingen	22v (Steven Kuick, camerbode van 't College ter admiraliteit, en Eva Teotardi e.l.), 37v (Hendrick Eeckhout, coopman, als curator over Tryntie en Grijtie, dochters van Symen Jacobs Bootsma en Maijcke Jans), 172v (Focke Dongeri, herbergier, Pijtter Gerloffs, koopman).
Haule, de	190v (Hincke Jans).
Heerenveen	19 (Johannes Winia, herbergier), 135 (een huis bij de Sluijs bewoond door Anne Jelmers, de verkoper; kopers: dr. Eco Scheltinga en Harmanus Thijnsma, deurwaarder; Geeltie Hiddes Halbetsma, Johannes Winia, herbergier), 137v (een huis buiten H., bewoond door Claes Dirx; verkoper: Edger Sutor, koopman, als curator over de wezen van Hester de Sanderen; koper: Johannes de Jongh, coopman te Amsterdam; Tarquinius Schouwen, notaris, Fedde Dirx Hania, mr. cuijper en houtcoper, Johan Osewout Maurits van Eck en Hester de Sanderen e.l., Eble Wybes, landmeter en ontvanger van Crack's erfgenamen, Sake en Uijlcke Jouckes, dr. Jacob van Juckema), 214 (Tettie Geerts, echtg. van Ale Rienx is voor 1/5 erfg. van Geert Minnes en Baate Jans, haar ouders in de Knijppe).
Hieslum	48v (4 pm land gebruikt door de verkoper Sicke Johannes, die erfg. was van zijn broer Ocke Johannes; dr. Otto Bonifatius Etma en Otto Annes Etma; Piter Tialkes, Jan Wouters en Wijbren Goities).
Hurdegaryp	140v (Giolt Clasen Reitsma en Sijtse Fockes op Gaastmaburen verklaren dat er "door het bouwen van een nieuwe kercke" de kerk "in mercklijcke schulden" was geraakt. Daar kwam bij, dat door "afslagh van tijden" verschillende afgelegen stukken land niet langer verhuurd konden worden, aangezien die landerijen de floreenlasten niet konden hoeden. Zes stukken land onder Tytsjerk (zie aldaar) worden verkocht).
Idaard	26v (Cornelis van Scheltinga, olde colonel).
Jelsum	163v (Claes Cornelis, koper).
Jirnsum	43 (een sate van 20 pm land, waarvan het huis is afgebroken; stem 21; meier: Claes Abes; verkopers de erven Edsart van Burmania, kopers: Allart van Burum, grietman en Tjalling van Sixma, grietman; Hessel en Claes Tierx, Claas Jacobs).
Jislum	4v (een sate met huis en schuur en 56 pm land en een stenen pijp over de Jislumer vaart; meiers: Dirck Jans en Ytske Jans; verkopers: de erfgenamen van Edsert van Burmania en Anna Dodonea thoe Schwartsenberg e.l.; koper: Anna Dodonea voorn.), 4v (een sate met huis en schuur en 63 pm land; meiers: Jouw Jouws en Janke Annes; verkopers en koper als voren), 4v (een sate met huis en schuur en 57 pm land; meiers: Jan Hiddes

Wumkes.nl

c. ux; verkopers en koper als voren), 32 (een sate met huis en schuur en 56 pm land; meiers: Dirck Jans voorn.; verkopers als voren; koper: Bavius Nauta te Leeuwarden), 32 (een sate met 63 pm land; meier: Juw Juws voorn.; verkopers: als voren; koper: Bavius voorn.), 32 (een sate met 50 pm land; meier: Jan Hiddes voorn.; verkopers als voren; koper: Bavius voorn.).

Jorwerd — 1 (28 pm land te Fons; verkoper: Johannes Beijma, convoijmeester te Makkum, als cur. over de boedel van dr. Jacobus Hillebrants, advokaat, die prodigus was verklaard; koper: Claes Johannes, huisman: notaris Galenus Offringa, Benedictus Banga), 117v (1/4 van 33 pm stemhebbend land, mandelig met burgemeester Bourbon en dr. Suffridus Rodenhuis; meier Jorrit Heres; verkoperse: Johanna Rodenhuis echtgenote van Cornelius Backerus, organist en klokkenist te Leeuwarden; koper: Johannes Casparus Schick te Dronrijp, die een oom van Johanna was; koopman Frans Uptis, Ellert van Putten en Auckjen Teekes e.l.), 117v (1/4 van 18 pm land, Klein Battens genaamd; meierse: de weduwe van Symen Aukes te Baard; verkoper als voren).

Kimswerd — 172v (een sate met huis en schuur en 126 pm land; de landerijen worden in percelen verkocht; meier: Wouter Cornelis; verkopers Joachum van Ammama, generaal majôr ten dienste van de Ver. Nederlanden en commandant van Hulst, als vader van zijn kinderen bij Ebella Alegonda van Humalda, dr. Scipio Bockema Viglius, advocaat, als curator van de kinderen van Frans van Humalda, dr. Scipio Bockema Viglius, advocaat, als curator van de kinderen van Frans van Humalda, samen kinderen en kleinkinderen voor 2/5 deel erfgenamen van hun (groot)moeder Helena van Burmania, weduwe van Philippus van Humalda, die veel schulden had nagelaten; kopers: Pijtter Sioerds en Jancke Offkes Wijtsma e.l., Wouter Cornelis en Grijtje Wijtses e.l., Seerp Pabes, Murk Ages te Arum, Fedrick Aijses, Lysbeth Clasen, weduwe van Claes Sijmens, en Regnerus Douwes; andere namen: Claes Jacobs weduwe, Hector Murraij, Doijtse Sioerds, Feike Wobbes, Dirck Hommes, Jarich Ruijrds tot Doium, Schelte Cornelis, Wijtse Foppes, Taecke Sipkes, Jan Jacobs, dorprechter, Tialle Hanses, Philippus Lucas; toponiemen: de Inweg, een landafscheiding met landruggen, de slordige seven, land in het meenschar met doelen afgescheiden, de Stringh en melckijster, een worteltuijn en melckijster).

Knijpe, de — zie bij: Nieuwkatlijk.

Kollum — 192v (Sierck Dirx).

Koten — 52 (de helft van een huis, bakkerij en windmolen; verkopers: Hedsert Doeckes en Trijntje Dioerdts e.l. te Driesum; kopers: Foecke Fockes en Nantie Gosses e.l. te Burum).

Kuikhorne — 71 (een huis; verkoper: Meindt Edses; koper en bewoner: Uitte Sijds: Ecke Wijbes).

Leeuwarden — 10 (een huis "aent merckt tegen de Waeg over"; met 3 grote benedenkamers, een voorhuis, een gang met tinkast, 6 bovenca-

Wumkes.nl

mers, 2 secreten, een plaisante hovinge met verschillende vruchtbomen, bloemen en lustprielen; bewoonster: Alegunda Bourboom weduwe Hoppendal, de koperse; verkopers: de erfgenamen van Edsert van Burmania en cons.; naastliggers: Hans Michiels Bloemrode, mr. sadelmaecker in 't Swart Sadel, Apolonia Caesarius en de Mennonite Gemeente), 14v (1/4 van een huis op de zuidzijde van de Nieuwestad "ontrent de Langepiep alwaar de Coninck van Denemarcken in de gevel staat", achter grenzende "aen 't Ruijterskwartier"; naastliggers: Recalf, Joucke Jouckes en de Voorstraat; bewoners: Abraham van der Pol en Auckjen Halversma; verkopers: Trijntie Banier weduwe van Egbert van der Pol en haar minderjarige kinderen Abraham en Geertruijt; koper: Joucke Jouckes, houtcoper), 16v (Barold Knock als curator over de kinderen van Johan Lodewijk van Doys), 30 (Sioerd Westerhuijs), 32 (Bavius Nauta, oud schepen, en Rixtie Metz e.l., Alegunda Catharina Teth van Burmania), 74 (Wickjen Haarsma weduwe van Jacobus Jelderda), 83 (een huis "op de hoeck van de Orangrie Ewal en de Groenmerckt"; bewoner: Cornelis Tijlles, mr. schoemaker; verkoper: de coopman Popke Harmens als curator over de kinderen van Schelte en Aaltie Faber, zoals die hen van hun grootvader Jan Arents Faber waren "aengecomen". Deze Jan had zijn tweede vrouw Aetie Hendrix en Schelte en Aaltie Faber als zijn erfgenamen aangewezen; koper: dr. Wopco Faber; naastliggers: de bode Martinus Posthumus en Joucke Hendrix), 88v (dr. Petrus Rudolphi, advokaat), 91v (Geijske Hendrix en Lijsbeth Jans, "oude bejaarde vrijsters", waren voor 2/4 deel erfgenamen van Hendrick Hendrix, mr. wever te Hallum), 107v (Barolt Knock, raad ordinaris), 110v (dr. Petrus Rudolphi, advocaat, als koper), 117v (Johanna Rodenhuis, echtgenote van Cornelius Backerus, organist en clockenist, als verkoopster van land te Jorwerd), 125 (Jacobus Bouritius, mr. schoenmaker), 132 (1/5 van een huis bij de Brol; bewoners: Johannes Jans en Grijtie Ypes (nu in de Schrans), de verkopers, en later Jan Hendrick Jansonides; kopers: Johannes Hoekema, mr. bakker, en Marijke Laustenbergh), 137v (Edger Sutor, coopman, als curator over de kinderen van Hester de Sanderen), 148v (Gellius Feickens, als curator over de boedel van Charles en Samuel de Lannoy; Barold Knock, raad ordinaris), 158v (Focko Doekama als voogd over Gerrijt Ophuizen, kleinkind van Gerrijt Hanenburgh, bijzitter; Tjalling Willem van Camstra), 158v (3/4 van een huis aan de Bierhaven naast de Lindeboom omtrent de Brol; bewoner: de oud-burgemeester Hector Fenema; koper: Hiltie Hanenburgh, de echtgenote van schepen Jan Ophuisen; de wijnhandelaar Bothe van der Werf huurt als buurman de kelder; Jacob du Fenne), 161 (Amilia Josina van Nijsten, weduwe van ritmeester Sibrand de Schepper, en haar kinderen kapitein Abraham, Bartold en Albartina (gehuwd met luitenant Plettenburg) verkopen een sate "achter Cammingaburch of Cambuyr" met 37 pm land; meier: Thomas Pytters;

Wumkes.nl

koper: de magistraat van Leeuwarden; de dyck achter Cammingaburgh ten westen; Gerrijt Jenties, dr. Feijto Wesselius, burgemeester, Jacob Sijnes, seijlmaker op het Vliet), 163v (vorengenoemden verkopen 10 pm land "voor de homey" van Hector Livius van Haarsma raad ordinaris, 7 pm land achter het terp, 3½ pm oude greide, 2½ pm bouwland op het Terp, 8 pm oude greide en 4 pm oude greide op 't nieuwland; meiers: Doecke Annes en Laes Sydses; kopers: Hector voorn., Siuck van Burmania en Claes Cornelis; Arjen Gaelis, Jan Imkes, Jetse Gerbens), 170 (1/4 van een huis in de Corfmakersstraat; bewoonster en verkoopster: Louisa Mejontsma; koper: Petrus Henricus Petraeus, advokaat; dr. Bernardus de Horn, Hendrick Pijters Schoor, executeur, Hette Reinalda, deurwaarder), 181v (Claes Brandaris, grootschipper, en Janke Brouwer e.l. op Oost-Vlieland en Cornelis Jan Brouwer, burgemeester aldaar, als voogden over Neeltie en Jantie, minderjarige kinderen van Dirck Jans Brouwer en Grietie Cornelis e.l. samen als erfgenamen van hun grootvader Jan Dirx Brouwer, burgemeester aldaar, verkopen een groot huis op de Dijck (zuidzijde); het huis heeft "schoone vloeren, uijtgehouwene bogen, een stene vournoijs en een fraije schoorsteenmantel op marmeren pijlaren rustende"; bewoner: Sicco van Goslinga; koper: Johannes Beucker; Sjoerd Hannema, de zoon van Johannes Sioerds Hannema, was met vorengenoemde erfgenamen erfgenaam van Tytske Adams, weduwe van Wybe Jans te Leeuwarden), 181v (voren genoemden verkopen een huis in de Kleine Hoogstraat; bewoner: Minne Jacobs: Trijnte Lieuwes Faber, weduwe van Ernst Duijffje), 181v (voren genoemden verkopen een huis op de Dijck uitziende in 't Ruiterskwartier met "curieus geverfd houtwerck"; bewoonster: de weduwe van dr. Rinia; koper: Jan Buising), 181v (voren genoemden verkopen een huis, kamers en stalling in 't Ruiterskwartier; koper: Sjoerd Joh. Hannema; bewoner: oud-korporaal Van Kemp), 181v (een halve sate op de Oude Mieden onder Suwâld; meiers: Anne Saackes en Trijntie Auckes; 100 pm land met stem; koper: Marije Thomas, weduwe van Michiel Bruins; de Langemeijer, 't Moijntie Land, 't Langdeel), 197 (een "vraije huijsinge in het Raadhuijsstratie met een potkast en een schriefcamertie"; bewoner: Johannes Postma, passementswercker; verkoper: Philippus Goffes, mr. hoedmaker, als voogd over de boedel van de ongehuwde Attie Aenes; koper: mr. Frans van Baccum, coopman en backer; Jan Dirx, oud korporaal, Hendrick van Laeck, wijnhandelaar in de Wijnberg, Rutger Ophuijsen, schepen, Rienck Sipkes Sijlstra), 199 (Jacobus Jilderda, schepen), 205 (IJpe Sijtses Schellinger, ontvanger der boelgoederen), 210v (een kamer in de Boterhoeck, bewoond door Geijske Jans, weduwe van Jan Muller; koper: Antie Jurjens; Hendrick Louwburg, Hette Reinalda, deurwaarder, Abraham Dirx, mr. breijder, Gideon van Coehoorn, old collonel), 212v (een huis "over de Galileer kerck naast de Son"; bewoner: ds. Accama; verkoper als 158v; koper:

Wumkes.nl

IJsaack Wieland), 212v (een huis in de St. Jacobsstraat "achter de Oude Hopsack"; bewoner: Joost van Lingen; verkoper als 158v; koper: dr. Bernardus Swalue; mr. Bocko Balck, dr. Marius Beuckens, Johannes Hoeckema, mr. bakker), 217v (de erfgenamen van Isaack de Schepper, grietman over Achtkarspelen, Hiddius Bonnema, notaris en bode van 't Hof van Friesland, als koper).

Lioessens — 4v (een stemdragend hornleger "Nieuw Heemstra genaamt" en 6 pm binnendijksland; verkopers: de kinderen van Edsert van Burmania; het huis en de schuur zijn door Doedtie Cornelis gekocht).

Lollum — 117v (1/4 van een sate te Ruigelollum met een huis en 42½ pm land; meier: Douwe Jacobs; verkoper: Johanna Rodenhuis, echtgenote van Cornelius Backerus te Leeuwarden; koper: Suffridus Rodenhuis, predikant te Wolsum; Lolle Harings, Jacob Sijbouts, Haring Bees, Wijbe Sjoerds, ontvanger, Evert Goslicks).

Luinjeberd — 19 (een stemdragende sate met huis en schuur en land (stemcohier 19); meier: Johannes Hessels; verkopers: de kinderen van Johan Lodewijk van Doys; koper: grietman Jacobus van Bouritius; de Marssloot, Wijger Helmigs).

Lutjepost — 80v (2 mad mieden in Harmen Rommerts' sate; verkoper: als 55 bij Reduzum; koper: Maria van Mejontsma), 104v (als voren; verkoper en koper als voren; Claes Fopma dorpsrechter), 170 (3 pm bouwland).

Makkinga — 190v (de rechtcamer).

Makkum — 1 (Johannes Beijma, convooijmeester als curator).

Menaldum — 167v (Pijtter Meynerts, herbergier), 188 (als voren).

Metslawier — 128 (Engelbertus van Minnen, ontvanger generaal van Oostd.deel, als universeel erfgenaam van Ernestus Gladhair, predikant te Goënga).

Molkwerum — 194v (11 pm grasland "de Bleecke" genaamd in de Noorder Staverse meer onder M. hebbende Jan Meinders ten oosten, de Rijdweg ten zuiden en de Meerdijck ten noorden; meier en koper: Gerloff Sijgersma te Stavoren; verkoper: Claesjen Reynerts, weduwe van Doede Agis, en haar vier kinderen, die "in een deplorabele armelijcke staet" verkeerden en dreigden "door honger en kommer te vergaan"; ze waren "sonder bed, decksel, turf en hout ontzet").

Nieuwkatlijk — 214 (1/5 van een "veenplaats" in de Knijppe onder N. met een "sware huijsinge", schuur en 8 morgen en 421 roeden land; meier: Minse Geerts; W. van der Vecht, klerk, Cornelis Gerrits, Haring Itskes, Roelof Egberts' erven, Sipke Bruins; verkoopster: Tettie Geerts, echtg. van Ale Rienx op 't Heerenveen, die voor 1/5 erfg. was van haar ouders Geert Minses en Baate Jans e.l. in de Knijppe. Geert en Baate hadden "seer mercklijcke en importante schulden" nagelaten, o.a. aan Joucke Liommes; koper: Martinus van Scheltinga), 214 (een hornleger met stem op nr. 25 van Katlijk, lopende van de Leijdijck tot op de Lijckweg; verkopers en koper als voren).

Wumkes.nl

Nijehaske	16v (een stemdragende sate zonder huis; meiers: Joucke en Sijds Helmichs; verkopers: de kinderen van Johan L. van Doys; kopers: Sjoerd en Carst Maeses en Molle Eijses; de overspijttinge tot aan de oude Geuw, de Veenscheijdinge en de Hereweg (binnendijx); Aucke Tiallings, Geertruijdt Spanjaerts), 16v (een stemdragende sate zonder huis "sijnde een leeg war"; meier: Johannes Pijtters; verkoper: als voren; koper: Jan Harmens in de Bansterschans onder N.; de Geuwcampen, dr. Marius Beuckens).
Nijmegen	132 (Jan, Hendrick en Claas Welle, broers van Maria Welle, echtgenote van Wouter Jans te Leeuwarden).
Oosternijkerk	37v (2/5 van 10½ pm land in een sate, groot 42 pm; meier: Pijtter Tiaards; naastliggers: Jacob Idses, bijzitter Gerrijt Botman en de Paesens; verkopers: Hendrick Eeckhout als curator over Trijntie en Grijtie, dochters van Sijmen Jacobs Bootsma en Maijcke Jans; koper: Johannes Stenstra).
Oudehorne	19 (1/8 van een sate met huis en schuur ten noorden van de Buijrde; verkopers: de kinderen van Johan L. van Doys; koper: Catharina van Scheltinga, weduwe van Bouritius, die reeds voor 5/8 in de sate bezat).
Oudeschoot	214 (de rechtcamer).
Raerd	205 (Dominicus Haringa, secr. van Rauwerderhem), 207v (Frans Julius Johan Heringa van Eysinga, grietman over Rauwerderhem).
Reduzum	26v (een sate op Sinserabuijren "Abbe sate genaamt" met huis, watermolen en stem en 53 pm land; meier: Beernt Cornelis; belast met het quotele onderhoud van een Sijltie, de Frienser tille, de Foecke tille en "van een hecke Luttie Swette als mede van de Leppedijck"; verkoper: Amilia Josina van Nijsten, weduwe van ritmeester Sybrand de Schepper; koper: Cornelius van Scheltinga), 30 (een sate "aen de Hoogedijck", "de Ronde Schoorsteen genaamd", groot 64 pm; meier: de weduwe van Dirck Bienses; verkoper: als 26v; koper: Sioerd Westerhuijs; Meinert Dirx), 55 (2/3 van een sate met huis en 66 pm land; meier: Hoite Simmes; verkoper: Louisa van Mejontsma, weduwe van kap. Anchises Frederick Sijgers; koper: Tjalling Hommo van Camstra, grietman over Idaarderadeel; Mathias Siouckes, herbergier), 62 (1 pm land in een sate; meier: Albert Everts; verkoper: als 55; koper: als 55; notaris T. Tarquini en notaris Lambartus Vitringa, Jacobus Bouritius, schoenmaker), 65 (land uit Albert Everts' sate; verkoper en koper als 55; Femmerus van der Leij), 67v (2 pm land in Albert Everts' sate; verkoper en koper als bij 55; Harmannus Thijnsma, Reinder Clasen), 85v (IJfke Gerrits, weduwe van Rienck Sioerds, en Harcke Gerrits samen erfgenamen van hun ouders Gerrit Harmens en Lijsbeth Harmens), 88v (1 pm land aan de Hogedijk; meier: Albert Everts; verkopers: Maria en Margaretha Mejontsma; koper: dr. Petrus Rudolphia, advocaat).
Rotterdam	137v (Folkert van Hallum, coopman).
Sibrandabuorren	205 (van een sate met huis en 61 pm land; meier: Berent Beernts; mede-eigenaars: Juliana en Alegunda van Burmania;

Wumkes.nl

koper: Regnerus Andringa, grietman over Lemsterland; verkoper: Anna van Burmania), 207v (van een sate met huis en 93 pm land op de Speers; meier: Cornelis Dircx; kopers: Frans J.J. Heringa van Eysinga en Allard van Burum, grietmannen; verkoper: Johan Hebling als erfg. van Anna van Burmania; Claaske Buma).

Siegerswoude — 39v (een mad marschen; meier: Roel Heins, dorprechter; Aukjen Jans, Eyse Ebeles en Tiaardt Gauckes als crediteuren van Luitsen Hendrix; Juw Braarda, deurwaarder, Jacobus Sinnema, not. publ.).

Sneek — 12 (Warner Coelman, herbergier), 39v (Hille Haersma als verkoper, Arnoldus Siderius, not. publ. en 74, 95, 128 (3x) en 199), 74 (Ato Scrinerius, stadbode, Frederick Keijser), 95 (Hille Haarsma, apothecarius, als verkoper), 128 (als 95), 201 (Jan Alberts).

Stavoren — 194v (zie bij Molkwerum; Gijsbert Rijcken, hospes, Gerloff Sijgersma, burgemeester en convoijmeester).

St. Nicolaasga — 199 (de helft van een plaats met stemhebbend huis en schuur; meierse: Lysbeth Keijmpes; Ille, Neeltie en Wickjen Haarsma).

Stroobos, het — 148v (een sate; verkoper: de boedel van Charles en Samuel de Lannoy; koper: Martinus van Scheltinga).

Sumar — 181v (een halve sate op de Oude Mieden; meiers: Anna Saackes en Tryntie Auckes; verkopers: de erfg. van Wybe Jans c. ux. te Leeuwarden; koper: Marijke Thomas weduwe van Michiel Bruins).

Surhuisterveen — 125 (5 mad maden land genaamd "Kost verloren" op "den vlecke Surhuijsterveen"; meier: Wierd Gerbens; verkoper: Louisa van Mejontsma, wed. van Anchises Fr. Sijgers, cap. van een comp. te voet).

Surhuizum — 146 (1/4 van alle landerijen van Margaretha van Mejontsma de verkoopster; uitgezonderd het hornleger; meier: Jentie Deddes; koper: Johannes Thyssen te Buitenpost).

Tjalleberd — 19 (een stemdragende sate met huis, schuur en 33 pm land, stem 11; naastliggers: Sioertie Jelles, de Marssloot en de erfgenamen van Ybel Sytses; verkopers: de erfgenamen van Johan L. Doys; koper: overste Gellius Hillema van Bouritius), 19 (een sate van 90 pm land zonder huis, stem 2; de Wijtringe ten noorden; verkopers als voren; koper: Dieke Minses te T.).

Tjerkwerd — 121 (3/4 van een schuur en buitehuis te Rytseterp onder T.; bewoner: Tecke Feddrix; "op Pastoriegrond aen de Worcumer Trekweghsvaart bij de Ymswolder laan"; kerkvoogden: Sicke Gerlsma, Tiepke Bauckes, Wopke Douwes en Tiepke Gerlsma; predikant: Jacobus Eecoma; J.W. Pierckens, not. publ.; verkopers: Ysbrand en anderen als kinderen van Foocke Monses bij Popck Edes).

Twijzel — 148v (een camp of 6 lopenstal bouwland grenzend aan het kerkhof en de Damwedse; meier: Sijtse Clasen; koper: Egbert Hedserts; verkoper: de boedel van Charles de Lannoy), 148v (een camp fan 5½ lopenstal land; meier: a.v.; kopers: Ritske Harmens' weduwe en Jan Jans Dijck; verkoper: a.v.; van de

Wumkes.nl

Damwedse tot aan de Dwarsdijk), 148v (7 lopenstal bouwland "met de heijde en leijen soo binnen als buijten 't Wildpad streckende die heijde sich noordwaarts uijt soo verre des vercopers geregtigheijdt streckt"; belast met "vier roede wal" en "onderholdinge van het Wildpad"; meier: Sijtse v.n.; kopers: a.v.; verkoper: a.v.), 148v (een huis, schuur, het hiemke tussen dit hornleger en Lubbert Ennes' huis, fenne, wei- en bouwlanden voor de huizinge, stem 21; meier: Sytze v.n.; naastliggers: de Damwedse, de Sandsloot en Ritske Harmens' weduwe; verkoper a.v.; Barold Knock, raad ord.), 148v (twee mad mieden op de vrije mieden; meier: Sytse v.n.; Aucke Popkes, Folckert Annes, de Brandemieden, Gauke Rinses; verkoper a.v.; koper: Sybe Teunis).

Tytsjerk — 140v (de kerkvoogden van Hurdegaryp verkopen 10 mad meden op Lutjegeest; meier: Jacob Teunis; Louwsmeer en het Elandsmeer naastliggers), 140v (dezelfden verkopen 10 mad meden op de Oudemieden; naastliggers: Alons Legentie en de landen van Alteborgh), 140v (dezelfden verkopen "de kleine zes"; naastliggers: de Louwsmeer en het Ouddeel), 140v (dezelfden verkopen "de groote ses"; naastliggers als voren), 140v (dezelfden verkopen 3 mad land; naastliggers: het Gasthuis, het Ouddeel en Pijter Luijckes), 140v (dezelfden verkopen 10 mad op het Zuijder Ruijgland; naastliggers: het Gasthuis en de Oude Luine; kopers van genoemde percelen: Romcke Siedses, Sicke Willems en Age Cornelis op de Lutjegeest, Joh. van Glinstra, dr. Martinus Faber voor het St. Anthoni Gasthuis en Aarn Haijes).

Tzum — 85v (30 pm land in een sate van 86 pm; meier: Eelcke Sydses; verkopers: de erfgenamen van Gerrit Harmens te Reduzum: koper: Baefke Tiepkes, echtgenote van David Jacobs te Cornjum).

Uitwellingerga — 74 (land uit een sate groot 85 pm met huis, "beschutte hoijberch" en watermolen; meier: Sipke Sierx, die "in den voorledene jare eenige beesten aen een quade sieckte off fenijn, waermede dese landen enigszins schijnen beteert te sijn," verloren heeft; verkoper Hille Haarsma; koper: Arnoldus Siderius; Juw Braarda, deurwaarder, Gerharus Gorp, procureur), 95 (land als bij 74; meier, verkoper en koper als bij 74), 128 (als bij 95), 128 (10 en 2 med land; meier: Jan Alberts; verkoper en koper als bij 74).

Utrecht — 12 (Hendrick Bonebacker, lakenkoper, als curator over Jan en Walburgh, de zonen van luitenant Adriaen Versteveren en Maria ten Hage).

Vlieland — 181v (Claes Brandaris, grootschiper, gehuwd met Janke Brouwer, en Cornelis Jansen Brouwer, regerend burgemeester, als curatoren).

Weidum — 22v (43 pm nieuwland in vier percelen, genaamd "de grote twaalf, de platte twaalf en de koeye sesse"; meier: Doecke Jans; kopers: Jentie Tjallings te Wirdum, Sioerd Jelles en de verkoopster; verkoopster: Maria Stellingwerf, weduwe van dr.

Wumkes.nl

	Johannes Teotardi, mede oldste advocaat voor de Hove van Friesland, aangezien Eva Teotardim, de echtgenote van Steven Kuick, camerbode van 't College ter Admiraliteit van Harlingen, nog 3768 car.g. moest beuren van dr. Johannes voorn. van moederlijke goederen).
Wirdum	22v (Jentie Tiallings, huisman, als koper).
Witmarsum	121 (Douwe Douwes Hoitinga, huisman, als koper).
Wolsum	117v (Suffridus Rodenhuis, predikant, als koper).
Wommels	95 (Dirk Jacobs, huisman, en Siuke Jans e.l.).

Reduzum, 1994 D.J. van der Meer

Wumkes.nl

FRIEZEN IN GRONINGEN

voorkomende in de huwelijksproklamatieboeken van de stad Groningen (vgl. Genealogysk Jierboek(je) 1987 tot en met 1992).
In deze (laatste) aflevering zijn verwerkt de proklamatieboeken 186 tot en met 189 (1792-1813).

Groningen, november 1993 Reid van der Ley

PROKLAMATIEKBOEK STAD GRONINGEN NO. 186, 1792-1798

pr. 7 jan.	1792	Frans Stikkel, van Harlingen, present, en Harmanna Kloosterhuis, van Groningen, p.q. Paulus Kloosterhuis, als vader. Getrouwd 26 jan.
pr. 14 jan.	1792	Hendrik Lunsing, van Roderwolde in het Landschap Drenthe, present, en Sytske Kornelis, van Sloten, p.q. Wijbe Johannes als neef. Getrouwd 9 febr.
pr. 14 jan.	1792	Willem Stikkel, van Harlingen, present, en Trijntje Russing, weduwe van Antoni Rossing, p.q. Falentijn Smits, daartoe verzocht. Getrouwd 9 febr.
pr. 28 jan.	1792	Nicolaus Smith, van Dokkum, present, en Maria Staverman, van Wapserveen in het Landschap Drenthe, p.q. Bernardus Bekker, als neef. Attestatie gegeven 5 febr.
pr. 4 febr.	1792	Gerard Cuik, van Groningen, present, en Pietertje van Hallem, van Franeker, p.q. Rense Foppes, daartoe verzocht. Getrouwd 1 maart.
pr. 7 april	1792	Bernardus Sluijterman, van Rinsumageest, kapitein commandant van de Lijfcompagnie van het regiment Infanterie van de generaal D'Envie, en Dieuke Reitsma, van Hardegarijp in Vriesland, p.q. de sergiant Verstrade, met een 'vertekende hand van beiden'. Attestatie gegeven 27 april.
pr. 21 april	1792	Jacob Martens, van Grouw in Friesland, present, en Grietje Arents, van Grijpskerk, p.q. Geert Willems, als oom. Getrouwd 7 juni. Met belastinge te Grouw.
pr. 21 april	1792	Reintje Gerrits, van Lemmer, present, en Tijbegje Jan van Bergen, van Hoogezand, p.q. Claas Derks als zwager. Getrouwd 16 mei. Met belas tinge op de Lemmer.
pr. 26 mei	1792	Louwrens Vleugel, van Leeuwarden, present, en Wilhelmina Vermein, van Groningen, p.q. Berent Wening, daartoe verzocht. Getrouwd 22 juni.
pr. 9 juni	1792	Lodewijk van Stuart Sluiterman, kapitein in het regiment van de generaal D'Envie, van Bergum in Friesland, present, en Anna Maria van Burmania, van Weidum, beiden in Friesland, p.q. attestatie van intekening van ds. W.B. Jelgersma, predikant te Weidum. Attestatie gegeven 17 juni.

Wumkes.nl

pr. 7 juli	1792	Nicolaas Nieveen, beroepen predikant tot Oude Lammer in Friesland, present, en Fenna Meijer, van Groningen, p.q. de koopman Jan Meijer, als vader. Attestatie gegeven 11 aug.
pr. 7 juli	1792	Sjoert Martens, van Grouw in Friesland, present, en Geertje Jans, van Collumer Nieuwe Zijlen, mede in Friesland, p.q. J.H. Visser, daartoe verzocht. Getrouwd 25 juli. Met belastinge te Sneek.
pr. 14 juli	1792	Hindrik Jan Arntzenius, der beiden rechten doctor, lid van Taalmannen en gezworene meente, en auditeur militair alhier, van Leeuwarden, present, en Johanna Wilhelmina Sickinghe, van Groningen, p.q. de burgemeester E.E.T. van Sickinghe, als vader. Getrouwd 30 juli.
pr. 28 juli	1792	Age Willems Brouwer, van Harlingen, present, en Pieternella Broederhart, van Dordrecht, p.q. Willem Twijnder, daartoe verzocht. Met belastinge te Dordrecht.
pr. 4 aug.	1792	Bernhardus Buma, der beiden rechten doctor, gecommitteerde staat ten landsdage in Friesland, van Leeuwarden, present, en Rolina Maria Siccama, van Groningen, p.q. de raadsheer J.H. Siccama, als vader. Attestatie gegeven 21 aug. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 1 sept.	1792	Jacobus Veenhorst, med. doctor, van Delfzijl, present, en Tjetske Reitsma, van Leeuwarden, p.q. de koopman Hindrik Haak Hindrikz, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 18 sept. Met belastinge te Wierum en Uithuizermeeden.
pr. 8 sept.	1792	Popko Noordhoff, beroepen predikant te Gerkesklooster in Friesland, van Groningen, en Agneta Maria Schierbeek, van Kornjum in Friesland, p.q. Roelf Schierbeek, als oom. Attestatie gegeven 24 sept.
pr. 15 sept.	1792	Josephus Bakema, van Windeweer en Lula, present, en Antje Isaks van der Werf, van Dokkum, p.q. Folkert Ligt, daartoe verzocht. Getrouwd 4 okt. Met belastinge te Dokkum.
pr. 29 sept.	1792	Johannes Clements Muller, van Elbervelt in het Guliksche, present, en Trijntje Moeselaar, van Leeuwarden, p.q. Martinus Worms, als oom. Getrouwd 8 nov.
pr. 13 okt.	1792	Petrus Doekema, vaandrig des borgerlijken regiments in Groningen, van Leeuwarden, present, en Anna Catharina Allardi, van Groningen, p.q. de med. doctor Allardi, als broer. Getrouwd 28 okt.
pr. 27 okt.	1792	Johan Zimmerman, ruiter in de compagnie van de ritmeester van Asbeck onder het regiment cavallerie Orange Friesland, van Emdebrug in het graafschap Witchenstein, present, en Elijsabeth Eisses, van Schiermonnikoog, p.q. de wachtmeester Harmannus Camphuis, daartoe verzocht. Getrouwd 13 dec. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 27 okt.	1792	Johan Philip Pik, ruiter in de compagnie van de ritmeester Asbeck, onder het regiment cavallerie Orange Friesland, van Munnikhoff in het Hessische, present, en Wijtje Roelofs, van Leeuwarden, p.q. de korporaal Fredrik Krot als neef. Attestatie gegeven 22 nov. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 27 okt.	1792	Willem Loman, ruiter in de compagnie regiment als boven, van

Wumkes.nl

Kleef, present, en Jantje Hindriks, weduwe van Jelle Andries, van Groningen, p.q. Tomas Lewe, daartoe verzocht. Getrouwd 27 nov. Met belastinge te Leeuwarden.

pr. 10 nov. 1792 Christiaan Scheering, van Leeuwarden, present, en Hindrikje Balsters, van Hoogezand, p.q. Balster Jans, als vader. Getrouwd 22 nov.

pr. 10 nov. 1792 Pieter Kok, van Workum, present, en Reina Raatmans, van Groningen, p.q. Johannes Lugtman, als naaste buurman. Getrouwd 6 dec.

pr. 16 febr. 1793 Wijbet Mennes Haijema, van Morra in Vriesland, sergiant onder de compagnie van de kapitein Sluiterman in het regiment van de generaal grave D'Envie, present, en Harmanna Helinga, van Westerbroek, p.q. Roelof van Bergen, daartoe verzocht. Getrouwd 5 maart.

pr. 2 maart 1793 Johannes Willems Greven, van Surhuisterveen in Friesland, present, en Pietertje Derks, van Zuidwolde, p.q. Cornelis Groenhof, daartoe verzocht. Getrouwd 28 maart.

pr. 23 maart 1793 Johannes Theodorus Stephanus Broekers, van Leeuwarden, en Ludwina Maria Theresia Draper, van Groningen, p.q. notariële procuratie en p.q. Rudolph Draper, als volle broer. Getrouwd 18 april. Met belastinge te Leeuwarden.

pr. 11 mei 1793 Wijtze Hindriks, van Oldeboorn in Friesland, present, en Jantje Habbes, van Vriescheloo, p.q. Egbert Hindriks, als broodheer. Getrouwd 29 mei.

pr. 11 mei 1793 Barre Luitjens Dijkstra, van Leeuwarden, present, en Aaltje Hindriks, van Loppersum, p.q. Hindrik Geerts, als vader. Getrouwd 6 juni.

pr. 18 mei 1793 Jan Pieters, van Collum, present, en Geesje Albers, van Groningen, p.q. Bartelt Jans, als voormond. Getrouwd 19 juni.

pr. 25 mei 1793 Ambrosius Dorhout, van Leeuwarden, predikant te Buitenpost, present, en Margaretha Jacoba van Bolhuis, van Noordijk, p.q. ds. Lambertus van Bolhuis, als vader. Attestatie gegeven 1 juni. Met belastinge te Buitenpost.

pr. 1 juni 1793 Markus Busch, van Groningen, present, en Alida Salverda, van Franeker, p.q. attestatie van intekening van burgemeesteren en raad van de stad Franeker. Attestatie gegeven 16 juni. Gecopuleerd te Sexbierum in Friesland den 18 juni1793.

pr. 12 okt. 1793 Hindrik Willem van der Colk, med. doctor tot Leeuwarden, present, en van Wommels in de grietenij Hennaderadeel, en Cornelia Wilhelmina Philippina Schroeder, van Groningen, p.q. de heer professor L.C. Schroeder, als vader. Getrouwd 27 okt.

pr. 12 okt. 1793 Menne Hanssen, van Burum, present, en Maria Langkamp, van Groningen, p.q. Pieter Deelman, daartoe verzocht. Getrouwd 31 okt.

pr. 26 okt. 1793 Johannes Cannegieter, van Bolsward, beroepen predikant te Witmarsum, en Bauwgje Horinxma, (Hoornsma) van Dokkum, p.q. attestatie van intekening van de predikant Wilhelmus van Vliet te Dokkum. Attestatie gegeven 3 nov. Met belastinge te Dokkum.

Wumkes.nl

pr. 16 nov.	1793	Sjoert Reurts, van Noordwijk in Friesland, present, en Tetje Alberts, van Nordijk, p.q. Albert ... [niet ingevuld], als vader. Getrouwd 10 dec. Met belastinge te Middelbert.
pr. 28 dec.	1793	Paulus Zander, van Allendorf in het Hessische, korporaal in de compagnie carabiniers van de ritmeester van Asbeck, present, en Diewerke Rinderts, van Hogebeintum in Friesland, p.q. attestatie van A.J. Siccama. Attestatie gegeven 7 jan.1794. Met belastinge te Hogebeintum.
pr. 1 febr.	1794	Steven Feipkes ten Cate, van Midwolder Hamrik, en Catharina Meurs, van Dronrijp in Friesland, p.q. attestatie van intekening door ds. Meurs in de Oude Pekela. Attestatie gegeven 16 febr. Met belastinge te Oude Pekela en Midwolder Hamrik.
pr. 1 maart	1794	Teunis van Delden, van Groningen, present, en Tjitske Stevens Bleker, van Sneek, p.q. akte van intekening van de magistraat der stad Sneek. Getrouwd 20 maart. Met belastinge te Sneek.
pr. 3 mei	1794	Johannes Offerhaus, der beiden rechten doctor, van Winsum, present, en Alagonda Edonia Sijpkens, van Leeuwarden, p.q. de heer Henrikus Sijpkens, als vader. Getrouwd 18 mei.
pr. 10 mei	1794	Gerardus Schreuder, beroepen predikant in de Oude Lemmers, van Amsterdam, present, en Johanna Sibilla Ten Berge, van Bergen op Zoom. Attestatie afgegeven.
pr. 24 mei	1794	Johannes Nagengast, van Leeuwarden, present, en Johanna Eijsteder, van Coevorden, p.q. W. Bouwkamp, daartoe verzocht. Getrouwd 11 juni.
pr. 14 juni	1794	Klaas Reintjes, van Loppersum, present, en Maria Elisabeth Stroband, van Workum, p.q. attestatie van intekening van ds. S. van Andringa van Workum. Attestatie gegeven 23 juni, getrouwd te Workum 29 juni. Met belastinge te Workum.
pr. 28 juni	1794	Theunus Haakma Tresling, der beiden rechten doctor, van Leeuwarden, present, en Elisabeth Ruardi, van Deventer, p.q. heer professor Johannes Ruardi, als vader. Getrouwd 13 juli.
pr. 27 juli	1794	Marcus Jan Adriani, van Oterdum, beroepen predikant te Tjalbert in Friesland, present, en Alagonda van der Tuuk, van Usquert, p.q. de heer predikant Nicolaus van der Tuuk, als vader. Attestatie gegeven. Met belastinge te Den Andel.
pr. 27 juli	1794	Sjoert Cornelis Buwama Aardenburg, van Harlingen, luitenant onder het korps ingenieurs ten dienste van deze staat, en Elizabeth Tholes Mulder, van Groningen, beiden present. Getrouwd 27 juli.
pr. 16 aug.	1794	Jan Hindriks, van Aelsum in Vriesland, present, en Janna Jans, van Groningen, p.q. Wessel Michiels, als zwager. Getrouwd 5 sept. Met belastinge te Aelsum.
pr. 6 sept.	1794	Roelf Roelfs, van Sijgerswolde in Friesland, p.q. Casimir Roos, en Ebeltje Eilderts, van Sappemeer, p.q. Coop Eilderts, als broeder. Getrouwd 23 sept.
pr. 18 okt.	1794	Jacobus Hartman, van Rinsumageest, present, en Geertruid Jans, van Groningen, p.q. Jan Harmens van der Laan, als vader. Getrouwd 18 nov.
pr. 25 okt.	1794	Reinoldus Jacobs, van Eelde, present, en Sjoukje Bennes, van Buitenpost, p.q. Benne Pieters, als vader. Getrouwd 25 nov.

Wumkes.nl

pr. 25 okt.	1794	Jacob Derks, van Makkum, en Gepke Jans, van Bedum, p.q. attestatie van intekening van ds. Biebericher. Getrouwd 24 nov. Met belastinge te Delfzijl.
pr. 20 dec.	1794	Gooijsen Tjalkes, van Grouw in Friesland, present, en Reina Hindriks, van Zuidwolde, p.q. Klaas van der Wal, als zwager. Getrouwd 22 jan.1795.
pr. 20 dec.	1794	Jacob Bres, soldaat onder het regiment van de generaal majoor marquis de Thouars in de compagnie van de kapitein Ch. Schwartz, van Amsterdam, present, en Elisabeth Koenes, van Dokkum, p.q. Jan Muller, als oom. Getrouwd 8 jan.1795.
pr. 3 jan.	1795	Robbart de Keuper, van Amsterdam, predikant te Noordwoude in Friesland, en Titia Steeling, van Groningen, weduwe van Hasuerus van Boechheimer, p.q. J.Ph. de Cellie, als gevolmachtigde, en p.q. Jan Steeling, als vader. Attestatie gegeven 19 jan. Met belastinge te Noordwoude in Friesland.
pr. 7 febr.	1795	Rense Harmens de Vries, van Holwert, present, en Antje Hendriks van Moukum, van Workum, p.q. Hindrik Harmens van Moukum, als vader. Getrouwd 26 maart.
pr. 25 april	1795	Jan Ferwerda, van Leeuwarden, soldaat in de compagnie van de kapitein Quadt, onder het regiment van de generaal Thouars, present, en Geertruid Schot, van Groningen, p.q. Jan Hindrik Bijler, als neef. Getrouwd 26 mei. Met belastinge te Heerenveen.
pr. 2 mei	1795	Haije Hieronimus, van Leeuwarden, present, en Aafien Jans, van Westerwijtwerd, p.q. Jan Nitters, van Zuidwolde, als vader. Getrouwd 15 mei.
pr. 9 mei	1795	Harm Pijtters, van Collum, present, en Christina Henrietta Schultz, van Groningen, p.q. Georg Lodewijk Schultz, als vader. Attestatie gegeven 18 mei. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 16 mei	1795	Ids Veltman, van Leeuwarden, present, en Hindrikje Harms, van Dokkum, p.q. Engelbertus Deelman, daartoe verzocht. Getrouwd 5 juni.
pr. 6 juni	1795	Sijbrand Roelfs, van Sneek, present, en Geertruid Schierbeek, weduwe van Hendrik Mennes, van Groningen, p.q. Willem Schierbeek, als broer. Getrouwd 25 juni.
pr. 20 juni	1795	Lammert Claassen, van Oosterwoude in Friesland, present, en Margje Oukes, van Groningen, p.q. Ouke Oukes, als broeder. Getrouwd 14 juli.
pr. 18 juli	1795	Leonard Balster, van Hessen Darmstad, present, en Sijtske Wijtzens, van Leeuwarden, p.q. Johannes Lodewijks, als neef. Getrouwd 6 aug.
pr. 1 aug.	1795	Jan Gerlofs, van Groningen, present, en Klaaske Zijtses, van Buirum in Friesland, p.q. Albert Wolthuis, daartoe verzocht. Getrouwd 27 aug.
pr. 8 aug.	1795	Mainte Boukes, van Grouw in Vriesland, jager in de eerste compagnie jagers van de kolonel Trip, present, en Dina Hindriks, van Groningen, p.q. Wilte Soenvelt, daartoe verzocht. Getrouwd 3 sept.
pr. 22 aug.	1795	Evert Pieters Dijkstra, bombardier in de vijfde compagnie van het vierde bataillon artilleristen, van Dokkum, present, en

Wumkes.nl

		Trijntje Matthijs, weduwe van Hindrik Jansen, van Norden in Oostfriesland. Getrouwd 20 okt.
pr. 3 okt.	1795	Wilhelmus Holtsbergen, van Groningen, present, en Jantje van der Meer, van Oostermeer in Friesland, p.q. Sipke Lieuwes van der Meer, als vader. Getrouwd 5 nov.
pr. 10 okt.	1795	Izaak Wopkes Gorter, van Leeuwarden, present, en Aagtje Reinders, weduwe van Kornelis Kremer, van Groningen, p.q. Jan Kremer, als zwager. Getrouwd 26 okt. in de mennonietenkerk
pr. 10 okt.	1795	Metske Piers, van Woutsend in Friesland, present, en Meike Jans Pootman, van Groningen, p.q. Jan Pootman, als broeder. Getrouwd 29 okt.
pr. 31 okt.	1795	Johan Hartman Volmuller, van Wezel, ruiter onder het tweede regiment cavallerie, present, en Berber Yndses, van Heerenveen, p.q. desselfs missieve. Getrouwd17 nov. Met belastinge te Heerenveen.
pr. 31 okt.	1795	Jan Nap, van Harlingen, present, en Paulina Hulshof, van Groningen, p.q. Roelf Jans, als oom. Getrouwd 16 nov. in de roomse kerk.
pr. 31 okt.	1795	Johannes Neteling, van Leeuwarden, soldaat in de vijfde halve brigade, present, en Anna Janssen, van Groningen, p.q. Johannes Kesseler, daartoe verzocht. Getrouwd 24 nov.
pr. 7 nov.	1795	Casimier Roos, van Nijmegen, present, en Alida Hofman, van Leeuwarden, p.q. Hindrik Meijster, als stedevader. Getrouwd 26 nov.
pr. 5 dec.	1795	Johannes Zijling, van Sinklinksveld in het Hessische, present, en Maria Jansen, van Leeuwarden, p.q. Andries Jansen, als vader. Getrouwd 22 dec.
pr. 5 dec.	1795	Benedictus Blindenbach, eerste bombardier in de compagnie van de kapitein Stern, van Sluis in Vlaanderen, present, en Feikje Geerts, van Leeuwarden, p.q. Gijsbertus van Venendal, daartoe verzocht. Getrouwd 31 dec. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 19 dec.	1795	Arij Timmer, van de Tielerwaard, en Trijntje Tomas, van de Nieuwehaske, p.q. attestatie van intekening door ds. E. Vedder te Nieuwehaske. Attestatie gegeven 14 jan.1796. Met belastinge te Nieuwehaske.
pr. 20 febr.	1796	Frederik Gerard Moetersen, van Leeuwarden, en Anna Christina Bijllers, van Groningen, p.q. attestatie van intekening van Leeuwarden. Getrouwd 29 maart. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 12 maart	1796	Frerik Berends, van Groningen, present, en Zijtske Postma, weduwe van Enne Visscher, van Dokkum, p.q. Foppe Postma, als broeder.
pr. 23 april	1796	Douwe Jelles, van Ferwerd in Friesland, present, en Trijntje Pieters, van Zuidbroek, p.q. Jan Gulich, als neef. Getrouwd17 mei.
pr. 23 april	1796	Jan Adam Lammers, van Leeuwarden, present, en Judik van der Hernen, van Groningen, p.q. attestatie van de municipaliteit van Leeuwarden. Attestatie gegeven 10 mei. Met belastinge te Leeuwarden.

Wumkes.nl

pr. 7 mei	1796	Albert Luitjes de Vries, van Franeker, en Henrika M. Kloeck, van Delfzijl, p.q. de boekhouder Derk Beckering, volgens procuratie in dato 's Hage den 29 april. Getrouwd 3 juni.
pr. 7 mei	1796	Frans Dames, van Leeuwarden, present, en Maria Rijkhout, van Groningen, p.q. Joseph Franciscus Rijkhout, als broeder. Getrouwd 23 mei in de roomse gemeente bij der Aa.
pr. 7 mei	1796	Tomas Lochman, van Leeuwarden, soldaat in de vijfde halve brigade (waarvoor gecompareerd deszelvs vader Johannes Lochman), en Annegjen Witkamp, van Groningen, p.q. Franciscus Jans, als aangetrouwde broeder. Attestatie gegeven 23 mei. Met belastinge te Sneek.
pr. 14 mei	1796	Johannes Kop, sergiant in de vijfde halve brigade, van Geertruidenberg, en Maria van den Wildenberg, weduwe van Christiaan van Horen, van de Grave, p.q. attestatie van intekening van C. Ter Maat te Leeuwarden. Attestatie gegeven 23 mei. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 14 mei	1796	Jan Dijkstra, van Sneek, grenadier in de vijfde halve brigade, present, en Elisabeth Scheef, van Gouda, p.q. Jan Mellin, daartoe verzocht. Getrouwd 24 mei in de R.C. gemeente Carolieweg te Groningen.
pr. 28 mei	1796	Sjoerd Gerhardus Talma, van Leeuwarden, en Anna Elizabeth Krull, van Nienhuis, p.q. de heer hoofdman De Sitter en de luitenant Brill als testamentaire voorstanderen, p.q. de rentmeester L. Fruitier, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 14 juni. Met belastinge te Nienhuis.
pr. 28 mei	1796	Frans Lasthuis, soldaat in de 4e halve brigade, van Leeuwarden, present, en Hendrika Catharina van den Bruil, van Groningen, p.q. Hendrikus Kluin, als stedevader.
pr. 18 juni	1796	Folkert Hindriks, van Groningen, present, en Cornelia Alberts, van Sneek, p.q. Gerrit Groenhof, daartoe verzocht. Getrouwd 8 juli.
pr. 16 juli	1796	Johan Adam Huittenroth, van Sluis in Flaanderen, bombardier onder het vierde bataillon, present, en Anna Oorsinga, weduwe Boeye, van Leeuwarden, p.q. attestatie van intekening van A. Ter Huisen, predikant te Vierhuizen. Getrouwd 26 juli.
pr. 16 juli	1796	Philip Wopkes, van Leeuwarden, korporaal in het vierde bataillon jagers, present, en Aafje Bootsma, van Groningen, p.q. Willem Bootsma, als broeder. Getrouwd 12 aug.
pr. 30 juli	1796	Johannes Hobbelaars, van Leeuwarden, tamboer in de vierde halve brigade, present, en Wilhelmina Glaudi, van Zuidhorn, p.q. Jan Geerts, als stedevader.
pr. 20 aug.	1796	Arend Wagemans van Loenen, van Marssum in Friesland, en Lamina van Sijdenborg, van Groningen, p.q. Cornelis Tiddens en Doije Reinders. Attestatie gegeven 6 sept. Met belastinge op de Lemmer.
pr. 17 sept.	1796	Yde Gerrits, soldaat in de vierde halve brigade, van Leeuwarden, p.q. Jan Groenhof, daartoe gevolmachtigde, en Bouwgje Jurjens, weduwe van Harmannus van Workum, van Groningen. Getrouwd 13 nov. op het raadhuis.
pr. 1 okt.	1796	Roelf Claassen Noordkamp, van Groningen, present, en Janke

Wumkes.nl

Derks van der Meij, van Harlingen, p.q. Jannes Luitjen Collard, daartoe verzocht. Getrouwd 6 nov. op het raadhuis.

pr. 15 okt. 1796 Johan Melchior Edelman, uit Waalman in het Wurtenbergsche, present, en Habeltje Kobes Fokkerda, van Dokkum, p.q. attestatie van intekening van de municipaliteit van Leeuwarden. Attestatie gegeven 24 okt. Met belastinge te Leeuwarden.

pr. 5 nov. 1796 Hendericus Rojaan, present, van Groningen, en Maria Martha Vos, van Leeuwarden, p.q. Hendrik van der Vegt, daartoe verzocht. Getrouwd 27 nov. op het raadhuis.

pr. 17 dec. 1796 Gerrit Vermeulen, van Leeuwarden, present, en Hilligje Harms, van Veendam, p.q. Berent Andries, als zwager. Getrouwd 8 jan.1797.

pr. 14 jan. 1797 Jacob Homan, van Augustinusga in Friesland, en Sjouke Jans, van Groningen, p.q. Jan Conraads, als vader. Getrouwd 29 jan.

pr. 4 febr. 1797 Jan Oorsinga, van Leeuwarden, present, en Anna Cors, weduwe van Jan Willem Alles, van Groningen, p.q. Adam Everhard, als schoonbroeder. Getrouwd 26 febr.

pr. 25 maart 1797 Cornelis Stijnder, van Dokkum, korporaal in de compagnie nr. 6 van het eerste bataillon der vierde halve brigade, present, en Catharina Pieters, van Leeuwarden, p.q. Jentje Roelfs, daartoe verzocht. Getrouwd 9 april.

pr. 10 juni 1797 Pier Zeper, van Leeuwarden, present, en Fenna A. Hesselingh, van Groningen, p.q. Albert Jacobs Hesselingh, waarvan attestatie van de raad der gemeente van Leeuwarden. Getrouwd 5 juli 'aan huis'.

pr. 10 juni 1797 Pieter Meijer, van den Haag, soldaat van de compagnie no. 5 eerste bataillon 4e halve brigade, present, en Trijntje Philippus, van Leeuwarden, p.q. Valentijn Bartholomeus, soldaat onder de 6e compagnie eerste bataillon 4e halve brigade. Getrouwd 18 juni.

pr. 15 juli 1797 Jan Cornelis Venema, van Groningen, predikant te Oosterzee, en Antonia Judith Buschman, van Kampen, p.q. eene gerichtlijke hand van Roseboom en Van de Noord. Attestatie gegeven 30 juli.

pr. 5 aug. 1797 Harmannus Brons Hesse, van Vlagtwedde, predikant te Donjum in Vriesland, present, en Rinskea Vrieswijk, van Groningen, p.q. Willem Hindrik Philip Vrieswijk, als broeder. Attestatie gegeven 27 aug. Met belastinge te Vlagtwedde.

pr. 2 sept. 1797 Nicolaus Willem Bolt, predikant te Donkerbroek en de Haule, en Antje Ida Heijneman, van Visvliet, ingevolge aantekening te Visvliet volgens handschrift van Th. Bolt, predikant te Visvliet. Attestatie gegeven17 sept.

pr. 2 sept. 1797 Francis David, van Dokkum, present, en Grietje Sleuijer, weduwe van Jacob van Zwol, p.q. Matthias Sjambo, als zwager. Getrouwd17 sept.

pr. 28 okt. 1797 Jan Freerks, van Akkerum, present, en Lijsbet Tjebbes, van Grootegast, p.q. Pieter van Dockum. Getrouwd 26 nov.

pr. 11 nov. 1797 Klaas Roelfs, van Engelbert, en Tietje Hindriks van der Veen, weduwe van Hindrik Maas, van Leeuwarden, p.q. Joseph Keiser, als neef. Getrouwd 26 nov.

Wumkes.nl

pr. 25 nov.	1797	Jan Hijlema, turfstuwer, van Groningen, present, en Hindrikje Pieters, van Anjum in Friesland. Getrouwd 16 dec. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 2 dec.	1797	Carel J. van Ingen, volgens vertekende procuratie van Sloten in Vriesland, tweede luitenant in het vierde bataillon jagers te voet, van de Nieuwe Schans, en Bouke Tromp, van Sloten in Vriesland, volgens attestatie van de regering van Sloten. Attestatie gegeven 25 mei.
pr. 23 dec.	1797	Derk Theodorij, van Noordbroek, commissaris van het trekveer buiten de A-poort, present, en Foekjen Elses, weduwe van Pieter Luitjens van Weperen, van Veenwouden in Vriesland, p.q. Else Reinders, volgens afgegeven handschrift. Met belastinge te Niezijl.
pr. 17 maart	1798	Arend Crans, kapitein in het eerste bataillon van de vierde halve brigade, present, en Imke Boeijer, van Leeuwarden, ingevolge gerechtlijke attestatie van Leeuwarden. Attestatie gegeven 26 maart.
pr. 17 maart	1798	Jacob Claassens, van de Dragten, present, en Bougjen Willems, van Groningen, p.q. Willem Claassens, als vader. Getrouwd 25 maart.
pr. 25 april	1798	Elias de Boer, van Burum, present, en Jantjen Gerkes, van Makkinga, p.q. Harm Wening, als zwager. Getrouwd 20 mei.
pr. 25 april	1798	Roelf van Campen, van Nijmegen, present, en Trijntje Wijngaarden, van Dokkum, p.q. Auke Dijkman, daartoe verzocht. Getrouwd 6 mei.
pr. 25 april	1798	Egbertus van Hoek, van Leeuwarden, present, en Pietertje Weiers, van de Kijl, p.q. Geert Weiers, als oom. Met belastinge te Leeuwarden en in de Kijl.
pr. 25 april	1798	Geert Engelberts Huisman, van Loga in Oost Vriesland, en Antje Tjeerts, van Wirdum in Vriesland, p.q. Alef Jans, daartoe verzocht. Getrouwd 20 mei.
pr. 5 mei	1798	Claas Jans, van Surhuisterveen, present, en Claaske Johannes Bilstra, van Beetgum in Vriesland, p.q. Wijbe Johannes Bilstra, als broeder. Getrouwd 20 mei.
pr. 19 mei	1798	Gerrit Knijpinga, commies van het particuliere comptoir alhier ter steede, van Appingedam, present, en Jacoba Gasinjet, van Wolvinga, p.q. Jan Versteeg, daartoe verzocht. Getrouwd 3 juni. Met belastinge te Appingedam.
pr. 25 juli	1798	Wouter Siebolts, van de Lemmer, present, en Cornelia Sleegers, wedywe van Matthias Peks, van Groningen, p.q. Matthias Gamboe, als zwager. Getrouwd 26 aug. Met belastinge te Harlingen.
pr. 28 juli	1798	Bernard Walraad van Welderen Rengers, van Leeuwarden, der beiden rechten doctor, present, en Louisa Christina Alberda, van Groningen, p.q. E. Lense, als steedevader. Twee proclamatiën tegelijk geaccordeerd.
pr. 1 sept.	1798	Wolter Geerst Cool, van Appingedam, en Japikje Rodenburg, weduwe van Hendrik Hendriks Hesseling, van Workum, p.q. de municipaal C. Verver. Attestatie gegeven 9 sept., aan het huis van W.G. Cool gecopuleerd den 9 sept.

Wumkes.nl

pr. 20 okt.	1798	Adriaan de Bruijn, van Dokkum, en Trijntie Buining, van Groningen, p.q. Tjaart Nicolaas Buining, als oom en voormond. Getrouwd 4 nov.
pr. 3 nov.	1798	Emke Boukes, van Harlingen, present, en Aaltje Hinderks, van Groningen, p.q. Jan Falentjes Klein, als zwager. Getrouwd 18 nov.
pr. 8 dec.	1798	Cristiaan Lanius, van Nieder Wildungen, present, en Maregie Knoppers, van Leeuwarden, p.q. Casper Bernardus Knoppers, als vader. Getrouwd 13 jan.1799.
pr. 8 dec.	1798	Johannes Bruin, volgens procuratie van Amsterdam, kapitein in de vierde halve brigade eerste bataillon, en Rebekka Adema, van Sneek, p.q. G.A. Zijtsema, daartoe gemachtigd. Attestatie gegeven 24 dec., gecopuleerd te Sneek 7 jan.1799. Met belastinge te Amsterdam en Sneek.

PROKLAMATIEBOEK STAD GRONINGEN NO. 187,1799-1803

pr. 1 jan.	1799	Willem Jans van den Bos, van Groningen, present, en Fokje Klasen, van Dokkum, p.q. Klaas Tiessen, als vader. Met belastinge te Loppersum.
pr. 1 jan.	1799	Egbertus van Hoek, volgens attestatie van Leeuwarden, en Pietertje Geerts, van de Wildervank, p.q. Geert Pieters, als vader. Getrouwd 3 febr.
pr. 30 maart	1799	Regnerus Theodorus de Cock, van Groningen, en Catharina Bakkerus, van Collum, volgens attest van Collum van 27 maart. Met belastinge te Collum.
pr. 6 april	1799	Hindrik Gerrijts Hesselink, van Groningen,en Gettje Laurentius Pottinga, van Wolvega, volgens belastinge van Wolvega.
pr. 6 april	1799	Theodorus Eekhof, van Groningen, present, en Aagje Gorter, van Leeuwarden, p.q. Isaac Gorter, als broer. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 27 april	1799	Willem Bok, van Leeuwarden, present, en Elisabeth Wierenga, van Groningen, p.q. Leonardus Wierenga, als vader. Getrouwd 12 mei.
pr. 27 april	1799	Lammert Jans Mesenbroek, van Groningen, present, en Bontje Cornelis, van de Lemmer, ingevolge vertekende hand van de bruid en desselvs ouders. Met belastinge in de Lemmer.
pr. 4 mei	1799	Marten Anskes, van Woudsend, present, en Jantje Sissing, van Bierum, p.q. Sijbrand Albronda, als neef. Getrouwd 26 mei.
pr. 11 mei	1799	Cristijaan de Vohij, van Werden aan de Roer, present, en Pietertje Jans, van Collum, p.q. Derk Jans, als neef. Getrouwd 26 mei.
pr. 1 juni	1799	Tinco Andringa van Hylcama, van Slooten, der regten doctor, ontvanger der convojen en licenten te Groningen, present, en Anna Hijbels, weduwe van Jacob ter Huizen, van Groningen, mede present. Getrouwd 13 juli "in haar eigen huis".
pr. 27 juli	1799	Arnoldus van der Horst, van Amsterdam, present, en Tetje de Boer, van Wirdum, p.q. Bernardus Tersuuk. Getrouwd 11 aug.
pr. 17 aug.	1799	Jurrijn Taepkens, van Groningen, en Aakjen van der Meulen, van Leeuwarden, ingevolge belastinge van Leeuwarden.

Wumkes.nl

pr. 5 okt.	1799	Johannes Rutgers, van Leeuwarden, predikant bij de gereformeerde gemeente alhier, present, en Eva Justina Brugmans, van Groningen, p.q. L. van Oostbroek, daartoe verzocht. Met belastinge te Kampen. Getrouwd te Haren op 21 okt. door ds. I. Meijer.
pr. 12 okt.	1799	Geert Jonkhof, van Groningen, present, en Janke Teekes van der Bijl, van Dokkum, p.q. Teke Sjoerts van der Bijl, als vader. Getrouwd 10 nov.
pr. 26 okt.	1799	Hinderikus Bachuis, sergiant majoor van de gewezen burgerwacht alhier, van Groningen, en Maaijke Smidt, van Sneek, p.q. Jan Smidt, als vader. Getrouwd 10 nov.
pr. 2 nov.	1799	Johan Willem Anne Gillot, van het Eiland Schiermonnikoog, present, en Clasina Heikens, van Groningen, p.q. Pieter Themmen, als oom. Getrouwd17 nov.
pr. 9 nov.	1799	Jan Gerkes de Jager, van Franeker, present, en Hinderkje Tielman, van Groningen, p.q. Elisabeth Tielman, als moeder. Getrouwd17 nov.
pr. 23 nov.	1799	Ernst Frederik Rost, beroepen predikant in de oude Lemmer, van Groningen, present, en Annegien Starke, ingevolge eigen handschrift van de Eexta in den Oldampt. Met belastinge in de Eexta, de tweede en derde proclamatie op een dag.
pr. 14 dec.	1799	Gerryt Haan, van Groningen, present, en Dirkje Boeve, van Leeuwarden, p.q. Willem Hilberts, daartoe verzocht. Getrouwd 12 jan. 1800.
pr. 1 maart	1800	Pieter Pieters, van Franeker, korporaal in het vierde battaillon Bataafsche jagers, present, en Annegien Dojes, van Groningen, p.q. Klaas Dojes, als oom. Getrouwd 9 maart.
pr. 12 april	1800	Harmannus Meulman, present, en Johanna Coops, p.q. Hindrik Coops, als vader, beiden van Groningen. Getrouwd 18 mei. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 26 april	1800	Sadok Josephs, van Leeuwarden, present, en Hanna Samuels, van Groningen, p.q. Rosien Jacobs, als moeder. Getrouwd 11 mei.
pr. 26 april	1800	Cornelis Terpstra, van Ried, present, en Johanna Riensis, van Zwolle, p.q. Harmannus Berends Schutema, per procuratie. Met belastinge te Zwolle.
pr. 3 mei	1800	Jan van Schaaijk, van Leeuwarden, present, en Renske van der Veen, van Groningen, p.q. Tjeert van der Veen, als vader. Getrouwd 25 mei.
pr. 24 mei	1800	Koene Jans, van Surhuisterveen, present, en Trijntje Abrams, van Oldehove, p.q. Jan Reinders, als neef. Getrouwd 8 juni.
pr. 24 mei	1800	Hendrig van Es, van Luijks Hasselt, present, en Harmina Winter, van Dronrijp, kragt eigenhandig blijk, met belastinge te Dronrijp. Attestatie afgegeven.
pr. 12 juli	1800	Jacob Coeree, van Leeuwarden, present, en Margaretha Buttinga, van Groningen, p.q. Philippus Buttinga, als vader. Getrouwd 27 juli.
pr. 12 juli	1800	Minne Sjerks, van Minnertsga, present, en Jacoba Engelina Jansen, van Groningen, p.q. Jacobus Roseboom, als grootvader. Attestatie afgegeven 21 juli.

Wumkes.nl

pr. 9 aug.	1800	Hendrik Voegd, bij het bataillon huzaren, en Rinske Douwes. NB bovengenoemde personen niet te Groningen maar te Leeuwarden zijn geproclameerd, waarvan door de predikant M. Eppes en koster T. van Kooten attest zijnde gepasseerd in dato Leeuwarden 6 aug. 1800.
pr. 27 sept.	1800	Joannes Josephus Draper, van Groningen, en Barbara Elisabeth Rosé, van Leeuwarden. Attestatie gegeven 19 okt. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 18 okt.	1800	Jan Kronenberg, luitenant bij het vierde bataillon Bataafsche Artillerie, van Akkerwoude, present, en Evien Klamer, weduwe van Jan Takens, van Groningen, p.q. Theodorus Klamer, als broeder. Getrouwd 2 nov.
pr. 18 okt.	1800	Jan Rient Wiersema, van Winsum in Friesland, present, en Grietje Abbes, van Sneek, p.q. Oepke Pieters, als oom. Attestatie gegeven 2 nov. Met belastinge te Sneek.
pr. 25 okt.	1800	Cie Willems van der Veen, van Dragten, present, en Avien Willems Aldershoff, van Garrelsweer, p.q. Raange Aldershoff, als broeder. Getrouwd 16 nov.
pr. 24 jan.	1801	Siebe Reins, van Oudeboorn in Friesland, present, en Geesje Hindriks, weduwe van Jan Pieters Russel, van Groningen, p.q. Hindrik Everts, als vader. Getrouwd 1 febr.
pr. 28 febr.	1801	Sixtus Gerhardus Radijs, van de Lemmer, gepensioneerd luitenant bij de Bataafse Republiek, en Bernardina Maria van Kruissen, van Groningen, beiden present. Getrouwd 15 maart.
pr. 14 maart	1801	Eppo Thomas Leininga, van Groningen, procureur bij de municipaliteit der stad Groningen, present, en Ientskje Reins de Jongh, van Midlum, p.q. Thomas Eppo Leininga, daartoe verzocht. Met belastinge te Midlum.
pr. 14 maart	1801	Jan Douwes, van Harlingen, en Helena Roelfs, van Groningen, p.q. Hillegien Geerts, weduwe Roelf Geerling, als moeder. Getrouwd 29 maart.
pr. 21 maart	1801	Johan Sicco Tjalling Camstra thoe Schwarzenberg en Hohenlandsberg, van Rinsumageest, present, en Anna Adriana Lewe, van Groningen, p.q. Willem Livius van Vierssen, als oom. Attestatie gegeven 6 april. Met belastinge te Hichtum.
pr. 28 maart	1801	Evert Douwes, van de Lemmer, present, en Grietje Ruurts, van Groningen, p.q. Ruurt Rinders, als vader. Getrouwd 26 april. Met belastinge te Nieuwendam.
pr. 28 maart	1801	Hindrik Eysses Kolthof, van Garmerwolde, present, en Gerritje van Leusen, van Oldeboorn, p.q. Haike Clasens, als neef. Getrouwd 12 april.
pr. 11 april	1801	Jetze Tjeerds, van Leeuwarden, present, en Antoinette Post, weduwe Quartvoort, van Meppen, p.q. Michiel Warner, als neef. Getrouwd 26 april.
pr. 18 april	1801	Felix Muis, van Leeuwarden, present, en Geesjen Hindriks Geveling, van Groningen, p.q. Cornelis Harms, als stedevader. Getrouwd 10 mei.
pr. 25 april	1801	Pieter de Gavere, raad in den Hove van Justitie van het voormalig gewest Stad en Lande, van Oosterend in Friesland, present,

Wumkes.nl

en Grietje van Olst, van Groningen, p.q. Berend van Olst, als vader. Getrouwd 14 mei.

pr. 25 april 1801 Arius Adriani, predikant bij de Gereformeerde Gemeente te Dokkum, en Maria Jacoba Emmen, van Groningen. Getrouwd 12 mei. Met belastinge te Dokkum.

pr. 2 mei 1801 Haje Abels, van Bedum, present, en Trijntje Hobbes, van Belkum in Vriesland, p.q. David Arends, daartoe verzocht. Getrouwd 24 mei. Met belastinge te Bedum.

pr. 23 mei 1801 Gideon Bodendijk, van Leeuwarden, bombardier in de vierde compagnie Bataafsche Artillerie, present, en Hinderica Harms, van Veendam, p.q. Gerrit van Olm, als zwager. Getrouwd 7 juni.

pr. 20 juni 1801 Duco Heins, van Wirdum in Friesland, proponent, present, en Anna Haitzema, weduwe van Jan van der Schuur, van Groningen, p.q. Theodorus Römeling, daartoe verzocht. Getrouwd 12 juli.

pr. 11 juli 1801 Johannes Watse de Vries, canonier in de vierde compagnie der Bataafsche Artillerie, en Aaltje Groenewold, beiden van Leeuwarden, p.q. Nicolaus Maggiels, daartoe verzocht. Getrouwd 26 juli.

pr. 18 juli 1801 Hermannus de Vries, van Nes, present, en Jantje van Roon, van Groningen, p.q. Harmannus van Roon, als broeder. Getrouwd 2 aug.

pr. 25 juli 1801 Hendrik Siseling, van Leeuwarden, korporaal in de vijfde compagnie van het vierde bataillon Bataafsche Jagers, present, en Klara Botterwijk, van Groningen, p.q. Christiaan Botterwijk, als vader. Getrouwd 9 aug.

pr. 8 aug. 1801 Johannes Josephus Bandinga, van Leeuwarden, present, en Elisabeth Heidelbeyns, weduwe van Simon Mulder, van Breda, p.q. Jacobus Walger, als oom. Getrouwd 23 aug.

pr. 8 aug. 1801 Johannes Christiaan Wilhelm Kleinschmit, eerste luitenant onder het tweede regiment van Waldeck, in garnisoen te Groningen, en Anna Maria Elizabeth Werzinga, van Leeuwarden. Attestatie afgegeven 24 aug. Met belastinge te Leeuwarden.

pr. 29 aug. 1801 Robbert Hoekes en Sytske Oedzes. NB deze personen ingevolge attest van de predikant W. Beekhuis van Garijp en die van Leeuwarden van de predikant B. van Weemen aldaar geproclameerd en onverhinderd ten einde gelopen. Getrouwd 13 sept.

pr. 19 sept. 1801 Hindrik Jans Muijs, van Groningen, present, en Antje Lagengast, van Leeuwarden, p.q. Bastiaan Lagengast, als vader. Getrouwd 1 nov. Met belastinge te Leeuwarden.

pr. 10 okt. 1801 Feije Wartena, van Wartena in Friesland, present, en Trijntje Christoffers, van Emden, p.q. Pieter Bergers, als oom. Getrouwd 1 nov.

pr. 17 okt. 1801 Johannes Douwes, van Leeuwarden, present, en Catharina Segewaart, van Namur, p.q. Berend Raukes, als neef. Getrouwd 8 nov.

pr. 17 okt. 1801 Martinus van Steenwijk, van Suawoude in Friesland, present, en Cornelisje van Slogteren, van Groningen, p.q. Aisse Hindriks van Slogteren, als broeder. Getrouwd 8 nov.

Wumkes.nl

pr. 17 okt.	1801	Johannes Hanssens Stelzema, van Dragten, present, en Geertruida Weij, van Groningen, p.q. Jan Willems, als oom. Getrouwd 22 nov.
pr. 24 okt.	1801	Ulrich Amman, van Appezelb in Zwitserland, present, en Sjoukjen Jurks, van Buitenpost, p.q. Folkert Kronenburg, daartoe verzocht. Getrouwd 15 nov.
pr. 7 nov.	1801	Sjoert Jacobs Mook, van Dokkum, present, en Geeske Jans, van Groningen, p.q. Jan Berends de Jong, als vader. Attestatie gegeven 26 nov. Met belastinge te Dokkum.
pr. 21 nov.	1801	Cornelis Giethoorn, van Amsterdam, bombardier in de derde compagnie van het vierde bataillon Bataafsche Artillerie, en Engbertje Jans, van Dokkum, beiden present. Getrouwd 6 dec.
pr. 12 dec.	1801	Sikke Roelfs, van Leeuwarden, present, en Afien Pieters, van Groningen, p.q. Pieter Garbrans, als vader. Getrouwd 27 dec.
pr. 19 dec.	1801	Lammert Jans, van Leeuwarden, present, en Pietje Jans, van Groningen, p.q. Pieter Visser, als zwager. Getrouwd 3 jan. 1802.
pr. 9 jan.	1802	Koene Jans, van Surhuisterveen, present, en Anna Heddes, van Winschoten, p.q. Tonnis Heddes, als broer. Getrouwd 24 jan.
pr. 30 jan.	1802	Johannes Crebas, van Winschoten, en Idske Limberger, van Stavoren. Attestatie gegeven 24 febr.
pr. 6 febr.	1802	Cornelius Smedes, van Nieuwolda, en Anna Dmalije, van Franeker. Getrouwd 7 maart "in huijs". Met belastinge te Franeker.
pr.17 april	1802	Jan Sjoerds Fielstra, van IJsbrechtum, present, en Jantje Harsman, van Groningen, p.q. Jan Mengers, als oom. Getrouwd 2 mei.
pr. 24 april	1802	Rense Gerkes van Dijk, van Kollum, present, en Eilje Erelman, van Groningen, p.q. Geert Erelman, als broeder. Getrouwd 23 mei.
pr. 1 mei	1802	Sicke van der Werf, van Leeuwarden, present, en Aaltien Tolkers, van Groningen, p.q. Freerk Tolkers, als vader. Getrouwd 30 mei.
pr. 8 mei	1802	Johannes Schepel, van Groningen, klerk bij het bureau van de Westindische Compagnie, en Elizabeth Schaap, van Leeuwarden, voor welke beiden compareerde bruidegoms vader Pieter Sonsbeek Schepel. Attestatie gegeven17 mei volgens de predikant van Huizum. Met belastinge te Leeuwarden en 's Hage.
pr. 26 juni	1802	Johannes Wybrandus Questius, medicinae doctor, van Groningen, present, en Deodata Helena Cunira Vegelin van Claarbergen, van de Joure, p.q. Menso Quaestius, daartoe verzocht. Attestatie afgegeven 24 juli. Met belastinge te Kornjum.
pr. 17 juli	1802	Mathies Johannes de Vries, van Leeuwarden, present, en Jeigien Roelfs, weduwe van Hindrik Timen Konter, van Roden. Getrouwd 1 aug.
pr. 17 juli	1802	Johan Jozeph, van Hungarien, present, en Catharina Coenraads, weduwe van Willem Swens, van Leeuwarden, p.q. Jan Sterenbergh, daartoe verzocht. Getrouwd 1 aug.
pr. 7 aug.	1802	Georg Siersema, van Leeuwarden, present, en Maria Louiza Rieckx, van Breda, p.q. Christiaan Rieckx, als vader. Getrouwd 22 aug.

Wumkes.nl

pr. 4 sept.	1802	Samuel Tresling, van Leeuwarden, medicinae candidatus, en Elizabeth Bosman, van Opperdoes in Noordholland, beiden present. Getrouwd 21 sept.
pr. 4 sept.	1802	Johannes Feddema, van Leeuwarden, present, en Jacoba Meppelder, van Groningen, p.q. Hindrik Jacobs, als vader. Getrouwd 19 sept.
pr. 2 okt.	1802	Dominicus Nicolaus van der Veen, van Groningen, der beiden rechten doctor, present, en Veronica Adama, van Franeker, p.q. Eppo Cremers, daartoe gekwalificeerd. Attestatie gegeven17 okt. Met belastinge te Franeker.
pr. 2 okt.	1802	Derk Jans, van Akkerwoude, present, en Geertruida Boelens, van Groningen, p.q. Pieter Weits, daartoe verzocht. Getrouwd 17 okt.
pr. 9 okt.	1802	Samuel Draijsma, van Franeker, present, en Geesje Diemers, van Groningen, p.q. Jan Diemer, als vader. Getrouwd17 okt.
pr. 16 okt.	1802	Zeger van Arnhem Cloeck, van Appeldoorn, predikant te Beetsterzwaag, Beets en Olterterp, present, en Christina Houwdina Bouman, van Cropswolde, p.q. Nicolaus van der Tuuk, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 1 nov. Met belastinge te Beetsterzwaag.
pr. 30 okt.	1802	Samuel Bloem, van Leeuwarden, present, en Pietertje Aljes, van Winsum, p.q. Benjamin de Bois, als zwager. Getrouwd 21 nov.
pr. 19 maart	1803	Ede Sjerts, van Dokkum, present, en Trijntje Isebrands, weduwe van Berend Klasens, van Groningen, p.q. Hindrik Jans, als zwager. Getrouwd 10 april.
pr. 23 april	1803	Ide Gerrits, van Wartena, present, en Geertje Willems, van Groningen, p.q. Jan Willems, als vader. Getrouwd 8 mei.
pr. 30 april	1803	Hemmo de Bois, van Groningen, present, en Wiepke Paulus, van Heerenveen, p.q. Frederik Grimmius, daartoe verzocht. Getrouwd 15 mei.
pr. 21 mei	1803	Syberen Jans, van Nijkerk in Vriesland, present, en Pietertje Jans, van Groningen, p.q. Jan Meinders, als zwager. Getrouwd 29 mei.
pr. 21 mei	1803	Jan Jacob ten Cate, van Donkerbroek, present, en Antje Grashuis, van Dokkum, p.q. Pieter van Bergen, als neef. Attestatie gegeven17 juni. Met belastinge te Lehr.
pr. 18 juni	1803	Peter Sipkes Postema, van Westerbroek, en Houkje Gaijes, van Harlingen. Getrouwd 27 juni. Met belastinge te Westerbroek.
pr. 20 juli	1803	Sijbrand Hermans, van Midlum, en Eessien Jansen Smidt, van Bonda. Attestatie gegeven 4 aug. Met belastinge te Koudum.
pr. 1 okt.	1803	Menne Syerts, van Minnertsga, present, en Margaretha Johannes Elleri, van Stedum, p.q. Henderikus Braam, daartoe verzocht. Getrouwd 13 nov. Met belastinge te IJsbrechtum.
pr. 1 okt.	1803	Sybout Sybouts, van Leeuwarden, present, en Janneke Hesselink, van Groningen, p.q. Mattheus Hesselink, als vader. Getrouwd 19 okt. Met belastinge te Leeuwarden.

Wumkes.nl

pr. 22 okt.	1803	Willem Hindrik van Heemstra, van Oenkerk, en Johanna Balthasarina van Idsinga, van Groningen, beiden present. Attestatie gegeven 6 nov. Met belastinge te Bonda.
pr. 22 okt.	1803	Petrus Josephus van Melsen, van 's Hage, present, en Antje Johannes, van Beetgum, p.q. Frederika Buischers, daartoe verzocht. Getrouwd 6 nov.
pr. 31 dec.	1803	Albertus Reiger, van Leeuwarden, der beiden rechten doctor en lid van het college van de kluft alhier, present, en Laurentia Adriana Margaretha Sijpkens, van Groningen, p.q. de heer professor Henricus Sijpkens, als vader. Getrouwd 19 jan. 1804.
pr. 11 febr.	1804	Meint Ates, van Surhuisterveen, present, en Eltje Neijveen, van Groningen, p.q. Johan Frederik Sarel, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 20 febr.
pr. 3 maart	1804	Johannes Augustus Hestermans, van den Hage, present, en Johanna Geertruida van Dieteren, van Harlingen, p.q. Johan Georg Grauer, daartoe verzocht. Getrouwd 11 maart.
pr. 10 maart	1804	Hindrik Johannes Greben, van Surhuisterveen, present, en Geesje Berends, weduwe van Coert Claasens, van de Langakkerschans, p.q. Berend Jelles, als stiefzoon. Getrouwd 25 maart.
pr. 17 maart	1804	Willem Geerts, present, en Stijntje Diehoff, beiden van Leeuwarden, p.q. Jelle Wychers, daartoe verzocht. Getrouwd 8 april.
pr. 24 maart	1804	Menne Heerkens, van Metslawier, present, en Margien Wessels, verlaten ehevrouw van Pieter Arnoud, van Coevorden, p.q. Bernardus Welbergen, daartoe verzocht. Getrouwd 8 april.
pr. 31 maart	1804	Hendrik Dominicus Struiving, van Leeuwarden, S.S. Theologiae Candidatus, present, en Jacoba Sebastiana Elizabeth Cornelia Rienewerf, van Niftrik in Gelderland, p.q. Derk van Tussenbroek, als zwager. Getrouwd 8 april.
pr. 7 april	1804	Jurjen van Dijk, van Adorp, present, en Hindrikje Gerrits, van Leeuwarden, p.q. Wubbe Duukes, als zwager. Getrouwd 6 mei.
pr. 14 april	1804	Georgius Godofridus Petrejus, van Haskerhorne, present, en Jeltje Jans Vliedorp, van Hoogezand, p.q. Jan Everts Vliedorp, als vader. Getrouwd 27 mei.
pr. 21 april	1804	Marten Sytzes, van Dokkum, present, en Geertje Jans, weduwe van Jurjen Caspar, van Groningen, p.q. Jan Hoeth, als zwager. Getrouwd 6 mei.
pr. 5 mei	1804	Gerrit Folkers, van Buitenpost, present, en Anna Frederiks, verlaten huisvrouw van Harmannus Tolhuis, van Grijpskerk, p.q. Franciscus Jans, daartoe verzocht. Getrouwd 13 mei.
pr. 5 mei	1804	Eduard Arents, van Leeuwarden, en Trijntje Frederiks, van de Lemmer, ingevolge tekening van L. Vos, predikant te Zuidlaren. Met belastinge te Haren.
pr. 26 mei	1804	Tinco Andringa van Hylkama, van Wijckel, der beiden rechten doctor en ontvanger der convooien en licenten alhier, en Brechtina Breedveld, van Groningen, beiden present. Getrouwd 11 juni.

Wumkes.nl

pr. 9 juni	1804	Ate de Graaff, van Grouw, present, en Jantje Symons, van Midwolda in het Westerkwartier, p.q. Hemme de Bois, als neef. Getrouwd17 juni.
pr. 15 sept.	1804	Aldert Meijer, van Groningen, present, en Bontje Holwerda, van Leeuwarden, p.q. Johannes Brauns, daartoe verzocht. Getrouwd 7 okt.
pr. 15 sept.	1804	Rembertus van Oostrum, van Makkinga, present, bombardier in de vierde compagnie van het vierde bataillon Bataafsche Artillerie, en Yttje Harms Deen, weduwe van Gerrit Michiels, van Farmsum, p.q. Pieter Jongman, als zwager. Getrouwd 7 okt.
pr. 20 okt.	1804	Martinus Scholtens, van Sluijs in Vlaanderen, present, en Anna Ruiters, van Leeuwarden, p.q. Stoffer Sol, daartoe verzocht. Getrouwd 4 nov.
pr. 3 nov.	1804	Gosen Tjalkes, van Grouw, present, en Anna Puts, van Groningen, p.q. Fokke Schuring, daartoe verzocht. Getrouwd 18 nov.
pr. 10 nov.	1804	Johannes Matthijs, van Leeuwarden, present, en Grietje Jans, van Groningen, p.q. Jannes Alberts, als vader. Getrouwd 18 nov.
pr. 17 nov.	1804	Take Martens, van Belkum, present, en Aaltje Jacobs, van Oldekerk, p.q. Harm Pieters, als oom. Getrouwd 23 dec.
pr. 24 nov.	1804	Hindrik Tammes, van Groningen, en Geertje Meinardi, van Strobosch, ingevolge aantekening van Jac. van Houten, predikant te Gerkesklooster. Met belastinge te Gerkesklooster.
pr. 24 nov.	1804	Pieter Clasens Meijer, van Groningen, present, en Lykeltje Roelofs, van Workum, p.q. Roelf Lammerts, als oom. Getrouwd 2 dec.
pr. 9 maart	1805	Claas Schorling, van Groningen, present, en Antje Klaasens, van Dokkum, p.q. Uitje Jans, als neef. Getrouwd 31 maart.
pr. 6 april	1805	Popke Sluiter, van Leeuwarden, present, en Jacoba Moes, van Groningen, p.q. Jan Moes, als vader. Getrouwd 28 april.
pr. 27 april	1805	Stas Breijers, van Groningen, present, en Macke Broers Schaafsma, van Dokkum, p.q. Hubert Breijers, daartoe verzocht. Getrouwd 19 mei.
pr. 27 april	1805	Ysaac Elkan Levy, van Leeuwarden, present, en Matje S.L. van Praag, van Groningen, ingevolge aantekening van de magistraat der stede Leeuwarden. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 27 april	1805	Marcus de Vries, van Leeuwarden, present, en Anna Nathans Mozes, van de Wildervank, p.q. Abraham Godschalk, daartoe verzocht. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 4 mei	1805	Conraad Willem Antoon van Haersolte, van Leeuwarden, der beiden rechten doctor, present, en Louise Christine Egbertine Francoise Siccama, van Groningen, p.q. de heer burgemeester Willem Siccama, als vader. Getrouwd 20 mei. Met belastinge te Zwolle.
pr. 11 mei	1805	Willem Hindrikus Vorenhoud, van Leeuwarden, present, en Christina Jans, van Groningen, p.q. Reinder Jans, als vader.
pr. 18 mei	1805	Roelof Bouwmeester, van Groningen, en Grietje Hindriks, van het Heerenveen, ingevolge aantekening van het gericht van het Heerenveen. Met belastinge te Heerenveen.
pr. 27 juli	1805	Pieter van der Meulen, van Leeuwarden, sergiant onder het

Wumkes.nl

vijfde bataillon jagers, present, en Henrietta Christina Collin, van Amsterdam, p.q. Caspar Seibels, als neef. Met belastinge te Amsterdam.

pr. 7 sept. 1805 Jildert Pabe van der Helm, van Leeuwarden, predikant bij de Gereformeerde Gemeente te Ousterhalle, en Geertje Siccama, van Groningen, p.q. Hendrik Siccama, als vader. Attestatie gegeven 22 sept. Met belastinge te Ousterhalle.

pr. 5 okt. 1805 Remmert Geerts, van de Lemmer, en Jantje Hindriks, van Groningen, ingevolge aantekening van de dorpregter van de Lemmer Lucas Jans. Attestatie gegeven 16 okt. Met belastinge te Lemmer.

pr. 12 okt. 1805 Rein Thijssen Kussendrager, van Harlingen, present, en Berendina Grimmius, van Groningen, p.q. Jan Grimmius, als vader. Attestatie gegeven 28 okt. Met belastinge te Harlingen.

pr. 12 okt. 1805 Ento Harmannus Mecima, van Jemgum, beroepen predikant te Gerkesklooster, en Jantje Winsing, van Roden, volgens B. Voget, predikant te Roden. Met belastinge te Roden. Attestatie afgegeven 28 okt.

pr. 26 okt. 1805 Folkert Jelkes Mulder, van Nijehorne, present, en Aaltje Jans Mulder, weduwe van Eildert Pieters Friese, van Leehr, p.q. Jan Stolts, daartoe verzocht. Met belastinge op de Leek.

pr. 2 nov. 1805 Albert de Vries, van Franeker, present, en Anna Cloeks, van Delfzijl, p.q. Hindrik Lage, daartoe verzocht. Aan de bruidegom is dispensatie verleend om met de zuster van zijn overleden vrouw te mogen trouwen.

pr. 2 nov. 1805 Hindrik Steffens, van Buitenpost, present, en Anna Weeber, van Amsterdam, p.q. Wouter Douwes, daartoe verzocht.

pr. 9 nov. 1805 Paulus Lanzenberg, van Harlingen, present, en Hester Jacobs Beijer, verlaten Ehevrouw van Jan Jans, van Groningen, p.q. Willem Ferdinand, als neef.

pr. 16 nov. 1805 Benjamin Hartog van Magdenburg, van Sneek, present, en Bruintje Abrahams Levie, van Groningen, p.q. Lazerus Mozes, daartoe verzocht.

pr. 14 dec. 1805 Pier Hempenius, van Leeuwarden, present, en Hilke Jans Bos, van Westerlee, p.q. Jan Jans Bos, als broer.

pr. 11 jan. 1806 Harm Imes, van Groningen, present, en Dieuke Clasens, van Dokkum, p.q. Sicke Gerbens, als oom.

pr. 15 maart 1806 Michiel van der Tuuk, van het Heerenveen, en Anna Jacoba Wilhelmina Munthinge, van Veendam, ingevolge aantekening van M. van der Tuuk, predikant te Veendam. Attestatie gegeven 30 maart. Met belastinge te Veendam.

pr. 22 maart 1806 Okko Okkens, van Groningen, present, en Ynschie Jielts, weduwe van Jacobus Bakker, van Harlingen, p.q. Jacob Bouman, als neef. Met belastinge te Harlingen.

pr. 22 maart 1806 Jochum J, Zuidema, van Groningen, en Wytske J. Halbersma, van Grouw, volgens aantekening van J. van der Ploeg, leraar der doopsgezinden te Grouw. Met belastinge te Grouw.

pr. 22 maart 1806 Jan Vredeveld, van Swol, en Wytske Clasens, van Dronrijp, p.q. H. Pothoff, als boekhoudend voogd van het tugthuis alhier.

pr. 29 maart 1806 Lambertus Lonies, van Maastricht, present, en Maria Brugman, van Leeuwarden, p.q. Johannes Brugman, als vader.

Wumkes.nl

pr. 29 maart	1806	Jan Noorda, van Groningen, present, en Jeltje Sioerts, van Leeuwarden, p.q. Johannes Postma, als oom.
pr. 12 april	1806	Cornelis Kuipers, van Kollum, present, en Hillegien Swartwold, van de Scheemda, p.q. Roelf Swartwold, als broeder.
pr. 12 april	1806	Jan Hettes Menage, van Leeuwarden, present, en Hillegien ten Ham, weduwe van Andries Doedens, van Groningen, p.q. Geert Schierbeek, als neef.
pr. 19 april	1806	Pieter van der Molen, van Groningen, present, en Iekke Gerkes, van Makkum, p.q. Harm Wening, als zwager.
pr. 26 april	1806	Roelf Hindriks, van Menkeweer, present, en Stijntje Clasens, van Gerkesklooster, p.q. Sikke Gerbens, daartoe verzocht.
pr. 3 mei	1806	Johannes Casparus Wegman, van Leeuwarden, present, en Maria Meulman, van Groningen, p.q. Anna Dopheide, weduwe van J. Meulman, als moeder.
pr. 10 mei	1806	Poppe Hindriks Belgrasen, van Groningen, present, en Claasje Brugmans, van Leeuwarden, p.q. Pibe Brugmans, als vader.
pr. 17 mei	1806	Johannes Withupper, van Leeuwarden, present, en Froukje Jongkmans, van Groningen, p.q. Pieter Jongkman, als vader.
pr. 17 mei	1806	Tarquinius Terpstra, van Ried, en Bouwe Garrelts, van Nieuwolda, ingevolge aantekening van J.H. de Sitter, predikant te Finsterwolde. Met belastinge te Finsterwolde.
pr. 26 juli	1806	Pieter van Aalsum, van Dokkum, present, en Jenneke Monsong, van Breda, p.q. de weduwe Suurveens, als moeie. Attestatie gegeven 2 sept. Met belastinge te Dokkum.
pr. 16 aug.	1806	Harmannus Terbrug, van Franeker, present, en Geertje Elting, weduwe van Ary Klasens Bekker, van Groningen, p.q. Arend Elting, als broeder.
pr. 11 okt.	1806	Sybe van der Noord, van Bergum, present, en Mecheltje Jans Holt, van de Scheemda, p.q. Remd Jans Holt, als broeder.
pr. 18 okt.	1806	Johannes Limburg Oosterhuis, beroepen predikant te Tjerkgaast, present, en Eelbringdina Westerbaan, beiden van Groningen, p.q. Jurjen Lunsing Westerbaan, als vader.
pr. 1 nov.	1806	Willem Georg Warren, van Groningen, present, en Henderina Felicitas Crasburgh, van Sneek, p.q. Johannes Warren, daartoe verzocht.
pr. 1 nov.	1806	Jan Pieters, van Stiens, en Annegien Meints, van Hoogkerk, ingevolge aantekening van J. Koiter, predikant te Leeg- en Hoogkerk. Met belastinge te Leeg- en Hoogkerk.
pr. 15 nov.	1806	Harm Venema, van Surhuisterveen, present, en Aaltje Warners, verlaten Ehevrouw van Johan Hindrik Weller, van Groningen, p.q. Martinus van den As, als neef.
pr. 13 dec.	1806	Pieter Riel, van Leeuwarden, present, en Louiza Christina Dithmar, van Groningen, p.q. Wabelina Catharina Lautenbach, weduwe van de chirurgijn Dithmar, als moeder.
pr. 13 dec.	1806	Christiaan Meinards, van Leeuwarden, present, en Trijntje Poukes, weduwe van Jan Steenbergen, van Groningen, p.q. Hindrik Clander, als zwager.
pr. 20 dec.	1806	Robbert Renses, van Oostmeer, en Elizabeth Jans, van Eessen, ingevolge aantekening van J. Swartwold, schoolmeester te Haren. Attestatie gegeven 5 jan. 1807. Met belastinge te Haren.

Wumkes.nl

pr. 31 jan.	1807	Abraham de Jager, van Groet bij Kamperduin, present, en Margien Kaspers, van Leeuwarden, p.q. Casper Knoppers, als vader.
pr. 14 febr.	1807	Sybren Jans, van Niekerk in Vriesland, present, en Elizabeth van der Laan, van Groningen, p.q. Albert van der Laan, als broeder.
pr. 11 april	1807	Tobias Hectors, van Groningen, present, en Maike Wieringa, van Leeuwarden, p.q. Johan Jurgen Strauff, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 19 april. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 18 april	1807	Harmannus Henricus Kuilenberg, van Groningen, en Elizabeth Wegman, van Leeuwarden, p.q. Harmannus Wegman, als vader.
pr. 25 april	1807	Jacob Wolthers, van Groningen, present, en Johanna Bekker, van Leeuwarden, p.q. Hindrik Bijler, als oom.
pr. 16 mei	1807	Harm Sygers, van Groningen, schercher van het departement Stad en Lande, present, en Boukje Jans, van Drogeham, p.q. Jan Wesseling, daartoe verzocht.
pr. 26 sept.	1807	Derk Lammerts de Vries, van Strobosch, present, en Grietje Jacobs, weduwe van Jacob Brink, van Anjum, p.q. Samuel Bonnes, daartoe verzocht.
pr. 28 nov.	1807	Jacob Reisiger, van Groningen, present, en Tetje Willems Hogenbrugh, van Sneek, p.q. Jan Reisiger Senior, daartoe verzocht. Met belastinge te Sneek.
pr. 5 dec.	1807	D.B. van der Haar, van Leeuwarden, en Maria Beerta de Sitter, van Groningen, ingevolge aantekening van T. Stratingh, predikant te Wedda. Attestatie gegeven 24 dec. Met belastinge te Wedda.
pr. 16 jan.	1808	Jan Cornelis, van Schiermonnikoog, en Geesje Brugt Douwes, van Groningen, ingevolge aantekening van J.B. Snoek, predikant te Schiermonnikoog. Met belastinge te Schiermonnikoog.
pr. 23 jan.	1808	Hindrik de Vries, van Leeuwarden, present, en Elizabeth Berends Brugsma, van Groningen, p.q. Berend Brugsma, als vader.
pr. 13 febr.	1808	Klaas Wolberts Scholtens, van Groningen, ontvanger ten comptoire Generaal van het departement Stad en Lande, en Hindrikje van Riesen, van Makkinga, beiden present. Met belastinge te Wolvega.
pr. 27 febr.	1808	Johannes Maasen, van Leeuwarden, sergiant onder het derde bataillon van het negende regiment infanterie, present, en Antonette Rook, weduwe van Johannes Schmidt, van 's Hertogenbosch, p.q. Adrianus de Leeuw, daartoe verzocht.
pr. 2 april	1808	Jan Dirks, van Franeker, present, en Jantje Doekes, van Groningen, p.q. Douke Gerrits, als vader.
pr. 21 mei	1808	Jan Cornelis, van Dokkum, present, en Matje Everts, van Leens, p.q. Cornelis Jans, daartoe verzocht.
pr. 28 mei	1808	Gerrit van Calcar, van Groningen, en Rinske ten Cate, van Sneek, ingevolge aantekening van de secretaris der stad Sneek. Attestatie gegeven 12 juni. Met belastinge te Sneek.
pr. 2 juli	1808	Wouter Schmidt, present, van Baardwijk, en Grietje Pieters, van Leeuwarden, p.q. Pieter Pietersen, als vader.

Wumkes.nl

pr. 23 juli	1808	Hindrik Jans, van Koten, en Hindrikje Jurjens, weduwe van Jan van Doorn, van Groningen, beiden present.
pr. 30 juli	1808	Albert Jans van der Veen, van Harlingen, predikant bij de gereformeerde gemeente te Wier, en Hylcke van der Tuuk, van Groningen, beiden present. Met belastinge te Wier en Harlingen.
pr. 6 aug.	1808	Tjerk Edzers van der Woude, en Barber Durks, ingevolge aantekening van Grouw. Attestatie gegeven 26 aug. Met belastinge te Grouw.
pr. 5 nov.	1808	Rienk Pieters, van Aalsum, present, en Aaltje Sjoerds, van Foudgum, p.q. Jacob Johannes, als oom.
pr. 7 jan.	1809	Frans Finoni, van Leeuwarden, present, en Grietje Nolda, van Zutphen, p.q. Maria Pening, weduwe Nolda, als moeder.
pr. 25 febr.	1809	Machiel IJsselmuiden, van Wijtgaard, present, en Adriaantje Derks, van Groningen, p.q. Derkje Engberts, weduwe van Derk Cornelis, als moeder.
pr. 4 maart	1809	Daniel Kock, van Straatsburg, present, en Eelke Pieters, van Aalsum, p.q. Pieter Rienks, als vader.
pr. 18 maart	1809	Wybe Lourens, van Grouw, en Antje Clases de Vries, van Groningen, ingevolge aantekening van de predikant te Grouw. Met belastinge te Grouw.
pr. 25 maart	1809	Jan Tonnis Lukenga, van Groningen, en Renske Klasens, van Birdaard, beiden present.

PROKLAMATIEBOEK STAD GRONINGEN NO. 189, 1809-1813

pr. 8 april	1809	Luitjen Alberts Soewold, van Winsum, present, en Barbara Panhuijs, weduwe van Jan Feddes, van Leeuwarden, mede present.
pr. 29 april	1809	Albert Pol, van Groningen, present, en Frederica Sporrenheer, van Leeuwarden, p.q. Christiaan Sporrenheer, als neef.
pr. 29 april	1809	Wilhelmus Wegman, van Leeuwarden, present, en Margaretha Buissing, van Groningen, p.q. Derk Buissing, als vader.
pr. 29 april	1809	Jelis Hansen, van Sneek, present, en Etje Masson, van Groningen, p.q. Thomas Masson, als vader.
pr. 29 april	1809	Claas Renses, van Franeker, present, en Trijntje Everts, van Harlingen, p.q. Jan Arnoldus Delius, als neef.
pr. 29 april	1809	Cornelis Huber, van Leeuwarden, present, en Metje Jans, van Nieuw Beerta, p.q. Meerten Biesling, daartoe verzocht. Attestatie gegeven 20 mei. Met belastinge te Leeuwarden.
pr. 29 april	1809	Jan Urbanus, van Groningen, present, en Hinderica Meter, van Leeuwarden, p.q. Eilert Meter, als vader.
pr. 12 aug.	1809	Pier Pieters Bos, van Collum, en Aaltje Okkes, van Appingedam, volgens aantekening van P.B. Riedel, predikant te Collum. Met belastinge te Collum.
pr. 9 sept.	1809	Jan Erenst, van Groningen, en Lykeltje Roelofs, weduwe van Pieter Clasens, van Workum, beiden present.
pr. 21 okt.	1809	Gerrit Willems, van Harlingen, en Hanna Oddens, van Groningen, beiden present.

Wumkes.nl

pr. 18 nov.	1809	Hessel Harms Wassenaar, van Harlingen, en Everdina Conraads, weduwe van Andries Everts, van Groningen, beiden present.
pr. 9 dec.	1809	Jan Sjoerd Feijlstra, van IJsbrechtum, en Jantien van Zanten, van Groningen, beiden present.
pr. 24 febr.	1810	Hessel Geerts, van Sneek, en Anna Hendriks, van Noordhorn, ingevolge aantekening van Sneek.
pr. 14 april	1810	Willem van Mal, van Leeuwarden, en Elizabeth Velthuis, van Groningen, beiden present.
pr. 28 april	1810	Geert Langelo, van Groningen, en Marijke Geelstra, van Leeuwarden, beiden present.
pr. 5 mei	1810	Jan Willem Peters, van Witmarsum, en Hillegien Kruimers, van Groningen.
pr. 19 mei	1810	Hessel Brugmans, van Leeuwarden, en Abeltje Jans Smit, van de Lange Akkerschans, beiden present.
pr. 26 mei	1810	Jan de Vries, van Leeuwarden, en Hindrikje Jans, van Groningen, beiden present.
pr. 23 juni	1810	Rein Mesdag, van Burgwert, doctor in de geneeskunde en vroedkunde, en Jeltje Hesselink, van Groningen, beiden present.
pr. 13 okt.	1810	Pieter Jans Carst, van Schiermonnikoog, en Gesien Hindriks, van de Nieuwe Pekel A, beiden present.
pr. 20 okt.	1810	Johannes Paus, van Leeuwarden, sergiant in het derde bataillon van het 33e regiment Ligte Infanterie, en Fennegien Meulenma, van Groningen, beiden present.
pr. 10 nov.	1810	Tjeerd Feytses, van Franeker, soldaat in het 4e bataillon van het 123e regiment infanterie van Ligne, en Pieternella van Harm, van Gronau.
pr. 17 nov.	1810	Marten Martens, van Groningen, en Aukje Brugman, van Leeuwarden, beiden present.
pr. 17 nov.	1810	Joseph M. Bendix, van Groningen, en Ester Meijer Benedictus, van Leeuwarden, volgens aantekening van Leeuwarden.
pr. 24 nov.	1810	Jacob Brugmans, van Leeuwarden, en Grietje Eyte Bartels, van Groningen, beiden present.
pr. 24 nov.	1810	Wilke Broekman, van Groningen, en Fetje de Graad, van de Lemmer, beiden present.
pr. 26 jan.	1811	Wernerius Antonius Crone, van Groningen, klerk bij het departementaal gerechtshof van Groningen, en Alida Dijkstra, van Franeker, beiden present.
pr. 16 febr.	1811	Johannes Jacobus Florison, van Pieterburum, predikant te Goingarijp, en Mettina Alagonda Warmolts, van Groningen, beiden present.
pr. 2 maart	1811	Sjoerd Thijssen, van Schiermonnikoog, en Fennegien Hillebrands, van Groningen, beiden present. Met belastinge te Schiermonnikoog.
pr. 23 maart	1811	Frans Karsten, van Coevorden, en Anna Lucea Petronella Wegman, van Leeuwarden, beiden present. Met belastinge te Coevorden.
pr. 30 maart	1811	Gilles Mesdag, van Burgwerd, en Grietje Stoffers, van Groningen, beiden present.

Wunkes.nl

pr. 6 april	1811	Reindert Tiddens, van Groningen, en Trijntje Siebes, van de Lemmer, ingevolge aantekening van de predikant op de Lemmer. Met belastinge op de Lemmer.
pr. 13 april	1811	Reinder Matthijs Cloppenburg, van Leeuwarden, en Eltika Catharina Kijff, van Groningen. Met belastinge te Wijnaldum.
pr. 13 april	1811	Gerrit Fransen, van Groningen, en Christina Abrahamus Markus, van Dokkum, beiden present.
pr. 13 april	1811	Reinder Brongers, van Thesinge, en Willempje Siebes, weduwe van Martinus Hulsebus, van Dokkum, beiden present.
pr. 20 april	1811	Lourentius Meijer Brouwer, van Oudwoude, predikant te Oudwoude en Westergeest (zoon van Henricus Brouwer, predikant te Weener), en Ida Alagonda Elizabeth Lohman, van Groningen (dochter van Henric Lohman, in leven lid van de admiraliteit van Harlingen, en Willemina Titia Gockinga, wonende te Groningen), beiden present. Met belastinge te Oudwoude en Westergeest.
pr. 27 april	1811	Jonathan Symon Joans, horologiemaker te Groningen (zoon van Simon Jonas, horologiemaker, en Sara Izaks, echtelieden te Groningen), en Betje Markus Levi, te Groningen (dochter van Menke Levi, koopman, en Hester Abrahams, echtelieden te Leeuwarden).
pr. 27 april	1811	Hindrik Hindriks Sneeman, molenaarsknecht te Groningen (zoon van Hindrik Hindriks, arbeider, en Pietertje Jans, echtelieden te Bonda), en Eva Broers Schaafsma, dienstmaagd te Groningen (dochter van Broer Thomas, schrijnwerker, en Ypke Abels, echtelieden te Dokkum).
pr. 11 mei	1811	Dirk Popkes van der Sluis, boekdrukker te Leeuwarden (zoon van Popke Aukes, commissaris van het Sneeker veer, en Marrijke Derks, echtelieden te Leeuwarden), en Henrietta Johannes Tiboel, te Groningen (dochter van Boldewijn Tiboel, apotecar te Groningen, en Johanna Krol).
pr. 11 mei	1811	Martinus Mebius, horologiemaker te Groningen (zoon van Jacobus Engelsma Mebius, predikant, en Elizabeth Wybes, echtelieden te Rijperkerk), en Antje Eekhof, te Groningen (dochter van Theodorus Eekhof, fabriceur, en Diewertje Triesenborg, echtelieden te Groningen).
pr. 18 mei	1811	Riens Wessels Kuperus, kuiper te Groningen (zoon van Wessel Robartes Kuperus, kuiper, en Trijntje Riensens, echtelieden te Franeker), en Barbara Rosett, weduwe van Jan Velting, wonende te Groningen (dochter van Lammert Rosett, metselaar, en Geertruid van der Luiden).
pr. 8 juni	1811	Christiaan Scholtens, steenmetselaar te Groningen (zoon van Balthasar Bax, militair, en Alberdina Scholtens, echtelieden te Harlingen), en Janna Harms, te Groningen (dochter van Harm Jans, schoenmaker, en Grietje Egberts, echtelieden te Noordlaren).
pr. 7 sept.	1811	Cornelis Johannes, schipper te Groningen (zoon van Johannes Cornelis, schipper, en Diewerke Folkerts, echtelieden te Groningen), en Antje Jans, dienstmaagd te Groningen (dochter van Jan Tobias, arbeider, en Antje Lammerts, echtelieden te Kollum).

Wumkes.nl

pr. 30 nov.	1811	Tjeerd Giesberts, 67 jaar, weduwnaar van Akke Jans, talhoutverkoper te Groningen (zoon van Giesbert Roggis, in leven landbouwer te Buitenpost, en van wijlen Fopkje Jetzes), en Annechien Alberts, 62 jaar, weduwe van Harm Tiessens (dochter van wijlen Albert Jansen, in leven landbouwer te Onnen, en wijlen Hebbeltien Jansen Hovenge).
pr. 7 dec.	1811	Jan Jiljes, 25 jaar, varensgezel, wonende te Blija en Hogebeintum (zoon van wijlen Jilje Jurjens, in leven molenaarsknecht te Blija en Hogebeintum, en Rinske Jans), en Jeltje Eekens, 27 jaar, dienstmeid te Groningen (dochter van Frans Eekens, kalkbrander te Appingedam, en Martien Febes).
pr. 28 dec.	1811	Joannes Hermannus, 25 jaar, arbeider (zoon van Hermannus Wessels, schipper te Leeuwarden, en Sijke Simons), en Gerrigjen Geerts Schuitema, 20 jaar, zonder beroep (dochter van wijlen Geert Berends Schuitema, in leven schuitevoerder te Groningen, en Trijntje Derks).
pr. 15 febr.	1812	Jean Blom, 24 jaar, luitenant van het 57e regiment, hebbende geen vaste domicilie (zoon van wijlen Reinier Charles Blom, in leven advcaat te Leeuwarden, en van wijlen Jeanne Georgette Barbara Dassendelft), en Gerlacia Cornelia Joanna van Reenen, 21 jaar, zonder beroep te Groningen (dochter van wijlen Laurens Hendrik Lamoraal van Reenen, in leven luitenant kolonel te Groningen, en wijlen Joanna Elizabeth Bergman).
pr. 22 febr.	1812	Willem Rudolf Warmolts, 25 jaar, student in de medicijnen te Groningen (zoon van Jan Hindrik Warmolts, rentenier te Goingarijp, en van wijlen Maria Margaretha Lichtervoort), en Hilligje Schippers, 24 jaar, zonder beroep te Groningen (dochter van wijlen Andries Schippers, in leven kraanmeester, en Grietje Albers, wonende te Groningen).
pr. 7 maart	1812	Jacob Mengers, weduwnaar van Helena Bolmeijer, 36 jaar, metselaar te Groningen (zoon van Jan Mengers, koornmeter te Groningen, en Trijntien Brands), en Wija Schultens, 22 jaar, zonder beroep te Groningen (dochter van Hendrik Schultens, med. doctor te Dragten, en Anna Geertruida Heidema).
pr. 11 april	1812	Gerrit Jans, weduwnaar van Antje Abels, 29 jaar, schoenmaker te Noordhorn (zoon van Jan Errits van der Lijst, schoenmaker te Noordhorn, en van wijlen Antje Harms), en Antje Pieters, 22 jaar, naaister, laatst te Groningen, (dochter van Pieter Jans Vrij, bierdrager te Dokkum, en wijlen Aaltje Hindriks).
pr. 18 april	1812	Joannes Suidhof, 21 jaar, koopman te Groningen (zoon van Joannes Uldericus Suidhof, koopman te Groningen, en Harmina Geerts), en Anna Elisabeth Dekker, 20 jaar, buiten beroep, wonende laatst te Sneek, thans te Groningen (dochter van wijlen Joannes Dekker, in leven koopman, en Stijntje van Essen, wonende te Sneek).
pr. 25 april	1812	Syger Sygers, bijgenaamd Bus, 38 jaar, brouwersknecht te Groningen (zoon van wijlen Bate Sygers, in leven boerenarbeider te Surhuizum, en wijlen Wytske Floris), en Louwgjen Broeksmit, 39 jaar, naaister te Groningen (dochter van wijlen Jacob Broeksmit, in leven schoenmaker te Groningen, en wijlen Elke Harms).

Wunkes.nl

pr. 2 mei	1812	Petrus van Steenwijk, 61 jaar, predikant te Leermens (zoon van wijlen Martinus Steenwijk, in leven predikant te Surhuisterveen, en Regina Oosterkamp), en Aafjen Bebingh, weduwe, 59 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Reint Bebingh, in leven koopman te Groningen, en Trijntje Nannings).
pr. 9 mei	1812	Christiaan Ottinga, 34 jaar, kleermaker te Groningen (zoon van Christiaan Ottinga, metselaarsknecht, en Berendina Willems, echtelieden te Groningen), en Imke Iwens, 24 jaar, dienstmeid te Groningen (dochter van wijlen Willem Iwens, in leven verver en glazemaker te Leeuwarden, en wijlen Sjoukje Postumus).
pr. 16 mei	1812	Nicolaas Binema, 29 jaar, pottebakkersknecht te Groningen (zoon van wijlen Johannes Binema, in leven pottebakker te Dokkum, en wijlen Aukje Bakker), en Pieternelle Sneider, 37 jaar, dienstmeid te Groningen (dochter van wijlen Adam Sneider, in leven kleermaker te Harlingen, en wijlen Martina Jans).
pr. 16 mei	1812	Jan Cristiaan Biebericher, 24 jaar, kwartiermeester te Groningen (zoon van wijlen Johannes Augustinus Biebericher, in leven predikant te Delfzijl, en Anna Janssen), en Henderika Boersma, 24 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Hendrikus Hendrikus Boersma, buiten beroep te Dokkum, en Maaike Pieters Ruman).
pr. 13 juni	1812	Wolter van Boekeren, 22 jaar, boekverkoper te Groningen (zoon van wijlen Rudolphus van Boekeren, in leven predikant te Heveskes, en van wijlen Catharina Sibinga), en Riemke Posthuma, 23 jaar, zonder beroep te Harlingen (dochter van wijlen Johannes Fransen Posthuma, in leven koopman te Harlingen, en Bregtje Sikkes Westra).
pr. 13 juni	1812	Albert Pieters Muis, 22 jaar, schippersknecht te Groningen (zoon van wijlen Pieter Reinders Meus, in leven schipper, en Jantje Jans), en Anna Gertruida Vleeshouwer, 23 jaar, tapperse te Groningen (dochter van wijlen Nicolaas Vleeshouwer, in leven schoenmaker te Leeuwarden, en Maria Koen).
pr. 20 juni	1812	Izaak Wopkes Gorter, weduwnaar van Aagje Reinders, 48 jaar, koopman te Groningen (zoon van Wopke Gorter, oud koopman te Leeuwarden, en van wijlen Maria Jans), en Janneke Blaupot, weduwe van Pieter van Delden, 31 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Jan Simons Blaupot, koopman te Groningen, en van wijlen Elsje Hansen).
pr. 27 juni	1812	Klaas Jacobus Overbeek, 26 jaar, proponent bij de doopsgezinden te Franeker (zoon van Hendrik Overbeek, rentenier te Dokkum, en wijlen Catharina Dronrijp), en Aagje Klomp, 23 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Pieter Klomp, predikant bij de doopsgezinden te Groningen), en Wiepkje Tjebbes).
pr. 4 juli	1812	Idzart Tinga, 22 jaar, predikant te Buitenpost (zoon van Eelco Tinga, professor te Groningen, en Fettjen van der Werf), en Lysbert Molles, bijgenaamd Radema, 18 jaar, buiten beroep te Kollum (dochter van Molle Oedses Radema, adjunct maire te Kollum, en Menke Jans, bijgenaamd Blaauw).
pr. 25 juli	1812	Cornelis Sterk, 27 jaar, schipper met geen vaste woonplaats

Wumkes.nl

(zoon van wijlen Theunis Sterk, in leven stadsbediende te Sloten, en Marrigjen Lammerts), en Antje Minholts, 24 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Minholt Ebes, in leven schipper zonder vaste woonplaats, en Sytske Hylkes).

pr. 19 sept. 1812 Henderikus Streijdt, 19 jaar, kleermaker te Groningen (zoon van Johannes Christoffel Streijdt, kleermaker te Groningen, en Maria Rinke), en Antje Eintes, 24 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Einte Johannes, in leven klokmaker te Surhuisterveen, en van wijlen Antje Doijes).

pr. 9 jan. 1813 Jurjen Brugts Douwes, 22 jaar, koopman te Groningen (zoon van wijlen Brugt Douwes, in leven schipper te Groningen, en Janneke Derks), en Eeke Asmus Damstra, 19 jaar, buiten beroep te Dokkum (dochter van Asmus Koerts Damstra, schipper te Dokkum, en Geeske Poppes de Beer).

pr. 6 maart 1813 Jacob Laurens Gaavendahl, 28 jaar, geëmploieerde bij de directie van de douanes te Groningen (zoon van wijlen Jan Gaavendahl, in leven schipper te Emmerik, en wijlen Maria Knipschaar), en Elisabeth Rosalina Marcus, 23 jaar, buiten beroep te Dokkum (dochter van Abraham Marcus, med. doctor te Dokkum, en Sara Jacobs).

pr. 6 maart 1813 Jacob Jansen, weduwnaar van Antje Hindriks, 44 jaar, schoenmaker te Groningen (zoon van wijlen Jan Derks, in leven boerenarbeider te Muntjezijl, en Hiltje Abrahams), en Antie Hendriks, 41 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Hindrik Julles en wijlen Grietje Hansen, in leven te Noordhorn).

pr. 10 april 1813 Harm Timmer, 22 jaar, commies ten bureele van den ontvanger particulier te Appingedam (zoon van wijlen Nanno Harm Timmer, in leven koopman te Woldendorp, en Meiske Harms), en Antje Feikes, 26 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Tabe Feikes, in leven sergiant te Burum, en wijlen Elisabeth Harmens).

pr. 17 april 1813 Gerardus Hemsing, 25 jaar, buiten beroep te Groningen (zoon van wijlen Jacob Hemsing, in leven predikant te Oostermeer, en Henderina Stuurman), en Maria Susanna Hemsing, 20 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Isaak Hemsing, in leven predikant te Groningen, en van Catharina van Eesten).

pr. 24 april 1813 Gerrit Haak, 21 jaar, schoenmaker te Groningen (zoon van Willem Haak, oppasser te Groningen, en Renske Gerrits), en Hiske Zwanenburg, 33 jaar, dienstmeid te Groningen (dochter van wijlen Syberen Zwanenburg, in leven arbeider te Dokkum, en wijlen Akke Jans).

pr. 15 mei 1813 Symon Heymans de Jong, 27 jaar, koopman en vleeshouwer te Lemmer (zoon van Heyman Jornels de Jong, koopman te Lemmer, en Metta Mozes Blok), en Jantje Jakobs Elkan, 22 jaar, dienstmeid te Groningen (dochter van wijlen Jacob Elkan, in leven koopman te Wildervank, en Bela Josephs).

pr. 29 mei 1813 Steeven Teunis ten Cate, 25 jaar, looijer te Sneek (zoon van Teunis Keimpes ten Cate, looijer te Sneek, en Eefjen Steevens

Wumkes.nl

Bleeker), en Johanna van Delden, 19 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Gerrit van Delden, koopman te Groningen, en van Hester Zytsema).

pr. 26 juni 1813 Ruurd Visser, 23 jaar, koopman en zoutzieder te Sneek (zoon van Sjouke Ruurds Visser, koopman en zoutzieder te Sneek, en Geertje Fokkes), en Antonia Margaretha Coops, 16 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Hendericus Coops, koopman te Groningen, en Anna Maria Sevenstern).

pr. 3 juli 1813 Fokke Visser, 21 jaar, koopman en zoutzieder te Sneek (zoon van Sjouke Ruurds Visser, koopman en zoutzieder te Sneek, en Gettie Fokkes), en Maria Anna Warren, 20 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van Joannes Warren, zilversmid te Groningen, en Johanna Sluiter).

pr. 10 juli 1813 Abraham Hesselink, 25 jaar, negociant te Groningen (zoon van wijlen Durk Hesselink, in leven zeepzieder te Groningen, en wijlen Anna Hulshof), en Alida Bleeker, 21 jaar, buiten beroep te Sneek (dochter van Wybe Steevens Bleeker, negociant te Sneek, en Eskelina Broekema).

pr. 10 juli 1813 Hendrik Willenga Hommes, 22 jaar, commies bij de verenigde rechten te Groningen (zoon van Geert Hommes, buiten beroep te Groningen, en Annigje Willenga), en Vlaaske Cramer, 22 jaar, buiten beroep te Leeuwarden (dochter van Hendrik Cramer, koopman te Leeuwarden, en Zanderina Brugmans).

pr. 18 sept. 1813 Geert Alberts de Groot, 29 jaar, koopman te Groningen (zoon van wijlen Albert Harms, in leven landbouwer te Veenwouden, en Antje Martens), en Antje Douwes Boerema, 25 jaar, buiten beroep te Groningen (dochter van wijlen Douwe Klaassen Boerema, in leven schipper te Graauw, en Antje Johannes).

pr. 18 sept. 1813 Theodorus Bolt, 23 jaar, koopmansbediende te Groningen (zoon van Willem Nikolaus Bolt, predikant te Akkerwoude, en Sijke Jans Torpstra), en Hendrike Everts Nieuwold, 26 jaar, winkeldogter te Groningen (dochter van Evert Nieuwold, koopman te Oostwold, en Geeske Fokkes).

pr. 23 okt. 1813 Hielke Derks Nuisema, weduwnaar van Grietje Febes, 43 jaar, kastelein bij Groningen (zoon van wijlen Derk Teunis, in leven arbeider te Groningen, en wijlen Anke Klaassen), en Wiebrigje Sjoukes, weduwe van Pieter Alles Tjipkema, 38 jaar, kasteleinske te Eestrum (dochter van wijlen Sjouke Hendriks, in leven bakker te Eestrum, en van wijlen Aaltje Klazes).

Wumkes.nl

DE GENEALOGIE VAN DE FRIESE ADEL
volgens Upcke van Burmania

INLEIDING

Upcke van Burmania en zijn "Genealogie".
Upcke van Burmania was de zoon van Here Douwez van Burmania, ontvanger-generaal van Friesland en van Frau Sybrensdr van Stenstera. Als eerste van zijn familie ging Upcke over tot het gereformeerde geloof. In 1568 werd hij door Alva verbannen. Na de omwenteling van 1580 was hij statenlid en gedeputeerde.[1] Hij overleed in 1615.[2] Zijn Genealogie van de Friese adel *(Frisicae nobilitatis genealogia)* kwam blijkens dateringen her en der in het boek tot stand tussen 1597 en 1604. Het handschrift, meestal Burmaniaboek genoemd,[3] bestaat uit achtereenvolgens een theoretisch vertoog over de adel en de rol die deze door de eeuwen heen heeft gespeeld; een stamboom van de (fictieve) Friese vorsten en koningen die tussen 313 voor Christus en 800 na Christus geregeerd zouden hebben; een overzicht van de administratieve indeling van Friesland met opgave van de kwartieren, grietenijen en steden (met hun wapens), kloosters en dorpen; de genealogieën van de belangrijkste adellijke families met hun wapens; en tot slot enkele bladen met wapens van families die in de genealogieën slechts zijdelings ter sprake komen.[4]
In het boek heeft zijn gelijknamige kleinzoon (gestorven in 1673) hier en daar aanvullingen bijgeschreven. De inhoud van het Burmaniaboek werd later door Feye van Heemstra (gestorven in 1690) gebruikt en verder aangevuld in zijn eigen genealogische handschrift.[5] Beide handschriften zijn in het familiearchief Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen overgeleverd. Een - eveneens als Burmaniaboek bekend staande - copie, waarin zowel het werk van Burmania als dat van Heemstra is afgeschreven, bevindt zich in particulier eigendom.[6]

De waarde van het Burmaniaboek.
Het Burmaniaboek was de "eerste en voornaamste hoofdbron" van het *Stamboek van den Frieschen Adel* van M. de Haan Hettema en A. van Halmael. Al vaak is gesignaleerd dat dit Stamboek voor de middeleeuwen en de 16e eeuw uiterst onbetrouwbaar is.[7] Het idee is wel geopperd te komen tot een verbeterde heruitgave. Naar onze mening is dit plan - tenminste voor zover het de middeleeuwen betreft - af te raden. Voor deze tijd compileerde Hettema een aantal bronnen, die op oncontroleerbare wijze met elkaar werden verweven. Vooral zijn pogingen om informatie uit de twee omvangrijkste genealogische handschriften, die van Upcke van Burmania en Josias Rispens (1634-1690), met elkaar en met andere bronnen te verzoenen, leidden tot wonderlijke constructies en gissingen.[8] Waarheid en verdichting zijn in Hettema's werk daardoor vaak moeilijk te onderscheiden, temeer doordat Hettema ook zelf belang had bij sommige ficties.[9] Het verdient voor de middeleeuwen en de 16e eeuw daarom aanbeveling Hettema's monumentale werk buiten beschouwing te laten en zijn betrouwbaarste bron, het Burmaniaboek, als uitgangspunt te nemen.
Bij genealogisch onderzoek moet uiteraard primair bronnenmateriaal, zoals de *Oudfriese Oorkonden*, centraal staan. Deze schaarse bronnen laten vaak evenwel niet toe de precieze filiatie vast te stellen. Het Burmaniaboek biedt ons dikwijls een relatief betrouwbaar inzicht in de samenhang van de Friese adellijke families en vormt daarmee een welkome aanvulling op de primaire bronnen. Upcke van Burmania beperkte zich namelijk niet tot het geven van genealogische schema's, maar verwees veelvuldig naar de bewijsstukken

Wumkes.nl

waarover hij als afstammeling, verwant en vriend van de belangrijkste adellijke families kon beschikken: testamenten, boedelscheidingen, huwelijkscontracten, enz. Een deel van deze stukken kennen we ook nu nog, en over het algemeen blijkt dat Burmania ze op een betrouwbare wijze heeft gehanteerd. We mogen daarom aannemen dat hetgeen hij in de vorm van uittreksels meedeelt uit niet bewaarde stukken, eveneens niet zonder waarde is. Verdienstelijk en vertrouwenwekkend is ook dat hij eerlijk aangeeft wanneer iets hem niet duidelijk is of wanneer de beschikbare bronnen elkaar tegenspreken.
Burmania's werk is behalve voor de genealogie ook om andere redenen van belang. Allereerst vanuit mentaliteitsoogpunt. Het getuigt van de geschiedbeoefening en het standsbesef van een geleerd Fries edelman rond 1600. Het inleidende tractaat over de adel in het algemeen en de aan zijn vriend Suffridus Petrus ontleende stamboom van fictieve Friese koningen zijn in dat opzicht interessant. Omdat ze genealogisch geen waarde hebben, laten wij die delen van het boek in deze publicatie echter buiten beschouwing. De stambomen van adellijke families zijn - behalve om genealogische redenen - interessant omdat ze duidelijk maken welke families rond 1600 als adellijk werden beschouwd en welke niet. Uit alles blijkt namelijk dat het Burmania's bedoeling was een volledig overzicht te geven van de hele adel. Ook de titel "Genealogie van de Friese adel" laat dat trouwens zien. Tenslotte is het genealogische deel van het boek om bronnenkundige redenen van belang: de talrijke verwijzingen naar - nu verloren gegane - oorkonden, necrologia en grafschriften en de geciteerde mondelinge getuigen geven ons een blik op de historische informatie die in Burmania's tijd en milieu beschikbaar was.

Verantwoording van de uitgave.
In een reeks afleveringen van het Genealogysk Jierboek zullen de afzonderlijke families in de door Burmania aangehouden alfabetische volgorde worden behandeld. Ieder artikel zal uit vier componenten bestaan:
1. Een transcriptie van Burmania's latijnse tekst. Deze transcriptie wordt in klein lettertype als bijlage opgenomen. Het genealogische verband tussen de personen wordt weergegeven door toegevoegde letters (a, b ex a, c ex a, d ex b, etc.). Upcke's latijn is niet altijd even correct, maar wel begrijpelijk. Wij gaan verder niet op taalkundige aspecten in.
2. Een vertaling van Burmania's tekst met toegevoegde nummering volgens de hedendaagse genealogische methode. In letternoten wordt verwezen naar de overeenkomstige passages van de latijnse tekst.
3. Met een cursief lettertype wordt de vertaalde tekst geconfronteerd met de belangrijkste primaire bronnen. Secundaire bronnen, zoals de genoemde werken van Josias Rispens en De Haan Hettema, laten we in principe buiten deze confrontatie, om "rondzingen" van gegevens te voorkomen. In deze aflevering nemen wij daarom ook de - op zichzelf interessante - gegevens uit het familiekroniekje van Schelto Aebinga van Hijum (VIa.1) niet op. Waar Burmania correctie behoeft, wordt dat gesignaleerd, en wordt eventueel ook de genealogische opstelling en nummering aangepast. De vaststelling van de juiste of meest waarschijnlijke genealogische relaties is onze doelstelling. Uitdrukkelijk wijzen wij erop, dat wij geen volledige prosopografische persoonsbeschrijvingen willen geven. Met name over de generaties na 1540 zou veel meer te vinden zijn; wij volstaan met te verwijzen naar eventueel aanwezige literatuur. Ook Burmania's belangstelling ging trouwens niet naar die jongere generaties uit: voor de eerdere tijd citeert hij schriftelijke en soms mondelinge bronnen, voor zijn eigen tijd vond hij dat niet nodig.
4. Iedere genealogie beginnen wij met een afbeelding van de door Burmania zelf vervaardigde tekening van het wapen van de betreffende familie.

Wumkes.nl

Deze eerste aflevering betreft de families Aebinga van Hijum en Aebinga van Blija. Beide zijn uit noordelijk Oostergo afkomstig. Beide families leverden in de 15e eeuw ook een abt van het klooster Mariëngaarde. Bovendien bestonden er huwelijksrelaties: zo trouwde Goffe Aebingha van Hijum (Vb) met Tiemck Aebinga van Blija (IVc.4). Toch is er geen enkele aanwijzing dat beide families agnatisch verwant zijn, zoals het Stamboek van De Haan Hettema opgeeft. Met andere families Abbema, Abema, Abbinga of Aebinga, zoals de ook door Burmania behandelde Abbema's van Huizum, valt zo'n relatie evenmin aan te tonen.

Paul Noomen
Gerrit Verhoeven

AEBINGHA van HIJUM

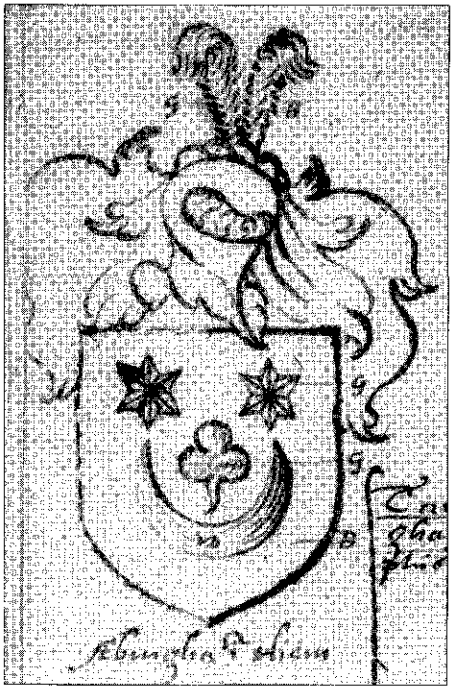

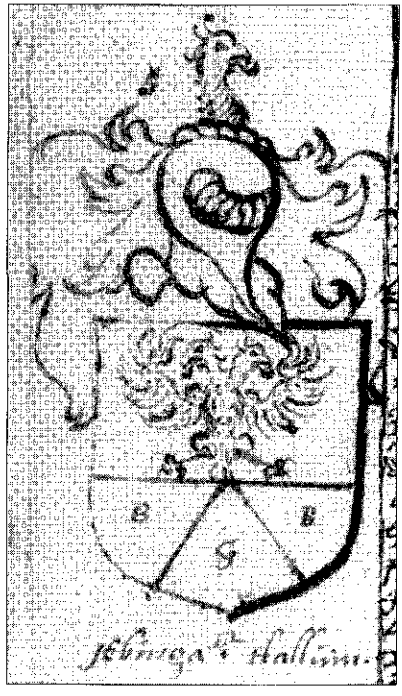

Wapen "Aebingha in Hijum": *in blauw een gouden klaverblad, vergezeld van boven van twee gouden sterren en van onderen van een zilveren wassenaar. Helmteken: twee struisveren, rechts goud en links blauw.*[10]
Wapen "Aebingha in Hallum": *in goud een dubbele zwarte adelaar en een blauw gekapte gouden schildvoet. Helmteken: een zwarte adelaarskop en hals.*[11]

Wumkes.nl

I. Goffo Aebingha nam tot vrouw Katharina Roorda, dochter van Goffo Roorda, en liet de volgende vier kinderen na, zoals blijkt uit het testament van Riffridus Roorda de oudere, een broer van genoemde Cathrina, uit 1442 en uit de daarop gevolgde scheiding van de nalatenschap tussen hun kinderen en Joannes en Riffridus de jongere, de zonen van genoemde Riffridus de oudere, uit 1455.[a]
De verwantschap van de Aebinga's met de Roorda's wordt bevestigd door de verklaring in 1472 van Fecka en Douwa Abbingha en Johan Roerdda (waarschijnlijk hun bovengenoemde neef) dat ze af zullen zien van een vete tegen degenen die betrokken zijn bij de doodslag van hun verwant Tzumma.[12] *Goffo's zonen Fecco en Douuo worden de stamvaders van resp. de takken Hijum/Hallum en Stiens. De tak Hijum/Hallum voert later het wapen Aebinga van Hallum met de adelaar,*[13] *de tak Stiens het wapen Aebinga van Hijum met het klaverblad.*[14] *Kinderen van Goffo en Katharina:*
1. Taco Aebingha. Hij schijnt gedood te zijn.[b]
2. Fecco Aebingha, hoofdeling in Hijum,[c] *volgt IIa.*
3. mr. Werp Aebingha was pastoor in Stiens. Hij stierf in 1492.[d]
4. Douuo Aebingha in Stiens,[e] *volgt IIb.*

IIa. Fecco Aebingha, hoofdeling in Hijum, had als vrouw Ayl Jelmera, dochter van Sasker Heringa, zoals blijkt uit het testament van Ritsko Jelmera[15] en uit een andere oorkonde uit 1468, waaruit duidelijk wordt dat deze Fecco de state Offingastate in Hallum[16] kocht, welke tegenwoordig Schelte Aebinga bezit. Deze Fecco dan liet - bij zijn genoemde echtgenote - de volgende kinderen na, zoals duidelijk blijkt uit zeker contract tussen hen en Ju Roorda met zijn zuster Catharina over de bruidschat van Catharina Roorda, hun grootmoeder, uit 1501.[c]

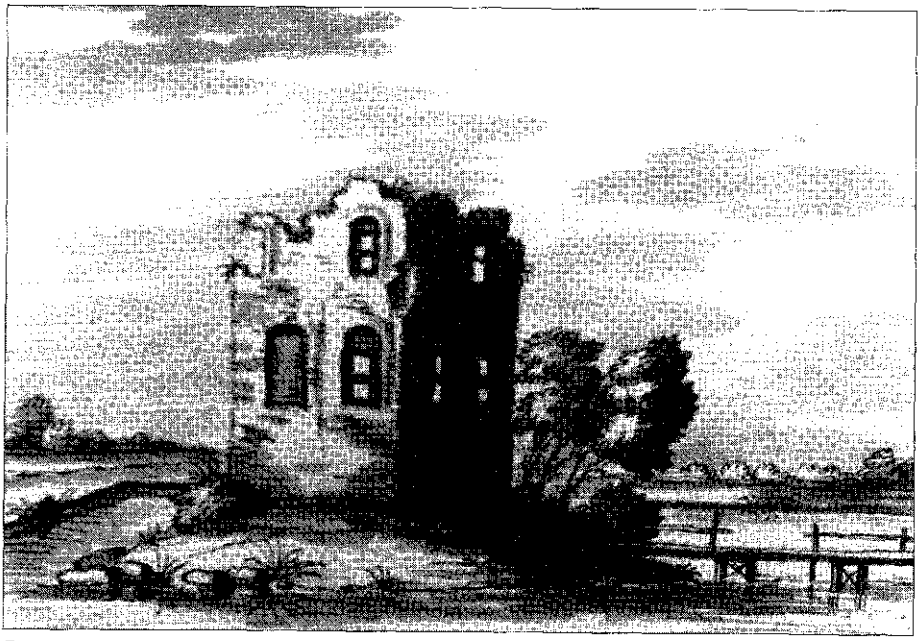

De ruïne van Aebinghastins in Hijum.
Tekening door J. Stellingwerf, collectie Fries Museum.

Wumkes.nl

Een 17e-eeuws familiekroniekje[17] *vermeldt over zijn stins: "Op het suid van Hyum leyt Abbinga state daer die van Abbinga syn affgecomen". In 1723 is de ruïne van deze stins,*[18] *waarbij ook een zwanejacht hoorde,*[19] *nog zichtbaar. In 1479 is de "erberen haudling Fecka Aebingha" grietman van Leeuwarderadeel.*[20] *De pastorie van Hijum krijgt bij zijn overlijden een "eeuwig deel".*[21] *Ayl leeft nog in 1498, Fecke is dan al dood.*[22]

Kinderen van Fecco en Ayl:

1. Schelto Aebingha,[f] *volgt IIIa.*
2. Bennert Aebingha,[g] *volgt IIIb.*
3. Gosse Feckes Aebingha, van wie sprake is in zeker contract uit 1507.[h] *Gossa Feckasz ondertekent in 1504 mede de reversaelbrieff.*[23]
4. Taco Aebingha.[i] *Waarschijnlijk dezelfde als de Tako Aebinga, die van 1485 tot 1506 abt van Mariëngaarde is en die in 1512 sterft in het klooster Lidlum.*[24]

Er schijnen ook drie dochters van deze Fecco geweest te zijn, want in zeker testament uit 1501 is sprake van Joannes, Bennert en Kempo, die daar zwagers worden genoemd van deze Schelto, Bennert, Gosso en Taco.[j]

Van twee dochters is de naam bekend:

5. *Rinthie Abingha, trouwt met Jan Sibrenz (Auckema). Zij verkopen in 1498 met instemming van haar moeder Ayl en haar broers Schelte en Bennert een eerder door Fecke gekochte rente onder Jelsum.*[25]
6. *Tiets Abbingha. Zij trouwt eerst met Kempa Taclaz (Hennama te Jelsum).*[26] *Kempa is eerder getrouwd geweest met Sits Popma; hun dochter Lolck Hinnema trouwt met Jan Benedictusz Donia, bij wie: Kempa en Syrck Jansz Doyngha.*[27] *Na Kempa's dood maakt Tiets in 1501 een boedelscheiding met deze kleinzoons van Kempa.*[28] *Tiets hertrouwt met Ritske Boelema, bij wie een zoon Johannes en een dochter Wyts. Tiets sterft in 1513,*[29] *waarna Ritske hertrouwt met Gele, de weduwe van haar broer Bennert (IIIb). Via Tiets verkrijgt het Ritske Boelema Gasthuis rechten in Mutselwirdasate te Peins.*[30]
7. *N.N. (dochter).*
8. Evenzo is in het testament van Syds Botnya uit 1491 sprake van een dochter van Fecco, die non in Foswert was.[k]

IIb. Douuo Aebingha in Stiens had twee echtgenotes: de eerste was Ayl Heemstera, zoals blijkt uit het huwelijkscontract uit 1468,[31] de andere Sit Eminga, want die wordt elders stiefmoeder genoemd van Taco, die volgt. Hij verwekte bij Sit geen kinderen; bij Ayl echter de volgende twee zoons, zoals blijkt uit het testament van Douuo zelf uit 1492, waarin hij alleen deze twee zonen erfgenaam maakte van al zijn goederen.[e]

In 1463 komt hij bij Rauwerd met anderen de Donia's te hulp tegen Jancke Douwema.[32] *Rond 1468 bericht een Hollandse spion dat hij een "starcke platse" in Stiens bewoont.*[33] *In 1481 is hij eeheer in Leeuwarderadeel.*[34] *In 1483 krijgt hij land onder Stiens en Wijns in ruil voor land onder Marssum.*[35] *In 1487 is hij naastligger van land op de Noordwarren.*[36] *Uit het testament van zijn zoon Goffe (IIIc) blijkt dat niet Ayl Heemstera, maar een Remed diens moeder is.*

Kinderen van Douuo Aebingha:

1. Goffe Douuez Aebingha,[l] *volgt IIIc.*
2. Taco Douuoz Aebingha nam tot vrouw Saepk Itsma. Hij stierf nadat hij bij haar één kind had verwekt. Het kind zelf stierf na hem, voor zijn moeder.[m] *Met zijn broer Goffe sluit Tako in 1495 een verbond met de stad Groningen.*

IIIa. Schelto Aebingha[37] die elders ook Schelte Donia wordt genoemd vanwege Doniastate[38] in Hallum, dat hij bezat, had als vrouw Hilck Donia, dochter van Riurd

Wumkes.nl

(lees: Romko)[39] Donia en weduwe van Botto Liunia, zoals blijkt uit een oorkonde uit 1494[40] en uit zeker proces, dat Hetto Aebingha voerde tegen de Camminga's over de heerlijkheid Ameland. Uit hen zijn voortgekomen:[f]

1. Riurd Aebingha,[n] *volgt IVa.*
2. Ricxt Aebingha. Dat zij een zuster van deze Riurd was blijkt duidelijk uit een oorkonde uit 1540;[41] ook dat zij eerst N.N. trouwde, vervolgens Petrus Aelua. Uit oorkonden uit 1537 en 1540 blijkt duidelijk dat zij stierf zonder dat een van beide mannen kroost bij haar had verwekt.[o]
   In 1511 en 1540 is Rixt gegoed onder Hallum.[42] *Pieter van Ailva sterft 7 november 1539, Rixt Aebinghe 21 april 1543. Ze zijn in de kerk van Hallum begraven.*[43]

IIIb. Bennert Aebingha liet bij zijn echtgenote His Aebingha twee dochters na.[g] *In 1495 beklaagt Binnert Abbinga zich erover dat Hessel Martena landerijen van hem - waarschijnlijk Abbingamagued onder Tjummarum - in beslag heeft genomen.*[44] *In 1504 tekent hij mede de "reversaelbrieff";*[45] *in 1505 komt hij voor in het register van edelen in Leeuwarderadeel.*[46] *In 1505 brengt hij vanwege de dochters van wijlen Syrck Aggaz (Donia) geschillen met Johan Edaz Roerda en Jouck Pyba Haerda weduwe voor zoenlieden.*[47] *In 1505 hebben hij en zijn neef Goffa Abinga met hun zwagers een geschil over renten uit Mutselwirdagoed met de priester op de sacristie van Peins, waarvan zij het patronaat hebben, naar aanleiding van het testament van Tyalla Mutselwirda.*[48] *In 1511 trekken naast de vicarie, de kerk en de pastorie Bennerts zwager Ritska Boelema (IIa.6) en Gosso Goffo Douuez (IVb) renten uit dit goed.*[49] *Vanwege de spreiding van de eigendom over verschillende staken is het zeer waarschijnlijk dat ook de stamouders Goffo Aebingha en Catharina Roorda al rechten hadden op deze sate. Zelf is Bennert in 1511 gegoed onder Hijum, Hallum, Stiens, Oosterbierum, Pietersbierum, Wijnaldum en Blessum. In 1516 worden zijn goederen geconfisqueerd en aan Kempe Martena gegeven;*[50] *zijn stins aan de stad Leeuwarden.*[51]

Over Bennerts vrouw(en) bestaat in de literatuur onzekerheid.[52] *Kwartierwapens op grafstenen van zijn nageslacht suggereren dat hij, in tegenstelling tot Burmania's opgaaf, twee maal getrouwd is geweest. De zerk uit 1561 van Binnert van Heringa (de zoon van zijn dochter His) in Hantumhuizen geeft als wapen Aebinga een dubbele adelaar, zonder verdere toevoegingen; als wapen van Bennerts vrouw het wapen Rinia.*[53] *Dit spoort met een aantekening dat Bennert trouwde met His Doeckedr Rinia.*[54] *In het huwelijkscontract van Bennerts andere dochter, Hille, met Sasker Heringha, dat in 1532 in Ritske Boelema's huis werd opgesteld, heet haar moeder Gele Boelema.*[55] *Zij is te identificeren met Ritske Boelema's tweede vrouw Gele, die in een eerder huwelijk dus met Bennert Aebingha getrouwd was; Ritske was in zijn eerste huwelijk getrouwd geweest met Bennerts zuster Tiets (IIa.6).*[56] *De kwartierwapens op de grafzerk van Hille en Sasker geven als wapen van haar moeder een gekroonde letter a.*[57] *Ritske Boelema's grafsteen vertoont in de rechter benedenhoek ditzelfde wapen.*[58] *Mogelijk zijn, anders dan gebruikelijk, niet alle vier de hoekwapens kwartierwapens; de twee onderste zouden van zijn twee eerste echtgenoten kunnen zijn.*[59] *Doordat men ze in de 17e eeuw als kwartierwapens moet hebben opgevat, dichtte men het wapen met de gekroonde a toe aan Ritske's grootmoeder van moederskant, Catharina Adelen,*[60] *de vrouw van Romke Jelmera, en kreeg dit wapen in een kwartierstaat van nageslacht van Hille Aebingha en Sasker Heringha ten onrechte het bijschrift "Adelen".*[61]

Gele's afstamming is onzeker. Het feit dat Sasscher van Herengha en Hille in 1545 tot de naaste en sibbeste erfgenamen behoren van mr. Goesen Alma, vicaris in de Martinikerk in Groningen wijst naar de familie Alma uit Bedum. Ook de Alma-namen van Sasker en Hille's kinderen (Goossen en Eppe) en het burgemeesterschap van Sasker doen dat. Mo-

Wumkes.nl

gelijk is Gele een dochter van Eppe Alma, in 1460 brouwer en in 1484/1496 burgemeester in Groningen en zijn tweede vrouw, die waarschijnlijk Hille Coppensdr Jarges heette.[62] *Burmania noemt in de genealogie Aebingha slechts één dochter van Bennert met name:*

1. His Aebingha trouwde Haringh Heringha met wie ze Aebingastate in Hijum als huwelijksgeschenk van haar ouders ontving, zoals mij dit duidelijk blijkt uit een oorkonde uit 1540.[p]
   In 1540 en 1543 is "Harinck heerscip toe Hiem" inderdaad gegoed in goederen onder Hijum, Stiens en Hallum, die in 1511 door Bennert zijn aangebracht. Hun zoon Binnert van Heringa sterft 24 maart 1561 en wordt in Hantumhuizen begraven;[63] *hun dochter Doed trouwt met Binnert Roorda uit Genum, die in 1580 als kerkvoogd van Hijum optreedt.*[64]
2. *De tweede dochter noemt Burmania alleen in de genealogie Camstera:*[65] Sasker Heringa die van hier naar Groningen emigreerde had als echtgenote Hil Aebinga, een dochter van Bennert Aebinga. *Zij maken in 1532 een huwelijkscontract.*[66] *Sasker is burgemeester van Groningen. In 1540 is hij eigenaar van een goed onder Stiens, dat in 1511 door Bennert is aangebracht. Sasker sterft 1 maart 1565; Sasker en Hil worden begraven in de Martinikerk in Groningen.*[67]

IIIc. Goffe Douuez Aebingha in Stiens had twee echtgenotes: Doed Oetsma, uit wie Gosse en Rieme zijn geboren,[68] en Catharina Gratingha, uit wie Douue en Taco, zoals blijkt uit het testament van Goffe zelf uit 1511,[69] in welk zelfde jaar hij stierf, zoals blijkt uit het doodboek in Stiens.[l]
"Ghoffo Douwenz ende Tako Douwenz gebroders, hoefftlingen to Steens" sluiten in 1495 een verdrag met de stad Groningen.[70] *In 1505 komt Goffe voor in het register van edelen van Leeuwarderadeel en Tytsjerksteradiel.*[71] *In 1498 koopt hij land bij "Wllaerderamaer" en in "Oexnadeel".*[72] *In 1508 wisselt hij landerijen onder Stiens.*[73] *Goffe Douweskinderen hebben in 1511 goederen onder Hijum (in 1540 in handen van Douwe Aebinga), Stiens (in 1540 van Douwe en Taecke Goffaz, gebroeders, Syrtgen Donia, Douwe Aebinga en Rieme Goffadr) en Hallum (in 1540 van Douwe Aebingha).*
Burmania las Goffe's testament niet helemaal nauwkeurig. Daaruit blijkt namelijk dat Goffe eerst trouwde met Doed, bij wie Gosse en Remeed; en later met Kathrine (gestorven voor 1511), bij wie Douwe en Teth. Voor de laatsten treedt bij de boedelscheiding Sicke Gratingha,[74] *hun oom van moeders kant*[75] *op. Ook de kwartierwapens op de zerk van kleinzoon Goffe Aebinga (Vb) bevestigen de alliantie Aebinga-Gratinga trouwens. Verder noemt Goffe zijn buitenechtelijke kinderen Dowe en Take, bij Rynthien (Hansdr*[76]*), die in 1511 nog leeft. Als "syn salige moeder" noemt Goffe tenslotte Remed, hetgeen afwijkt van Burmania's opgave (zie IIb).*
Kinderen uit het 1e huwelijk:

1. Gosse Aebinga,[q] *volgt IVb.*
2. Rieme Aebingha trouwde Pier Montis, een man uit het volk.[r] *Uit deze typering ("homini plebeo") blijkt dat Upcke van Burmania scherp onderscheid maakt tussen wie van adel is en wie niet. Rieme is in 1540 gegoed onder Stiens, Pier Montis (Schrioetsma) in 1530 onder Jislum*[77]*, in 1543 onder Stiens.*

Kinderen uit het 2e huwelijk:

3. Douuo Aebingha,[s] *volgt IVc.*
4. Teth Aebingha.[t] *Burmania verwart haar met haar bastaardbroer Taco.*

Kinderen buiten echt:

5. *Dowe en*

Wunkes.nl

6. *Take.*[78] *Burmania verwart hem met zijn halfzuster Teth:* "Taco of Teth Aebingha, want uit het testament van vader Goffe kan niet worden opgemaakt of Taco of Teth moet worden gezegd".[t] *Douwe en Take Goffaz zijn in 1540 samen gegoed onder Stiens.*

IVa. Riurd Aebingha. Dat hij een zoon van Schelto was blijkt uit een oorkonde uit 1513. Hij trouwde Id Dekema.[79] Door hen zijn de volgende kinderen verwekt. Hij stierf *(17 mei)* 1559, zij in 1551;[n] *ze werden in de kerk van Hallum begraven.*[80] *In 1505 komen "Schelto Abinga kinderen" voor in het register van edelen van Leeuwarderadeel.*[81] *Als "Rywert Doenye" is hij in 1511 en later gegoed onder Hallum; in 1540 ook onder Stiens. Hij testeert in 1557 en laat Offingastate na aan zijn zoon.*[82]

1. Hette Aebingha,[u] *volgt Va.*
2. Anna Aebingha stierf als meisje in 1559.[v] *Vergelijk het opschrift op haar zerk: "Int iaer ons Heren MVc ende LIX den XXIII augusti sterf Anna een dochter van Rivert Ebbinge ende Yd Dekema ende was ovt 11 iaer 5 maenden".*[83]

IVb. Gosse Aebinga trouwde Sirksen Donia. Hij stierf in 1515, zij echter in 1524; zij is bij de Minderbroeders in Leeuwarden begraven,[84] haar echtgenoot in Stiens.[q] *Burmania vergist zich in Sirksens sterfjaar: in 1534 verkoopt ze als "Siercksen Doennie Goesse Abyngha neyhleten wedue", wonend te Leeuwarden, land onder Stiens*[85] *en pas in 1544 maakt ze haar testament.*[86]. *In 1511 heeft Gosse goederen onder Stiens; in 1540 zijn deze deels in handen van Syrtgen Donia, die dan ook andere Aebingagoederen onder Stiens bezit. Uit dit huwelijk:*

1. Gosse Gosses Aebingha, hun enige zoon, overleed in de bloei van zijn leven in 1532, zijn moeder Sircksen Donia als erfgenaam achterlatend. Hij werd in Leeuwarden bij de Minderbroeders begraven aan de zijde van zijn moeder.[w]

IVc. Douuo Aebingha trouwde Catharina Offenhusen, een dochter van Hans Douwes bij Saeck Popkemahuys. Zij stierf zelf in 1530, hij echter in 1547.[s] *In 1522 laat hij zich als student in Leuven inschrijven. Hij is in 1511 en 1540 gegoed onder Hijum, in 1540 en 1543 ook onder Stiens. De alliantie Aebinga-Offenhuis wordt bevestigd door de kwartierwapens op de zerken van zoon Goffe (Vb) en kleinzoontje Douwe Goffes (Vb.1) en op het portret van hun kleindochter Tiemck (Vb.4). Dat Catharina's moeder inderdaad Saeck Popkema is, blijkt uit het testament van heer Feddo Popkema, Saecks broer,*[87] *en uit het feit dat Popkemahuis in Camstraburen onder Leeuwarden in 1617 eigendom is van Catharina's schoondochter Biuck Cammingha.*[88] *Uit dit huwelijk:*

1. Goffe Aebingha,[x] *volgt Vb.*

Va. Hette Aebingha trouwde Siouck Cammingha.[89] Van de vele door hen verwekte kinderen lieten zij bij hun overlijden de volgende na.[u]

Hette voert een proces tegen de Camminga's over de heerlijkheid Ameland, dat hij verliest.[90] *Hij verkoopt in 1561 een huis in Leeuwarden.*[91] *Hij is in 1572 grietman van Menaldumadeel.*[92]

Kinderen:

1. Schelto Aebingha,[y] *volgt VI.*
2. Riurd Aebingha stierf terwijl hij nog een jongen was:[z] *"Ruert Ebinga olt 3 weeken en 3 dagen sterf anno 1561 den 27 marty", aldus zijn grafschrift te Leeuwarden. Op dezelfde zerk:*
3. *"Iouck Ebinge olt een dach sterf anno 1559 den 2 may".*[93]
4. Id Aebingha stierf eveneens toen ze nog een meisje was.[aa]

Wumkes.nl

Vb. Goffe Aebingha had achtereenvolgens drie echtgenotes: Tiemck Aebingha, een dochter van Adzert Aebingha in Blija bij Wyts Itsma; Lisck Heringha,[94] een dochter van Hobbe Heringha bij Doed Eelsma; en Byuck Cammingha, een dochter van Watze Cammingha bij Byuck Aelua.[x]
In 1565 koopt Goffe een huis te Leeuwarden in de Grote Kerkstraat ZZ.[95] In 1573 heeft hij een geschil met Aucke Annes, die een huis en een oliemolen wil bouwen op land van Goffe.[96] Hij sterft in 1579 en wordt in Leeuwarden in de Oldehove begraven.[97] Bij de eerste vrouw had hij twee zoons die voor hun moeder als jongetjes overleden;[x] *één van hen is:*

1. *Douwo Abinga, gestorven 6 oct. 1556, oud 14 dagen, begraven in de kerk van Blija.[98]*
2. *N.N.*

   Bij de tweede had hij geen kinderen, bij de derde liet hij de volgende vijf dochters na:[x]
3. Lisck Aebingha is op jeugdige leeftijd door de koorts van de pest weggenomen.[ab]
4. Tiemck Aebingha trouwde Tialingh Camstera.[ac] *Van hen bleven portretten uit 1599 bewaard.[99] Hun wapens stonden op de klok van Deinum uit 1617.[100]*
5. Trin Aebingha stierf gelijk met haar zuster Lisck aan de pest.[ad]
6. Douue Aebingha stierf als kind.[ae]
7. Rints Aebingha overleed eveneens als kind.[af]

VI. Schelto Aebingha trouwde Gerlant Liaukema.[y] *Schelto is eigenaar van Offingastate te Hallum.[101] In de Conscriptio Exulum, het wapenboek van katholieke ballingen rond 1580, wordt aan "Schelto van Aebbinga filius Hectoris Aebbinga" een afwijkend wapen toegeschreven.[102] Gerlant testeert in 1651[103] en sterft op 28 of 23 october 1652, 84 jaar oud. Schelte en Gerlant zijn in de noorderkapel in de kerk van Hallum begraven.[104]*
Uit dit huwelijk:

1. Schelto Aebingha trouwde Hilck Cammingha, *(met latere hand, van Upcke van Burmania jr.:[105])* vervolgens *(Andriese Lucia van)* Bronckhorst. Uit de eerste liet hij één, uit de tweede twee dochters na[ag]. *Evenals zijn vader blijft Schelte Scheltes katholiek.[106] Behalve van Donia- en Offingastate te Hallum is hij eigenaar van Sjoordastins in Kollum[107] en van goederen in 17 andere dorpen. Voorin een huurboek neemt hij ook een genealogie van zijn familie op.[108] Hij sterft op 11 september 1666, 78 jaar oud; Andriese Lucia op 14 october 1666, 62 jaar oud. Ze zijn in de kerk van Hallum begraven. De wapens van Schelte en Andriese Lucia kwamen voor op een torenklok in Hallum uit 1648.[109] Met Schelte sterft dit geslacht Aebinga in manlijke lijn uit. Van hun dochter Lucia, die Offinga- en Doniastate in Hallum erft, is een portret uit 1660 bewaard gebleven,[110] van hun dochter Maria Anna een zilveren zakzonnewijzer met het wapen Aebinga van Hallum.[111]*
2. Siouck Aebingha *(met dezelfde[112] latere hand:)* trouwde met Georg Leaukema.[ah] *Deze opgave is onjuist: zij trouwt met Watze Wytses van Cammingha, die sterft 18 december 1630. Van hen bleven portretten bewaard.[113]*
3. Hette Aebingha,[ai] *ongehuwd gestorven 2 juli 1625 of '26 en begraven in Hallum.*
4. Riurd Aebingha,[aj] *ongehuwd gestorven 18 juli 1632.*
5. Sicco Aebingha,[ak] *getrouwd met Riemck van Galama, gestorven 16 october 1636 en bij zijn broers Hette en Riurd in Hallum begraven.[114] De wapens van Sicco en Riemck worden in 1636 aangebracht in de slotpoort van Wiardastate in Goutum.[115]*

Wumkes.nl

AEBINGHA van BLIJA

Burmania geeft twee wapens "Aebingha in Blya". *Het wapen links is het huidige wapen Aebinga van Humalda: in blauw een klimmende (zilveren) eenhoorn, vergezeld aan elke zijde van drie (gouden) sterren boven elkaar en aan de schildpunt van een (zilveren) wassenaar.*[116] *Het wapen rechts vertoont: in blauw een klimmende zilveren eenhoorn, gemaand en gehoornd van goud, vergezeld van zes gouden sterren, een in de schildpunt, een in het schildhoofd en twee aan elke zijde boven elkaar. Helmteken: de eenhoorn uitkomend.*

I. Anloff Abingha heeft, naar uit oorkonden blijkt, geleefd in het jaar 1419 en 1438, van wie Syurd Aebingha afstamt.[a] *Anloff testeert in 1438.*[117] *Hij is dan getrouwd met Hylka en heeft de volgende kinderen:*

1. Syurd Aebingha,[b] *volgt II.*
2. Tzaling Aebinga, 22ste abt van Mariëngaarde (1427-1462).[118]
3. Adzert Aebinga, in Mariëngaarde.

Volgens Anloffs testament kunnen goederen vervallen aan Beyka Abbengha, waarschijnlijk de vrouw van Syurd. Er is nog een Beyka in de familie geweest: Anloff vermaakt aan Tzaling "Beyke syn moders solveren knap". De formulering is niet eenduidig: was zij de moeder van Anloff of van Tzaling? In het laatste geval is Anloff ook getrouwd geweest met een Beyka.[119]

II. Syurd Aebingha, die tot vrouw nam Beits Bolta, die toen haar man was overleden ten tweeden male trouwde met Schelto Scheltema, zoals de oude man Sybe Scheltema mij vertelde.[b]

In de genealogie Scheltema noemt Burmania als bewijs voor het tweede huwelijk van Beits Bolta een oorkonde uit 1497; zijn zegsman Sybe is een achterkleinzoon van deze

Wumkes.nl

Schelto en Beits.[120] *Een bevestiging van twee huwelijken van Beits Bolta lijkt te worden gevonden in het Register van de Aanbreng: in 1511 hebben haar kleinzoon Syurd Aebinga (IVa) uit het eerste huwelijk en haar schoondochter Frouck (Riemersma, weduwe van Syds Heemstra, hertrouwd met Sybeth Scheltema) gezamenlijk bezit in Hiaure (Westdongeradeel) en Anjum.*[121]

III. Anloff Aebingha leefde omstreeks het jaar 1475.[c] *Hij leeft nog in 1491, sluit dan vrede met Groningen.*[122] *In 1511 is daarentegen sprake van "Andlyff Abema erwen" en blijkt Aebingastate in bezit van Saepck Aebingen, kennelijk zijn weduwe.*[123] *Zij overlijdt uiterlijk 1514, wanneer de "erven Sapck Abinge weduwe" worden genoemd.*[124] *In 1524 scheiden Lieuue en Adsert Aebinga de goederen die hen zijn nagelaten door hun ouders, waaronder Aebingastate, dat aan Adsert toevalt.*[125] *De overige kinderen zijn niet bij de scheiding betrokken. Zij zijn kennelijk geen volle broers en zusters van Lieuue en Adsert, of reeds overleden. Dat laatste geldt echter zeker niet voor Eelck, die nog voorkomt in het testament van Adsert (IVc) van dat jaar. Op de zerk van Eelcks achterkleindochter Mary Tjaarda staat als wapen van Eelcks moeder dat van Scheltinga (een dubbele adelaar met een ster); op de zerk van Biuck Aebinga (IVa.2) en Werp Ropta is (bijna) hetzelfde wapen (een dubbele adelaar) volgens bijschrift dat van Jeppema.*[126] *Saepck, de moeder van Lieuue en Adsert, is mogelijk een Scheltema: voogden over de kinderen van Lieuue zijn in 1536 namelijk Adsert Aebinga en Gabbe Scheltema, die naaste familie worden genoemd.*[127] *Kinderen:*

1. Syurd Aebingha,[d] *volgt IVa.*
2. Lieuue Aebingha,[e] *volgt IVb.*
3. Adsert Aebingha,[f] *volgt IVc.*
4. Eelck Aebingha trouwde doctor Petrus Cammingha.[g] *In de genealogie Camminga meldt Burmania dat Eelck is overleden in 1548, Peter in 1544.*[128] *Dit wordt bevestigd door het opschrift op hun zerk in de Jacobijnenkerk te Leeuwarden: als sterfdatum van Eelck wordt genoemd 5 februari 1548, van Peter is alleen het sterfjaar 1544 nog te ontcijferen.*[129]
5. Auck Aebingha trouwde Aliff Hemmema.[h] *In de genealogie Hemmema vermeldt Burmania dat Auck is overleden in 1554 met nalating van vier kinderen.*[130]
6. Bauck Aebingha trouwde eerst ... Sisma in Hallum, vervolgens Willem Heemstera.[i] *In 1540 is sprake van Adserts zwager Joest, mogelijk de eerste man van Bauck.*[131]

IVa. Syurd Aebingha nam tot vrouw Beits Humada van Paesens, weduwe van Jarich Popma op Terschelling, bij wie hij de volgende kinderen kreeg, zoals blijkt uit zeker contract, gedateerd 1540.[d]
Jarich Popma leeft nog in 1502.[132] *In 1511 is Syurd samen met Foppe, de zoon van de kennelijk al overleden Beits uit haar eerste huwelijk met Jarich Popma, eigenaar van 114 pondematen en drie steden in de buren te Ee.*[133] *Wanneer zijn broer Adsert (IVc) in 1524 testeert, is Syurd overleden. Uit kwartierwapens van nakomelingen kan worden afgeleid dat zijn vrouw Beits een Mockema is.*[134] *Een andere aanwijzing hiervoor is dat Syurd Aebinga in 1511 samen met Mockema's land verhuurt namens haar kinderen: met Popka Mockema in Anjum en met Gerbet Mockema in Paesens.*[135]
Burmania noemt in de genealogie Scheltema een Beits Sibetsdochter Scheltema, die trouwt met Syurd Aebinga van Blija; zij hebben een zoon Anliff. Chronologisch kan dit slaan op deze Syurd. Beits hertrouwt Ju Haersma alias Juwinga, en moet dus de tweede vrouw van Syurd zijn.[136] *Hun zoon moet jong zijn overleden, want hij komt niet voor in het testament van Adsert (IVc) van 1524. Dit alles zou een plausibele verklaring zijn voor het verdwijnen van de naam Anloff uit de stamreeks. Kinderen van Syurd:*

Wumkes.nl

1. Frans Aebingha,[j] *volgt V.*
2. Biuck Mada trouwde eerst Werp Ropta, vervolgens Sitse Aelva.[k] *Het tweede huwelijk kan niet juist zijn: volgens het opschrift op hun zerk in Metslawier is Biuck overleden op 3 juli 1534 en Werp op 28 november 1551.*[137] *De verwarring zal zijn terug te voeren op het gegeven dat Sitse Aelva (van Bornwird) zich ook Humalda noemt.*[138]

IVb. Lieuue Aebingha nam tot vrouw een zekere Hollandse, uit wie weliswaar zekere kinderen zijn geboren, die echter allen stierven behalve één: Anloff Aebinga, uit wie kinderen zijn voortgekomen, maar zij zijn mij onbekend, ook al omdat zij verder tot geringe staat zijn vervallen.[e]
Lieuue komt niet voor in het testament van Adsert (IVc) uit 1524, mogelijk omdat zij tegen elkaar procederen.[139] *In 1532 procedeert Lyeuwe Abbinga van Blije tegen Abbe Syucxma.*[140] *Lieuue trouwt eerst Aeff mr. Jan Melisdr, die sterft voor 1528; daarna Marguerita van Diemen. Marguerita procedeert in 1536 als weduwe van Lieuue tegen de voogden van hun kinderen.*[141] *In 1540 zijn de "Lyuwe Aebbama erffgenamen" eigenaar van land dat in 1511 door Saepck was aangebracht.*[142] *Kinderen:*
1. Anloff Aebingha, wiens kinderen, eveneens uit een buitenlandse echtgenote, ik weet niet wie, tot armoede zijn vervallen, en ik weet niet waar zij gebleven zijn.[l] *In 1549 trekt Oolof Leeuwensz van Abinga een losrente van 9 rijnsguldens van het Nieuwe Nonnenklooster (St. Dionisius of Ter Lelie) van de Derde orde van St. Franciscus te Amsterdam.*
2. *Wyve Leeuwendr Abinga, geboren 1521/1522, 1565 suppriorin, 1571 priorin van het Nieuwe Nonnenklooster in Amsterdam, sterft 29 januari 1575.*
3. *Thyman Leeuwensz Sael, geboren 1523/1524, krankzinnig, provenier in het Nieuwe Nonnenklooster, sterft 5 februari 1574.*
4. *Alyt, trouwt met Guert Dircxz hennepcooper, 1557 zwager van Wyve Abinga. Alyt sterft voor 1557 en laat haar kinderen o.a. 250 caroliguldens en land bij Dokkum na.*
5. *NN, geboren voor 23 juli 1528. Op die datum erkent Leeuwe Abinga dat zijn vijf kinderen bij Aeff mr. Jan Melisdr van hun moeder renten erfden. Hieruit blijkt dat Lieuue Aebingha behalve de vorige kinderen kinderen nog een vijfde kind had.*

IVc. Adsert Aebingha had als eerste vrouw Tiemck Cammingha, zuster van doctor Petrus Cammingha, zoals blijkt uit het testament van diezelfde Tiemck, gedateerd 1524, uit wie één dochter werd geboren met de naam Tiemck.[f]
Adsert krijgt Aebingastate te Blija toebedeeld bij scheiding in 1524 (zie III). Tiemck testeert volgens de genealogie Camminga in 1524 en overlijdt kort daarna.[143] *Haar testament is niet bewaard, wel dat van Adsert, ook uit 1524.*[144] *Daaruit blijkt dat hij op dat moment geen echte kinderen heeft, maar wel een dochter Anna, die niet tot erfgename wordt benoemd. Ze zal dus een buitenechtelijk kind zijn geweest. In 1540 bezit Aedgert Abinga de in 1511 door Saepck aangebrachte 134 pondematen te Blija en 43 pondematen onder Huizum, die in 1511 nog in bezit waren van Siuck Camminga, de vader van Tiemck.*[145] *Adsert is overleden tussen 1547 en 1549 (zie na IVc.4). Uit het eerste huwelijk:*
1. Tiemck Aebingha, uit het eerste huwelijksbed geboren, stierf als meisje, en liet haar vader Idsard na als erfgenaam, zoals blijkt uit zeker proces dat voornoemde Adsert Aebinga, haar vader, aanspande tegen doctor Petrus Camminga.[m] *Adsert procedeert in 1541 samen met*[146] *en in 1544 tegen*[147] *zijn zwager dr. Pieter Camminga.*

Na haar trouwde hij een tweede, met de naam Wits Itsma, weduwe van Uibo Reinsma, uit wie één dochter werd geboren met de naam Tiemck.[f] *Van Adserts tweede vrouw zijn testamenten bewaard uit 1540 en 1544.*[148] *Haar eerste man noemt zij Wybe Saeckles, bij*

Wumkes.nl

wie zij vier kinderen heeft: zoons Johannes en Werp en dochters Fraw (blijkt in 1544 overleden met nalating van kinderen) en Teetke (in klooster Bethlehem). Bij Adsert heeft zij in 1540 twee zoons, Wybe en Andleff; in 1544 blijken deze overleden, maar dan is inmiddels Tiemck geboren. Dat Wits een Itsma was, blijkt uit de kwartierwapens op de zerk van het zoontje van haar dochter Tiemck (zie IVc.4). Uit het tweede huwelijk:

2. *Wybe Aebinga.*
3. *Andleff Aebinga.*
4. Tiemck Aebingha, enige dochter uit het tweede huwelijksbed, trouwde Goffe Douuisz Aebingha van Hijum, van wie zij weliswaar twee zoons kreeg, die echter als jongens vóór de moeder stierven.[13] *Eén van deze kinderen heet Douwe, overleden op 3 october 1553, veertien dagen oud, zoals blijkt uit zijn zerkje in de kerk te Blija.*[149]

De wapens Aebingha van Hijum en Aebingha van Blija onder één helm verenigd op het kinderzerkje uit 1556 van Douwe Aebingha van Hijum (Vb.1) in de kerk van Blija.

In 1547 doen Douwa Burmania en Haring Sythiama als zoenslieden uitspraak in een geschil tussen Adsert, mede namens zijn dochter Tiemck, gehuwd met Goffe Aebinga, enerzijds, en Johannes Renskama, mede namens zijn broer Worp, en Kempo Wynia namens de weeskinderen van Fraw Renskama bij wijlen Syuck Wynia.[150] *In 1549 volgt een nieuwe uitspraak, waarin aan Worp wordt toegewezen wat Tiemck (Adserts dochter uit zijn eerste huwelijk) naliet aan wijlen Adsert en haar halfzuster Tiemck.*[151] *In 1558 laat deze Tiemck Aebingastate te Blija na aan haar man Goffe.*[152] *Een jaar later procedeert Goffe tegen Deithie Wynia en Saepke Wynia, vrouw van Ulbe Aylva, over de nalatenschap van zijn schoonmoeder Wyts en zijn echtgenote Tiemck.*[153] *In 1580 blijkt Aebingastate in bezit van Deithie.*[154]

Wumkes.nl

V. Frans Aebingha, die zich weldra naar de familie van zijn moeder Frans Humada ging noemen, had twee echtgenotes. Geel Mellema, dochter van Poppe Mellema uit Its Galema, bij wie hij geen kroost naliet. Ten tweede Anna Feitsma, uit wie de volgende kinderen zijn geboren.[j]
In het testament van zijn oom Adsert (IVc) wordt Frans genoemd als zoon van een overleden broer. Volgens het opschrift op zijn zerk te Ee is hij overleden op 8 december 1557, zijn tweede vrouw op 17 april 1559.[155] In 1552 laat het echtpaar zich portretteren; Frans is dan volgens het bijschrift 45 jaar, Anna 42.[156] Dat Frans zich inderdaad naar Humalda noemt, blijkt uit het Beneficiaalboek: "Frans Humalda staeden".[157] Burmania vergist zich bij Geels moeder Its Galema: elders noemt hij Geel een dochter van Poppe Remmersma alias Mellema en Eets Gaukema. Deze opgave is correct.[158] Kinderen:

1. Geel Mada trouwde Frans Canters.[o] *Zij wonen op Humalda te Ee wanneer ze in 1565 kinderloos testeren; Geel Humalda vermaakt haar aandeel in de landerijen van Humaldastate aan haar broer Syuck en legateert een en ander aan haar twee nog levende zusters. Hun namen en die van hun partners kloppen met de opgave van Burmania; ook Botto Herbranda wordt bedacht.[159] Frans overlijdt in 1558 te Leeuwarden, Geel leeft nog in 1592.[160]*
2. Tiemck Mada trouwde Janke Osinga.[p] *Volgens het opschrift op haar zerk in de kerk te Schettens overleed Tiemck Humalda op 26 maart 1575.[161]*
3. Bets Mada trouwde Botte Branda.[q] *Volgens opschrift op de zerk van haar ouders is Beits Humalda te Ee overleden op 3 april 1560, 22 jaar oud, vrouw van Botto Herbranda.[162]*
4. Byuck Mada trouwde meester Hoite Meinsma, advocaat in de Hoge Raad te Leeuwarden.[r]
5. Syuck Mada,[s] *volgt VI.*

VI. Syuck Mada nam tot vrouw eerst Mari Herema, dochter van Bocco Herema uit Wits Hanya, ten tweede Franske Grustera, dochter van Jeppe Grustera geboren uit Hil Roorda, ten derde Geel Heringa, weduwe van Sicco Tzessens. Uit de eerste werd één zoon, Bocco, geboren, uit de tweede had hij de volgende, uit de laatste kreeg hij geen kroost. En Geel overleed in het jaar 1608.[s]
Syuck Humalda woont in 1580 op Humalda te Ee.[163] Hij leeft nog in 1582, maar in 1585 worden voogden over zijn minderjarige kinderen Hil en Frans genoemd. In 1579 verkoopt Franscke Gruystra, vrouw van Syuck Humalda, een rente te Britsum.[164] De opgave van de derde vrouw kan niet juist zijn: in 1611 wordt Franscke vermeld als weduwe van Syuck.[165] Uit het eerste huwelijk:

1. Bocco Humada nam tot vrouw Ricx Eminga, dochter van Sids Eminga.[t] *Het huwelijk van Bocke Humalda en Rixt Eminga wordt afgekondigd te Leeuwarden in 1597.*

Uit het tweede huwelijk:

2. Hilke Mada trouwde *(met latere hand, van Upcke van Burmania jr.:)* Orc Doiem, raadsheer in het Hof.[u] *Het huwelijk van Hylk Humalda en Ork van Doiem wordt afgekondigd te Leeuwarden in 1603.*
3. Frans Malda,[v] *volgt VII.*

VII. Frans Malda *(de rest met de hand van Upcke van Burmania jr.:)* nam tot vrouw Ibel Meckmans.[v] *Frans Humalda trouwt eerst Tiemck Osinga (kleindochter van zijn oudtante Tiemck en Janke Osinga; zie V.2), in 1614 Ebel Meckema.[166] Frans en Ebel wonen op Humaldastate te Ee als zij testeren op 10 october 1615.[167] Volgens zerken en een rouwbord in de kerk te Ee is Frans overleden op 3 augustus 1621, 41 jaar oud; Tiemck op 20 oktober 1608; Ebel op 3 januari 1662, 74 jaar oud.[168]*

Wumkes.nl

Uit het eerste huwelijk:

1. *Tiemck Aebinga. Volgens opschrift op de zerk van haar ouders te Ee is zij overleden op 26 mei 1642, 34 jaar oud.*[169]

Uit het tweede huwelijk:

2. Siuck Humalda nam tot vrouw Catharina Hottinga.[w] *Het huwelijk wordt voltrokken te Sexbierum op 18 januari 1657. Catharina is overleden op 16 januari 1675, waarna Siuck hertrouwt met Deytsen Roorda. Hij woont op Humaldastate en overlijdt in 1679.*[170]
3. Philippus Humalda nam tot vrouw Helena Burmania.[x] *Siuck en Philippus zijn geboren na 1615: zij komen nog niet voor in het testament van Frans en Ebel van 10 oktober van dat jaar.*[171] *In 1681 wordt Helena vermeld als weduwe.*[172]

TRANSCRIPTIE

AEBINGHA de HYEM (folio 30v)

a Goffo Aebingha uxorem duxit Katharinam Roorda Goffo Roorda filiam atque hos sequentes 4 reliquit liberos ut patet ex testamento Riffridi Roorda senioris fratris predicte Cathrinae in dato 1442 et divisione haereditatis insuper secuta inter horum liberos et Joannem atque Riffridum iuniorem filios predicti Riffridi senioris in dato 1455. **b ex a** Taco Aebingha interemptus videtur. **c ex a** Fecco Aebingha hoeffling in Hiem uxorem habuit Ayl Jelmera Saskeri Heringa filiam ut patet ex testamento Ritskonis Jelmera et aliis literis in dato 1468 unde etiam liquet hunc Fecconem emisse statum sive Offinga state in Hallum quum hodie Schelte Aebinga possidet. Reliquit autem hic Fecco ex predicta uxore sua sequentes liberos ut constat ex contractu quodam inter eos et Ju Roorda cum Catharina sorore sua [....] de dote Catharine Roorda aviae suae in dato 1501. **d ex a** mr. Werp Aebingha pastor fuit in Steens, obiit anno 1492. **e ex a** Douuo Aebingha in Steens uxores binas habuit priorem Ayl Heemstra ut patet ex instrumento dotali in dato 1468, alteram Sit Eminga, nam haec alibi noverca dicitur sequentis Taconis ex hac autem non procreavit ex illa vera sequentes duos filios ut patet ex ipsius Douuonis testamento in dato 1492 in quo solos hos duos filios heredes instituit omnium bonorum. **f ex c** Schelto Aebingha qui alibi etiam Schelte Donia dicitur propter statum Donia quem possidebat in Hallum uxorem habuit Hilck Donia Riurd Donia filiam viduam Bottonis Liunia ut constat ex literis in dato 1494 et procesu quodam quem sustinuit Hetto Aebingha contra Camminganos de dominio Amlandiae. Ex his procreati Riurd. **g ex c** Bennert Aebingha ex uxore sua His Aebingha duas reliquit filias. **h ex c** Gosse Fecconis Aebingha cuius mentio fit in quodam contractu de dato 1507. ***i ex c*** *Taco Aebingha.* **j ex c** *tres videntur quoque fuisse filiae huius Fecconis nam in testamento* quodam de dato 1501 fit mentio Joannis, Bennert et Kemponis qui ibicdem dicuntur generes horum Scheltonis, Bennert, Goffonis et Taconis. **k ex c** similiter mentio fit cuiusdam filiae Fecconis in testamento Syds Botnya in dato 1491 que fuit monialis in Foswert. **l ex e** Goffe Douuezoon Aebingha in Steens binas habuit uxores Doed Oetsma ex qua Gosse et Riem progeniti, et Catharinam Gratingha ex qua Douue et Taco ut patent haec ex ipsius Goffonis testamento in dato 1511 quo ipso anno ille obiit ut constat ex mortyrilogio in Steens. **m ex e** Taco Douuezoon Aebingha uxorem duxit Saepk Itsma, ex qua unica procreata sobole decessit in Steens, et post ipsum infans ipse ante matrem. **n ex f** Riurd Aebingha Scheltonis fuisse filium patet ex literis in dato 1513 qui uxorem duxit Id Dekema, ex quibus sequentes procreati liberi, et obiit ipse anno 1559, illa vero 1551. **o ex f** Rixt Aebingha sororem huius Riurd fuisse constat ex literis in dato 1540 et prima nupsisse NN, deinde Petro Aelua atque ex neutro sobole procreata tandem decessisse constat ex literis in dato 1537 et 1540. **p ex g** His Aebingha nupsit Haringh Heringha cum quo statum Aebinganum in Hium in dotum a parentibus accepit ut id mihi constat ex literis in dato 1540. **q ex l** Gosse Aebinga uxorem duxit Sirksen Donia et obiit ille anno 1515, illa vero 1524 apud Minoritas Leoverdiae sepulta, maritus in Steens. **r ex l** Rieme Aebingha nupsit Pier Montis homini plebeo. **s ex l** Douuo Aebingha uxorem duxit Catharinam Offenhusen Hans Douuis ex Saeck Popkemahuys filiam quae ipsa obiit anno 1530, ipse vero 1547. **t ex l** Taco sive Teth Aebingha, nam ex testamento patris Goffoni decerni non potest utrum Taco cum Teth dicatur. **u ex n** Hette Aebingha uxorem duxit Siouck Cammingha qui ex multis pro-

Wumkes.nl

creatis liberis hos tantum decedentes relinquerunt. **v ex n** Anna Aebingha virgo obiit anno 1559. **w ex q** Gosso Gossonis Aebingha filius unicus in florida aetate decessit anno 1532 relinquens matrem Sircksen Donia heredem, Leoverdie apud Minoritas sepultus ad latus matris suae. **x ex s** Goffe Aebingha tres ordine habuit uxores: Tiemck Aebingha Adzert Aebingha in Blye ex Wyts Itsma filiam; Lisck Heringha Hobbe Heringha ex Doed Eelsma filiam; et Byuck Cammingha Watze Cammingha ex Byuck Aelua filiam. Ex prima duos habuit filios qui ante matrem pueri decesserunt, ex altera non procreavit, ex tertia sequentes reliquit filias quinque. **y ex u** Schelto Aebingha uxorem duxit Gerlant Liaukema. **z ex u** Riurd Aebingha adhuc juvenis decessit. **aa ex u** Id Aebingha similiter iuvencula decessit. **ab ex x** Lisck Aebingha in puerile aetate febre pestilentiale ablata est. **ac ex x** Tiemck Aebingha nupsit Tialingh Camstera. **ad ex x** Trin Aebingha simul cum sorore Lisck peste interiit. **ae ex x** Douue Aebingha infans obiit. **af ex x** Rints Aebingha similiter infans decessit e vivis. **ag ex y** Schelto Aebingha in uxorem duxit Hilck Cammingha, <m.a.h.:> deinde .... Bronckhorst. Ex priori unam, ex altera duas reliquit filias. **ah ex y** Siouck <m.a.h.:> nupsit Georgio Leaukema. **ai ex y** Hette Aebingha. **aj ex y** Riurd Aebingha. **ak ex y** Sicco Aebingha.

AEBINGHA de BLIJE (folio 31r)

a Anloff Abingha constat ex literis vixisse anno 1419 et 1438, ex quo progenitus: **b ex a** Syurd Aebingha, qui uxorem duxit Beits Bolta, que hoc suo marito mortuo secundo nupsit Scheltoni Scheltema, ut retulit mihi vir senex Sybe Scheltema. **c ex b** Anloff Aebingha vixit circa annum 1475. **d ex c** Syurd Aebingha uxorem duxit Beits Humada de Pasens, viduam Jarichi Popma opper Schilge, ex qua sequentes suscepit liberos, ut patet ex contractu quadam in dato 1540. **e ex c** Lieuue Aebingha uxorem duxit quandam Hollandinam, ex quibus liberi quidem procreati sunt, qui omnes interiere preter unicum: Anloff Aebinga, ex quo liberi procreati, sed mihi incogniti ac propter conditionem tenuam prorsus ingeniti. **f ex c** Adsert Aebingha priorem uxorem habuit Tiemck Cammingha, doctoris Petri Cammingha sororem, ut patet ex testamento ipsius Tiemck in dato 1524 ex <qua> unica procreata filia nomine Tiemck. Post hanc alteram duxit nomine Wits Itsma, viduam Uibonis Reinsma, ex qua similiter unam procreavit filiam, nomine Tiemck. **g ex c** Eesck Aebingha nupsit doctori Petro Cammingha. **h ex c** Auck Aebingha nupsit Aliff Hemmema. **i ex c** Bauck Aebingha nupsit primo ... Sisma in Hallum, deinde Willem Heemstera. **j ex d** Frans Aebingha, qui iam ex matris familia Frans Humada nominari cepit, duas habuit uxores: Geel Mellema, Poppe Mellema ex Its Galema filiam, ex qua nullam reliquit sobolem; alteram Annam Feitsma, ex qua sequentes liberi procreati sunt. **k ex d** Biuck Mada primo nupsit Werp Ropta, deinde Sitse Aelva. **l ex e** Anloff Aebingha e cui liberi similiter ex uxore extranea nescio qui procreati ad paupertatem redacti, et nescio quo diversi sunt. **m ex f** Tiemck Aebingha, ex priori thoro procreata, virgo obiit, ac patrem Idsardum heredum reliquit, ut patet ex processu quodam quem sustinuit predictus Adsert Aebinga, pater eius, contra doctorem Petrum Camminga. **n ex f** Tiemck Aebingha, filia unica ex altero thoro, nupsit Goffe Douue zoon Aebingha de Hyem, ex quo quidem duos peperit filios, qui pueri ante matrem obierunt. **o ex j** Geel Mada nupsit Frans Canters. **p ex j** Tiemck Mada nupsit Jance Osinga. **q ex j** Bets Mada nupsit Botte Branda. **r ex j** Byuck Mada nupsit mr Hoite Meinsma, advocato in Suprema Curia Leouerdiensi. **s ex j** Syuck Mada uxorem duxit primam Mari Herema, Bocco Herema ex Wits Hanya filiam, alteram Franske Grustera, Jeppe Grustera ex Hil Roorda ingenuam filiam, tertiam Geel Heringa, viduam Sicconis Tzessens. Ex prima unicum filium, Bocconem, procreavit, ex altera sequentes habuit, ex postrema nullam suscepit prolem. Et obiit Geel anno 1608. **t ex s** Bocco Humada uxorem duxit Ricx Eminga, Sids Eminga filiam. **u ex s** Hilke Mada nupsit <m.a.h.:> Orconi Doiem in Curia Senatui. **v ex s** Frans Malda uxorem duxit <rest m.a.h.:> Ibel Meckmans. **w ex v** Siuck Humalda uxorem duxit Catharinam Hottinga. **x ex v** Philippus Humalda uxorem duxit Helenam Burmania.

LITERATUUR

AdVD: J.C. Tjessinga (ed.), *De Aanbreng der Vijf Deelen van 1511 en 1514* (Assen 1942-1954).

Wumkes.nl

BB: J. van Leeuwen (ed.), *Beneficiaalboeken van Friesland* (Leeuwarden 1850).
BfdS: T.G. de Vries, *It Boek fan de Swan* (Drachten 1959).
Doys: Gerlich Doys, "Libri quattuor", PBF, hs Doys.
DVF (1924): S.A. Waller Zeper, "De collectie Burmania-Eysinga", *DVF* 27 (1924) 119-124.
DVF (1839): H. Baerdt van Sminia, "Het geslacht Aebbinga te Hijum en Hallum", *DVF* 1 (1839) 345-355.
Fr. Brieven: P. Gerbenzon e.a. (ed.), *Friese brieven uit de 15e en 16e eeuw* (Groningen 1967).
Fr. Heraldiek: *Catalogus der tentoonstelling van Friesche heraldiek in het Friesch Museum* (Leeuwarden 1942).
Fr. Nammen: *Fryske Nammen* 1-9 (Leeuwarden 1978-1993).
Fr. Zilver: *Fries Zilver.* Catalogus Fries Museum. 2e dr. (Arnhem 1985).
FT: G. Verhoeven en J.A. Mol (ed.), *Friese testamenten tot 1550* (Leeuwarden 1994).
FVA (1897): D. Cannegieter, "Offingaburg en Aebbingastate te Hallum", *Friesche Volksalmanak* (1897) 1-37.
GAL: Gemeentearchief Leeuwarden.
GDW: A. Pathuis, *Groninger Gedenkwaardigheden. Teksten, wapens en huismerken van 1298-1814* (Assen 1977).
GFL: *Grafschriften tussen Flie en Lauwers*, III: *Leeuwarden, Galileeërkerk*, H.M. Mensonides ed., IV: *Menaldumadeel*, D.J. van der Meer ed. (Leeuwarden 1950-1969).
GJB (1963): J. Visser, "Het wapen der familie Heringa", *Genealogysk Jierboekje* (1963) 35 e.v. en R.S. Roarda, "Canter", *GJB* (1963) 67 e.v.; *GJB* (1988): D.J. van der Meer en Ype Brouwers, "Aebinga van Humalda", *Genealogysk Jierboek* (1988) 76-86.
GPCV: *Groot Placcaat en Charterboek van Vriesland* (Leeuwarden 1768-1795).
IB (1969): J. Visser, "Wapens út de Conscriptio Exulum (1584)", *It Beaken* (1969) 151-190.
JR: Josias Rispens, "Stamboek der oude Friesche edele geslachten, met groote moeyte opgesocht, eerst door Sybolt van Adelen van Cronenburgh ende naderhants door P. van Albada ende oock J[osias] R[ispens]", RAF, Fries Genootschap, inv. nr. 968.
LA1540: J.A. Mol (ed.), *Leuwerderadeels aenbrengh gemaect int jaer 1540* (Leeuwarden 1989).
Nalezing: A.J. Andreae, *Nalezing op de nieuwe naamlijst van grietmannen van Jhr.Mr. H. Baerdt van Sminia* (Leeuwarden 1893).
NL (1942): M.A. Beelaerts van Blokland, "Aantekeningen over oude Friesche geslachten", *Nederlandsche Leeuw* (1942) 60-65; *NL* (1989): M.A. Beelaerts van Blokland, "Nogmaals Aebinga van Humalda", *NL* (1989) 5-13 en idem, "Van Aylva", *NL* (1989) 14-66.
NO: H. van den Berg, *Noordelijk Oostergo*, I: *Ferwerderadeel*, II: *De Dongeradelen*, III: *Dantumadeel*, IV: *Kollumerland en Nieuw Kruisland* ('s-Gravenhage 1981-1989).
OFO: P. Sipma en O. Vries (ed.), *Oudfries(ch)e oorkonden* I-IV ('s-Gravenhage 1927-1977).
Pax: M.G. Oosterhout e.a. (ed.), *Pax Groningana. 204 oarkonden út it Grinzer Gemeente-archyf* (Groningen 1975).
PBF: Provinciale Bibliotheek van Friesland.
PKAF: J.A. Mol en P.N. Noomen, *Prekadastrale Atlas fan Fryslân* I-VIII (Leeuwarden 1988-1994); dl. VII bezorgd door M. Schroor.
RAF: Ryksargyf yn Fryslân.

Wumkes.nl

RAG: Rijksarchief in Groningen.
RGO: J. Reitsma (ed.), *Register van geestelijke opkomsten van Oostergo 1580-1581* (Leeuwarden 1888).
Rietstap, *Wapens*: J.B. Rietstap, *De wapens van den tegenwoordigen en den vroegeren Nederlandschen adel* (Groningen 1890).
RR: RAF, Rentmeestersrekeningen; vergelijk: R.S. Roarda, *Nammen fan keapers en forkeapers út de Rintmastersrekkens 1518-1575* (Leeuwarden 1965).
RvdA: I. Telting (ed.), *Register van den Aanbreng van 1511* (Leeuwarden 1880).
SFA: M. de Haan Hettema en A. van Halmael jr., *Stamboek van den Frieschen, vroegeren en lateren adel* (Leeuwarden 1846).
Sibrandus Leo: *Sibrandus Leo's Abtenlevens der Friesche kloosters Mariëngaard en Lidlum*, D.A. Wumkes ed. (Bolsward 1928).
Spionagerapport 1468: N.E. Algra (ed.), *Een spionagerapport van omstreeks 1468* (Leeuwarden 1967).
UvB: Het zogenaamde Burmaniaboek (1597-1604) door Upco a Burmania, bestaande uit de onderdelen "Tractatus de nobilitate", "Genealogia ac series principum, ducum et regum Frisiae", "De situ, magnitudine et partitione Frisiae", gevolgd door de adelsgenealogieën, RAF, Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen, inv. nr. 1323b.
Wassenbergh, *L'art*: A. Wassenbergh, *L'art du portrait en Frise au 16e siècle* (Leiden 1934).
Wassenbergh, *Portretkunst*: A. Wassenbergh, *De portretkunst in Friesland in de 17e eeuw* (Herdr. Lochem 1967).
Winsemius: P. Winsemius, *Chronique ofte historische geschiedenisse van Vrieslant* (Franeker 1622).
Worp van Thabor: J.G. Ottema (ed.), Worperi Thaborita *Chronicon Frisiae libri III* en Worp van Thabor, *Kronijk van Friesland* IV-V (Leeuwarden 1847-1871).
Wybrands, *Gesta Abbatum*: A.W. Wybrands (ed.), *Gesta Abbatum Orti Sancte Marie* (Leeuwarden 1879).

NOTEN

1. Zie voor de persoon van Burmania verder: *DVF* (1924) 119 e.v.
2. Een tekening van zijn grafzerk te Stiens door A. Martin berust in de collectie van het Fries Museum.
3. RAF, Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen, inv. nr. 1323b. Wij citeren het handschrift verder als UvB.
4. Het boek zelf heeft geen titel. Vaak wordt het met de titel van het eerste onderdeel "Tractatus de nobilitate" geciteerd. De door ons gebruikte titel "Frisicae nobilitatis genealogia" is ontleend aan UvB, f. 65r.
5. RAF, Van Eysinga-Vegelin van Claerbergen, inv. nr. 1323c.
6. Deze copie werd door De Haan Hettema gebruikt voor het Stamboek van den Frieschen Adel. *DVF* (1924) 122 nt. 2; *SFA* I, iv.
7. Zie bijv. J. Visser, "Falske, ûnbitroubere en ûnwisse genealogyen yn Fryslân", *DVF* (1975) 32-42.
8. P.N. Noomen, "St. Magnus", *DVF* (1989) 7-32, ald. 9-11; idem, "Buwaldaburen", *GJB* (1989) 31-48, ald. 34-35; vergelijk ook: G. Verhoeven en J.A. Mol, *FT*, xxii-xxiii, 485-543.
9. B. de Vries en Y. Kuiper, "Een vrije Fries die baron wilde worden", *IB* (1983) 196-221.

Wumkes.nl

10. De wapens worden vergeleken met: Rietstap, *Wapens*. Dit werk is voorzover het Friesland betreft een compilatie van de wapens uit JR, UvB en *SFA*. Het heeft daarom geen zelfstandige wetenschappelijke waarde. Als naslagwerk voor adellijke wapens wordt het echter veel gebruikt. Rietstap noemt dit wapen ten onrechte "Aebinga tot Bly" (wrsch. in navolging van JR, f. 943).
11. Rietstap, *Wapens*, 281, beschouwt de schildvoet als het onderste veld van een doorsneden schild en beschrijft de adelaarskop en -hals als van zilver. Contemporaine afbeeldingen laten zien dat Burmania's afbeelding de juiste is.
12. *OFO* IV, nr. 39.
13. *GDW*, nr. 346 (1565); *NO* I, 155, 186 (1559). Varianten bij noot 53, 59 en 102.
14. *GFL* IV, 61-62 (1617). Variant bij noot 98.
15. *OFO* IV, nr. 11; *FT*, nr. 13 (1450): inderdaad wordt Ayle genoemd als zuster van Saskers zoons Remmeka, Kempa en Haya.
16. Zie voor Offingastate: *DVF* 1 (1839) 345-355; *FVA* (1897) 1-37; *NO* I, 146, 158-159, 191.
17. RAG, Lulema, inv. nr. 212; *DVF* 1 (1839) 347; zie noot 108.
18. Tekening van J. Stellingwerf (1723), collectie Fries Museum.
19. *BfdS*, 60.
20. *OFO* I, nr. 299.
21. *BB*, 102: in 1543 was dit eeuwig deel, samen met de levering van "vrydaechsbroeden" en met een rente tengevolge van een landruil tussen de Aebinga's en de pastorie, vastgezet op een rente uit 5 pondematen.
22. *OFO* I, nr. 433.
23. Winsemius, 392.
24. Sibrandus Leo, 25-27, 92-93; Wybrands, *Gesta Abbatum*, 253-255: "ex nobilioribus Frisie originem habuit". JR, f. 268, identificeert deze abt met Taco Goffes (Ia.1). Vanwege de chronologie lijkt de opgave van Doys, f. 291 e.v., dat Taco Feckes (IIa.4) de abt was, waarschijnlijker.
25. *OFO* I, nr. 433.
26. *OFO* I, nr. 452 (1501). Zie voor Hennama of Hinnema in Jelsum ook: *OFO* IV, nr. 21 (1457); *OFO* I, nr. 255 (1475); *FT*, nr. 134, p. 267 r.19 (1534); UvB, f. 67r (wapen: 3 lelies, 2:1; helmteken: een uitkomend hert).
27. UvB s.v. "Harinxma/Donia".
28. *OFO* I, nr. 452.
29. GAL, Ritske Boelema Gasthuis, inv. nr. 198; *FT*, nr. 130 (bijlage 5).
30. Zie voor Mutselwirda ook bij Bennert Aebingha (IIIb).
31. In dit huwelijkscontract werd vermeld dat Ayl een dochter was van Sippe (Tiaerda alias) Heemstra en Ansck (Heemstera). Zie UvB s.v. "Heemstera".
32. Worp van Thabor IV, 110.
33. *Spionagerapport 1468*, 15.
34. *OFO* II, nr. 93.
35. *OFO* I, nr. 327.
36. *OFO* I, nr. 355.
37. Zie voor hem: *DVF* 1 (1839) 347; *FVA* (1897) 5-6.
38. Zie voor Doniastate: Worp van Thabor IV, 111 (1463); *DVF* 1 (1839) 345-355; *FVA* (1897) 1-37; *NO* I, 171-172, 208.
39. *OFO* IV, nr. 104; UvB s.v. "Ielmera": Romko Ielmera werd naar Donia State in Hallum doorgaans Romke Donia genoemd.
40. *OFO* IV, nr. 104.

Wumkes.nl

41. Vergelijk ook: *RvdA* III, 19 (1540): "Reuert Aebbinga ende Rixt Aebbinga zyn suster".
42. Zie voor de goederen van de Aebinga's: *RvdA* I, 56-58, 62-70, 105-109 (1511, resp. Hijum, Stiens, Hallum); *LA1540*, 160-197, 211-214 (1540, resp. Stiens, Hijum); *RvdA* III, 1-31 (1540, Hallum); *BB*, 96-100, 101-102, 144-146 (1543, resp. Stiens, Hijum, Hallum).
43. *NO* I, 155, 184-185. Zie voor Peter Aylva ook: *NL* (1989) 30.
44. *OFO* II, nr. 192 (1495); *Fr. Brieven*, 21-23 (1497?).
45. Winsemius, 392.
46. Winsemius, 402; vergelijk *RvdA* IV, 69, 78.
47. *OFO* I, nr. 506.
48. *OFO* III, nr. 33.
49. *AdVD* I, 12, 75. Zie voor de rechten van de Aebinga's in Mutselwirda ook bij Tiets Feckedr (IIa.6); voor de ligging: *PKAF* IV, 18, 96-98, FC12.
50. *GPCV* II, 340 (1516).
51. *GPCV* II, 345, 347 (1517).
52. Zie bijv. UvB's omschrijving "His Aebingha" en *SFA* II, 5, nt. 7.
53. *GJB* (1963) 35-36; RAF, verz. grafschriften Westdongeradeel, Hantumhuizen (Rinia met de ster en de twee klavers).
54. *SFA* II, 5 nt. 7: "aanteekening van jr. R. baron van Breugel, uit geschrift van P. van Buygers". His zou weduwe van Pieter Sybrantz Auckama zijn geweest.
55. Zij trouwden op 2 december 1532 (RAF, HvF WW7 148), wrsch. op Eeckingastins te Winsum. De tekst van het contract in RAF, Liauckema, inv. nr. 354 (onjuist gedateerd 1535, afschr. 1612/1614); vergelijk *SFA* II, 5 nt. 7 (afschr. 1612).
56. *FT*, nr. 130 (bijlage 5).
57. *GDW*, nr. 346: gedeeld, 1. een halve adelaar; 2. een gekroonde gotische minuskel a. De moeder van Bennerts vrouw voerde volgens dezelfde zerk: een hartschild, zoomsgewijs vergezeld van acht rozen.
58. *GFL* III, 39, 99 nr. 65-68.
59. Het wapen links beneden (een dubbele adelaar zonder meer) zou van Ritske's eerste vrouw Tiets Aebingha (IIa.6) geweest kunnen zijn, hetgeen klopt met Bennerts wapen op de zerk van Binnert van Heringa (zie noot 53); het wapen rechtsboven is mogelijk van Ritske's moeder Jetske Donia van Jelmera (vgl. *GFL* III, 35, 98 nr. 55).
60. UvB s.v. "Ielmera/Heringa".
61. *GDW*, nr. 1172 (Aebinga/Adelen) en p. 913. Zie voor het juiste wapen Van Adelen: Wassenbergh, *L'art*, XI.
62. Sasker en Hille erfgenamen van mr. Goesen Alma: GA Groningen, St.Anthoniegasthuis, inv. nr. 25a, reg. 1-2, 3*. Hun kinderen: 1. N.N., gest. 1561; 2. Goossen; 3. Eppe; 4. Gele; 5. Elisabeth; 6. Eelcke (GA Groningen, Parochiekerken, inv. nr. 34; ibidem, RA IIIa; RAF, HvF WW7 148; *SFA* I, 81). De acht rozen en het hartschild in het wapen van Gele's moeder (zie noot 57) zijn inderdaad een variant van het wapen Jarges. Het voorgaande volgens een hypothese van drs. Redmer Alma te Groningen, waarvoor onze dank. De omschrijving "Aynga" voor het wapen met de gekroonde a - dat volgens deze constructie dus "Alma" zou zijn - op Ritske Boelema's zerk in Mensonides' beschrijving (*GFL* III, 39) is wrsch. ontleend aan JR, f. 904, 941 e.v., waar dit wapen wordt toegeschreven aan Tyemck Halbets Aynga, in 1472 vrouw van Lieuwe Juckema (UvB s.v. "Iuckema") en in 1465 wrsch. oomzegster van Romko Aynga uit Jislum (*FT*, nr. 23). Ayngastate te Jislum kwam wrsch. via een Kinsck Aynge, getr. met Kempo Itsma aan Tiets Its-

Wumkes.nl

ma, getr. met Gabbo Scheltema (UvB s.v. "Itsma" en "Scheltema"; *RvdA* III, 106; *BB*, 147).
63. Zie noot 53.
64. *RGO*, 59.
65. UvB s.v. "Camstera": "Sasker Heringa qui huic Groningae demigravit uxorem habuit Hil Aebinga Bennert Aebinga filiam".
66. Zie noot 55.
67. *GDW*, nr. 346.
68. Volgens UvB s.v. "Octsma in Boxum" zou Doed in 1492 zijn gestorven.
69. *OFO* II, 248; *FT*, nr. 82.
70. *Pax*, nr. 127.
71. Winsemius, 402.
72. *OFO* I, nr. 438. Onder Leeuwarden (M. Schroor, *IB* 53 (1991) 181) of Wyns (K.F. Gildemacher, *Fr. Nammen* 9 (1993) 355).
73. *OFO* I, nr. 536.
74. Vergelijk: *AdVD* IV, 77: "Goffa Douwez erven heerscipsrenten, dair by Sicko Gractnye getoegen sint".
75. *GPCV* II, 298 (1513).
76. *FT*, nr. 82 (bijlage 5).
77. GAL, RA y7 509 (mededeling D.J. van der Meer).
78. *FT*, nr. 82, regel 27.
79. *FT*, 186 (1544); RAF, Van Sminia, inv. nr. 1410: scheiding en deling van nagelaten goederen van Reynsck Camstra (1550).
80. *NO* I, 155, 186.
81. Winsemius, 402; vergelijk *RvdA* IV, 79.
82. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1758 (1557): als kinderen worden Hette en Anna vermeld. Zie voor Riurd verder: *DVF* I (1839) 347-348; *FVA* (1897) 8-9.
83. *GFL* III, 34.
84. Burmania doelt op de zerk, die is beschreven in *GFL* III, 66-67.
85. *OFO* II, nr. 365.
86. *FT*, nr. 183.
87. *FT*, nr. 101 (1523).
88. GAL, Aebinga, inv. nr. 3; *PKAF* VII, 76, FC151: Biuck rondt dit bezit in 1617 door aankoop van huis, tuin en 10 pm af. De grafzerk van Goffe Aebinga (Vb) zou in plaats van Popkema het wapen Donia hebben vertoond. Dit moet onjuist zijn.
89. RAF, Tjaerda, inv. nr. 313 (charterfoto nr. 1304): huwelijkse voorwaarden van Hette Aebinga en Siouck Cammingha.
90. Vergelijk: *OFO* IV, 11; RAF, HvF YY7 260; UvB hierna sub f. Zie voor Hette verder: *DVF* I (1839) 348-350; *FVA* (1897) 10-16.
91. RAF, RR XXIII (1561/62) 26.
92. *Nalezing*, 59-60.
93. *GFL* III, 34.
94. RAF, verz. aanw., nr. 13: kerkelijke dispensatie voor het huwelijk van Goffe Aebinga en Lisch Heringa (1561), gedrukt in *SFA* I, nr. 5.
95. GAL, Aebinga, inv. nr. 1. Dit huis lag naast het zijne. Hij kocht het van de collatoren van de prebende van hr. Fecke Jans.
96. RAF, HvF YY9 18.
97. De zerk van hem en Biuck Cammingha, die stierf in 1626, zou als zijn kwartierwapens hebben vertoond: Aebinga, Offenhuis, Donia, Gratinga (RAF, verz. graf-

Wumkes.nl

schriften Leeuwarden, Oldehove; *SFA* II, 5). De volgorde van de laatste twee kwartieren lijkt onjuist, terwijl Donia Popkema moet zijn (zie IVc).

98. *NO* I, 65, 73 (1556): met als kwartierwapens 1. Aebinga van Hijum (variant: gedeeld, 1. een halve adelaar, 2. een klaverblad vergezeld van boven van twee sterren en van onderen van een heraldisch linksgewende wassenaar), 2. Aebinga van Blya, 3. Offenhuizen en 4. Ydsma.
99. Wassenbergh, *L'Art*, 118, 163, LXXVI-LXXVII: de wapens van Tiemcks grootouders van vaderskant: Aebinga van Hijum en Offenhuizen.
100. *GFL* IV, 61-62.
101. Vergelijk ook UvB hierna sub c.
102. *IB* (1969) 162, 35; vergelijk Rietstap, *Wapens*, 281: in goud een dubbele zwarte adelaar, de staart belegd met een groen klaverblad. Helmteken: een zwarte enkele adelaar.
103. RAF, Liauckema, inv. nr. 106.
104. *NO* I, 156-157, 183. Zie voor hen verder: *DVF* I (1839) 350-352; *FVA* (1897) 16-22.
105. UvB, f.65r. Upcke van Burmania jr. is een kleinzoon van Upcke van Burmania. Hij sterft in 1673 (*DVF* (1624) 122).
106. Zie voor Schelte Scheltes en zijn nageslacht verder: *DVF* I (1839) 352-354; *FVA* (1897) 23-29; *SFA* I, 4.
107. *NO* IV, 73.
108. RAG, Lulema, inv. nr. 212. Deze genealogie was de voornaamste bron voor: *DVF* I (1839) 345-355 (zie 346-347, 352) en *FVA* (1897) 1-37 (zie 29).
109. *NO* I, 156-157, 183.
110. Wassenbergh, *Portretkunst*, 46, 129.
111. *Fr. Zilver*, 82-83.
112. Zie noot 105.
113. Wassenbergh, *Portretkunst*, 43.
114. *FVA* (1897) 22-23; *SFA*, I 4.
115. *Fr. Heraldiek*, 16.
116. Burmania geeft geen helmteken. Rietstap, *Wapens*, 2-3, geeft als helmteken: drie blauwe struisveren, elk beladen met drie gouden sterren boven elkaar.
117. *FT*, nr. 9.
118. Sibrandus Leo, 24-27. Zijn zegel bleef bewaard aan RAF, Gerkesklooster, inv. nr. 88 (1443).
119. Zo *GJB* (1988), waar wordt verondersteld dat Tzaling en Adzert kinderen uit een eerste huwelijk met Beyka zijn.
120. UvB, f. 59r.
121. *NL* (1942) 6; *RvdA* I, 132 en 152.
122. *Pax*, nrs. 47 en 48.
123. *RvdA*, I, 84 en 98.
124. *RvdA* IV, 70.
125. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1782.
126. *GJB* (1988) 77 en 82-83. Hetzelfde wapen voor de vrouw van Anloff komt voor op de zerk van Frans Aebinga (V) en Anna Feytsma.
127. RAF, HvF WW2 520.
128. UvB, f. 36r.
129. RAF, verz. grafschriften Leeuwarden, Jacobijnenkerk 149.
130. UvB, f. 47a.
131. *RvdA* III, 90.

Wumkes.nl

132. RAF, collectie Burmania-Van Eysinga, inv. nr. 36.
133. *RvdA* I, 163.
134. *GJB* (1988) 79 en 82-83; *NL* (1989) 8-9.
135. *RvdA* I, 155 en 145.
136. UvB, f. 59r.
137. RAF, verz. grafschriften Oostdongeradeel, Metslawier. Zie ook *NO* II, 361 en afb. 568.
138. *GJB* (1988) 83-84; *NL* (1989) 11-13.
139. Over het proces: RAF, HvF WW1 51.
140. RAF, HvF YY1 534.
141. Zie voor Aeff en de vijf kinderen die Lieuue bij haar had: I.H. van Eeghen, *Vrouwenkloosters en begijnhof in Amsterdam van de 14e tot het eind der 16e eeuw* (Amsterdam 1941) 252, 253, 258; idem, *Dagboek van broeder Wouter Jacobsz, prior van Stein, 1572-1579.* Werken Hist. Gen. 4e serie 5 (Groningen 1959) 301, 369. Zie voor het proces door Marguerita van Diemen: RAF, HvF WW2 520 (1536). In 1534 procedeert Lieuue tegen Frans van Humalda en Worp Ropta (ibidem YY2 35); in 1536 wordt dit proces hervat door Aedser Aebinga als voogd over de wezen van Lieuue (ibidem WW2 582).
142. *RvdA* III, 82.
143. UvB, f. 36r.
144. *FT*, nr. 105.
145. *RvdA* III, 83-84; *LA1540*, 60.
146. Als erfgenamen en gedaagden contra Jentz, de vrouw van Feye Goslinga te Driesum. RAF, HvF YY3 193.
147. RAF, HvF YY3 305.
148. *FT*, nr. 162 en 185.
149. RAF, verz. grafschriften Ferwerderadeel, Blija.
150. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1784.
151. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1756.
152. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1758.
153. RAF, Van Sminia, inv. nr. 1762.
154. *RGO*, 79.
155. *NO* II, 302.
156. *GJB* (1988) 78-79 (met afbeelding).
157. *BB*, 166.
158. UvB, f. 41v; *GFL* IV, 57.
159. Het testament in RAF, HvF EEE1 162 en in GAL, Sint Jacobileen, inv. nr. 25 nr. 7.
160. *GJB* (1963) 69.
161. *GJB* (1988) 83.
162. *NO* II, 296.
163. *RGO*, 121.
164. RAF, Thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, inv. nr. 1622.
165. *GJB* (1988) 80.
166. *GJB* (1988) 85; het testament: RAF, Van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 652.
167. RAF, Van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 652.
168. *NO* II, 296.
169. *NO* II, 296.
170. *GJB* (1988) 81.
171. RAF, Van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 652.
172. RAF, Van Beyma thoe Kingma, inv. nr. 1883.

Wumkes.nl

FRYSKE RIE FOAR HERALDYK

It twadde part fan it Genealogysk Jierboek wurdt fersoarge troch, en stiet ûnder ferantwurdlikens fan, de Fryske Rie foar Heraldyk. Dy Rie bestiet út de neifolgjende persoanen:

drs. J. Visser, heraut Frisia III, earelid,
D.J. van der Meer, foarsitter
P.F. Visser, twadde foarsitter,
drs. H. Bremer, skriuwer,
R.J. Broersma, heraut Frisia IV, wapentekener,
A.B. Dull tot Backenhagen, heraut Frisia II,
C.E. Kuipers, lid,
R.H. Postma, lid,
J.C. Terluin, heraut Frisia I

De Fryske Rie foar Heraldyk jout rie by ûndersyk nei en ûntwerpen fan famylje- en oerheidswapens yn Fryslân. Fierders registrearret de Rie famylje- en oerheidswapens yn it Genealogysk Jierboek.

YNHALD

Famyljewapens	Van Binsbergen, De Boer, Broersma, Eizema, Hiemstra, Kijlstra, Lamminga, De Melverda/Abrahamij/Abrahami de Melverda, Te Nijenhuis, Ras, Rijpma, Rodenburg, Sieroversche, Smeding, Stedehouder, Sytema, Terwisscha van Scheltinga, Wennekes, Wolfs, Zeinstra	166
Doarspwapens en -flaggen	Fryske Peallen, Gerkeskleaster/Stroobos, Goutum, Himpens, Huzum, Koudum, Nij Beets, Sigerswâld, Swichum, Tearns, De Tynje, De Westerein, Wytgaard	186
Oare wapens	De Noordelijke Hogeschool te Ljouwert, De vereniging van archiefonderzoekers te Dokkum, De feriening De Westereender keaplju	199

Wumkes.nl

Fryske rie foar heraldyk

YNSTELD TROCH DE FRYSKE AKADEMY

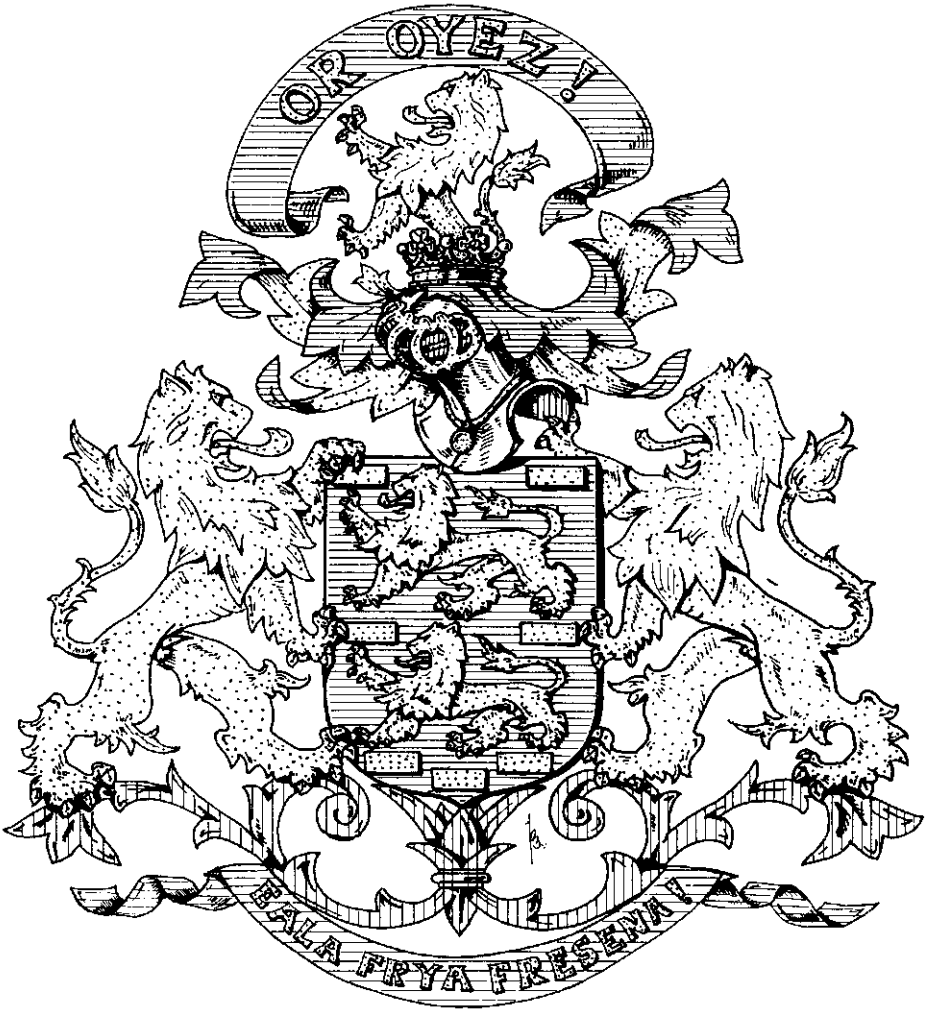

Wumkes.nl

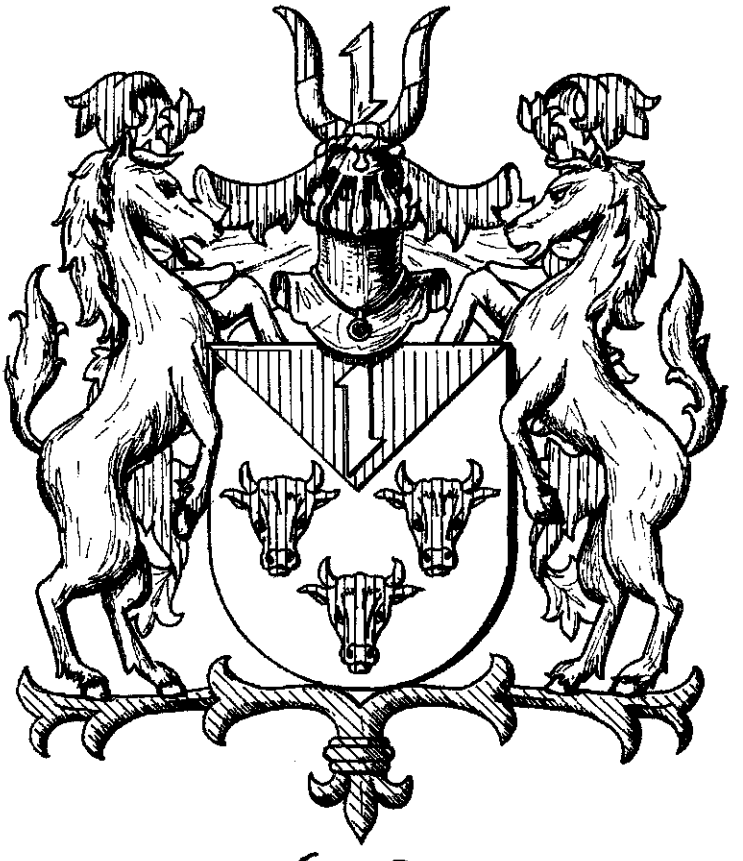

Van Binsbergen

VAN BINSBERGEN. Fan read, omkeard mantele fan sulver. Yn it read in sulveren wjerheak. Yn it sulver trije reade oansjende oksekoppen (2:1).
Helm: mei reade medaljonstien.
Helmteken: twa reade oksehoarnen, mei-inoar belein mei in sulveren linksskeanbalke, wêrtusken de wjerheak fan it skyld.
Helmkleed en wrong: read, fuorre fan wyt.
Skyldhâlders: twa wite hynders. Alles steande op in griene arabesk.

Dit is it persoanlike wapen fan Bas Jeroen Jaap van Binsbergen te Ljouwert en dy syn neikommelingen. Se binne neikommelingen fan Hendrick Claes von Bensbergh, dy't om 1610 hinne te Bensberg (Du) berne wie. Hendrick troude te Utert op 24 febrewaris 1635 mei Lysbeth Gerritsdr. Hy tsjinne yn 1625 as soldaat ûnder de greven Van Solms en wie fan 1653 oant 1656 buermaster fan Randwijk (Gld.).
De Binsbergens komme nei alle gedachten út Bensberg by Keulen. Dêr wurdt al yn 1224 de ridder Engelbert von Bensbergh neamd.
Ynstjoerder: B.J.J. van Binsbergen, Speelmansstrjitte 26 te Ljouwert.

Wumkes.nl

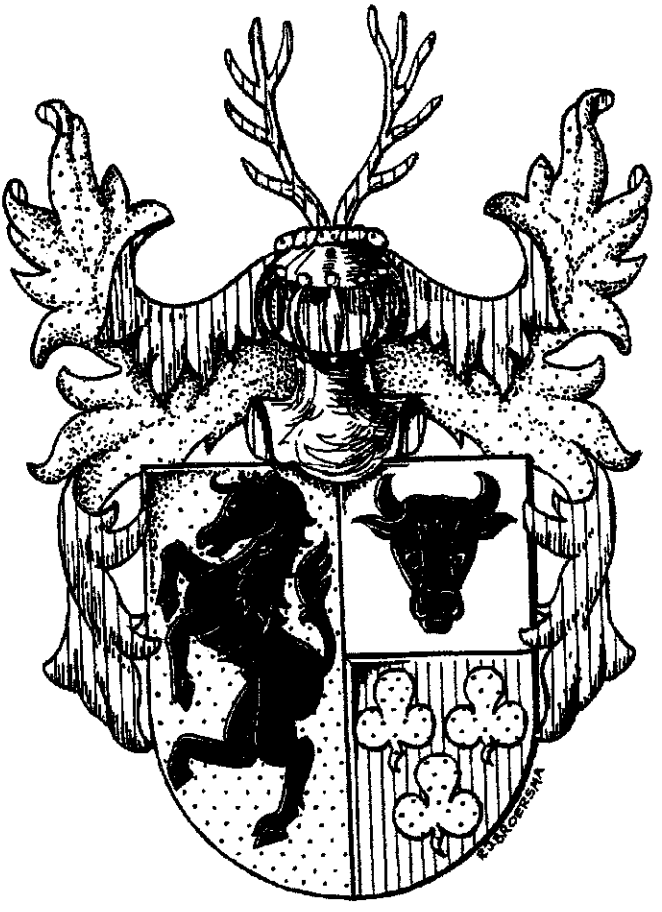

de Boer

DE BOER. Dield: I. Yn goud in stegerjend swart hynder; II. trochsnien: a. yn sulver in oansjende swarte kowekop; b. yn read trije gouden klavers, pleatst 2:1.
Helmteken: reade hoarnen (Ned. gewei).
Helmkleed: read, fuorre fan giel.

Dit wapen is it persoanlike wapen fan Feike de Boer en syn neiteam. Feike is yn Wûnseradiel op 17 april 1936 berne. Yn 1956 is er nei Californië emigrearre. Hy hat dêr in greidbuorkerij en hy hâldt as hobby Fryske hynders. Syn adres is: F. de Boer, 9155 E Riverside Dr., Ontario, Californië 91761, USA.
Untwerp: R.J. Broersma, tekener fan de Fryske Rie foar Heraldyk, yn oerlis mei de ynstjoerster.
Ynstjoerster: Mefr. A. van Veen - de Boer, De Zulthe 13, te Roan (Ned. Roden).

Wumkes.nl

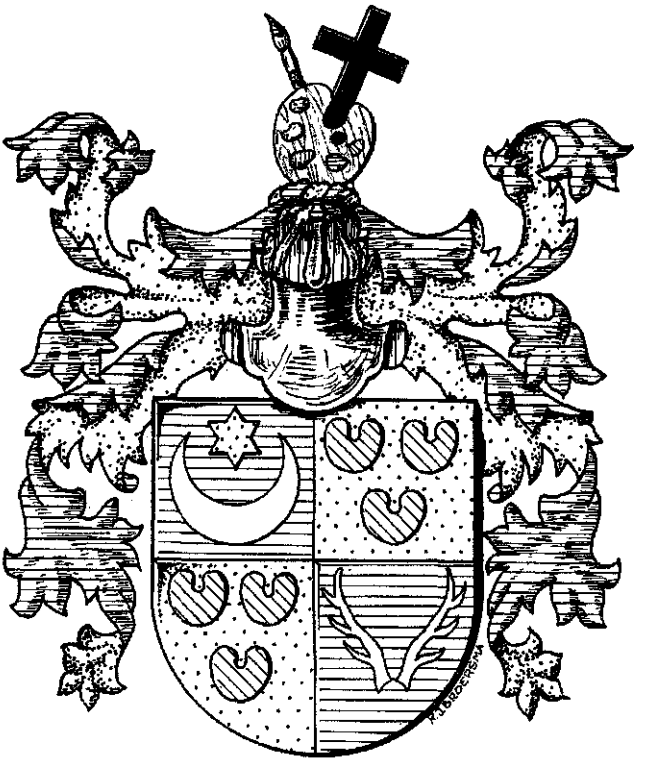

Broersma

BROERSMA. Yn fjouweren dield; I. yn blau in lizzende sulveren wassenaar, mei tusken de hoarnen in gouden seispuntige stjer; II. en III. fan goud, belein mei trije griene marblêden (pompeblêden), pleatst 2:1; IV. yn blau twa losse elkoar oanstjittende sulveren harte-hoarnen mei fjouwer einen.
Helmteken: in skilderspalet fan natuerlike kleur mei fiif ferve parten yn de kleuren giel, wyt, read, blau en grien, wêrefter linksskeand in swart Latynsk krús en rjochtsskeand in pinsiel fan natuerlike kleur, tipt fan blau.
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan giel.

De yndieling yn fjouweren is makke neffens it wapen fan Harns, omdat de ynstjoerder yn dy stêd syn oplieding en tarissing hân hat. De harte-hoarnen steane foar de gemeente Wûnseradiel. Fan dy gemeente kaam de mem fan de ynstjoerder; oan har dogge ek de pompeblêden tinken, want sy wie in Van der Meer.
It earste kertier fan it wapen stiet foar it wapen fan Dokkum; dy stêd is it hjoeddeiske wenplak fan de ynstjoerder.
It helmteken ferwiist nei syn berop en leauwe.
Untwerp: R.J. Broersma yn oerlis mei de ynstjoerder
Ynstjoerder: J. Broersma, Altena Streek 26 te Dokkum.

Wumkes.nl

EIZEMA. Yn grien in sulveren weagjende dwersbalke, fan boppen en fan ûnderen beselskippe fan trije gouden klavers, pleatst 2:1.
Helmteken: twa gouden oksehoarnen.
Helmkleed en wrong: grien, fuorre fan wyt.

Dit wapen is ornearre foar de neiteam fan Boote Eises út Nijehaske, dy't op 1 april 1708 troude mei Geertje Hendriks fan Ousterhaule. Harren soan Meine Bootes waard op 16 septimber 1719 berne en de folgjende deis doopt. Hy troude op 17 desimber 1740 te Haskerhoarne mei Goytske Foppes. Sy krigen acht bern. Ien dêrfan, Eijse Meines, waard op 29 maaie 1748 te Ousterhaule berne en wie letter in einierde yn dat doarp.
It wapen is basearre op it griene lân fan greiden oan wjerskanten fan de Tsjonger. De trije klavers tsjutte op de ôfstamming fan einierden.
Ynstjoerster: frou Mettje Kramer-Eizema, Zwartewei 49 te Vegelinsoard.

Wumkes.nl

HIEMSTRA. Yn blau in gouden klimmende liuw.
Helmteken: in útkommende gouden klimmende liuw.
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan goud.

De ynstjoerder hat dit wapen ornearre foar de ôfstammelingen fan it pear, dêr't hy yn rjochte line fan ôfstamt. Dat binne Thomas Jans Hiemstra, stoarn te Foudgum op 12 septimber 1808, en Baukje Gosses, stoarn te Foudgum op 11 maaie 1795. Sy trouden dêr op twadde Peaskedei 1753.
Untwerp: in besteand wapen.
Ynstjoerder: M. Hiemstra, Bijvankskamp 44 te Dinxperloo.

Wumkes.nl

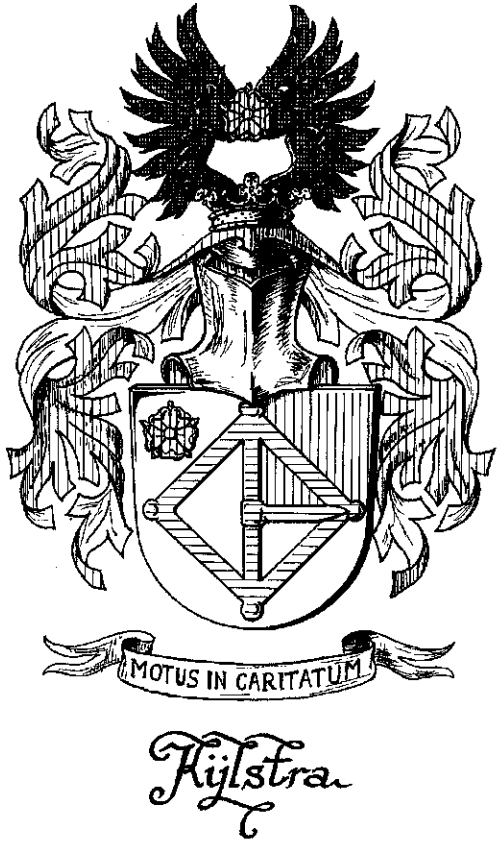

KIJLSTRA. Fan sulver mei in linker frijkertier fan read, mei oer alles hinne in blauwe rútfoarmige gasp mei de stange nei links fallend op de skiedingsline fan it frijkertier, de gasp mei knopte hoeken; yn de rjochter skyldhoeke beselskippe fan in reade roas mei griene punten.
Helm mei kroan.
Helmteken: in swarte flecht, wêrtusken de roas út it skyld, mar dan optild.
Helmkleed: read, fuorre fan wyt.
Spreuk: MOTUS IN CARITATUM (oandien yn woldiedigens), yn swarte letters op in wyt lint.

De famylje Kijlstra te Drachten brûkte foar har ferfierbedriuw in logo, dat út in fjouwerkante rút (wyt) bestie; de losse dielen mei blauwe rânen en de heraldyske linkerboppetrijehoeke wie read. Dat logo waard de grûnslach fan it wapen. Teffens waard útgien fan de wapenspreuk. Sa fynt men "Motus" (beweging) werom yn de flerken.
De tinzen oan oandienens en woldiedigens fine har wjerslach yn de haadkleuren read en wyt fan it Reade Krús en it ambulânse-ferfier. De swarte kleur fan de flecht komt foar by it begraffenis-ferfier en de taksy-ôfdieling. De roas drukt soarch en leafde út en de gasp feilichheid en soarch.
Untwerp: P. Bultsma, yn oerlis mei de ynstjoerder.
Ynstjoerder: G. Kijlstra, de Klim 5-7 te Drachten.

Wumkes.nl

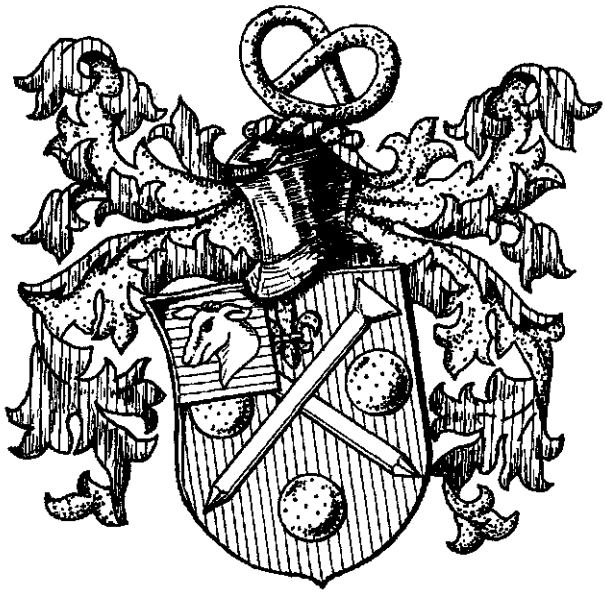

Lamminga

LAMMINGA. Yn read twa krúste sulveren spikers, beselskippe oan wjerskanten en ûnder fan in besant (in soart rûne koeke), pleatst 2:1, en fan boppen fan in leelje, alles fan goud; in blau kanton belein mei in sulveren lammekop.
Helmteken: in gouden kreakeling.
Helmkleed en wrong: read, fuorre fan giel.

De stamheit fan dit slachte wie Murck Cornelis, dy't timmerman te Wjelsryp wie. Syn neiteam wenne op Keimptille by Sweins, te Harns en Makkum. De kleuren read, giel en sulver binne nommen út it wapen fan Harns, krekt as de leelje.
It berop fan timmerman/oannimmer bleau oant hjoed de dei ta yn dizze famylje bewarre; de twa spikers ferwize dêrnei. De besanten binne in oantinken oan in tûke fan de famylje dy't yn Makkum telâne kaam en in protte bakkers telde. Nei 1811 draacht dizze famylje de namme Lamminga. In krekte reden dêrfoar koe net efterhelle wurde. Yn de 17de en 18de ieu wie der in notabele famylje Lamminga te Ljouwert (b.g. Willem Gerard Lamminga, notaris yn 1743). Dy Lamminga's hiene ek in lammekop yn har wapen. Mar der is net fûn, dat beide slachten besibbe binne.
De lammekop by dit wapen ferwiist nei it oare slachte en boartet mei de famyljenamme. De kop is yn in kanton pleatst en útfierd yn de kleuren fan Littenseradiel, dêr't Wjelsryp yn leit: sulver en blau.
De kreakeling wiist op it berop fan bakker fan de âldste bekende foarfaar fan Murck Cornelis, te witten Hendrick Cornelis, dy't te Snits wenne. In oare staach, dy't ôfstamt fan dy Hendrick Cornelis, krige nei 1811 de namme Tolsma en hat ek dy kreakeling as helmteken (sjoch ek Genealogysk Jierboekje 1989).
Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen.
Ynstjoerder: R. Tolsma, de Lytse Ein 16 te Easternijtsjerk.

Wumkes.nl

De Melverda * Abrahamij
Abrahami de Melverda

DE MELVERDA - ABRAHAMIJ - ABRAHAMI DE MELVERDA. Dield: I. de Fryske heale earn, readtonge; II. trochsnien: a. yn sulver trije griene klavers, pleatst 2:1; b. yn read in natuerlike leelje mei stâltsje, blêden en blom fan goud, de stâle begjinnend by de dielingsline ûnder, de blom yn it kertierhaad links, twa blêden rjochts fan de stâle en ien links.
Helmteken: in einierden kroan fan goud mei trije blêden en twa pearels en yn de hollebân fiif rútfoarmige stiennen.
Helmkleed: swart, fuorre fan giel.

Dit wapen is in besteand wapen. Lykas it hjirboppe beskreaun is, hinget it yn oaljeferve skildere by de hear Henri Addy Abrahami de Melverda te Rijswijk.
Ynstjoerder: C.E. Kuipers, Ids Wiersmahof 18 te Drachten.

Wumkes.nl

TE NIJENHUIS. Kepersgewiis trochsnien fan goud en blau; a. it goud belein mei twa reade weversspoelen; b. it blau belein mei in sulveren hurddravende hazzehûn mei in reade halsbân mei gouden ringen.
Helmteken: trije nôt-ieren mei gouden stâlen en dito blêden.
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan giel.

De stamheit fan dit slachte is Engbert te Nijenhuis, dy't om 1700 hinne boer te Eibergen wie. Syn oerpakesizzer, Jan Willem te Nijenhuis, gie nei Fryslân, faaks as seizoenarbeider. Hy troude mei in linnenweverske en de jongelju setten harren om 1820 hinne te Blije nei wenjen. Jan Willem sels waard te Blije ek wever. Ut it houlik fan Jan Willem binne seis bern bekend. Mar ien dêrfan, de soan Anne, krige neikommelingen. Dy Anne wie ek linnenwever. Hy wenne letter te Duerswâld.
Taljochting by it wapen: De keper symboalisearret it dak fan it "nije huis"; de kleuren giel en blau komme út it wapen fan Eibergen en dy korrespondearje ek mei dy fan Ferwerderadiel. De weversspoelen hâlde ferbân mei it berop fan linnenwever; de reade kleur is werom te fieren op de hûn út it wapen fan Opsterlân. Fan dy gemeente út hat it slachte him oer it hiele lân fersprat. De hazzehûn sels wiist dêr ek op en wiist teffens op de jacht. Oan dy jacht moatte ûnderskate foarâlden dielnommen hawwe (û.o. mei de famylje Van Boelens út Olterterp). Ien fan de foarâlden, Maertie Symmens, hie fjouwer hurddravende wynhûnen yn har wapen. De hûn stiet yn de heraldyk foar trou en wachens.
It helmteken (de gouden nôt-ieren) slacht ek op bouboerbeuzigens; Eibergen leit yn in gebiet dêr't eartiids in soad rogge ferboud waard. In ier wiist yn de heraldyk op fruchtberens, lok yn it ûndernimmen, frede, wolfeart en it deistich brea.
De kleur read stiet yn de heraldyk foar "in baarnend langstme nei deugd", "in oerwinnende krêft" en it is "de kleur fan it rjocht".
De kleur blau is ôflaat fan it himelske blau, dat stiet foar "trou".
It wapen is ûntwurpen foar Anne te Nijenhuis, de stamheit foar de Fryske staach, en dy syn neiteam.
Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen en R.H. Postma, leden fan de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerster: Yvonne te Nijenhuis, Prunus 5 te Aldwâld.

Wumkes.nl

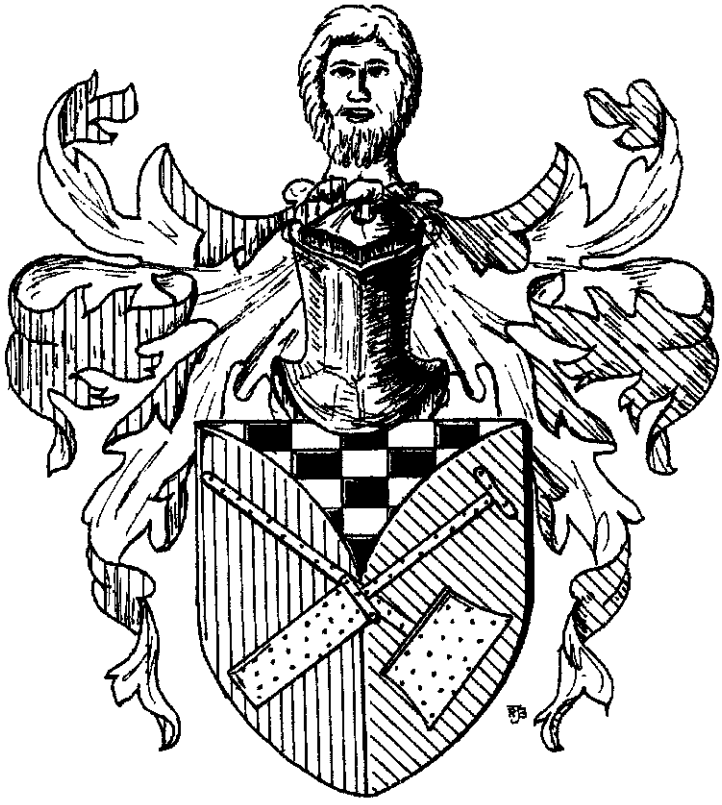

Ras

RAS. Ynbûge as in gaffel ferdield; I. blokt fan sulver en swart yn fiif rigen fan sân blokken; II. fan read; III. fan grien; oer alles hinne krúst in saneamde oplizzer en in turfstekker, beide fan goud.
Helmteken: in oansjende manneholle fan natuerlike kleur mei rodzich hier.
Helmkleed: rjochts: read, fuorre fan wyt; links: grien, fuorre fan wyt.

De ynbûge foarm fan it skyldhaad ferwiist nei it stekken en spjalten fan de turven. Mei turf en turfmeitsjen hawwe ek it turfmakkersark te meitsjen (de oplizzer en de turfstekker). De holle mei rodzich hier fan it helmteken is in ferwizing nei de nammeferklearring fan "Ras", lykas dy oandroegen is troch de taalkundige drs. T. Hoekema fan Súdhorn. De kleuren fan it skyld en it helmkleed binne holden yn de kleuren fan it Fryske Eastergoa en it Grinzer Westerkertier.
It wapen kin brûkt wurde troch de neiteam fan Freerk Pieters Ras, berne te Fryske Peallen op 27 april 1772 en op 21 oktober 1837 te Sigerswâld ferstoarn. Hy naam op 24 febrewaris 1812 (te Oerterp) de skaainamme "Ras" oan foar him en foar syn bern.
Untwerp: R.J. Broersma, lid fan de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerder: H. Meijer, IJselstraat 5 te Assen.

Wumkes.nl

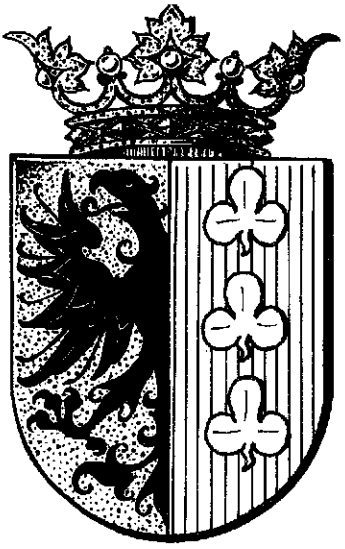

Rijpma

RIJPMA. Dield: I. de Fryske heale earn; II. yn read trije sulveren klaverblêden, pleatst as in peal.
It wapen is dutsen fan in gouden einierdenkroan (mei fiif ealstiennen).
Foar dit wapen sjoch ek: *Noord-Nederlandse Heraldiek,* side 79 (uitg. Stubeg 1987).

Dûmny D. van Dijk publisearre yn 1967 syn bekende artikel oer de neiteam fan Jencke Aerns en Anna Dircksdr. (GJ 1967 side 21-37). Dy neiteam rûn út yn de slachten Boersma (Wâldsein en omkriten) en Troelstra (Teroele).
Letter waard bekend dat der slachten De Groot (omkriten Grou) en Gerbrandy (omkriten Nijlân) ta de neiteam fan Jencke Aerns behearden.
Van Dijk hie al oanjûn (GJ 1967 side 33) dat it slachte RIJPMA ta de neiteam rekkene wurde moast.
Gerben Sipkes, soan fan Sipke Gerbens te Nijlân, naam yn 1811 de famyljenamme Rijpma oan. De neiteam fan Gerben Sipkes wenne tenearsten yn de omkriten fan of yn Boalsert. Letter gyngen guon nei Den Haach en Rotterdam. Ien fan de neikommelingen dichte nei oanlieding fan dit wapen:
Het eerbewijs van 't welgekroond familiewapen,
eens aan ALBERT EVERTS toebedacht,
is nu en blijft voor alle tijd geschapen,
voor 't rechtstreeks RIJPMA nageslacht.

Corn. M. Rijpma

Untwerp: de ynstjoerster.
Ynstjoerster: mefr. J.P. Rijpma - Gestman, Schiedamseweg 111A te Rotterdam en J. Rijpma, Amaliastrjitte 28 te Snits.

Wumkes.nl

Rodenburg

RODENBURG. Yn goud in reade boarch, iepene en ferljochte fan trije finsters (ien en twa) fan it fjild, oan wjerskanten beselskippe fan in griene klaver; yn in blauwe skyldfoet in gouden boochbrêge.
Helmteken: in reade boarch tusken in blauwe flecht.
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan giel.

Dit wapen kin brûkt wurde foar de hiele neiteam fan Dierck Geerts Rodenburgh, dy't om 1700 hinne boer wie te Sweins op in pleats fan de Kingma's. De boochbrêge ferwiist nei de brêge te Keimptille. Dierck ferstoar dêre op 23 oktober 1719. Hy komt as earste fan dit slachte mei de skaainamme Roodenburgh foar. Dy namme sil ferwize nei it bekende slot Rodenburgh of Roordaburg, dat oan de eastkant fan Frjentsjer lei. Dat slot waard yn 1700 bewenne troch it roomske echtpear Gerhard van Camminga en Catharina Victoria van Sternsee. Dierck Geerts, dy't ek roomsk wie en te Frjentsjer nei tsjerke gie, sil op de ien of oare wize in konneksje mei dit slot of syn bewenners hân hawwe. Sa fûn yn 1689 pater Jacobus Steenbicker op it slot Roodenburg in ûnderdak.
De kleuren fan it skyld (goud en blau) binne neffens de kleuren fan de gritenijwapens fan Frjentsjerteradiel en Menameradiel, dêr't op syn minst fiif generaasjes wenne hawwe.
De twa klavers yn de skyldrâne, beide grien, slane op it berop fan boppeneamde Dierck, mar benammen ek op syn pakesizzer Dirck Bauckes (1731-1782), dy't yn 1764 boer waard op "een nieuw stemdragend huis op een kout steed" (foarhinne pastorijelân) te Dronryp. De slotstuorren yn dit wapen binne ûntliend oan it slot Rodenburg.
Untwerp: R.J. Broersma, lid fan de Fryske Rie foar Heraldyk, yn oerlis mei de ynstjoerder.
Ynstjoerder: H.A. Zeinstra, Kobbeflecht 62 te Hurdegaryp.

Wumkes.nl

Sieroversche

SIEROVERSCHE. Yn sulver in griene, plante beam, dêr't in read hart efterlâns springt oan wjerskanten beselskippe rjochts en lofts fan in read mole-izer.
Helmteken: in sulveren flecht, eltse wjuk belein mei in read goatysk skyldsje oerladen mei in sulveren mole-izer.
Helmkleed en wrong: grien, fuorre fan wyt.
Gjalp (cri): HOGEMOET, yn swarte letters op in wyt lint.

Mei dit wapenskyld sûnder mole-izers segelet noch it slachte Karsten Larberg, einierden en boererjochters fan 1449 ôf yn de buorskip Achmer-Bramsche ûnder Osnabrück (Westfalen). Foar dy tiid (foar in skaainamme-feroaring) wiene sy bekend as houtgreven fan Hembeke.
Ien út de neiteam, Christjaan H. Karsten Larberg, hie in soan, dy't as boere-arbeider (Harm Christyaanst) yn 1811 mei in nije skaainamme (Zuroverste) ynskreaun waard. Hy waard 27 maart 1774 yn de Luterske tsjerke te Hoogezand doopt.
Farianten fan de namme Zuroverste binne: Suuroverste en Sieroversche. It mole-izerwapen is neffens it Archief Sankt-Johann yn Osnabrück fan Hembeke (Adliche Geslechtern aus Westfalen). Sadwaande de tafoeging fan it mole-izer as âldste wapen.
Sjoch ek: Genealogysk Jierboekje 1989, side 143.
Ynstjoerder: J. Sieroversche, Van Eesterenplein 17 te Ljouwert.

Wumkes.nl

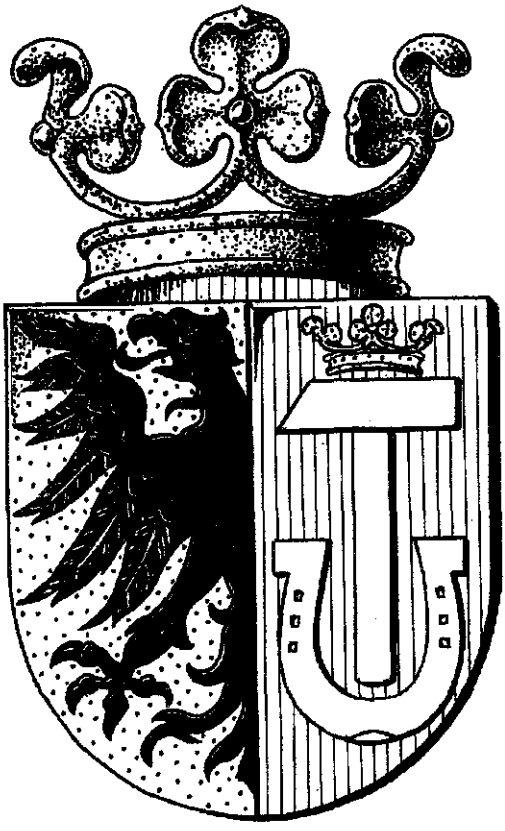

Smeding

SMEDING. Dield: I. yn goud de Fryske heale earn; II. yn read in sulveren omkearde smidshammer, om de foet beselskippe fan in omkeard sulveren hoefizer en yn it skyldhaad beselskippe fan in gouden trijeblêdige húsmannekroan.
It skyld dutsen troch in gouden húsmannekroan, fuorre fan read, mei in glêde hollebân, mei trije blêden dêrop.

Dit wapen is bedoeld foar de neiteam fan Sybe Sytses Smeding, berne te Reduzum op 16 oktober 1830, haad fan de skoalle te Skearnegoutum, stoarn dêre op 4 oktober 1892; en foar syn soan Sytse Sybes Smeding, berne te Skearnegoutum op 7 maart 1867, apteker te Grins; en foar dy syn soan, Sibold Sicco Smeding, minniste dûmny, berne te Grins op 8 jannewaris 1896, stoarn te Roan (Roden) yn 1970.
Untwerp: de ynstjoerster.
Ynstjoerster: Mefr. W.G. Smeding, Stationsstraat 63-C te Zaandam, dochter fan Sibold boppeneamd.

Wumkes.nl

Stedehouder

STEDEHOUDER. Trochsnien: a. yn blau in gouden, read fuorre bastionkroan (stedskroan) mei trije wâltuorren, beselskippe fan twa gouden guozzefearren mei de pinnen nei ûnderen; b. yn sulver in reade peal, belein mei in gouden marblêd mei de iepening nei boppen.
Helmteken: twa sulveren oksehoarnen.
Helmkleed en wrong: rjochts blau, fuorre fan giel; lofts read, fuorre fan wyt, mei yn de wite fuorring in lytse swarte eskulaap.
Spreuk: INCIPERE, EVINCERE ET TENERE (inisjearje, trochsette en fêsthâlde) yn swarte letters (kapitalen) op in wyt lint.
It skyld is útfierd yn in boarstkuras-model mei akkoladefoet.

De earste Stedehouder wie in telch út it slachte Droogendijk, dy't om 1630 hinne skout wie fan Den Briel. It ûnderste part fan it wapen ferwiist nei dy stêd: yn sulver in reade mearpeal. Omdat dit wapen syn ûntstean tanket oan de staach Stedehouder yn Fryslân, is de reade peal belein mei in gouden pompeblêd.
It boppeste part fan it skyld, dat blau is, ferwiist mei in gouden stêdskroan nei de skaainamme. Dy muorrekroan wurdt oan wjerskanten beselskippe fan in guozzefear. Dy fearren wize op de beroppen fan notaris, skepen en sekretaris dy't by dizze famylje foarkomme.
Der komme ek inkelde slachters foar. Dat wurdt werjûn troch de twa sulveren oksehoarnen yn it helmteken. Dat der ek inkelde toskedokters ûnder de Stedehouders wiene of binne, wurdt werjûn mei in lytse swarte eskulaap yn de wite fuorring (her. links) fan it helmkleed.
Untwerp: de ynstjoerster.
Ynstjoerster: mefr. W.G. Smeding, Stationsstraat 63-C te Zaandam.

Wumkes.nl

SYTEMA. Dield: I. de Fryske heale earn; II. trochsnien: a. yn read in swimmende, sulveren swan mei opsleine flerken, swimmende op in weagjende skyldfoet fan blau, de swan boppe beselskippe fan in seispuntige stjer fan goud; b. yn goud in skeanrjochts pleatst anker fan swart.
Helmteken: in gouden flecht, belein mei elk trije reade marblêden, mei de iepening nei boppen.
Helmkleed en wrong: read, fuorre fan giel.
Spreuk: CURSUM TENEO (ik hâld koers), yn swarte letters op in wyt lint.

Guon leden fan it slachte Sytema brûkten al lang in famyljewapen Sytema, dat har taskikt wie troch in heraldysk buro bûten de provinsje. Yn dat wapen kaam neffens dit buro ta utering hoe't âlde Sytema's ûnder kening Redbad tsjin de Noarmannen fochten hiene, fansels mei grutte dapperens en deadsferachting. Der stie yn dat wapen in Fikingdraak en de springende liuw fan Redbad. Efter it wapen stiene spearen en striidbilen. Omdat it wapen histoarysk perfoast net te ferantwurdzjen is, hat de ynstjoerder fan dat wapen it mar yn de kiste mei rariteiten opburgen, om in oar wapen te ûntwerpen, dat better ferantwurde is.
De Sytema's, Sietsema's en de Sytjema's foarmje in grutte famylje fan (measte minniste) boeren en skippers út it wetterlân tusken Grou, Warten en Boarnburgum. De genealogy fan dit folk koe oant sawat 1600 tebek brocht wurde.
Yn 1811 namen twa bruorren, Jisk Sytses en Auke Sytses, beide boer op Sytebuorren, de namme Sytema oan. Se wiene te Warten berne. Auke troude mei Ybeltsje, in dochter fan Jelle Hendriks, feanbaas op Sytebuorren.
Twa bruorren fan Jisk en Auke Sytses namen de skaainammen Zietzema (letter Sietsema) en Sietsma oan.
Yn dit wapen binne in pear eleminten fan it âlde wapen opnommen. De swan is de steatlike fertsjintwurdiger fan it wetterlân. De stjer en it anker steane foar de skippers. De stjer wiist de skipper de koers. Dat jout de spreuk ûnder it wapen ek oan. CURSUM TENEO betsjut: ik hâld koers.
Untwerp: R.J. Broersma, tekener fan de Fryske Rie foar Heraldyk, mei gebrûk meitsjen fan eleminten út it âlde Sytema-wapen, yn oerlis mei de ynstjoerder en mei Ype Sytema te Grou.
Ynstjoerder: drs. K. Terpstra, Parmentierleane 6 te Feanwâlden.

Wumkes.nl

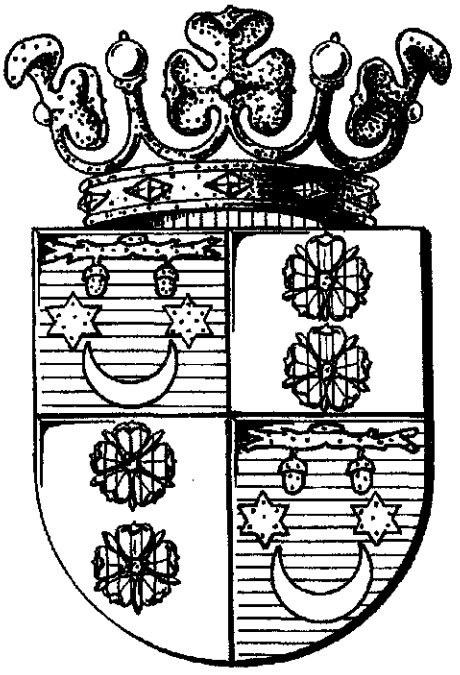

Terwisscha van Scheltinga

TERWISSCHA VAN SCHELTINGA. Yn fjouweren dield: I en IV: yn blau twa neistelkoar pleatste gouden seispuntige stjerren, yn it skyldhaad beselskippe fan in gouden, oan wjerskanten ôfsnien tûkje, dêr't twa gouden ikels oan hingje en yn de skyldfoet beselskippe fan in sulveren wassenaar; II en III: yn sulver twa reade roazen mei gouden knoppen, pleatst as in peal.
It skyld wurdt dutsen troch in einierdenkroan fan goud, mei yn de hollebân fiif reade rútfoarmige stiennen en op de hollebân trije blêden en twa pearels.

Akke Terwisga stoar yn 1763 sûnder bern nei te litten. Jild en goed fererfden nei Bokke Scheltinga, dy't troud wie mei Geertje Jacobs Spanga. Sy libben om 1730 hinne (Stamboek Fr. Adel, diel 1, side 326). Der wie lykwols ien betingst, nammentlik, dat Bokke de namme "Terwisscha" by syn namme foegje moast.
By dit wapen hearre de folgjende persoanen:
Arjen Douwe Terwisscha van Scheltinga (berne 10 sept. 1977), syn heit Tjipke Rients (berne 4 sept. 1938), syn pake Douwe (berne 19 nov. 1907) en syn oerpake Rein (berne 5 juny 1871).
Oanfreechster foar registraasje: Tj. R. Terwisscha van Scheltinga, Laag Bolwerk 38 te Boalsert.

Wumkes.nl

Wennekes

WENNEKES. Yn goud in blauwe mei ynbûge flanken fersmelle peal, oan de rjochterkant beselskippe fan in swarte ôfskuorde earnskop mei reade tonge en oan de lofterkant fan in swarte ynstelbere passer.
Helmteken: in gouden leelje tusken in swarte flecht.
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan giel.

It wapen is ornearre foar de neiteam fan Jan Willem Wennekes, berne 19 aug. 1875 te Drumpt by Tiel, en Wilhelmina M.C. Brinkman, berne 1 nov. 1905 te Ambarawa (op Java).
De ynbûge peal stelt de trochsnee fan in lins foar. De earnskop is ûntliend oan it wapen fan Tiel en de passer tsjut it berop fan de ynstjoerder oan, dat fan tekener.
De swarte flecht fan it helmteken stiet foar de flerken fan de Garoeda-fûgel. De gouden leelje wiist op it Frânske komôf fan dit slachte.
Untwerp: de ynstjoerder, yn oerlis mei de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerder: J.J. Wennekes, Spartahof 11 te Stiens.

Wumkes.nl

Wolfs

WOLFS. Yn sulver trije swarte ôfskuorde wolvekoppen mei reade tongen, pleatst 2:1.
Helmteken: in útkommende swarte wolf mei reade tonge en reade neilen.
Helmkleed en wrong: grien, fuorre fan wyt.

It slachte Wolfs wenne yn it begjin fan de 19de ieu yn Sutfen. Matthijs Wolf, in soan fan Peter Wolf en Hendrika van Eijsen, troude mei Hilligjen Berkenbos út Stienwikerwâld. Sy setten har yn Pepergea nei wenjen. Dêr waard op 23 aug. 1852 Frederikus Wolfs, de stamheit fan de Fryske staach fan dat slachte berne. Hy troude op 4 juny 1881 mei Dina Kok út Stienwikerwâld. Fan dat pear stamt de ynstjoerder fan dit wapen ôf.
Untwerp: in bestcand wapen.
Ynstjoerder: A.W.A. Wolfs, Postbox 69202, Bryanston 2021 (Transfaal yn Súd-Afrika).

Wumkes.nl

Zeinstra

ZEINSTRA. Yn blau in sulveren weagjende skeanbalke, belein mei trije griene klavers.
In read skyldhaad, belein mei in gouden liuw.
Helmteken: in blauwe flecht, wêrtusken in gouden steande weversspoel
Helmkleed en wrong: blau, fuorre fan wyt.

De ynstjoerder, direkteur-manager yn de ynternasjonale molkfeehâlderij, hat dit wapen oannommen mei foar syn soan Maurits Jan Hessel Zeinstra, berne op 19 maaie 1972 te Nairobi yn Kenya. It slachte Zeinstra komt út de omkriten fan Frjentsjer, dêr't Willem Jans yn 1811 de skaainamme "Seinstra" oannaam. Willem wie troud mei Foekje Jans Jorna. Twa generaasjes earder wenne Willem Harmens te Baijum. Hy wie wever. Om dy reden stiet yn it helmteken in weversspoel.
Untwerp: de ynstjoerder, yn oerlis mei de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerder: J.S. Zeinstra, Breukeleveense Meentje 9 te Loosdrecht.

Wumkes.nl

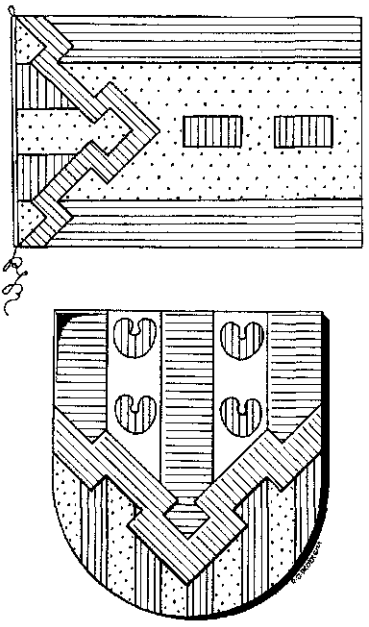

Fryske Peallen

Wapen en flagge fan Fryske Peallen
Wapen: ferlege omkeard keperswize trochsnien troch de dwinger fan in skâns fan grien; A: yn blau twa sulveren peallen, belein elk mei twa reade pompeblêden; B: pealle fan tsien stikken goud en read.
Flagge: trije banen blau-giel-blau yn in ferhâlding fan 1:3:1, de giele baan belein mei twa reade turven (yn de lingte fan de flagge), mei in grutte gelyk oan 2/15 flaggehichte x 1/6 flaggelingte en pleatst op resp. 5/9 flaggelingte en 5/6 flaggelingte fan de broekside; oer alles hinne in griene skânsdwinger mei in dikte gelyk oan 1/12 flaggehichte en útgeande fan de broek en rikkende oant 11/30 fan de flecht; de binnenside fan de skânsdwinger oan de broekside fiif gelikense banen giel-read-giel-read-giel.

By it ûntwerpen fan it wapen is útgien fan de skâns dy't steedhâlder Willem Loadewyk yn 1593 opsmite liet om tsjin te gean dat de Spaanske legers Fryslân ynfoelen. It Fryske gebiet wurdt yn it wapen werjûn troch de kleuren fan de hjoeddeiske Fryske flagge. De skeane banen fan dy flagge rinne hjir fertikaal. Dêrtroch lykje sy op peallen en wize sy boartlik nei de namme Fryske Peallen. Dêrmei wurdt it wapen min ofte mear in sprekkend wapen.
It diel fan it wapen ûnder de skânsdwinger is holden yn de Spaanske kleuren goud en read (fan Arragon ensfh.).
De flagge is in ferienfâldige ôflieding fan it wapen. De pompeblêden binne ferfongen troch twa turven. Dy roppe oantinkens op oan it ferfeantsjen by de Drachtster Kompanjonsfeart lâns, dêr't it doarp troch ûntstien is.
Untwerp: R.J. Broersma, tekener fan de Fryske Rie foar Heraldyk, nei in tekening fan J.C. Terluin fan Beetstersweach. De flagge: J.C. Terluin (wat oanpast troch de F.R.f.H.).

Wumkes.nl

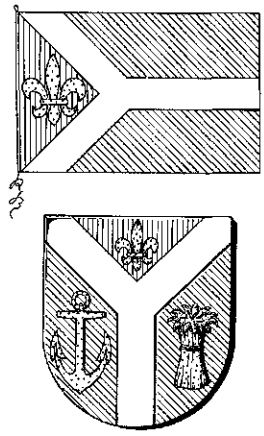

GERKESKLEASTER
STROOBOS

Wapen en flagge fan Gerkeskleaster - Stroobos
Wapen: fan grien, mei oer alles hinne in gaffel fan sulver, beselskippe fan in anker en in bosk strie, beide fan goud. Yn it skyldhaad in trijehoek fan read, belein mei in gouden leelje.
Flagge: grien, mei in reade broekingstrijehoek en oanslutend in wite gaffel mei in dikte allyk oan 1/5 flaggehichte en de boppeside nei de broekside keard; op de reade broekingstrijehoek in giele leelje mei in hichte, gelyk oan 1/2 flaggehichte.

De sulveren gaffel stiet foar de splitsing fan ien fan de wetterwegen dy't it doarp ryk is en dy't harren wei fine troch it griene lânskip. De wichtichste wei wie eartiids de trekwei fan Dokkum nei Grins. Dy waard doe krúst troch it Knillesdjip en de Aldfeart (sjoch ek de kaarten fan Chr. Schotanus út 1664 en B. Schotanus à Steringa en Halma út 1718).
It reade skyldhaad stiet foar de bebouwing fan it doarp en de gouden leelje, it symboal fan de Cisterciënzer kleasteroarder, foar it kleaster Jeruzalem of Gerkeskleaster, dat hjir yn 1240 stifte waard.
It anker jout de drokte op en om it wetter hinne wer. De skipsbou en it ferfier oer it wetter hawwe der doedestiids foar soarge, dat it doarp Stroobos ta bloei kaam.
It bosk strie ferwiist nei it ferhaal, dat oer de nammejouwing fan Stroobos ferteld wurdt. In skoalmastersrapport út 1828 makket gewach dat de namme yn 1655 ûntstien wêze soe. Dat wie it jier dat it saneamde Hoendiep groeven waard. De arbeiders dy't de feart oan it graven wiene, koene wannear't it reinde net yn huzen of hutten skûlje. Sy setten inkele skeaven strie as in stûke tsjin elkoar oan en dat joech har in skûlplak. Moandeitemoarns, wannear't sy wer nei 't wurk ta giene, seine sy tsjin elkoar: "Wy geane mar wer nei de stroobossen".
Letter binne beide doarpen nei elkoar ta groeid en de bewenners foarmje hjoed de dei ien doarpsmienskip. Dêr komt it fan dat dit twillingdoarp Gerkeskleaster-Stroobos ien doarpswapen en ien flagge hat.
Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen en R.J. Broersma, leden fan de Fryske Rie foar Heraldyk, R. Douma-Lyklema, fan Pleatslik Belang, en K. van der Schuit, doarpshistoarikus.
Tekening: R.J. Broersma, tekener fan de Fryske Rie foar Heraldyk.

Wumkes.nl

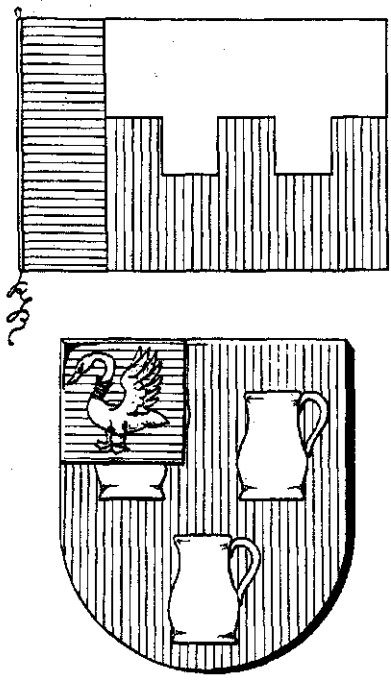

Goutum

Wapen en flagge fan Goutum
Wapen: yn read trije sulveren drinkkannen, sûnder lidden en mei in ear oan de linker kant, de kannen pleatst 2:1; in blau kanton belein mei in sulveren stappende swan mei opsleine flerken en in gouden bistekroan om de hals.
Flagge: in blauwe broeking mei in lingte gelyk oan 1/3 flaggehichte; de flecht yn twa banen wyt-read, de dielline mei trije kantielen mei in kantieldjipte, gelyk oan 1/4 flaggehichte.

Foar it wapen fan Goutum is útgien fan de folksaardige nammen fan de trije wichtichste staten fan dat doarp, nammentlik "Drinkuitsma State" (fan it slachte Eminga), "Putsma State" (fan de Burmania's) en "Schenkinsma State" (fan de Wiarda's). Dat trijetal is symbolisearre yn trije drinkkannen (sûnder lidden) yn in read skyldfjild.
De kleuren sulver (wyt) op read binne dy fan Eastergoa, it goa dêr't Goutum yn leit. Hjir is noch oan tafoege in blau kanton - in tredde dielgrutte fan it skyld - mei it wapen fan Wiarda State, it wichtichste slot fan niisneamde staten. Oant foar in hûndert jier wennen dêr de jonkers Van Camminga.
De swan fan it Wiarda-wapen (in steande swan) is foarsjoen fan in gouden bistekroantsje yn stee fan de toarnekroan. Om net it wapen fan de hjoeddeiske Wiarda's te brûken, binne de flerken fan de swan omheech slein. It wapen fan de Wiarda's is ûnder mear te sjen op it monumint op de terp te Goutum.
Flagge: wyt en read (kleuren fan Eastergoa) mei trije reade stinsmuorre-kantielen en in blauwe baan, dy't it plak fan Goutum oan de súdkant fan it Van Harinxmakanaal oanjout.

Wumkes.nl

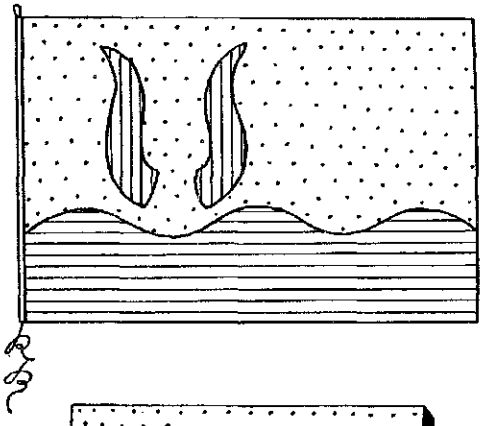

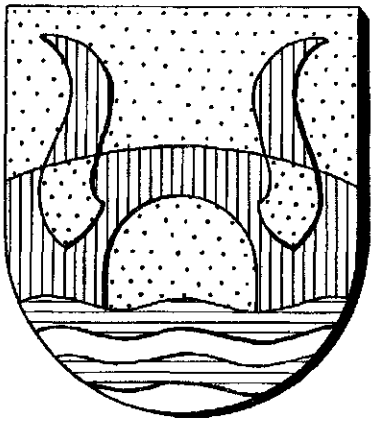

Himpens

Wapen en flagge fan Himpens
Wapen: yn goud in reade wulvjende brêge, omheechrizend út in weagjende skyldfoet fan fjouwer stikken blau en sulver, mei oer de brêge en it skyldhaad hinne twa losse oksehoarnen fan it iene yn it oare.
Flagge: twa weagjende, oaniensletten banen giel-blau yn in hichteferhâlding fan 2:1; op it giel op 1/3 flaggelingte in steand pear reade oksehoarnen mei in hichte, gelyk oan 1/2 flaggehichte.

Yn de ierste tiden is Himpens bekend troch de "Oksenaersbrug". Hjir wie ek de Himpenser mar, dêr't yn 1535 minsken om harren leauwe yn ferdronken waarden.
Hjoed de dei is de Himpenser brêge in wichtige skeakel mei de wrâld. Yn it wapen sjocht men in antike mitsele brêge boppe it wetter. Oer de brêgerâne binne twa oksehoarnen lein.
De flagge hat in pear ferienfâldige eleminten út it wapen: twa reade oksehoarnen boppe in wetter.

Wumkes.nl

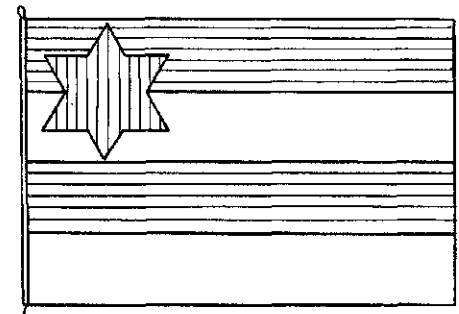

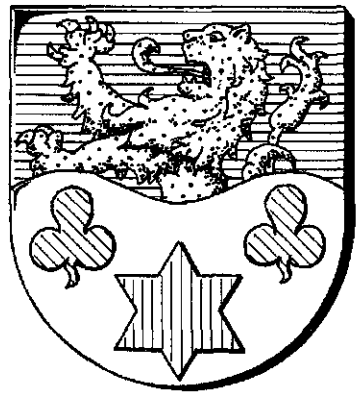

Huzum

Wapen en flagge fan Huzum
Wapen: weagjend trochsnien fan blau en sulver; a. yn blau in út de snijïngsline kommende gouden liuw mei oertopte sturt; b. yn sulver neist elkoar twa griene klavers fan ûnderen beselskippe fan in reade seispuntige stjer.
Flagge: fjouwer banen blau-wyt-blau-wyt mei oer de earste twa banen oan de broekside in reade seispuntige stjer mei in trochsnee dy't gelyk is oan 7/15 fan de flaggehichte.

Dit doarp hat jierrenlang it plak west dêr't it gritenij- of gemeentehûs fan Ljouwerteradiel stie. It wie doe it bestjoersplak fan de gritenij of gemeente. Dat jout it doarp it heraldyske rjocht om in lied- of bestjoersstjer yn it wapen te fieren, hjir yn de kleuren read op wyt fan Eastergoa.
It wapen is yn syn gehiel in úttreksel fan it wapen fan Ljouwerteradiel yn blau en sulver mei in útkommende heale gouden liuw (sawol fan Ljouwert as fan Ljouwerteradiel) en dêrûnder noch in pear griene klavers út it âlde gritenijwapen fan Ljouwerteradiel. Huzum wie eartiids in doarp mei greide en der wennen ek gâns túnkers.
It trochsnijen fan it skyld is weagjend nommen, omdat de Potmarge en de Wurdumerfeart mei in soad bochten troch it doarpsgebiet rinne.

Wumkes.nl

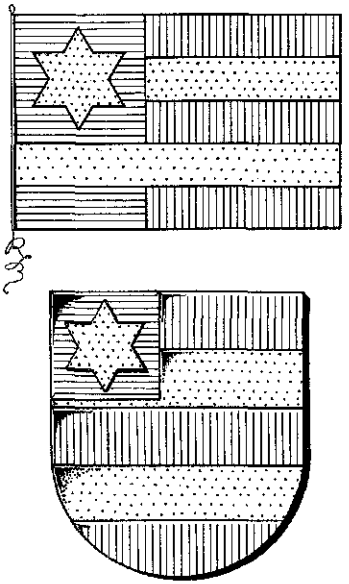

KOUDUM

Wapen en flagge fan Koudum
Wapen: yn read twa gouden dwersbalken; yn de rjochter boppehoeke in fjouwerkantich kanton fan blau, belein mei in gouden seispuntige stjer.
Flagge: in broeking fan blau, mei in lingte gelyk oan 3/5 fan de flaggehichte en in flecht yn fiif like hege banen fan read-giel-read-giel-read, sa bedoeld, dat de ûnderste giele baan oer de blauwe broeking trochrint oant de broekside; yn de broektop in giele seispuntige stjer fan 1/2 flaggehichte.

It wapen fan Koudum wie al folle earder bekend. It komt al yn de *Encyclopedie van Friesland* fan 1958 foar (side 363), mar it wie noch net offisjeel registrearre. Omdat it hjir om in ienfâldich (mar suver heraldysk) wapen giet, komt dy útfiering faker foar. Om it wapen sprekkender en uniker te meitsjen, hat de Fryske Rie foar Heraldyk yn oerlis mei de feriening foar doarpsbelang te Koudum besletten om it wapen by dizze gelegenheid te fermearderjen mei in blau kanton (in fjouwerkant) mei in gouden seispuntige stjer.
Dy seispuntige stjer (in "lied"stjer) wurdt yn de (Fryske) heraldyk faak brûkt om in bestjoersfunksje oan te jaan. Omdat Koudum in hiel skoft it bestjoerssintrum fan de eardere gemeente Himmelumer Aldefurd en Noardwâlde west hat, is dy liedstjer yn it wapen en de flagge opnommen.
De flagge fynt syn grûn yn it doarpswapen; de blauwe broeking ferbyldet de Fluessen; de ûnderste (trochrinnende) hiele baan stiet foar de Galamadammen, dy't troch de Fluessen rinne. De stjer hat deselde funksje as dy yn it wapen.
Untwerp fan it wapen: nei alle gedachten âld, mar de boarne is net bekend; fermeardere troch de Fryske Rie foar Heraldyk yn oerlis mei de pleatslike feriening foar doarpsbelangen.
Untwerp fan de flagge: Hans van Heijningen te Utert.

Wumkes.nl

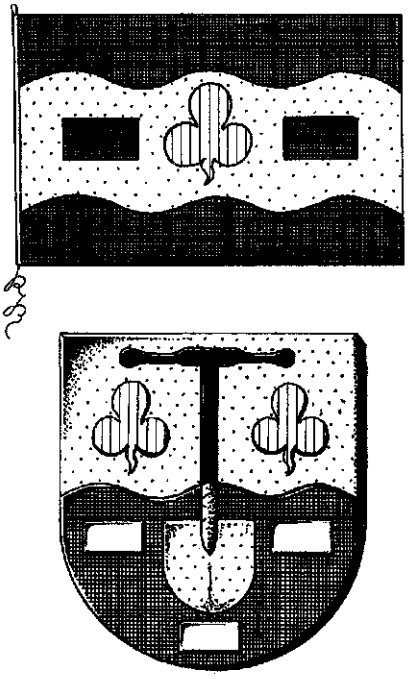

Nij Beets

Wapen en flagge fan Nij Beets
Wapen: weagjend trochsnien fan goud en swart, mei oer alles hinne in turfstekker fan it iene yn it oare; yn it goud oan wjerskanten beselskippe fan in reade klaver; yn it swart beselskippe fan trije sulveren turven, pleatst 2:1.
Flagge: trije banen swart-giel-swart, dêr't de middelste baarjend (3x) fan is, yn in ferhâlding fan 1:2:1. De giele baan belein mei resp. in swarte turf, in reade klaver en in swarte turf, pleatst fan de broekside ôf op resp. 2/9, 1/2 en 7/9 flaggelingte. De turven mei in grutte gelyk oan 1/6 flaggehichte x 1/5 flaggelingte, de klaver mei in hichte gelyk oan 2/5 flaggehichte.

De namme "Beets" betsjut "Beek", neamd nei it Alddjip dat lâns it doarp streamt. De baarjende trochsnijïng en de baarjende brede baan yn de flagge herinnerje oan de betsjutting fan de namme.
Nij Beets is yn de 19de ieu ûntstien as leechfeanûntginning. Fean wurdt yn de heraldyk faak oanjûn mei de kleur swart. Under it fean sit it sân. Dêrom binne de kleuren goud (giel) en swart nommen.
Sintraal stiet it stekizer, dêr't de turf mei stutsen waard. De trije turven sprekke foar harsels. Nei it turfmeitsjen is it boerebedriuw it wichtichste middel fan bestean wurden. Dêrom binne der twa klavers yn it wapen opnommen.
De flagge is in ferienfâldige werjefte fan it wapen en sprekt foar harsels.
Untwerp: J.C. Terluin, yn oerlis mei de Fryske Rie foar Heraldyk.

Wumkes.nl

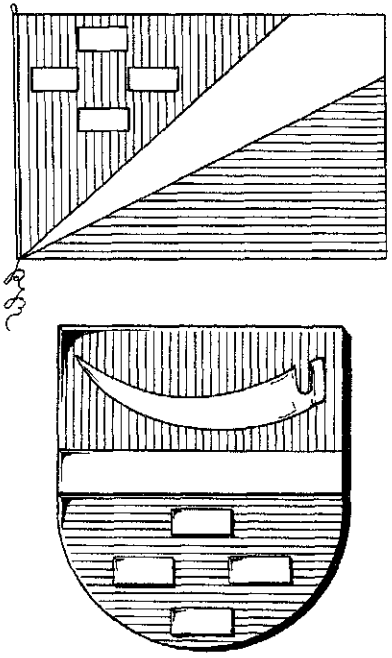

SIGERSWÂLD

Wapen en flagge fan Sigerswâld
Wapen: trochsnien fan read en blau, mei op de snijline in fersmelle balke fan sulver, boppe beselskippe fan in seineblêd mei de punt nei rjochts en de skerpe kant nei boppen pleatst en ûnder fan fjouwer turven, pleatst ien, twa en ien, alles fan sulver.
Flagge: fan de broekshoeke út geare yn trije stikken, te begjinnen fan de broektop ôf read-wyt-blau, sa dat de dielline tusken it read en it wyt de boppekant fan de flagge ferdielt yn twa stikken, dy't harren ferhâlde as 3:1 en de dielline tusken it wyt en it blau de flechtside fan de flagge ferdielt yn twa stikken, dy't harren ferhâlde as 1:3; yn de broektop op it read fjouwer turven mei in grutte fan 1/10 flaggehichte x 1/5 flaggehichte (hxb), pleatst ien, twa en ien.

It grûngebiet fan Sigerswâld waard troch de feart yn twaen dield. Dy feart is tichtsmiten en op it plak dêrfan leit in ferkearswei. De fersmelle balke yn it wapen symbolisearret dy wei en dy feart.
Beide dielen fan it doarp hawwe in eigen karakter. a. It hege part mei de âlde tsjerke (no it tsjerkhôf); yn it wapen it reade diel fertsjintwurdigjend, mei it seineblêd as symboal fan lânbou en feefokkerij. b. It lege part, dêr't yn de midsieuwen al turf stutsen waard troch muontsen fan it kleaster te Smelle Ie. It blau fan dat diel fan it wapen jout it wetter wer (de Sigerswâldstermar, de Kobbemar en de Waasmar). De fjouwer turven fan sulver steane yn in krúsfoarm as oantinken oan it Foarwurk, in earder úthôf fan it kleaster Smelle Ie. De flagge hat in bysûndere dieling: de wite punt is in stilearring fan it seineblêd. Yn de broektop fan de flagge steane wer de fjouwer turven út it wapen.
Untwerp: J.C. Terluin, Beetstersweach.

Wumkes.nl

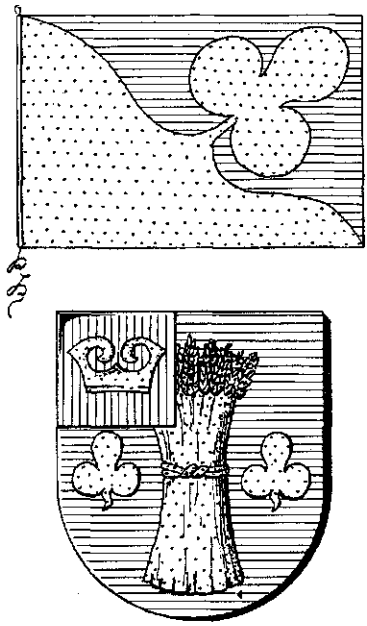

Swichum

Wapen en flagge fan Swichum
Wapen: yn blau in nôtskeaf oan wjerskanten beselskippe fan in klaver, alles fan goud; in read kanton belein mei in gouden fjoerslach.
Flagge: neffens de broekdiagonaal weagjend oaniensletten, de broek giel, de flechttop blau, dêr't de dielline as in giel klavertrijeblêd neffens de flechtdiagonaal by útstulpt oer it hiele blauwe flak.

Op de stins te Swichum wenne alear it slachte Buckema. Letter fererfde de Buckemastins nei it slachte Van Aytta en kaam de stins yn it besit fan Viglius ab Aytta Swichemus, bekende rjochtskundige en steatsman ûnder it regear fan Karel V en Filips II. Fan Viglius wie de wapenstien yn it Mintzema-hûs oan de Wurdumerdyk te Ljouwert. De stien sit hjoed de dei yn de Ayttastege dêre. It wapen sels wie ôfhakke. Net ôfhakke wie it ferneamde keatling fan de ridderlike Oarder fan it Gouden Flues. Hjoed de dei is it wapen wer tige kreas fan de krekte heraldyske kleuren foarsjoen.
In tal jierren lyn hiene de Swichumers foar harren doarpswapen de nôtskeaf (hielendal fan goud) út it Aytta-wapen nommen.
Omdat Swichum in echt greiddoarp is, wurdt no de nôtskeaf beselskippe fan twa gouden klavers, oan beide kanten fan de skeaf ien. Om de wichtigens fan de histoarje te ûnderstreekjen is oer de skyldhoeke in read kanton tafoege. Dêryn in keat fan it Gouden Keatling, nammentlik de gouden Fjoerslach, it attribút om de fonken foar it fjoer mei oan te slaan. Dat as symboal fan in ljochtbringer.
De doarpsflagge is in sierlike ferienfâldiging fan it doarpswapen, te witten: in skeandieling lykas dy fan it buordoarp Wurdum en dan yn tsjinoerstelde rjochting dêr't in giele klaver út waakst.

Wumkes.nl

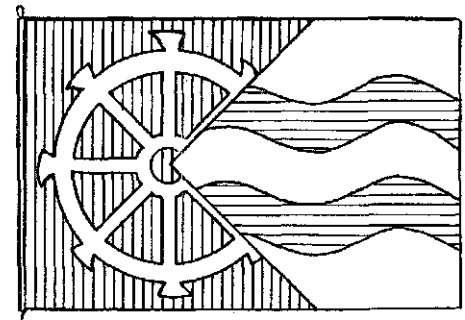

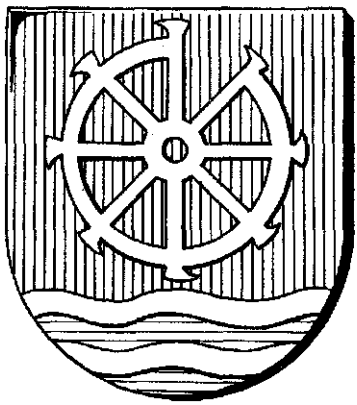

Tearns

Wapen en flagge fan Tearns
Wapen: yn read in sulveren Catharina-tsjil en in weagjende skyldfoet fan fjouwer stikken sulver en blau.
Flagge: neffens in rjochthoekige flecht-keper-sneed yn twa gelikense parten, de broeksi-de read mei in wyt achtspeakich Sint Catharina-tsjil, útkommend út de dielline mei it middelpunt op de top fan de kepersneed; de flecht yn fiif weagjende banen wyt-blau ensfh. yn in hichteferhâlding fan 3:2:2:2:3.

It is eins te mâl om foar dit lytse doarp noch in wapen en in flagge te ûntwerpen. Troch de nije wei nei Drachten is it ommers foar in grut part fan de kaart reage. Omdat it doarp lyk-wols noch bestiet, binne der foar de folsleinens dochs mar in wapen en in flagge gear-stald. By it wapen is deselde symbolyk folge lykas by it buordoarp Himpens, nammentlik it wetter fan dat eartiids wetterrike gea foarmet de skyldfoet. Yn de wyt-reade kleuren fan Eastergoa, lykas by Goutum, is yn in read skyld in sulveren Catharina-tsjil pleatst. Sint Catharina wie de patrones fan de Tearnser tsjerke.
De flagge is in boartlike werjefte fan de figueren út it wapenskyld, te witten yn it read it wite tsjil mei it wetter dat út it midden fan dat tsjil komt.

Wumkes.nl

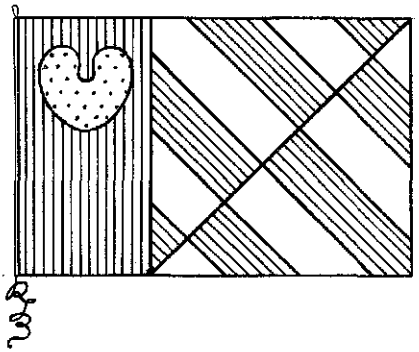

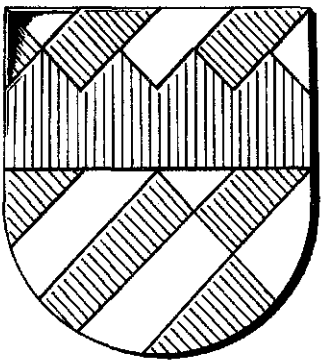

De Tynje

Wapen en flagge fan De Tynje
Wapen: skeand fan sulver en grien, belein mei sân lofter-skeanbalken, fan it iene yn it oare; oer alles hinne in reade haadbalke mei oan de boppeside fjouwer tosken.
Wapenspreuk: "In doarp riist út 'e puollen" fan griene kapitalen op in wyt lint.
Flagge: in reade hys fan 1/3 flaggehichte, mei yn de broektop in giel pompeblêd fan 1/3 flaggehichte; de flecht lofts-skeand fan wyt en grien, belein mei sân skeanbalken fan it iene yn it oare.

De wapenspreuk is yn it doarp yn stien fêstlein. Hy hat de grûnslach west foar it ûntwerp en is as wapenspreuk dêryn meinommen.
De skeane banen fan grien en wyt stelle it gebiet fan petgatten foar. Op de smelle stripen grien tusken de petgatten waarden de turven te droegjen lein.
De haadbalke, dy't krekt yn de skeane linen fan de skyldferdieling past, stelt it doarp foar, dat út de sompige feanen omheech riist.
De dielline, dy't dwers troch de banen hinne rint, is de haadwei troch it doarp. It pompeblêd yn de flagge ropt it oantinken op oan de wetterrykdom fan de omkriten fan it doarp.
Untwerp: J.C. Terluin, de Fryske Rie foar Heraldyk yn oerlis mei "Plaatselijk Belang" fan De Tynje.

Wumkes.nl

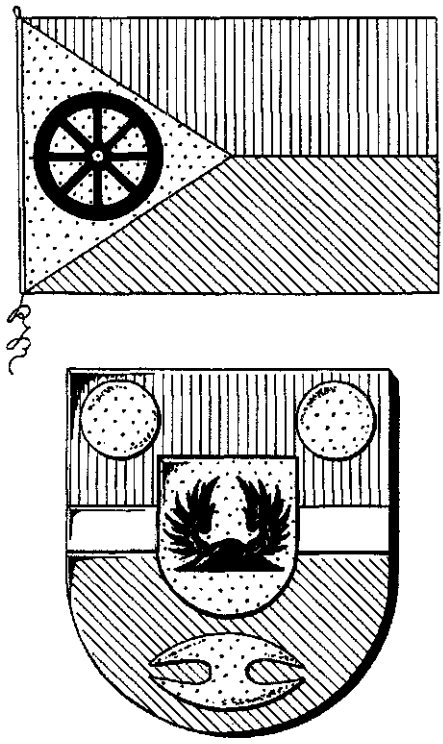

De Westerein

Wapen en flagge fan De Westerein
Wapen: trochsnien fan read en grien; oer de snijline hinne in fersmelle balke fan sulver, boppe beselskippe fan twa penjes en ûnder fan in weversspoel, alles fan goud; in hertskyld fan goud, belein mei in swarte Mercuriushelm.
Flagge: twa horizontale banen read en grien, mei in giele broekingstrijehoek, reitsjend oant 1/2 fan de flaggelingte, belein mei in swart karretsjil mei in trochsneed fan 7/15 flaggehichte.

De kleuren read en grien binne histoarysk en geografysk rjochtsjend foar dit eardere heidedoarp. Fan read (heraldysk foar heide) oergeande yn it grien (heraldysk foar de greiden).
Yn de lêste ieuwen is it doarp-fan-de-earmoed feroare yn in doarp fan wolfeart. Dat wurdt werjûn troch de "tsientsjes" yn it grien. Yn 'e midden fan dat alles is it hertskyld mei de helm fan Mercurius, by de Romeinen de god fan de hannel. Tafoege binne: de fersmelle sulveren dwersbalke as in symboal foar it wetter en de spoarbaan. Dy binne nammentlik fan belang foar de oan- en ôffier fan it doarp. De weversspoel fan it wapen stelt de yndustry yn De Westerein foar.
Yn de flagge binne de weversspoel (de yndustry) en de Mercuriushelm (hannel) gearfoege ta in karretsjil, dat ek as symboal stiet foar it ferfier (de hûnekarre, de karriders, de wein, de frachtauto en it spoar).

Wumkes.nl

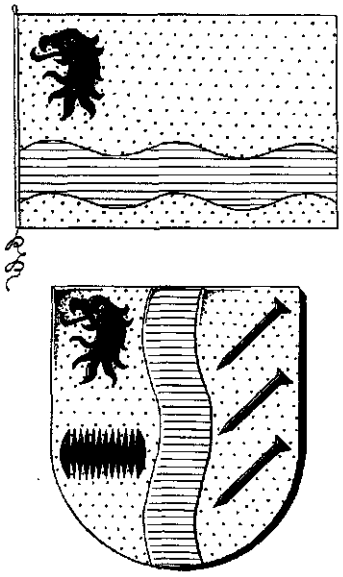

Wytgaard

Wapen en flagge fan Wytgaard
Wapen: yn goud in blauwe fersmelle weagjende peal; rjochts dêrfan in ôfskuorde earnskop en in dûbelde kaam, alles fan swart; oan de linkerkant trije skeanlinks pleatste swarte neilen mei de punt nei ûnderen.
Flagge: trije weagjende banen giel-blau-giel yn in hichteferhâlding fan 19:7:4; op de earste baan oan de broekside in swarte earnskop mei in hichte, gelyk oan 13/20 flaggehichte.

Wytgaard brûkte al inkelde jierren yn it doarpskrantsje "It Havenspypke" in doarpswapen dat slim komplisearre wie. De Fryske Rie hat foarsteld om it wapen wat te ferienfâldigjen. Dêrby is tankber gebrûk makke fan feiten dy't de hear Henk Nota te Wytgaard samle hie.
Wytgaard hie in haventsje, it lei by de eardere Middelsee en waard yn it westen begrinzge troch de Swette. Dat wurdt oanjûn troch in fersmelle blauwe baan. Ut it tekenwurk fan Feiko Hoekstra waarden inkelde opfallende attributen nommen. Sa krigen yn it rjochter gouden skyldfjild in swarte earnskop en in kaam in plak. De earnskop as oantinken oan de (heale) earnen fan de slachten Feytsma, Jeltinga en Sytzama en de dûbelde kaam as oantinken oan de slachten Cammingha en Camstra. De bewenners fan de staten Oenema, Kamminga en Camstra hawwe yn de tiid dat Wytgaard noch as in útbuorren fan Wurdum beskôge waard, in wichtige rol yn Wytgaard hân.
Om it lykwicht yn it skyld te bewarjen waarden yn it gouden part oan de linker kant trije swarte neilen fan it Krús fan Kristus pleatst; dy steane mei foar de Staasje Wytgaard en foar it Dokumintaasjesintrum fan Katolyk Fryslân dêre.
De flagge fan Wytgaard is hjir ek in ferienfâldige werjefte fan it wichtichste út it wapenskyld, nammentlik yn giel in leech pleatste blau weagjende baan, mei in swarte earnskop dêrboppe.

Wumkes.nl

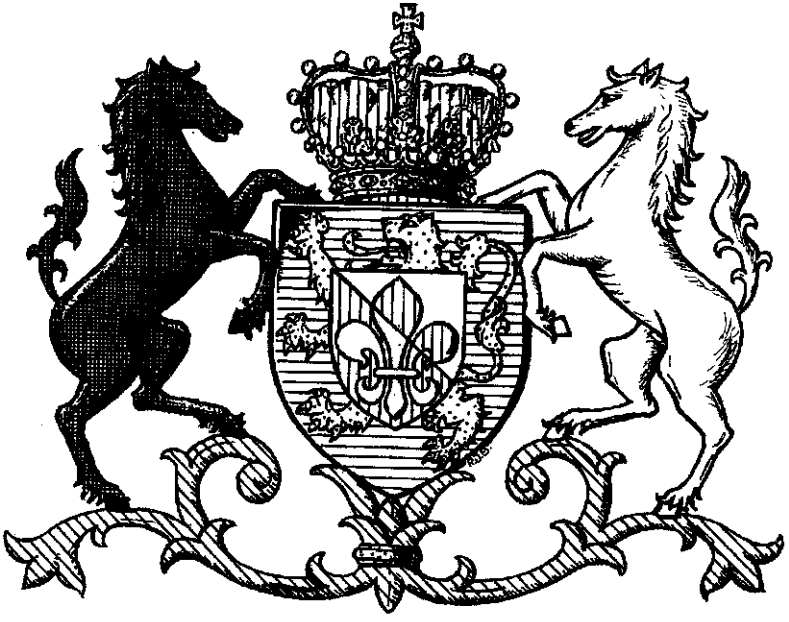

Wapen fan de "Noordelijke Hogeschool" te Ljouwert
Wapenskyld: yn blau in gouden klimmende liuw mei oertoppe sturt; in hertskyld, rjochts-skeand fan sulver en read, belein mei in leelje (lis) fan it iene yn it oare.
It skyld dutsen troch de Noard-Nederlânske steedhâlderskroan fan goud; mei yn de hollebân trije reade rútfoarmige stiennen, dêr't twa griene ovale stiennen tusken binne en op de hollebân sichtber fiif blêden en fjouwer pearels op iepen stiften, dêrboppe trije bûgels elk beset mei fiif pearels; de kroan mei in reade mûtse en fuorre fan read.
Skyldhâlders: heraldysk rjochts in swart klimmend of stegerjend Frysk hynder; links in wyt stegerjend Saksysk hoars.
It gehiel stiet op in griene arabesk.

It haadskyld wurdt foarme troch it wapen fan de stêd Ljouwert, dêr't de Noard-Nederlânske Hegeskoalle is. It wyt (sulver) en reade hertskyld lûkt it ien en oar nei it Saksyske meardiel fan dat Noard-Nederlân. Nammentlik: de kleuren wyt en read fan de âlde Saksyske banier mei it wite Saksyske hoars en de wyt-reade flagge fan Drinte. Fierders ek de St. Maartensdieling skean-wyt-read fan Utert en fan dy St. Martinilannen út it eardere âldbisdom. De Martinitoer fan de stêd Grins hat it Saksyske hoars as wynfaan.
Oer dy wyt-read skeandieling (symbolisearjend it trochsnijen fan de mantel fan de Hillige Martinus) is de lis of leelje lein fan de septer út it âlde lânskipssegel fan de Sân Fryske Seelannen ûnder de Upstalsbeam. Drinte, Fryslân en de Grinzer Ommelannen en de stêd Grins hearden dêr eartiids ek ta.
Om ien en oar noch wat mear klam te jaan, binne oan it wapen skyldhâlders tafoege.
It wapenskyld is dutsen troch de Noard-Nederlânske kroan, lykas dy fan de provinsje Drinte. Dy kroan wie by âlds de kroan fan de eardere steedhâlders oer Fryslân, Grins en Drinte.
Alles wurdt stipe troch in griene arabesk, dy't mei goud gearbûn is.
Untwerp en tekening: R.J. Broersma, lid fan de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerder: it Kolleezje fan bestjoer fan de "Noordelijke Hogeschool Leeuwarden".

Wumkes.nl

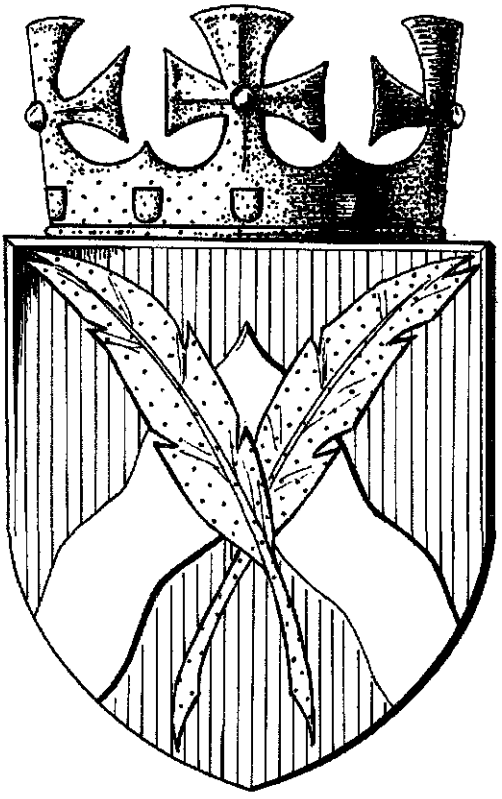

Ver. van archiefonderzoekers

Dokkum

Wapen fan de "Vereniging van archiefonderzoekers" te Dokkum
Wapen: yn in read skyld in sulveren, baarjende keper; oer alles hinne twa krúste guozzefearren fan goud.
It skyld is dutsen troch in gouden herautekroan.

De "Vereniging van archiefonderzoekers" is yn 1986 oprjochte. De grûnslach fan it wapen is de baarjende keper, dy't ûntliend is oan it wapen fan Dongeradiel. De kleur read is nommen út it wapen fan Eastergoa, want yn dat part fan Fryslân docht de ferieniing syn ûndersiken.
De guozzefearren steane foar it skrift en it skreaune. It goud fan de fearren wiist derop dat de âlde teksten foar de ferieniing fan grutte wearde binne. De herautekroan wiist derop dat de ferieniing de kennis fan de genealogy, de heraldyk ensfh. útdrage wol. Soks waard foarhinne troch herauten dien.
Untwerp: A.B. Dull tot Backenhagen en R.H. Postma, leden fan de Fryske Rie foar Heraldyk.

Wumkes.nl

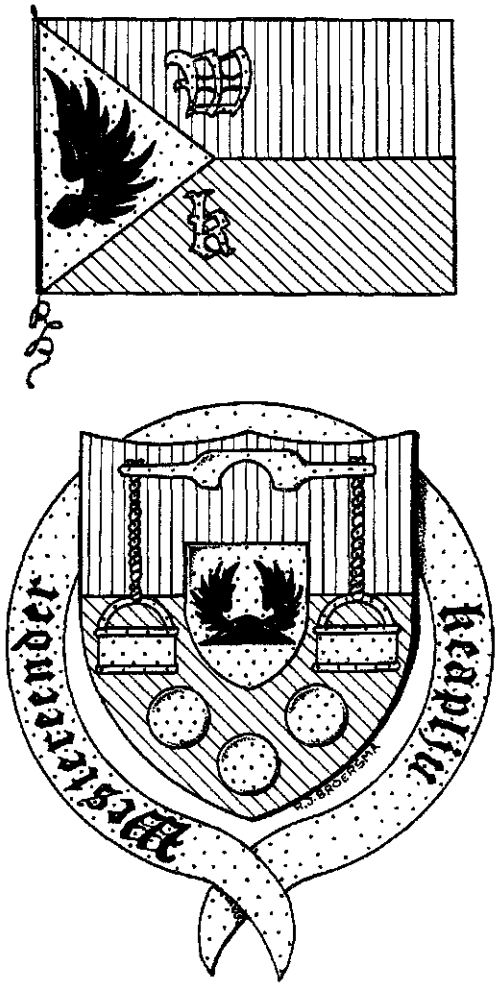

Wapen en flagge fan de feriening "De Westereender keaplju"
In Empire-skyld (likernôch 1800), trochsnien fan read en grien; oer alles hinne in jok mei kuorren en yn de skyldfoet trije penjes (pleatst twa en ien) en in hertskyld, alles fan goud. It hertskyld belein mei in swarte Mercuriushelm.
It skyld pleatst op in giel lint; op dat lint de tekst: "Westereender keaplju" (yn swarte Goatyske letters, Textura).
Flagge: twa horizontale banen read en grien mei in giele broekingstrijehoek, rikkende oant 2/5 fan de flaggelingte en belein mei in swarte linkerwjuk. Op de reade baan, op 2/5 flaggelingte, in giele Goatyske letter W, útfierd as majuskel (haadletter) fan 1/4 flaggehichte en op de griene baan, op 2/5 flaggelingte, in giele Goatyske letter k, útfierd as minuskel (lytse letter) fan 1/4 flaggehichte.
Untwerp: boppeneamde feriening yn oerlis mei R.J. Broersma, lid fan de Fryske Rie foar Heraldyk.
Ynstjoerder: boppeneamde feriening.

Wumkes.nl